

HAZAI'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K. (23.)

Pesten Szombaton Sz. Mihály - Hava 18-dik napján 1813.

Da ein selbstherrschendes Volk durch sich selber thut, was Könige im Namen anderer; — nachdem alle Helvetier die unvermögenden Greise, die Weiber, und Unmündigen mit Lebensmittel für drey Monate und ihren besten Sachen auf die Wagen geladen, verbrannten sie ihre zwölf Städte, vierhundert Fleken oder Dörfer, und alle Häuser im Lande. —
I. Müller.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Pest Kir. Szabad városának nevezetes napjai voltak Sept. 13-iktól fogva egész tegnapig; mivel Méltóságos L. B. Prényi Lázár Tsász. Kir. Kamarás, és a' Fels. Udvari Kamaránál Tanácsos Urnak, mint király Biztosnak előlülése alatt tartott a' Városhéli Tisztviselőknek újítása. Legelőször is, minthogy a' Választó Polgárok igen megfogytak, ezek közé több érdemes személyek választattak, 's így 50 Tagokkal megszaportattak. Azután kezdődött a' Belső Tanács választása, 's mivel Ő Felsege ennek számát 15-re emelni méltóztatott, a' régibb Tanácsos Urakon, u. m. Regel József P. M. Szlaticy János Bir. Weidinger János Kap. Boráros János, Thierenberger András, Kozlet Ferencz, Vass György, Hoffman Antal Urakon kívül, most újonnan ezen érdemes személyek választattak: Makk Antal, Steinbach Ferencz, Fellner Benedek, Sá-

godi István, Damianovics György, Koller János, Pinter György Urak, kik közül, minekutánna Boráros János Ur minden előkelő Hivataltól való felmentetését szép beszéddel kikérte volna, Polgár Mesternek Weidinger János Ur; Birónak Szlaticy János Ur; Kapitánynak Fellner Benedek Ur választatott. — Nép Szószóllójának Kardetter Tamás Ur. —

Nyitra Vármegyéből September 4-ik napján. Azon szerentsetlen Catastrophe, a' melly Aug. 25-ik napján, a' Vág folyó vizének hirtelen történt meg áradása által azt az egész völgyet, a' mellyet ez a' különben is természet szerint változó viz által foly, elborította, vagyonaiktól milliomokat, életektől ezereket fosztott meg, sok barmokat, és gazdasághoz tartozó eszközöket elnyelt, másokat ezereket ki beszélhetetlen nagy inségre juttatott, sokkal fontosabb, hogy sem mint, ritkasága és borzasztó következései végett leg távulabb lévő Olvasóinkkal is, ne közlenék.

(II. Félészendő.)

(C 1)

Aug. 21-ikén kezdett nállunk, és távul körülöttünk az egész környékben, dühösködő szellel, és kemény hideggel végyes záporosó esni, a' melly 29-ikig egyenlő mértékben folyvást dühösködött. Az egész idő alatt a' Barometrum a sok esőt mutató ponton állott.

25-ikben délután 2—3 óra között, vizoszlopokból álló egész hegyek szakadtak le a' leg nagyobb sebességgel a' Vág folyó vizére, a' mellyekből a' mint mondják, igen érezhető, és nagyon bűdös kénhő-máj szag emelkedett fel, és terjedett el.

A' hempergő habok ereje, és sebessége kevés órák alatt el borította többnyire a' közelebb fekvő Helységeket: u. m. Prilecz, Neszbud, Lutska, Sztrazon, Felső-Hrtson, Divinze, Pucho, és sok más Trentsin, és Nyitra Vármegyékben fekvő Helységeket, és ha a' tudósításoknak hinni lehet, 100 Helységeknél többet, sok ezer emberekkel, és még nagyobb számú mindennemű barmokkal együtt a' földről el törlött.

A' bizonyos, hogy Trentsinben 53 Házakat, minden Tsászári süítő kementzékét, gabonás Tárakat, gabonával, tzbakkal, lisztel's épülettel edjüt el seprett, hasonlóképen a' Tsászári Só Házakat, Pucho, Nemsová, és Szutsan Helységeken.

Sok nevezetes Familiák, a' kik kevés perczentések előtt nagy tekintetűek, és gazdagok voltak ke-

vés szempillantások alatt vagy köldus botra jutottak, vagy a' habok prédáivá lettek. A' mint mondják az egész Benyovszky Familia, Atya, Anya, Gyermekek, és szolgálók, a' kik a' Házhéjra vonták magokat, a' vízbe füladtak. A' pedig bizonyos, hogy Trentsin Vármegyéi Vice Ispány Tek. Lukátsy Ur nem tsak lakóházától, hanem minden irásaitól, ezüstyeitől, ruháitól, és valamivel birt, meg fosztatott, hanem maga is az első Vice Ispány Tek. Marczibán y Urral tsak nem mezételen alig szabadúlhatott meg.

A' mit G. Illy és haz y Ó Exc. a' Nyitrai Püspök, és G. Erdödy Jó se f Ó Exc. és más hatalmas Familiák, javaikban, embereikben, barmaikban, gazdasághoz tartozó eszközeikben kárt vallottak, még mind ez ideigs zámba venni telles lehetetlenség. Ama nagy Mező városnak Pöstyénnek, mellynek orvosvizforrásai sok Millió embereknek egésségeket helyre állították, az Uraság Házát, 2 vendégfogadó Házakat, és három erős épületeket ki vévén, többé nyoma sem látszik.

Két Férfiak a' kik sok gazdagsággal, de még több virtussal, és erköltsi tulajdonságokkal birnak, a' kik (meg szokván a' tsendességben, és munkásságok határában a' szényvedő emberiségre oly sok jókat árasztani) épen a' Ferdöben jelen voltak, Gróf Appony Jó se f, és Gróf Hunyady Jó se f, egymással a' szerentsétleneknek a' ve-

szedelemből, és kétségbe eséstől való kiszabadításában vetélkedtek. —

Azon kívül, hogy Gróf Hunyady maga a' dühösködő habok közzé ugrott, sokakat a' hátán kihozott, és egy hűséges bátor szolgája által öszvéreken 100-nál többet kiszabadított a' bizonyos halálnak torkából, a' megszabadultaknak élelmekről is gondoskodott, és vissza adta nékik tsak nem elenyésztett életeket.

HADI TÖRTÉNETEK.

A' Svécziai Korona Örökösnek Ő Magasságának Fő Hadiszállásán költ leg első győzedelmi tudósítások után, Berlin városa mindjárt egy Követséget küldött ugyan tsak Ő Királyi Magasságához, és a' Város nevében annak védelmét megköszönte, a' mellyre Ő Királyi Magassága következendő hízeltető irást adatott nekik által:

Uraim!

„Az Urak köszönetét még, meg nem érdemltem; de igen örvendek az Uraknak, fegyvereink szerentséjében való részvételeken, és Felsőges Monárkájokhoz való ragaszkodásokon. Mi győzni fogunk, a' mi Ármádánk Előljáró Selege a' szaladó ellenséget mar Szaxoniába vissza verte. Tsak magunkba bizzunk! és Burkus Ország a' maga nagyságában azonnal elő fog állani. Akkor osztán a' győzedelmi ünnepet együtt fogjuk ünnepelni.

Köszöntsék az Urak Berlinnek derék lakosait, és róllunk el ne fedkezzenek. Istennek ajánlom.“

A' Berlini Aug. 31-ikén költ tudósítások szerint a' Korona Örökös Hadi Főszállása 30-ikán dél után Buchholtzban vólt, Belitznél másfél mértföldnyivel előbbre, és 31-iken jókor reggel 2 órakor már minden ismét az elindulásra készült, és a' környül állásokhoz képest a' Fő Hadi szállás, vagy Treuenbrieten, vagy Jüterbockba tetetik által. Az Oudinot Hadi teste ugy látszik ezen oldalon még az Elben innen ellent akar állani.

A' Bétsi Tsászári N. Ujság Sept. 13-ikán ezen különös Toldalékot közli:

Töplitzi Fő Hadiszállásról Sept. 13-ikán 1813.

A' Fő Ármádának Dandárjai (Avantgarden) Szaxoniában naponként több több földet foglalnak. A' Gróf Wittgenstein Generális Dandárja tegnap nevezetesen viaskodott, és az ellenséget Pirnából, és Dohnából Dreszda felé kiverte. —

Estve felé nagy segedelme érkezvén az ellenségnek, azon sokkal nagyobb erővel támadta meg az első tsoportokat; de a' meg támadó ellenséget a' vitéz Oroszok visszaverték, 's Pirnát, Zebistet, és Zitschendorfot meg tartották. Az tsata közben a' Grodnoi Huszá-

rok, a' 14-ik Francia Huszár Regimentből, két Svadront elszakasztottak; nagyobb részint le vágták; a' többit a' Fő Hadnagy vezérjekkel együtt el fogták.

A' jobb szárnyak Dandárja Zittau, és Rumburg előtt áll.

Gróf Zichy Obester Rumburgot erővel megvette, és ott az ellenség közzül sokat el fogott.

Ez előtt néhány napokkal úgy tetszett, mintha Napoleon Császár az egész erejét Blücher Generális ellen akarná fordítani. Ez az ajánlott útközetet elnem fogadta, és vissza húzta magát egészen a' Neisse vizéig. Az alatt az ő portázó Seregei egyesülvén a' Gróf Bubna Generális vezérlése alatt lévő Austriaiakkal, az ellenség Ármádája háta megett, nagy haszonnal munkálódtak.

Falkenhausen Májor, és Schwanenfeld Kapitány 12-en Görlitz, és Bautzen között megtámadtak 4 Kompánia Francia Patantyúsokat, 1 Svadr - 1 Vadászokat, és 1 Kompánia gyalogságot; egészen széllyel verték őket, és a' Hatzbachi útközetben meg maradt egyetlenegy ágyújokat is elvették. A' Vicenzai Herceg Fő Lovász Mester Titoknokját, a' ki Bautzenben kvártélyt akart készíteni, az oda vivő úton elfogták.

A' Svéczia Korona Örökös Tréubritzen, és Vittemberg között az ellenségnek másodszori megtámadá-

sát várta, 's ez okáért Aug. 31-iken az Ármádáját öszve húzta. De az ellenség itt is Aug. 31-ike, és Sept. 1-ső napja között való éjjel vissza húzta magát, és a' Korona Örökös Lovassai üzőbe vették. — A' táborozás kezdetétől fogva, a' Korona Örökös Ármádája el fogott 200 Tisztet, 8000 Közembert, és 40 ágyút nyert. A' Girard Osztálya egészen el töröltetett. A' Lukau Örízet alkura meg adta magát. —

Walmoden Generalis Schwerin mellett áll, és a' napokban nevezetes segítséget kap. Minden Tábor szemek (Vörpöst) naponként sok Foglyot, és Szökevényt hoznak bé; az utóbbaknak száma néhány napoktól fogva, sok ezerekre mégyen. —

Midőn Aug. 30-iken Kulmnál Vandamme Generalis az egyesült Austriai, 's Burkus Sereget megtámadta, Schwarzenberg Hg. azt a' parantsolatot adta Báro Simonyi Hessen-Homburg Magyar Huszároknál lévő Fő Strázsa Mesternek, hogy az ellenséget Auszig felől oldalról támadja meg három Svadronnal. A' Fő Strázsa Mester Ur neki ment tüzes bátorsággal az ellenségnek, és olly helyesen küszködött vele, hogy ámbar az sokkal számosabb volt: de a' M. Huszárok vivő erejét ki nem állhatta, hanem Königswalde felé visszavonulván magas kösziklák között keresett bátorságot. De ott

is elérte ötöt a Magyar Vitézség; mert midőn már a Lovassággal alkalmasan nem dolgozhatott volna, Báró Simonyi leszállított a lóról egy Svadront, és úgy vitatta az ellenséget. Volt is haszna ezen bátorságnak; mert az ellenség azon kösziklák közül kinyomatott, s elszéljesztetett. Ezen futamadásban az ellenségből ezen Huszár Osztály elfogott 2 Tisztet, 115 Közembert, és 14 lovat.

Legújabb Tűdősítések.

Bétsből Sept. 14-ikén 1813.

„Klagenfurtból ma ide érkezett Kurir által, jelenti Haditármester B. Hiller, a belső Austriai Armádának Kommandérozó Generálisa, hogy az ellenség a Laybachból Cilly felé vivő Ország útra kiállított Fölséi Tsász. Kir. Gener. majd két annyi erővel Krainburgból jöven Sept. 8-án megtámadta, és úgy látszott, az volt a czélja, hogy az Armádája nagyja, és a Steini út között előre nyomulván, ötöt ezen fortély által a maga állásából kiverje. Fölséi Gen. azonban ezen fortély végre hajtását megelőzte, az ellenséget nagy elevenességgel megtámadta, és úgy bekerítette, hogy kéntelen volt a közel lévő falukban, és a Grosz-Kahlenbergi Hegy völgyeiben magának menedék helyett keresni; ez a verekedés setét estig tartott.

Belotti az ellenség Brigádas Gen. ezen alkalmatossággal sebesett, és tolunk elfogattatott; a

több győzelem jelek ezek voltak, 2 ágyú, 2 Haditárszeker, 1 Zászló, és sok bútör.

A Kurir eljövetelekor már 300 foglyok hozattak bé. Az ellenség még most is üzettetik.

A mi veszteségünk ebben az egész verekedésben sokkal tsekélyebb volt, mint az ellenségé. —

Ezen Armádának bal szárnyán Gróf Nugent Matéria felé való előre nyomulását a végre használta, hogy Lazarits Kapitányt Gyalog, és Huszár tsapatokkal Mittenburgba Isztriában elküldötte olly végből, hogy ő az Isztriai Védsegregnek előbb is főnálló batalionát megint öszveszedje, s kiálltván, az ellenségnek Polában, és Rovignóban lévő őrizeteit hátulról fenyegetse. — Lazarits Kapitány ezen dolgot okossan és szerentsésen végbe vitte, és az Isztriai nép az Austriai szelid Országlásról még igen jól emlékezvén olly készséggel sereglett öszve, hogy rövid idő alatt az egész batalion együtt lett. — Ezen néppel meg szaporodván, és a föld népe által is szaporítván. Sept. 3-ika Ejszakáján az ellenségnek azongoo emberből álló szaporító Seregeit, mellyek Polából, és Rovignóból Mittenburgba úthban voltak körülvette, és korán reggel megtámadta. Ezen próba tételnek szerentsés volt a ki menetele, mert 600 Olasz Katona. 4 Stabalis Tisztet elfogattatott, 1 ágyú, és 2 Habitz kezünkbe került.“

NÉMET ORSZÁG.

Baváriában új Hadi Törvények szabattak: A' Katonai büntető törvények közönséges rende-
lése szerint, minden Katonasze-
mély, ha Előjáróinak meg hatal-
mazása nélkül az ellenséghez által-
mégyen, halállal büntetetik; u-
gyan ezen büntetés éri az olyan
Katonákat is, a' kik engedelem
nélkül valamely ostrom alá vett
helyből ki mennek, a' kik Őrálló
helyeiket el hagyják, valamint az
ellenséghez által menni akaró czim-
borásokat is. A' ki Bavária Ország
belseibe szökik, az Erősségekben
5 esztendei sánczásásra büntetetik;
a' ki az Ármádától, vagy valamely
erős helyből elszökik 7, a' ki az
Őrhelyet elhagyja 10; a' ki fegyve-
resen, és bútyorral együtt szökik
el 15 esztendei sánczásásra büntet-
tetik; a' ki háború idején az el-
szökött Katonát elrejt, vagy annak
el illantását segíti, 1—2 esztendei
sánczásásra büntetetik. Minden
idegen Ország számára alattomos
Hatona szedés, minden kém, és
áruló halállal büntetetik. Halállal
büntetnek az olyan Hatona sze-
mélyek is, a' kikről ki világoso-
dik, hogy a' lakosoknak, akár-
mely Tartományban legyen is az,
lakhelyeiket, személyeiket, va-
gyonaikat pusztították, vagy a'
fegyvertelen lakosoknak akár mely
helyen is életekre törekedtek. A'
fejérszemélyeken való erőszak té-
telnek, fenyítő ház: ha pedig az

erőszakot szenvedő személy meg-
hal, halál a' büntetése. A' tsata-
mezőn, a' holtaknak megfosztása 5
esztendei, az élőké pedig 10 esztendei
sánczásásra; a' ki pedig a' ragado-
mány eltitkolása végett a' meg sebe-
sült meg tsonkitja, vagy megöli, ha-
lálra büntetetik. A' lopás több eszt-
endei sánczásásra büntetetik. A'
ragadozók először testi büntetés-
re; másodszor 2—10 esztendei sán-
czásásra, az erőszakos ragadozók
pedig, halálra büntetnek. A' ha-
lálra ítéltettek agyon fognak lö-
vetetni, tsak a' Kémek fognak
felakasztatni.

BURKUS ORSZÁG.

Az Oesterreichischer
Beobachter nevű német Ujság
előhozza a' Preusischer Kor-
respondentnek Aug. 28-án ki-
adatott elmékedését az Austriai Ha-
dizenet eránt. — Minthogy mi ezen
jeles Hadizenetet részenként előad-
ván a' 21-ik Levelünkben elvégez-
tük, méltó megérteni, mitsoda
érzéssel fogadták legyen azt egyéb
Nemzetek. A' Preusischer Korres-
pondent tehát azt jegyzi meg,
hogy azon Hadizenetben két dolog
igen emlékezetes: először az az
indulatosságtalanság, mellyel tsak
a' háborúra vezető történetek adat-
nak elő, nem pedig a' háborúnak
okai valamely hevességgel halmoz-
tatnak össze; másodszor az a'
magas politikai tekintet, mellytől
vezéreltetvén az Austriai Udvar tán-
toríthatatlan állhatatossággal min-

denkor, a' szerentse változásaiban is, ugyan egy azon czélra törekedett, t. i. az Európai Státusok egygyességére, melly a' közönséges tsendességet, és bátorságot legbizonyosabban fentarthatná az erőnek egyarányos felosztása által. — De megjegyzést érdemel az, hogy különösen ditséri a' Hadizetben, hogy ki nem botsátkozott a' Polgári Társaságnak czéljaira: hanem mindenkor tsak a' Diplomatiái tekintet mellett maradott; mert az igen hoszszas lett volna, ha azt vette volna fontolóra, hogy Francia Országának fenhéjazásánemtsak egyenesen minden Nemzeteket elnyomattatással fenyeget, hanem az emberi Nemzetnek igaz Culturáját is, 's minden lelki jóknak gyarapodását semmivé tenné.

SPANYOL ORSZÁG.

Lord Wellington Irnitából Jul. 9-ik napján Francia Ország határain következő Hirdetményt tétetett közönségessé a' maga győzedelmes Ármádájánál:

„A' Fő vezér figyelméssé teszi az Ármádának Tiszteit, hogy más állapotban voltak a' Portugalliai, és Spanyol Országi nép között mint most Francia Ország határain vagynak. Mostantól fogva, minden Katonai vigyázást elő kell vennünk, hogy mindenről tudósításokat vehessünk, és minden véletlen megtámadtatást el kerülhessünk. A' kiküldött Seregek Vezérei, és 'Stabalis Tisztei a' hozzájuk közel lévő Hadi testtel mind oldalról, mind hátulról szüntelenül közönségsben légyenek. A' Katonák, és valami a' Hadakhoz tartozik, fekvések helyeikből tellyességgel el ne távozzanak. Az említett törvények elkerülhetetlenül szükségesek ugyan: mindazonáltal azt is kívánja a' Fő Vezér, hogy a' Lakosokkal jól bánjanak, és minden magános személynek tulajdon vagyona, sértethetetlenül maradjon. A' Tisztek, és Katonák gondolják meg, hogy az ő Nemzetek tsak azért visel hadat Francia Orzággal, mivel annak Uralkodója nekik békét nem hágy, hanem őket járma alá akarja hajtani. Nem kell elfelejteniek, hogy az ellenség istentelenül bérontván Spanyol Országba, és Portugalliába a' leg iszonyatosbb nyomorúságokat, a' Katonák zabolátlan magok viselete által okozta magának, mivel a' Francia Katonák Vezérjeik helyben hagyásával irtóztató erőszakoskodásokat követtek el a' Lakosokon. Ha mi úgy akarunk bánni Francia Ország békeséges Lakosaival, mint az ő Seregek Portugalliában, és Spanyol Országban tselekedtek, úgy ez émbertelenség lenne, és a' mi Nemzetünk Katonájhoz illetlen dolog volna; azon kívül, hasonló, vagy még nagyobb nyomorúságokat szerezne nekünk, mint a' mellyeket a' Francziák a' Fél-szigetben szenvedtek; végezetre a' miatt ama nagy, és közönséges czél is vesze-

delemben keveredne. Valamiut azért eddig, a' mit az Ármáda számára kívántunk, vagy nyertünk, arról megismérő leveleket adtunk, hasonlóképen kell tselekednünk ezután a' Francia földön is, és az Ármádák Hadi Commissáriusainak az illető Hadi testek Commendánsai adnak parantsolatot a' számunkra szolgáltatott dolgok kifizetésére. —“

Wellington.

TÖRÖK ORSZÁG.

Ó-Orsovából Aug. 20-ikán, és 23-ikán költ tudósítások szerint, a' Serbusok Aug. 18-ik, és 19-ik napjai között való éjjel Tekie, és Ó-Orsovával által ellenbe álló sáncaikat, minekutánna elébb, a' benne találtató éghető matériákat, és Tekie falának házait meggyújtották volna, önként el hagyták. —

Az Örizet Porecs szigete felé vette útját, a' hová a' Negotinból el szaladt Serbusok, is falanként széllyel szakadozott csoportokban meg érkeztek.

Kladován alól Veliko Ostrowo nevű bésantzolt szigetet is, meg nem várván a' Törökök rárohanását, hasonlóképen el hagyták a' Serbusok, és mivel a' Veliko Ostrowo védelmére Kladowából küldetett Sereg Osztály, a' szagúldozó Török tsapatok miatt Kladowá-

ba vissza nem mehetett, azt mondják, hogy ezen erős helynek Örizete csak 500 főből állana.

A' Nagy Vezér egynéhányszor volt Negotin mellett a' Táborban, tegnap ezen Helyet meg nézegette, annak utánna ismét Widdinbe vissza tért.

Ezen Hónap 20-ikán reggel, 3000 emberből álló Török Előjáró-Sereg Recep Aga Udvari Lovász Mester vezérlése alatt Kladowa előtt meg jelent, és ezen erőshelyet a' szárazföld felől való oldalról bészarta. Ugyan oda, és ugyan azon nap érkezett meg, a' Negotin mellett álló Hadi Testnek nagyobb része, minekutánna annak más része szagúldozás, és a' Negotinból szaladó Serbusok üzése végett más felé elküldetett volna.

Ez, és a' nem könnyen megvehetendő Porecs erős szigete, azok az egyedül való pontok, a' mellyek ezen oldalról a' Törökök előre való nyomulásának útjában vagynak.

A' Drinán álló Törökök közül, egész az Aschniczai, és Loschniczai vidékig tsapatok nyomultak előre, és úgy vélekednek, hogy nem sokára egész Schabátz környékéig előre nyomúlhatnak.

Kultsár István.

(Fél árkus Foldalék.)

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K. (24.)

Pesten Szerdán Sz. Mihály - Hava 22-dik napján 1813.

Quibus unda pepercit
Illos longa domant inopi jejunia victu.

Ovid.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Sept. 15-iken indult meg Budáról Fiuméba Mélt. L. Báró Pongrácz József Ur a Kir. Helytartószeréknek Tanácsosa, mint ezen Fő Igazgatószeréknek Követe, hogy a Felső Szicíliai Királynét a Kir. M. Helytartó Tanácsnak nevében megköszöntse, midőn Ő Felsőge a Magyar Tengeri Révpartra ki fog szállani.

Zágrábról Sept. 15-iken. Városunkon keresztül gyakorta megyen a Katonáság a Száván túl lévő Horváth Országba. Tegnap már a Horváth országi Felkelő Nemeségnek mind Gyalog, mind Lovag része oda átköltözött. 13-ikon Gyurkovics Generális Ur mint Vice Gubernátor; Radichevich Kir. Tanácsos Ur pedig, mint Prov. Commissarius innen Károlyvárosába mentek. — Maximilián Ő Királyi Hge Bétsből 12-iken érkezett ide, s más nap Károlyvárosába elindult: onnan pedig Fiuméba megyen a Szicíliai Fels. Királyné-

(II. Félésztenő.)

nek elfogadására, a ki ide váratik. — Napenként érkeznek ide hadifoglyok, többnyire Olaszok. 13-én egyszerre 600, kik Istriában Pizinél fogattak el, érkezett ide. Ma szinte annyit várunk. — Már Dalmatiában is ben vannak Seregeink. A Lyuba, Pago, és Arhe szigetek megadták magokat, hol sok sőt, 4 ágyút, és egyéb szükséges dolgokat foglaltunk el. — Tudós Rácz István Ur ezen alkalmatosságra buzdító Deák Verseket adott ki Zágrábrban, mellyekkel nemcsak maga hazafiui hívségét megbizonyította: hanem az újonnan visszafoglalt földnek derék Lakosít is hathatósan felbuzdította. Mellyre nézve mind kitsinyeknél, mind Nagyoknál ottan igen nagy kedvet talált. —

Rosnyóról Sept. 4-iken. Augustus hónap 24-iken éjszaka 1 órakor nagy földindulással itten a legnagyobb hegy, az Ökörhegy, megpattant, s a repedésén rettenetes folyó gyanánt öntötte a vizet. Azon egy időben szinte felhőszakadás is lett, és a felső vizek

)(1

is iszonyú sokasággal omlottak a földre. E' kettős özön három nap alatt oly nagy pusztítást tett, hogy 250 háznál több az emberekkel, barmokkal, és minden ingó jószágokkal, úgy elragadtatott, hogy most 2—3 ölnyi magasságú iszap födi az előbbi helyeiket.

HADI TÖRTÉNETEK.

A' Bétsi Tsászári N. Ujság ezen 6-ik Tábori Tudósítást közli:

A Töpiczi Fő Hadiszállásról Sept. 12. 1813.

Az ellenség tegnap, és tegnap előtt olyan mozdulásokat tett a mi rendünk előtt, a' melyekből azt lehetett gyanítani, hogy minket valósággal meg akar támadni. Várva vártuk ötet, ugyan azon állásban, a' melly kevéssel ez előtt, a' Vandamme Generalis előre való nyomulásának ő reá nézve olly szerentsétlen véget vetett. Napoleon Tsászár Testörzőivel maga is jelen volt. Mind ez ideig haszontalan várjuk az ellenségnek a' sikra való kiszállását. A' Dandárjai vissza húzzák magokat. A' mieink nyomba követik őket.

Eppen most érkezett egy Kurir a' Svécziari Korona Örökös Hg. Ö Királyi Magasságának Hadi Fő szállásáról, egy újabb fontos győzedelemről való igen öröndetes tudósítással, a' melyet nyert ezen folyó Hónap 6-ikán Ö Királyi Magassága a' vezérlése alatt lévő Seregekkel Dennevitcz mellett

Jüterbock, és Zahne között, a' Reggioi Herczeg Marsall, Bertrand, és Reynier Generálisok, sa' Padvai Hg. hadain, melyeknek Fő Vezérek a' Moszkvai Hg. Marsall volt. Következendő a' körülállásos tudósítás, melly Ö Kir. Magassága Fő Hadiszállásán ki hirdettetett.

Jüterbocki, Főhadi szálláson Sept. 8. 1813.

A' Korona Örökös a' maga Fő hadiszállását e' folyó Hónap 4-én Rabensteinba által szállította.

Azon szempillantásban, mellyben Ö Kir. Magassága, az Orosz és Svékus Armárával Roszlau felé meg indula, hogy ott az Elbe vizén által menjen, és Liptse felé forduljon, észre vette Ö Kir. Magassága, hogy az ellenség noha tettette, mintha ezen folyóviz bal partjára vissza akarna menni, hirtelen Teuchl, és Tragun mellett Wittenberg előtt lévő sáncaiba vette magát. Ezen hirtelen való vissza vonulásból azt lehetett gyanítani, hogy az ellenség, vagy az egyesült Armádat az Elbén való által menetelekor megtámadni, vagy siettséggel Berlin városára rohanni szándékozik. A' Korona Örökös tehát tsak halkal ballagtatta az egyesült Armádat, és azt adta tudtára, hogy a' következő nap fogja meghatározott parantsolatait neki megküldeni.

Holst Fő Hadnagynak Ö Kir. Magassága Hadi Segédjének vezér-

lése alatt két batalion (ugy mint egy Burkus, és egy Svéd) küldett Roszlauhoz, hogy Hid építéshez szükséges minden szereket szerezzen. A Tábornokok óránként azt jelentették, hogy az ellenség Zahne felé törekedik. Ezen állást Gróf Tauenzien Generalisnak Haditestéhez tartozó Seregek Dobschütz Generalis alatt védelmezték. Sept. 4-iken dél után rendkívül való nagy erő támadta meg őtet, de ő ez ellen is nagy vitézséggel megtartotta állását. Az ellenség tehát minékutánna többszöri meg támadásai vissza verették, magát a Wittenbergi sánczok megé húzta vissza. Más nap Sept. 5-iken újjabb öldöklő erőlködéssel támadta meg az ellenség a Zahnei állást, és noha Dobschütz Generalis nagy bátorsággal, és az ő Seregei nagy vitézséggel védelmezték, az ellenség tsak ugyan elfoglalta. Ugyan ez történt Gróf Tauenzien védelme alatt lévő, ámbar keményen védelmeztetett Seydai állással is. A Földnépe, a Tábornokok, és a Kémek bizonyos tudósítást hoztak az ellenségnek a Torgaui útra való megindulásáról. Majd minden órában efféle újjabb újjabb hír érkezett, és tsak egyetlenegy jelentés tétett arról, hogy az ellenség Jüterbock felé szándékozik.

A Korona Hg. Sept. 6-ikán reggel 3 órakor Rabensteinből kindult, és a Svéd, és Orosz Ármádát a Lobesseni dombokon gyűjtötte ösz-

ve. Ö Kir. Magassága még Tauenzien Generalistól várt jelentést, minthogy azt gondolá, hogy az még akkor is mind egyre viaskodik: de Bülow Generalis véletlenül azt a jelentést tette, hogy az ellenségnek Ármádája tsoportosan Jüterbocknak mégyen, és öt tellyesen meg kerítette. A Korona Hg. tehát, azt a parantsolatot küldé neki, hogy tüstént az ellenséget mind oldalról, mind hátulról támadja meg, minekelőtte az Tauenzien Generalist a Város útjának őltalmazásában tellyesen elnyomná. A Svéd Ármáda már két mértföldnyi utat tett ugyan, de azonnal, noha még három mértföldnyire volt, Jüterbockhoz útnak indult. Az Orosz Ármáda nyomba követte, kivéven Gróf Woronzoff hatalma alatt lévő Dandárt, és Czernitscheff Generalisnak Hadi testét. Ezek Wittembergnél maradtak. Tsak hamar elkezdődött a Burkus Seregek, és az ellenség között az ágyúzás, és puskázás, az Orosz, és Svéd Hadi testek sebes lépésekkel közelgettek, tsak azon szempillantásban állapotdtek meg, mellyben tsatarendbe szedték magokat. A Burkus Ármáda alig volt 20,000 ember, mégis valóságos hérosi bátorsággal állotta ki a 70,000 emberből álló ellenségnek újjabb újjabb megtámadásait, mellyekben az 200 ágyúból rettenetesen tüzelt. Ezen viadal egyetlen, és öldöklő volt, de tsak egy szempillantásig sem ingadozott.

a) **Burkus Seregeknek** vitézségek, és ámbár néha az el nyert földet valamennyire el hagyni látszattak is, azt tüstént mindjárt meg újra vissza nyerték. A viadalnak illy tüzes folyta között az Orosz, és Svéd Seregekből 70 batalion, és a két Nemzetről egyesült 10,000 Lovasság, 150 ágyúval támadó Hadlábakban, egymástól nem messzére előre nyomult az ellenség ellen való kifejtődzésre, és már 4000 Orosz, és Svéd Lovag, több batéria ágyúkkal sebes vágatva azon helyre érkezett, melly ellen az ellenség leg inkább tört vala; az ő elérékezések mindjárt vissza tartoztatta az ellenfélt, és a többi Hadlábak is oda érkezvén, a többit el végezték; az ütközet tüstént el vált, és az ellenség vissza vonult, a Lovasság ötet a dühösséggel határos vakmerőséggel támadta meg, és reá rohanásával az ő Hadlábait (colonne) öszve zavarván, arra kényszerítette, hogy az a Dahme felé yivő úton rettenetes hirtelenséggel kénytelenítettet vissza vonulni. —

Az ellenségnek ereje négy Haditestből állott, u. m. a Reggioi Herczegéből, **Bertrand**, és **Reynier** Generalisokéiból, és a Pádvai Herczegéből, ezen felyül mint egy 3—4000 Lengyel gyalogsághól, és Lovassághól. Az egész Hadi erő a Moszkvai Herczegnek hatalma alá vólt rendeltetve.

Ezen Dennevitiz falunál, mellynek nevét fogja viselni, végbe ment

ütközetnek követkekezései, már tegnap reggel ebből állottak: 5000 Hadifogoly, 3 zászló, 25—30 ágyú és 200-nál több munitiósszekér. A tsatamezejét, és azon utakat, melyeken az ellenség vissza vonult, a holtak, sebesek, és a sok fegyver lepte el. Már eddig 6000 puskanál többet szedtek öszve. Mint hogy igen sebesen üzetetik az ellenség Torgau felé vett útjában, nehezen éri el az Elbe vizét, hogy még több kárt addig ne valljon. Már tegnap estve is **Wobeser** Generális, kinek az vólt a parantsolatja, hogy 6000 emberrel Luckauból Dahmeba menjen, a Moszkvai Herczeget, és a Reggioi, s Pádvai Herczegeket is még emez városban érte, és az ellenség Seregének Dreszdába indúlt részét megtámadta, s belölte 2500 elfogott. **Helwig** Major 800 Lovaggal Sweinitz, és Herzberg felé megindúlt, s azon éjszaka az ellenségnek bizonyos Osztályát megtáadván 600 embert elfogott, és 8 ágyút el nyert. **Orurk** Generális az ő Lovasságával 1000 embert elfogott, és több ágyút el vett. A Könnyű Seregek minden szempillantásban újabb újabb foglyokat hoznak. Az ellenségnek holtjai, és sebesei, irtóztató sokan vannak. A Moszkvai Herczegnek fele késéroi le vágattak; a Reggioi Hg. maga támadta meg **Tauenzien** Grófnak Gyalogságát, és **Reynier** Generalis, mintha önként kereste vólna a halált, olly soká állott

meg a mi puskásaink előtt. Azt bizonyosnak lehet tartani, hogy az ellenség a holtakat, sebeseket, és el fogattakat egybe vévén 16 — 18000 embert, 60-nál több ágyút, és 400-nál több munitioszekeret elvesztett.

A Burkus Seregek sokat vesztek, és veszteségek reá megy 4 — 5000 ezer emberre a holtakat, és sebeseket össze számlálván. De ezen ütközetnek következései minden igaz hazafit meg vigasztalhatnak, ha azt tekinti, hogy Hazája ügyének diadalma, ezen vitézeknek halálán vásároltatott meg.

A Svéd, és Orosz Seregek keveset vesztek. Minden Osztály egy mással szinte vetélkedett a bátorság, és engedelmeskedés ki mutatásában. A Burku Ármádának hősői példája örök emlékezetben fog maradni minden Katonánál, és mind azokat lelkesíteni fogja, kik Német Országnak függetlenségéért most a viadalra kiszállottak. Azon Orosz, és Svéd Seregek, mellyek az ütközetben részesültek, vitézül segítették az ő pajtásainak erőlködéseiket. — Bülow Generális olly nyugodalmas lelket, és olly vitézséget mutatott mint egy ollyan Katonához illendő, kinek a Királya ditsőségénél, és Hazája védelmezésénél nintsen egyéb czéllya. Az alatta való Tisztek, követték az ő tisztességes példáját. Hessen - Homburg Hg. Oppen, Borstel, és Thümen

Generálisok, valamint Krafft Obester is kiváltképpen meg különböztették magokat.

Gróf Tauenzien Generális új bizonyoságit adta a maga nagy talentominak, és hideg vérüségének, tsak nem egész nap ki állotta az ellenségnek tüzes, és gyakorta meg újjított meg támadásait, és mind az ő vakmerő bátorsága által, mellyet mutatott, mind az állásoknak helyes választása által igen sokat szolgált az ütközetnek szerentsés kimenetelére. Gróf Mantoufel Orosz Generalis nagyon megkülönböztette magát az által, hogy a brigádáját személyesen vezette a megtámadásra. Woronzoff Czernitseff, Benkenorff, és Hirsfeld Generalisok az ütközetben ugyan nem részesültek, de az ő állásokkal, minthogy az ellenségnek jobb szárnya előtt voltak, ők is különösen eszközölték ezen napnak szerentséjét.

Gróf Steding Feldmarsal, és Báró Winzingerode Generalis a többi Generalisokkal, Tisztekkel, és a Seregekkel igen sajnálották, hogy az ellenség őket közelíteni látván olly hirtelenséggel vissza vonult, hogy ötet azon egy időben meg nem támadhatták, és tökéletesen semmivé nem teheték. A szél, és a por felhők egész nap tartván sokáig gátolták, hogy a Svéd, és Orosz Ármádák egymást ne láthatnák, noha köz meg egyezés szerint, ugyan azon egy lineában mentek előbbre.

A' Korona Hg. mindenkor a' maga Generál Stábjának közepette volt. Báró Adlerkreutz Generális tsak akkor távozott el tőlle, midőn parantsolatot vett, hogy Cardel Obesternek igazgatása alatt lévő több ágyús bateriákkal, a' Burkus Armádának jobb szárnyára menjen. Ezen Generális tellyesen meg felelt Ö Kir. Herczegsége czélljának, és naponként újabb újabb érdemeket t' szen, mellyekkel Ö Királyi Herczegségének tiszteletét, és barátságát meg érdemelje. Ö Kir. Magassága nagyon meg nagyon elégedve Báró Tavart, és Lövenghielm Generálisok buzgóságával. Suchtelen, Vinczent, Crusemark, és Pozo di Borgó Generalisok mindenkor a' Korona Hg. személtlye körül valának.

Ma minden Hadi testnél ünnepi Te Deum énekeltetett, a' Táborozás kezdetétől fogva nyert hasznokért való háladatosságképpen.

A' Foglyok között sok Szász katonák vannak, kik szolgálatot venni kívánkoznak, és egy Szász légiót formálni, hogy ők is a' Fejedelmek függetlenségéért, és Német Ország szabadságáért meg vihassanak. A' Korona Hg. engedett az ő kívánságoknak, bizonyos lévén benne, hogy ezen Vitézeknek hajlandóságok az egyesültt Udyaroknak öröme fog lenni.

Töplitzből a' Főszállásról Sept. 12-ikén 1813 estve 10 órakor.

Eppen most érkezett egy 2-ik Kurir, a' Svéd Főszállásról Sept. 9-ikén indulván, és azt a' tudósítást hozza, hogy a' Dennevitzi ütközet után a' Francziákat egészen a' Torgaui várig üzték, és Pahlen Obester a' vár ágyuinak járása alatt, még 500 embert el fogott közlülök, és két ágyút el vett. A' Korona Herczegnek Armádája már Mühlberg, Sanftenberg, és Elsterwerda Helységekét elfoglalta. Az elnyert ágyúknak számok a' Kurir eljövetelekor 75-re a' munitioszekereké 400-ra, a' Foglyoké 10—12,000 emberre ment.

Az Elbe alsóbb részeitől az a' tudósítás érkezett, hogy Davoust Marsal, Hamburgba vissza vonta magát Walmoden Generális a' tudósításnak elindulásakor Boitzenburgban volt, Davoust Seregének visszavonulása közben, belölte 1000 embert el fogott, és egy egész batalion Würtembergi Hatona, az ő Seregéhez által jött.

Ma délután itten Töplitzben az egyesült Armádák Főszállásán a' Dennewitzi ditsösséges győzedelmért Te Deum tartatott, mellyet az ágyú lövések hirdettek.

Imint érkezett tudósítás szerint Gróf Nugent Generalist Sept. 7-iken Lippánál való állásában, a' Francziák az Adlersbergi, és Triesti útról jöven megtámadták. Az Adlersbergtől jövö Francia Osztrály három batalionból állott, és

két ágyút 's két hábiczt hozván magával, leg először támadta meg a' Dornecknél lévő Seregeinket, mellyek a' parantsolat szerint Nugent Generalisnak Haditestéhez vissza vonták magokat. Ez által neki bátorodván a' Francziák nagy zajjal Dorneken keresztül két csoportban Seregünkre törtek de ez olly hideg vérrel fogadta, és az ágyúzás, 's a' puskázás által úgy megzavarta, hogy sok holtakat, sebeseket, és foglyokat hátra hagyván Dorneken által vissza vonulni kéntelenítettett.

Gavenda Major vette őket üzöbe, és a' Dorneki állást megint elfoglalta. Azután pedig a' többi Seregekkel azon ellenségre ment, melly Triest felől a' Lippánál lévő Passziaki állásra törekedett, Ogumann Kapitány Castel Nuovonál mind addig tartóztatta a' nagy számú ellenséget, míg Gróf Nugent Generalis a' Passziaki állást elég ségesen meg nem erőssítette. Akkor ezen Kapitány is az említett álláshoz vonta magát. Az ellenség olly tüzesen támadta meg seregeinket, hogy a' derék álláson által tört, de ugyan azon időben Nugent Generalis helyes fordulás által az ellenséget meg kerítette, és hátúlról megtámadtatta. Ezen megtámadás olly szerentsés volt, hogy az ellenség vissza verettétvén magát folyvást vissza vonni kéntelenítettett, de ezen úttjában is szüntelen, és keménnyen tártáztak vele Seregeink úgy, hogy az ő Osztá-

lyai nagyobb részét el széljedtek, és a' Herpolye mellett lévő körül sánczolt állást is el hagyván egészen Bazaviczáig futamodtak. Ezen tsatázás végével ki tetszett, hogy az ellenség részént holtakban, részént sebesekben 300 embert vesztett, kik között 4 Tiszt vagyon. Ezen fellül 450 ember, és 6 Tiszt elfogatott. De óránként több Fogoly kisírtetik be, minthogy azon tájjon nagyon elszéljedtek a' Franczia Seregek.

Hetedik Tábortudósítás:
Töplitzi Főszállásból Sept. 15. ikén 1813.

Svarczenberg Hg. Kommandirozó Generalis Ö Hge szükségének itélvén az ellenségnek ki vizsgáltságát, a' Nollendorfi úton álló Gróf Wittgenstein Generalis, és Gróf Kollorédo Jérómos Hadi Tármeester Hadi testét Nollendorf felé előre küldötte.

Azt gondolván, hogy az ellenség a' maga állásában meg marad. E' végre a' Gróf Kollorédo Hadlába Breitenau; a' Burkus Hg. Augustusé pedig Ebersdorfon keresztül az ellenség jobb oldalának megtámadására küldött, úgy, hogy az alatt a' Würtembergi Hg. és Gróf Pahlen Generalis, a' homlokrendét, és bal oldalát támadják meg.

Az ellenség mindazáltal már akkor az ágyút visszavitte, és magát tsak a' gyalogsággal védelte. Gróf Pahlen vitéz Gene-

ralis, bé nem várván a' több Sereget, izibe meg támadta őket az Isumi, és Lubinski Huszáregementekkel, az ellenség közül egy batalion tellyesen levágtatott, más pedig elfogattatott.

Thielemann Generalis Altenburgból Weisszenfels felé fordult, és ezen gyalogsággal, és artillériával meg rakott helyet erővel elfoglalta. Egy Brigádás Generalis, 1 Obester, 37 Tiszt, és 1254 közemberestek kezeinkbe. Gróf Mensdorf Obester Wurzenben, Lipsia, és Drezda között sok százat elfogott. Ezek között taláztatik egy Francia Kurir is, a'ki a' Francia Armádnak postatáskáját Párisba akarta vinni. Sok ezer Levelek, és hivatalbeli tudósítások taláztatnak nálla.

A' többek között ezen levelekből sült ki az is, hogy az új Testörzöserég, és kivált annak Artillériája, a' Drezda mellett történt verekedésekben rendkívül sokat szenvedett. Vachot, és Siebier Generalisok el estek. Dumoustier, Dentel, Gros, Boieldieu, Veen, és Aubert Generalisok nehéz sebbe estek.

Egyébaránt ezek az Irások egygyezöleg, a' Francia Armáda szomorú állapotját, és kétségbe esését rajzollják le.

A' Drezdából, és Torgauból Erfurtba vivő utak, Francia szökevényekkel, és tsavargókkal telyesek. —

Tudományos Dolgok.

„Visgálódó, és Oktató Értekezés a' Szőlőmivelésről, a' Bor, Égettbor, közönséges, és Fűszeres Lezetek készítésének Mesterségével együ'tt. Chaptal Belső Minister, Rozier Apátur, Parmentier, és Dussieux Polgárok által. XXI. Réztábla rajzolatokkal. — Francia nyelvből fordította, és külömbkülömbféle Jegyzésekkel, azok között a' Szőlő-Czúkor, és Szőlő-Mag-Olaj tsinálásának módjával megtoldotta Nemes Fábrián Jósef, ez előtt Veres-Berényi, most Tóthvásonyi Prédikátor, és a' Veszprémi Hevetai Vallást tartó Egyházi Megyének Esperestje. — Első Kötet. — Veszprémben Számmer Klára Betüivel 1813.

* Ezen név alatt jelent meg azon régen óhajtott munka, melly Hazánkra nézve, hol egyedül a' természetesekből áll a' Nép gazdagsága, valóságos jótétemény. Tiszta, értelmes, és a' dolgot kimerítő a' Magyar Előadás, úgy, hogy mind a' Francia, mind a' Deák kiadást szükségtelemné teszi. Sőt azoknál bővségesebb. Nem gondoljuk, hogy ezen Könyvnelkül a' Gázda nagy kára nélkül tovább el lehessen. A' Papiroza szép, nyomtatása tiszta, a' Táblák egyenesen a' Francia példa szerint másoltattak. A' második Rész nyomban fogja követni. — Taláztatik Pesten Eggenberger Urnál. Az ára ezen Résznek 5 ft. V. C. —

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

(25.)

Pesten. Szombaton Sz. Mihály - Hava 25-dik napján 1813.

Sokkal erősb' ki magát meg-győzi, sem a'ki erős várt.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Felséges Urunk Nagy Méltóságú Gróf Zichy Károly Urat, Ts. Fősega Vgye Administrátorát, a' Conferentialis Ministernek Ő Exjának fiát, Tsászári Kir: Titkos Tanácsossá nevezni, 's a' Tseh Országí Armádához Commissariussá tenni méltóztatott.

Már a' végre folyó Törvénytartás elején Felséges Urunk Ngos Markus Ignác Itelő Mester Urat, a' Horvát Országí Armádához Commissariussá kegyelmesen kinevezvén Ő Nagysága mindjárt akkor ezen hivatalra Pestről elment.

Méltóságos Sáárdi Somsits János Urat mind régi Fő Nemes eredetére, mind személyes nagy érdemeire nézve Maradékai-
val együtt Grófi rangra emelni méltóztatott Ő Felsége.

HADI TÖRTÉNETEK.

Az Oesterreichischer Beobachter illy magános: de hiteles Tudósítasokat közöl:

Töplitzből Sept. 14-én. Az Elbe jobb partyán munkálkodó részétől az Egyesült Armádáknak ma reggel érkezett Kurir azt a' hirt hozza, hogy a' Gróf Bubna F. M. L. vezérése alatt lévő, és a' Blücher bal szárnyának fedezésére szolgáló Hadi Testnek Dandárjai, tegnap Neustadtot, és Neukirchent megszállották. Blücher Generálisnak Főszállása Hernenhutban volt; az ő táborzemei Bautzenentől, melyet a' Francziák elhagytak, egész Bischofswerdáig portáztak, a' hol az ellenség hátuljáró Serege megállapodott.

A' Svécziar Korona Örökös Ő Kir. Magassága által ezen Hónap' 6-án nyert fényes győzelemnek nagy következesi mind inkább inkább világosságra jönnek; azon utakról, mellyeken ama nevezetes napon az ellenség megveretett, a' magát nagy rendetlenséggel vissza

(II. Féllesztendő.)

)(1

venő Ellenségből naponként ezer meg ezer foglyok hozattatnak bé.

A' Francia Armáda a' Tseh Országi határoktól, magát tökéletesen vissza vonta; a' Szövetséges Armádák utána nagy mozgásban vagynak.

Dreszdában ólkölt tudósítások szerint Oudinot Marsal, ezen Város környékében mintegy 10,000 emberből álló vegyes Seregeket gyűjtögetett. A' betegek száma Dreszdában igen nagy. Ezen Városon által menő sebesek száma nem kisebb; az élelmény dolgában fellette nagy szükségét szenvednek; a' Seregeknek, és Lakosoknak már több napoktól olta nintsen kenyerek. 11-ben a' Napoleon Főszállása Liebstadtban volt; 12-en Bärenfelden. Ezen Hely előtt, és annak háta megett a' szabad ég alatt tanyáztak a' Tsászári Testőrső Seregek.

Töplitzből. Sept. 11-én reggeli 9 órakor költ tudósítások szerint. Sept. 9-én vették észre, hogy az ellenség Dreszdából számos Hadlábakkal ki mozdult a' Tseh Országi határ felé. Az előre küldött Orosz Dandárok a' nélkül, hogy verekedésbe keveredtek volna, vissza tsavarodtak egész a' Peterswáldi, és az Érczhegyek mellékes utyai szoros helyéig. Tegnap a' Nollendorfi és Ebersdorfi úton három Hadi Testek jelentek meg. Egy Hadláb, melly mintegy 15,000

emberből állott, a' Geyersbergi régi úton által nyomúlt. Előrebotsáttattak egész a' Kraupeni vidékig. Itt battériák állottak, a' mellyek őket a' sikra való kiszállásokkor golyóbisokkal fogadtak. A' verekedés délutáni 2 órától fogva, estvéli 7 óráig tartott, a' midőn az ellenség minden oldalról megszorítottván, s megverettetvén, nagy siettséggel igyekezett a' dombokra felkapni. Már eddig is néhány száz foglyok hozattatnak bé. Mennyi holtakat, és sebeseket vesztett az ellenség? számokat tudni még nem lehet. A' Foglyok bizonyága szerint, maga a' Francia Tsászár is jelen volt a' Haditestnél a' Nollendorfi úton, a' mellyen tsak a' tábor szemek puskáztak.

Mai napra váratott a' meg támadás, de még eddig annak semmi jele nint.

A' leg utóbbi tudósítások szerint, a' Blücher Armádája teljesen felkerekedett Bautzen felé, minekutánna 8-ikban ismét támadólag kezdett munkálkodni. A' Svéczi Korona Örökös Wittemberg felé indul, és nevezetes tsapatokat küldött az Elbe bal partjára.

Tegnap előtt Madatoff Hg. Orosz Obester egy tsapat Kozákokkal, és Huszárokkal Bautzen, és Dreszda között 200 Francia puska kaporos szekeret vettetett a' levegőbe, a' Francia Tsászár bútórának egy részét is elfogta, és 1200 embert.

Zágrábban Sept. 13-ikán 1813. következő Hadi Tudósítás tétetett közönségesse kinyomtatattatás által:

„Nugent Gen. Major elküldötte Lazarich Kapitányt 40 ember Horvátokkal, és 7 Huszárokkal, hogy Istriában a Védse-
regeket szedni rendbe. Ezen kis Sereg Mitteburgnál összeakadott azon 300 Illyrikumi Végkatonákkal, s 4 Kompania Olaszokkal, kik Polából a Trieszti Őrizetnek erősítésére siettek, mivel oda közelgettek az Ausriai Seregek. Lazarich Kapitány meg nem retent az ellenségtől, hanem a puskával, kaszával, vasvillával felfegyverkezett Istriai Parasztokat magához kaptsolván, bátran megtámadta az ellenséget. A Horvátok tüstént az Ausriai Katonasághoz állottak: az Olaszok pedig egészen Vermo hegyig visszaverettek, s ott még egy ideig ellent állván végre kintelenítették magokat megadni. 600 ember elfogatott, kik között 3 Stabalis Tiszt, 12 Főtiszt, és 11 Vámörző Tiszt vagyon. 1 ágyú, 2 hábicz a hozzá tartozó hadi készülétekkel a Győzedelmesek kezébe került, és Picot káptalanbeli Urnak vezérlése alatt, a ki magát ezen alkalmatossággal az Illyrikumiak fel fegyverkeztetésében különösen érdemessé tette, a hozzánk által szegődött Horvátoktól Fiuméba győzedelmi pompával kísértettek bé, a holott ezen eseten való öröm annál is nagyobb volt,

mivel ezen Legénység, az azon időben a Triesti, és Adelsbergi úton megtámadtatott Gróf Nugent Generálisnak háta megett munkálódhatott, és az ő vitéz ellentállását semmivé tehetné volna. A Generalis Urat tudniillik a Feistritzi, és Castelnovói állásában 3000 embernél többen megtámadták: az erős ellentállásnak a lett a következése, hogy néhány százan elestek, és megsebesültek, 400 pedig elfogattak, és így Fiume bátorságba tétetett, az hol a Hadi fogságban lévő ellenséges Tisztek, várván már, az ő reájok nézve szerentsés kimenetelét az ütközetnek, Nemzeti büszke vakmerőséggel kezdetek hánykolódni, sőt ezen próbatétel szerentsés ki meneteléhez annyira biztak, hogy a Fiuméba rendelt polgári Tisztviselők, és Feleségeik is a Gróf Nugentet megtámadó Hadi láb pogyásszai mellett voltak. Az őket vezérlő Rougier Generális, megsebesülve Laybakba vitetett. A 2-ik könnyű Olasz Regiment Obestere megöletett, és Prewaldban el temettetett. Ezen két szerentsés kimenetel által való meg szabadítása Fiumének, a nagy Ármádánál nyert győzedelmek kihirdetéséből vett köz örömet nagyon nevelte: ugyan ott 9-ikben pompás Te Deum tartott, a mellyen Fraumantel Anglus Admirális is, az ő Tisztjeivel együtt jelen volt.

Lusinpicola szigetében a Horvátokból álló Őrizet, Salicetti ne-

vü Kapitányt fegyveréből kivetkezette, de még is hátra lévő sádját megkapván, meg engedte neki, hogy 30 Olasz pattantyúsokkal Istriába evezhessen.

8-ikban 50 hatónak, és 50 Zengi fegyveres polgárok mentek Veglia, és Cherso el foglalására.

A' Gróf Nugent Generális Tábornszemei egész Bassaviczáig mentek, Triesztölegy órányira, a mellyben, a mint mondják, csak a 200 emberből álló őrizet maradt.

A' Német Országi Ármádától:

Az ellenség háta megett a' hadi munkálkodások szerentsésen folynak, a' mint az Thieleman Orosz General L., a' Generalsab Fő vezéréhez Wolkonsky Herczeghez küldött következő tudósításából ki tetszik.

Weissenfels Sept. 12. 1813.

„Vagyon szerentsém Herczegségednek jelenteni, hogy én tegnap estve meg érkeztem Weissenfels elejébe, a' mellyben 4000 emberből álló gyalogság, és mintegy 900 Lovag volt. Ezek, a' hadieszközök, és elemények szállításának késérei voltak, és Liptsébe mentek. A' késéő Sereg nállamnál erősebb volt, és éjjel a' szállítás által ment; a' Bock Hadnagy vezérlése alatt lévő tsapat mindazáltal abból 200 embert Lützennél elfogott. Én meg határoztam magamban, hogy Weissenfels városát megtámadjam, a' mellyet az ellenség egynéhány ágyú lövések u-

tán el hagyott; I Generalis, 37 Tiszt., és 1254 közember estek kezimbe.

„A' Francia Ármada tellyesen el tsüggedt, és rendhívul való nagy remülésben vagyon. Munkálkodásaimat tovább folytatom, és reménylem kevés napok után fontosabb dolgokról tehetek jelentést.

Ugyan ezen időben folytattya Mensdorf Austriai Obester is a' maga hadimunkáit. A' Liptse, és Dreszda között lévő úton elébb elébb; Ő Vurzenben egynéhány Százat elfogott, s ezek között egy Francia Posta szállítást. — Az ellenség hatónál több hónapoktól fogva semmi Zsoldot nem kaptak, és ő az élelem s takarmány dolgában annyira megszorult, hogy végső szükségben tátszik lenni.

NÉMET ORSZÁG.

Dreszdából Aug. 28-ikán az ott előtte való napokban történt dolgokról következő summás jegyzést közlik, melly a' környüfállásoknak bizonyos meg határozására nézve, minden olvasóinknál, a' mint reményljük kedvet fog találni:

„Aug. 22-ik napjától fogva Dreszda már be volt kerítve; a' szövetséges Seregek az Elbe vizének jobb partján Pirná felől jöven, a' várost nagy Hadierővel fenyegették, az Elbe jobb partjáról. Aug. 6-ikán rettenetes ágyúzással kezdődött a' Városnak megtámadtatá-

sa, ez alatt érkezett meg Napoleon, és magával Sléziából nagy siettséggel 60,000 embert hozott segítségül. Mi történt attól fogva, íme ezen veszedelmes órákban tett jegyzésekből ki tetszik: Aug. 26-ikán déli előtt 11 órakor. Midőn a tollat fogom, köröskörül a városnál irtóztató módon, és közel dörognék az ágyúk. Azt mondják, hogy az Oroszok, és Burkusok már két sánczot ostrommal el foglaltak a Friedrich város előtt. Ezen szempillantásban lovagol keresztül az Elbe Hidján Napoleon Császár az ő Késérőivel. Stolpenből jön. Úgy mondják, hogy a múlt éjszakát Pirnában a szabad ég alatt töltötte, és onnan igazgatta a rendeltetést az által ellenben az Elbe bal partján lévő ellenségnek megtámadtatását. Minden ember szörnyű nyughatatlanságban vagyon, az emberek úgy lótnak futnak, mint a habzó tenger. A Külső városiak a jobb, és drágább jószágokat ide hordják meg mentés végett. — Az ágyúk dörgése távozni látszik, a vívó had után puska-gort, és golyóbist sokat visznek. Max. Herczegnek Palotája megnyílik, és a Császárnak Ordinantz Tisztjei ki s be járkálnak. — Délután 3 órakor. Még semmi el nem vált, a Város utszái tömve vannak a Császári Gárdákkal. Sok egyéb Seregek a kapuk felé mennek: de e mellett is az ágyú dörgések mind inkább közelgetni látszanak. A lövések közel, és ha-

mar esnek egymás után, jól meg lehet különböztetni az ágyú lövéseket a puska lövésektől. Tsak azt távoztassa el az Isten tollunk, hogy a Város utszáin ne tsatázzanak! a Városkörnyékén tegnap este a Falukörös körül égtek. Merre fordítja mai nap a kegyetlen Márs tüzes arcját? — Délután 5 órakor. A galambházamnak tsapójából, mellyre 120 garáditson járunk, szépen meg lehet különböztetni az ágyú lövések tsillámlását. Szomorú dolog! már a hábitz gránátok is szállanganak. Félfél órányira egy más után következnek a nagy ágyú lövések, a kapukon kívül úgy tetszik, mintha pokol égne. — Azt kiáltják, hogy tűz támadott egyik kis utszában (Brüdergasse); Este 6½ órakor. Nem bizonyosodott meg, hogy tűz támadott volna, hálá Istennek! de a golyobisok az utszákra pötyögnek, és a földel tserepek szerte szorotnak. — Újjabb Seregek jönnek, a Császári Gárda, több más Regementek, és az ágyúkból hosszas sor mégyen el az ablakunk előtt. A Császár igen közel vagyon. Az Orosz ágyúk rettenetesen durrognak, valamelly új vérengző tünemény kezdődik. Egy más után újjabb újjabb mu'sikát hallunk, újjabb Regementeket látunk, és újjabb ágyú sorokat. A Lausiczi segítő Seregek el érkeztek, és egyszeribe a viadatra mennek. Olly énekszóval, és újjogatással, mintha tánczra mennének: pedig talán Plútóhoz men-

nek vatsorára. — Az ágyú lövöldözés folyvást tart, az Orosz, és Burkus Katonaság tsata rendben áll. — Keménnyen kiáltják, hogy kiki vizet vigyen a' Ház fedele alá. — Estve 7- $\frac{3}{4}$ órakor. Már megszüntek a' Seregek menni; a' Gárdának ágyúi jönnek, mellyeket a' pattantyúsok égő Kanóttzal késérnek. Az ágyúk rettenetesen durrognak. Már be setétedett: de az égnek lángolószíne azt mutattya, hogy a' város környékén lévő Majorok mind tűzben vagynak. A' Kereszt útszán egy bombi el pattant, egy másik egészen az új piatzra szállott, és két embert agyon ütött. Több szemfüles emberek, kik a' Ház fedelei alól nézegették e' pusztító veszedelmet, meg sebesítették. Eppen most mondják, hogy Pirnánál egy Francia Sereg V a n d a m m e H a d á b ó l az Elbe vizén által menvén, az Oroszoknak hátok megé került. Már most tellyesen setét vagyón: de az ágyú lövések meg nem szünek, hanem mégis távozni látszanak. A' Városi Magistratus azt a' parantsolatot küldi, hogy minden ablak meg világosíttassék, hihető hogy az éjjel kevés részünk lesz az álomban. — Aug. 27-ikén reggel 6 órakor. Még tegnap mondták, hogy ma reggel 4 órakor újra elkezdődik a' viadal, és valóban azon órában hallottunk is egynéhány lövéseket, de most minden tsendesen van az útszán. Egész éjszaka nagy eső volt, talán az ég, az ágyúkat vízbe akarja mártani, és a' tsatázóknak tűzét meghűteni. A' tegnapi viadal igen véres volt, a' Kastélynál lévő ágyúzósánczokban a' Westfáliai pattantyúsok igen sok kárt vallottak. Reggel négy órától fogva Lauziczból jövő újjabb újjabb Regementek mentek az Elbe Hidján által a' Pirnai kapun keresztül az Oroszok üzésére, mivel a' mint mondják ezek vissza vonulnak. — Dél előtt 9 órakor. Még eddig ők vitézül tartják magokat a' hegyeken lévő állásaikban, a' Város előtt; újjonnan nagy ágyúzás kezdődik a' Város körül mindeütt.

A' Seregek után puskaporral, és golyobissal újjonnan megterheltetett szekerek vitetnek. A' Pirnai részen már minden le tsendesedett: de még folyvást durrognak az ágyúk Briesnitz, és Bestertwitz, Freyberg, és Tarand felől. — A' Tsászár igen vidám ábrázatú, és nyilván hirdeti, hogy ezen emlékezetes napon is győzedelmeskedni fog. Most is folyvást esik az eső. — A' kenyéráruló boltok előtt Strásák állanak. Fehérkenyeret alig lehet kapni. Délután 2 órakor. Noha folyvást szörnyen esik az eső, mégis az ágyú dörgeések mind egyre tartanak, az egész Elbe völgyében, a' Tsászár minden veszedelmekben ott van a' Seregeinél. Tsak kisdéd tsapatokban jönnek vissza a' városba, hogy ételital által újjonnan meg erősödjenek. A' kiket a' városi lakosok közzül az útszán találják

a' tsata mezejére terítik, hogy a' sebeseket a' városba hordják. — Mivel bizonyosnak tarthatjuk, hogy Dreszdát az Ó - Várost, és Friedrich - Városát leg alább is 60,000 ember védelmezi, tehát a' Szövetséges Ármádának, melly ezekkel viaskodik, igen számosnak kell lenni. — Dél után 4½ óraker. Az ágyú lövések tsak Freyberg felől hallatszanak egynéhány száz elfogott Katona késértetik a' városba, soknak közzülök még most is mindegyre foly a' vére; némellyek tsak úgy tétováznak, mint a' haladók. A' merre mennek mindennütt meg nyílnak az ablakok, hogy ezen szerentsétleneknek segedelmet nyújtsanak. — A' Tsászár nagy Élljen kiáltások között tér vissza. — Estve 9 óraker. Már 11,000 Fogoly hozattatott be, minden Templomok rakra vannak velek.

OLASZ ORSZÁG.

Majlandba Aug. 31-ikén estve a' Vice Királynéhez Ő Hercegségéhez Telegráf által érkezett meg Borghese Herczegnek tudósítása a' Tsászárnak Dreszda mellett Aug. 26-ikán nyertt győzedelméről. Ő Felsője az Orosz, Burkus, és Austriai Ármádákon, melyeket az Ő Uralkodók vezérlettek ditsőségesen diadalmaskodott. Borghese Herczeg ezen tudósítást Párisból a' Franczia Hadi Ministertől vette.

Az Olasz Országi Hivatalbéli Ujság a' háború piaczaról Illiri-

kumból ezeket közli: Udineből Aug 27-iken. Tegnap érkeztek Tárvisből tudósítások, és pedig mind kedvesek. A' mi Seregeink ma fognak meg érkezni Gailhoz, azért minden órán fontos történeteket várhatunk a' Dráva mellekéről. Pino Generalisnak Főszállása Adlersburghól a' Száva felé előbbre ment. Ezen szempillantásban érkezett ide 250 Hadifogoly, melly a' leg első szállítás. — Majlandból Aug. 29-iken. A' Vice Király egy napi parantsolatban, mellyet Tárvisban Aug. 25-ikén adott ki különös meg elégedését jelenti a' 35, és 36-ik rendbéli Gyalog regimentek 3 Batalioninak, mellyek a' táborozás kezdetétől fogva Duche Obesternek vezérlése alatt, a' Villachnál történt tsatákban az ellenséget mindenkor meg nyerték, és közüle 200-nál többet elfogtak. — A' Vice Király meg értvén, hogy a' Botzeni Komendans a' Tíróiban elterjedett hamis hírekre meg ijedvén hivataljának helyét elhagyta, és az egész tartományra terjedő fellázadásnak nem kevés oka lett, őtet hivataljából letette. — Laibachból Aug. 23-ikán. Így szóll az Illirikumi Telegraf. A' mi városunk az ellenségnek közelgetéséről elterjedett hírek mellett is tellyes nyugodalomban vagyon. Ezen tsendesség nyilván való bizonyossága a' Lakosok jól gondolkodásának, és helyes ítéletének. Külömben hadi erő is elégséges vagyon itten az ellenségnek vissza verése-

re. De Báró Fr é s i a Minikumnak azon balgatag hajlandóságtól, mel- Hadi Komendánsa is olly helyes lyel némellyek igen könnyen el intézeteket tett, hogy hadainkat hiszik az ellenségnek híresztelt nagy kétszerezetté látjuk. A' Vice Királyt naponként várjuk. Pagliarussi Palota készítettet el az ő számára. A' Hadi Fő Komissárius mind ele- ségből, mind takarmányból annyit készítettet, hogy leg alább is 40,000 embert várhatunk a' Vá- rasba, és annak környékére.

Minthogy Trieszt Várassa igen nagy nyughatatlanságban volt, an- nak letsendesítésére a' fő Kórma- nyozó Laibachból Aug. 20-ik nap- ján ezen levelet írta a' Várasnak Elöljárójához: „Intendant Ur! azt kívánom Úrtól, hogy nekem minden póstával írjon, és a' leg kis- seb történetről is számot adjon. E- gész figyelmetességét arrafordítsa, hogy a' lázító személyeket elfogat- tassa. Lehetséges ugyan, hogy az Austriak Illirikumba kóborló Sere- geket küldöttek: de mi elégséges erővel birunk azoknak vissza vere- tésekre, és a' háborúnak az Aus- triai földre való által szállítására. Trieszt Várassát számos, és jó rend- tartó Katonák védelmezik. Illyen alkalmatossággal az előjáróknak kell nagy lelki bátorságot mutatni. Ezen bátorságnak fogyatkozása mi- att, némelly közönséges hivatalbé- liek az ő tisztségek helyét elhagy- ták, mihent hallották, hogy az el- lenség a' mi földünkre által szállott: de én semmi más veszedelmet nem látok Illiricumra nézve, hanem csak a' félenkségtől eredhetőt, és

azon balgatag hajlandóságtól, mel- lyel némellyek igen könnyen el hiszik az ellenségnek híresztelt nagy erejét. Még eddig a' mi földünkön- nintsen több 600 Katonájánál. Ugy hiszem, hogy Trieszt Városához leg- nagyobb bizodalमत mutattam, és az ő bátorságának leg bizonyos- sab zálogát adtam az által, hogy fiaimat oda küldöttem, kiknél ne- kem a' világon semmim kedves- sebb nintsen.

(aláírás)

O t r a n t ó i Herczeg:

FRANZIA BIRODALOM.

A' Monitör Sept. 4-ikán egy Aug. 24-iki Tanátsvégzésről emlé- kezik, mellynek értelme így követ- kezik: „Az 1814-ik, 1813-ik, 1812- ik esztendőbeli Conscriptusokból 30,000 Katona szedettessék, 's ezen 30,000-ból álló Katonaság, a' Spa- nyol Országi Armáda közt fel osz- tassék. A' kik a' jelen való Tanáts- végzésnek ki hirdetése előtt meg házasodtak, a' Katonaság alól fel oldoztatnak. Ezen Tanátsvégzés Ö Felségének a' Tsászárnak, meg erősítés végett meg küldessék.“ Ezen Tanátsvégzést Aug. 28-ikán alá írás által meg erősítette Ö Fel- sége a' Tsászár, és a' Birodalom Fő Cancellarius, és Gróf Daru Minister Status Titoknak aláírta.

A' Párisi nem hivatalbeli újsá- gok Sept. 4-ikén így írnak: „Ebben a' szempillantásban Dreszdából Aug. 28-ik következen-

dő tudósítást vettük: Én az Úrral apró környülállásokat nem közlök, az Újságok mindeneket tudtára fognak adni az Urnak: de minket magunkat is a mi győzedelmeink bámulásra ragadnak; az Austriai rettentő Ármádát csak nem veszteségünk nélkül, tellyesen, vagy legalább csak nem tellyesen semmivé tettük. Ugy tartom, hogy abból már 30—40,000 ezer foglyokat Dreszdába bé hoztunk, és mindég többek többek érkeznek. A' meggyőzetteket kergetjük még most is. — Egy más Aug. 29-ik estvei levél azt erőssíti, hogy az ellenség vissza vonulása nem tsupa szaladás, hanem tellyes széllyel verettetés; mind a' két munkálkodó lineától elvágattatván, nagy rendetlenséggel takarodik vissza a' mezőségen, holott töméntelen sokaságú Ártillériát, Hadiszereket, és legénységet hágy maga után; a' faluk tömve vagynak sebeseikkel, és hóltakkal; Aug. 26-iktól fogva történt tsatákban a' foglyoknak, és hóltaknak száma 50,000 mégyen, a' nyert ágyúk, és Zászlók sokaságán kívül. —

* Tudni való dolog, hogy az ilyen Franczia tudósításokat mindenkor tizedelni kell. Erre a' Német Ország neve alatt lévő ezen levelünkbeli Tudósítás is nagy okot ad. — *éppen nem* —

Legújabb Hadi Történetek.

A' Svécziái korona Örökösnek Ő Királyi Magasságának Főszál-

lásáról éppen most vesszük a' következendő.

Hetedik Tábori Tudósítást.

Jüterbochi Főszállás Sept. 10.
A' Dennevitzi ütközetnek napról napra fontosabb következései vagynak. A' Foglyok száma már többre megyen 10,000-nél, ezen feyül kezünkben vagynak 80 ágyú 400 puskaporosszekér, a' gyalogoktól 3, a' lovasoktól egy Zászló. Miólta az ellenséget Wobeser Generalis Dahmenál vissza verte azóta esze nélkül szalad Torgau felé. Az ő futásokban, a' mi könnyű lovasaink, sokakat el fogtak közzülnök, sok puskaporos, és bagásiás szekereket el vettek tőlök. Az ellenség útjában, az Annaburgi, és Herzbergi környékben az Elster vizén lévő hidakat maga után mind el rontotta. A' mi Lovagjaink ugyan az Elster vizén a' meglábolható helyeken által mehetnek, de az ártilléria által vitelének kedvéért, a' hidakat ismét helyre kelletik állítani. Még éppen a' Torgau Hidfőnél is 800 embert fogtunk el közzüllök, és egynehány batalionokat az ő tsapatjaik közzül, a' mellyek Torgaubá bé nem vergődhettek, Mülberg felé fordúltak, és Dreszdába siettek.

Sept. 2. és 3. napjai között való éjjel az Eckmühli Hg. Marsal Schverint az egész Hadi testével oda hagyta. Mivel neki ott igen erős állása volt, az ő visszavonulását bizonyosan úgy

kell tekinteni, mint a szövetséges Ármádának Saxoniában tett, sebes előre való lépéseinek következéseit. Az ellenség jó előre minden készüléket meg tett a visszavonulásra, és így az Artilleriáját, és hadi eszközeit veszedelem nélkül előre elküldhette, ezen fellül a Wallmoden és Vegesack Generalisok Osztályánál, jóval előbbre volt, mert az első Griwitz; a másik Warin mellett állott. Az Echmühli Hg. a maga visszavonulását két Hádlúbban (colonne) rendelte el, és ezekkel, piénés nélkül Gadebuschon, és Rheban által egy húzomban Ratzeburghoz fél mértföldnyire visszavonult.

A' Loison Generalis Osztálya ugyan ezen időben vonta magát vissza Wismárból Grevesmühlen által egész Schönebergig. Ezen utolsó helyen elváltak a' Dánus seregektől: a' Francziák Ratzeburgha, a' Dánusok Lübekbe mentek, és ebbe a' Városba őrizetet tévében, tovább hátrább Oldelslok mellett táborba szállottak. Az egész Francia Haditest a' Stecknitz vizén túlhan sánczokba vette magát, és a' háta meget maradt minden hidakat, és hajókat öszve rontott.

Az ellenség vesztesége ezen visszavonulásában többre megy 1000-nél, kik közül 500-ál többen elfogattak. A' Kozákok, a' Lützw és Reiche tsapatja a' Hanzeatica Lovasság, az ellenség hátulsó seregét több ízben meg támadták.

Vegesack Generalis a' maga részéről, az ellenséget Lübeckig, az ágyúk járása alá üzte. Arnim Majort, a' ki a' Hanzeatica Lovasságot vitézül vezérlette, egy ágyúgolóbis agyon-tsapta. A' Meklenburgi vadászok Dessow mellett egy Dánus svadronra, rárohantak, és közzülök sokakat leapritottak. Vegesack Generalis az előbbeni Grevesmühlen mellett lévő állásába vette magát. Gróf Wallmodenn Generalis Schwerinbe bément onnan pedig Dömitz felé vette útját, és ott Elbe vizén egy Hidat veretett, arra az esetre hogy ha az ellenség, seregének egy részét az Elbe balpartjára küldené, azonnal készen legyen. A' Tettelnborn Generalis Tábornszemei Boitzenburgban vannak.

A' Dánusok a' Mecklenburgi Földön sok sarcolásakat vittek véghez, különös az, hogy az ő vezérjek egy Hesseni Herczeg, a' kinek Familiáját Tartományaitól, Napoleon Tsászár meg fosztotta, és ez még is azzal semmit nem gondolván, az Eckmühli Herczeg Fő vezérsége alatt Napoleon Tsászár mellett viseli a' fegyvert!

Nyolczadik Tábori Tudósítás.

Töpliczí Főszállásról. Sept. 17. 1813. Estve 10 órakor.

A' Francia Ármáda Sept. 16-ikon a' Nollendorfi hegyeken igen megszapordott. Ma délután 1 óra-

kor erős Sereg jött Nollendorf felé előre. Az ott álló Előserégünk tsatázva vissza vonta magát. A' Nollendorfi úton, ámbár levágott faszalokkal el volt fogatva, az ellenség mégis nagy erővel által tört. A' Burkus Dandár Zieten Generalis alatt, és az Orosz Wittgenstein alatt Kulmnál volt helyheztetve. Mivel az egész tájat sűrű köd lepte el, nem lehetett kitanulni az előre nyomuló ellenségnek sokaságát. Kulmnál igen tüzes tsata volt, mellyet a' Szövetséges Seregek nagy vitézséggel kiállottak. Estve 6 órakor Kollaredo Generalisnak lesber volt Osztálya, minekutánna az ellenségnek minden lépését igen helyesen követte volna, egyszerre oldalról ötöt megtámadta. Gróf Kollaredo Haditármester egy Bateria 12 fontos ágyúkat úgy állított ki, hogy azok a' Nollendorfiútra jólelészolgálnának. Alig kezdődött ezen megtámadás, az ellenség tellyes zavarodásba jött. Ez alatt Gróf Merveld Haditármester a' Francziáknak hátok megé jutott, 's egészen a' Nollendorfi templomig nyomult. Így tehát az ellenséget, a' mennyire a' mind inkább nagyobbodó setétség engedte, folyvást üztük a' hegyekre.

Mivel ezen visszavonulása alatt szünet nélkül a' kartáts ágyúink üldözték, és mivel Seregeink szörnyű dühösséggel hajtották, igen sokat kellett neki vesztenie. Az elfogattak száma ezerekre megy. Ezek között vagyon Kreutzer Generalis is, az ifjú Gárdának Vezére: de sem a' foglyok számát, sem az elvett ágyúkat számszerént nem tudhatni, mivel éjjel lett vége az ütközetnek. Az bizonyos, hogy az ellenség veszteségéhez képest mi tsekélységet veszítettünk. — Egyenként való vitéz tetteket még nem lehet elő adni: hanem még is emlékezetes az, hogy a' Francia Lántsások egyszer tüzet adtak egyik Gyalog Regimentünkre: de az egyszerre bajonettekkel ment neki, 's rettenetesen megmotskolta. Ezen második Nollendorfi tsata az elsőtől abban látszik különbözni, hogy az ellenség most nem volt olly számos. — A' fogságba esetek bizonyítják, hogy Napoleon Tsászár maga is jelen volt a' helyen, és szemmel látó tanúja volt Seregei másod megveretésének.

Azt hallyuk, hogy a' Svéd Korona Hg. Sept. 18-ikán Liptse városába beszállott. *hasznos*

H á z l i c i t á l t a t á s .

October 9-ik napján Pesten a' Jósef Városban Nro. 315 Hadaun Antal Urnak a' Svéd Király czimere alatt ismeretes háza a' maradt Özvegy Aszonyságnak kívánságára licitatoria bortsattatik reggel 9 órakor a' Város házánál. — A' ház áll 10 szobából, 3 élés kamarából, 4 konyhából, 1000 akó borra való jó pinczéből, egy szép gyümölsös kertből, és 4 lóra való istállóból. — Az egész ház legjobb materialékból vagyon építve. —

K o n y h a - T a r t á s .

A' Magyar Királyi Universitásnak gyakorló Ispitályában Pesten a' Konyha-Tartás, és Főzészabadság e' folyó esztendőnek October 29-ik napján délután 2 órákor ugyan a' Kir. Universitas Cancelláriájában nyilván való Licitatio által fog kiadatni. Ezen Konyha-Tartás kiadásának feltételeit kiki előre is megtudhatja az említett Cancelláriában, az Universitas nagy épületében a' Ketskeméti Útszában del előtt 9 órától 12-ig, délután 3tól 6 ig. —

J e l e n t é s .

A' Felséges Királyi Magyar Udvari Kamara részéről közhírül adatik, hogy az Tettes Temes Varmegyében fekvő — 5155 $\frac{1}{2}$ Hóldból álló Szillas nevezetű Cameralis Pusztá, újonnan az az folyó Esztendőnek Sz. András Havának 1-ső napjától fogva közönséges kótyavetye által jövő Mindszent Havának 20-dik napján árendába fog bocsájtatni.

A' kiknek tehát vágyódások tartya az előbb említett Pusztát árendába venni, jelentsék magokat a' fent irtt napon az Csatádi Királyi Tisztartóagnál.

F a - E l a d á s .

A' Szúnyogh Örökösök nevében jelentetik, hogy e' folyó September Hónap 26-dik Napján Hideg Kúton Buda Varosa Szomszédságában lévő Helységben, a' Curialis Funduson találtató erdei úgymint Tölgy, Cser, Körtvély és más nemű Élő Fák fenn állva, kótyavetyén a' többet ígérőnek, kész pénzért fognak eladattatni. Mivel a' Fák ritka nagyságúak, és szépségűek, Asztalosok, Molnárok, Bodnárok, és más Fából dolgozó Mesterek nagy haszonnal vásárolhatnak belőlök.

S z á l l á s a j á n l t a t i k .

Egy az itt lévő Universitas - béli Professor Urak közül két vagy három Úrfiaknak, Tanítójokkal együtt, vagy az nélkül, a' jövő iskolai esztendőre, alkalmas szállást a' belső városban, asztallal és egyéb Szolgálattal együtt ajánl. A' mi végett az Eggenberger Ur Rönyvesboltjában, a' Méltóságos Bárá Podmanitzky há anaí, bővebben értekezhetni. —

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K. (26.)

Pesten Szerdán Sz. Mihály - Hava 29-dik napján 1813.

Állatokat kötelek: szava embert szokta nyügözni.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Tegnap érkeztek meg némelly Francia Hadi foglyok Pestre, kik között Haxo. Inzsenér. Generalis, 1. Obester, és 1. Hadisegéd. Holnapra váratnak a Közlegények.

Mai napon indultak ki Soroksárról a' Ns. Pest Vármegyei Könyű Lovasok, minekutánna eddig a' fegyverben gyakoroltatván, a' Hatona Elöljárók által megmustráltattak. Ezen bátor Ifjúság vidám kedvvel ment végig Pest városának útszáin. —

HADI TÖRTÉNETEK.

A' Bétsi újsághoz ragaszott 8-ik rendkívül való Tóldalék az utóbbi Levelünkben közlött történeteket illy környülállásokkal adja elő:

Töplitzi Főszállásból
Sept. 19-ikén 1813.

Napoleon Tsászár Sept. 16-ikán azon szakadványokat, a' mellyek a' Blücher Generalis, és a' Svécziak Korona Örökös ellen rendelt Ármádáitól fenmaradtak az 1-ső, 2-ik, és 14-ik Haditesttel egy-

(M. Féllesztendő.)

gyesítette, és a' maga Testőrző Seregét vezérelvén Nollendorfig előre nyomúlt.

A' Foglyok állítása, és az ellenség előre való készülétei nem hagytak kételkedni a' felől, hogy az ellenség a' Tsászár személyes vezérlése alatt Tseh. Ország ellen valamelly hathatós munkálkodást vett czélba. Ő 17-ikben a' maga Hadlábait Nollendorf felé megindította. —

Schwarzenberg Hg. Fő Vezér megparantsolta, hogy minden Hadszemek (Vorposten) magokat a' Kulmi állásig vissza vonják, és az ellenséget ott várják be.

Arbessen, Dellisch, Knieniz, és Jonsdorf faluk, az ellenség szabad tetszésére hagyattak. A' rettenető ágyúzás elkezdődött. A' Gróf Colloredo, és Merveld H. T. M. Haditeste Teutsch-Neudorfon, és Knienitzen által, az ellenség bal oldalára rohantak; Gróf Wittgenstein pedig az alatt a' Burkusokkal a' Ziethen Generalis vezérlése alatt, 's az egész gyalogsággal, az ellenségre szemközt tsaptanak.

X 1.

Az ellenség mind inkább inkább ki terjesztette a' maga Hadierejét. Leg főbb gondja az volt, hogy földet nyerjen a' ki terjeszkedésre. A' Testörzők Lovassága nagy elszánással megtámadta a' mi battriáinkat, míg az alatt a' Francia Gyalog Seregék minden oldalról tüzeltek. Ezen szempillantásban a' Hessen-Homburg Huszárok közül egy Svadron, segítettvén a' vitéz Burkus Lovagoktól, szokott vitéz bátorsággal bé vágott az ellenség rendei közzé. Az Austriai Gyalogság követte őket, a' leg vitézebb hidegvérűséggel. Az ellenség mindenütt vissza nyomatott, és nagy rendetlenséggel a' Nollendorfi dombokra hátra vonulni kényszerítettetett.

Kreutzer Francia Generális, 7 ágyú, és egy Zászló esett kezünkbe. A' Foglyok száma többre megy 2000-nél. A' sűrű köd, és az éjjeli sötétség mentették meg az ellenség Hadlábait az elkerülhetetlen veszedelemtől.

Ugy mondják, hogy Napoleon is közepettek volt, és a' Foglyok bizonyossága szerint egy lova meg is sebesült.

A' Francia tudósítások szerint, a' Francia Armáda minden pontokon győzedelmeskedett, és előre nyomul. Valósággal pedig ez Elbe jobb partyát nagy részént el hagyta, és eddig háromszori próbát tett a' Tseh Országba való benyomulásra: de mind azok az

előre nyomuló tsapatoknak veszedelmekre váltak.

Az Érczhegyek között lévő Francia Armádanak állapotjáról való tudósítások abban mind meg egyeznek, hogy az a' leg szörnyűebb szükségben vagyon. A' takarmány szüke miatt naponként százként vesznek a' lovai. Magok pedig ló hússal élnek.

Constantin Nagy Herceg Ö Tsászári Magassága az ütközet ideje alatt, a' golyóbisok leg nagyobb záporában a' Dandárok között volt. Gróf Wittgenstein Generálisnak, a' Würtembergi Hercegnek, Gróf Merveld, és Colloredo H. T. Mestereknek, Zietzen Generálisnak, Lichtenstein Aloysius F. M. Ltnak, Simonyi, Laugier, és Czorich Oberstlajtmántoknak, az utolsó az ütközet kezdetétől fogva serény munkássággal dolgozott, Geppert Lajos Májornak, Döry Hadnagynak, kiváltképen való alkalmatosságok volt a' magok meg különböztetésére.

A' három egyesült Armádák ezen napon ismét, egy azon lélektől elevenítette, és atyafiságosan öszve köttette viaskodtak.

Ö Felsége az Orosz Tsászár, még az ütközet után következő éjjel mindjárt Gróf Colloredo H. T. Mesternek, a' Sz. György 3-ik rendű Katonai Czimerének keresztjét, Hg. Lichtenstein Aloysius F. M. Ltnak pedig, egy a-

rany s brilliantos irással ékesített díszes kardot küldött ajándékban.

A' Danczka várát ostromló Seregtől imént érkezett tudósítások szerint, ezen Erősség előtt a' várívó árkok készítése elkezdődött.

A' Svécziái Korona Örökös Rödigkei Főszállásáról Sept. 4-ikén következő parantsolatot adott ki:

Éjszaki Német Országnak Szövetséges Armádája. A' Generálstábnak Cancelláriájából.

„Mivel az egyesült Armáda mostanság az ellenség földére lépett, tehát Ő Kir. Magassága meg akarja határozni a' hadi adónak, és sarczolásnak módját:

§. 1. A' külömbb külömbbféle Haditesteknek, a' Seregek fenntartása végett teendő sarczolásai éppen úgy, mint a' Burkus Tartományokban, Hadi titkos Tanácsos, és Intendant Crelinger Úrhoz küldessenek, a' ki, a' már kiadott parantsolatok szerént, azokról jelentést téssen, és a' beszállítás módja felől jóvállást fog adni.

§. 2. Ha az ellenség földén éleleményt, és takarmányt kellenék szedetni, tehát arra Crelinger Intendant Úr fog parantsolatot adni, és minden Haditestnek tudtára adja, mellyik kerületben mennyit kell szedni; e' végre, minden Haditestnél léznek neki egy, vagy több Commissáriusai az Igazgatás ezen fontos ágának végre haj-

tására, a' kik, a' Fővezérek által tétetett s irásban ki adott sarczolások beszédésében, kérerő Katona tsapatok által fognak segítettetni.

§. 3. Ha a' szövetséges Armáda szükségei, és környülállásai az ellenség földén úgy hoznák magokkal, hogy pénzbéli adót, vagy öltözetben, s egyéb szükséges serekben sarczot kellene kívánni, tehát arra az esetre, a' Korona Örökös a' maga Főszállásán, egy Oroszokból, Burkusokból, és Svédkekből álló Commissiót állít, a' melly az említett dolog végre hajtása felől való vélekedését ki mondja. Ő Kir. Magasságának ebben az a' célja, hogy a' segedelemkütfek, az Armádára nézve hasznos, a' lakosokra nézve pedig kevésbé terhes úton, és módon meg osztassanak.

§. 4. A' Korona Örökös minden Commissariusokat, és a' vezérlése alatt lévő szövetséges Armadához tartozó Elöljárókat keményen tilalmaz, a' Szász, vagy akármelly más az Armáda hatalmába eshető Földön való mindenmü sarczolásoktól. Minden, a' ki ezen parantsolat ellen vétetni fog, mint tékozló, és engedetlen bünös az ellenség szeme láttára meg büntettetik.

§. 5. Ha az ellenség földén, Statuskaszszái, vagy Tárházok foglaltatnak el, tehát Ő Királyi Magasságát e' tételről, és a' találtatott dolgok mennyiségéről tudósítani kell. —

A' Korona Örökös, mindene-
ket, a' kiket a' dolog illet, arra
emlékeztet, hogy a' jelenvaló Há-
ború, a' Népeknek egyetlen egy
ember elnyomása ellen való Hábo-
rúja, és hogy azon Ármádáknak,
a' mellyek az ő Fejedelmeik be-
sületéért, és a' Nemzetek füg-
getlenségéért viaskodnak, állandó-
an a' leg szorosabb fenytékét, és
a' leg takarékosabb gazdálkodást
kell sinor mértékül tartaniok. Rö-
digkei Főszálláson Sept. 4-ikén
1813.

Ö Kir. Magassága paran-
tsolatjára Báró A d l e r
k r e u t z Generalstáb Fő
Tisztje.

Königsbergből Sept. 5-én
1813. Bizonyos Tudósításokból
tudjuk, hogy a' Danczka várát be ke-
ritő Seregek tellyes erővel Sept.
2-ikán estve 5 órakor Langfurt, és
annak környékét meg támadták.
Ezen megtámadásnak az a' szeren-
tsés következése lett, hogy ezen
helyet az ellenségtől el vették, és
közzüle sokakat el fogtak. A' Bur-
kus védelem Sereg Nro. 15, Spi-
esz Májor alatt igen jelesen visel-
te magát ezen viadalban. Schel-
mühl, és Ziganken faluk ezen al-
kalmatossággal elégték.

Rostokból Sept. 2-án Ret-
sovnál, és Brusovnál, mellyek Ros-
tocktól tsak másfél mértföldnyire
vagyunk Aug. 28-ikán az ott vég-
be ment tsatában a' Francziák, és

Dánusok mintegy 6000 valának, a'
Francia Gyalogságból 3 Rege-
ment: de olly gyengék, hogy e-
gyik egyik alig ment 1500-ra. Wis-
márból bizonyosan tudósítatva va-
gyunk, hogy egy Regiment Dá-
nus Gyalogság, 200 röz dragonyos-
ság, Lovas Vadászok, és Lántsá-
sok voltak velek, hanem sok ágyú.
A' Szövetséges Seregekből jelen
völt a' Svéd Királyné Regimentje,
a' Smalandi Gyalogság, 2 Kompá-
nia a' mi puskásaink közül, és egy-
néhány ágyú. Annál nagyobb dí-
tsösségére válik tehát Seregeinknek,
hogy az ellenséget olly hamar meg
futamtatták. Meg sem állapodott
ő futásában, hanem már Aug. 30-án
Wismárba völt, és ezen várost is
még azon éjszaka el hagyta. Ezen
tsatában az ellenség igen sokat
veszthetett, mivel a' Vadász Rege-
mentből Wismárba sokkal keve-
sebbea érkeztek vissza, mint azon
által jöttek, és Kröplinen keresz-
tül sok szalmával borított szekere-
ket vittek keresztül, a' lakosoknak
pedig nem tsak az keményen meg
völt parantsolva, hogy ablakaikat,
ajtaikat bé tsukják: hanem az út-
szán való meg jelenés halálos bü-
tetés alatt meg völt tiltva.

Berlinből Sept. 11-iken írják.
Ezen Hónap 9-iktől fogva városunk-
ba 69 Tiszt, és 3598 Közember ho-
zatott hadifogságba, és 32 Tiszt,
941 Közember Stargardba vitetett
az ellenség közzül. A' Meklenburgi
Hároly Hg. a' Főszállásból ide

érkezett. Gróf Bentheim, és Sparre Svéd Obester Stralsundból ide érkeztek; Ferris Anglus Obester pedig Treuenbriecenből. — Ezen hónap 9-iktől 5 ágyú, és 5 hábitz állítatott ki a Fegyverház elejébe, mint az ellenségtől elvett zsákmányok. Ezek közül némelyek Olasz, némelyek Bajor vagy Austriai ágyúk, külömbféle nagyságú.

A' Berlini Újságok Sept. 14-én azt jelentik, hogy 11-iktől fogva 34 Tiszt, 4450 Közember, hadifogolyképen vitetett oda, és 21 ágyú. Stargardba onnan el vitetett 31 Tiszt, 2520 Közember. — A' Würtenbergi Pál Hg. Berlinbe érkezett, és onnan megint a' Svéd Korona Hg. Főszállására el ment. — Berlinbe érkeztek: Addington Anglus Követségi Titoknok, a'ki Krossenből jött, és Londonba megyen. Stephenson Anglus Major a' Főszállásból; Posomby Anglus Kurir Londonból, a'ki a' nagy Főszállásra megyen. Sparre Svéd Obester Stralsundból jön, és Jüterbockba megy. Gróf Bentheim innen az Orosz Főszállásra; Murr Obester, Willis, és Riedley Urak pedig Londonba.

A' Slésiai újság Boroszlóbból Sept. 14-iken ezt írja: Báró Benning sen Orosz Lovasság Generalisa a' Lengyel Országi Armádának Fő Vezére mai napon a' vele lévő Késérő személyekkel együtt városunkat el hagyván innen a' maga Armádájá után meg indult.

A' Slésiai Újság levelek Sept. 13-ikán. „I. Sándor Orosz Tsászár Ő Felsege azt a' Burkus Vitézt, Blücher Lovasság Generalisát, az ellenségen vett fényes győzedelmeire nézve különösen meg akarván tisztelni, ötöt a' Sz. András vitézi Rendjének, vitézévé tenni, és néki azon Rendczimert, mellyet maga szokott hordozni, egy tulajdon kezével írt levéllel együtt küldeni méltóztatott. Ezen levélnek foglalatja ez: Generalis Uram! A' jelenvaló táborozásnak leg szebb szempillantatai közé számlálom azokat, mellyekben nyilván való próbáit adhatom azon különös gyönyörűségnek, mellyet Gennak fényes győzedelmei bennem serkentettek. Ennek néminémüképen leendő meg jutalmaztatására küldöm a' Sz. András Vitézi Rendjének azt a' czimerét, mellyet magam szoktam viselni. Nem hiszem, hogy ez által az én meg elégedésemnek jeleihez valamikívántathassék: mindazáltal tanúbizonysága lehet annak, hogy én egy szempillantatot sem kívántam elmúlatni, mellyben a' Generalisnak a' vezérlése alatt lévő vitézeket is az én tetszésemről bizonyosokká tegyem, mellyet a' szerentsés előmenetelek bennem szerettek. Valamint a' Fő Vezér ditsösségének sugárai a' Hatonákra, úgy ezeknek ditsösségek is a' fő Vezérre terjednek. Mondja meg nékiek, melly nagyra betsüllöm vitéz tetteiket, Generalis pedig fogadja el az én szívességemnek ezen jeleit.“

Költ Töplitzben Aug. 30-ik napján 1813.

Töplitzi Főszállásból
Sept. 19. 1813.

B. Scheither Generál Májor azt a parantsolatot vette, hogy Freybergnek menjen. Ezen parantsolatot ő, a neki tulajdonává vált vitézséggel, és ügyességgel vitte végbe. Sept. 17-ikén estve ki állott el rejtve Berksdorfnál, nem meszsze Freybergtől; így azután 18-ikon reggel véletlenül ott termet Freyberg kapuinál. Az ellenség a kapukat bezáratta, és a kapuk megé Gyalogságot állított. Scheither Generális Seregének némelly Osztályait kerülő úton a Meiszeni, és Donai kapukhoz küldötte: maga pedig az erejének nagyát az Erbiszdorfi kapunak vitte. Az ellenség makatsan védelmezte magát: de végre az Erbiszdorfi kapu bevágatott, és azon nagy erőszakkal a Lovasság benyomúlt, így a város Őrizete rövid maga védelmezése után kintelen volt magát meg adni. Bruno Francia Brigádás Generális, 20 Stabális, és egyéb Fő Tisztek, 400 Lovas Huszárok, 228 Gyalogok kerültek kezeinkbe. Ami veszteségünk csak egy hóltból, és 3 megsebesített vadászból áll. — Scheither Generális különösen ditséri mindenféle Katonáinak magok viseletét, kiváltképen pedig a 7-ik Vadász bataliont. Vayder Obester, és Ungermayer Fel-Hadnagy e-

zen batalionból; Devaux, és Wursthof Kapitányok a Vincent Könnyű Lovasokból, és Martin Fel-Hadnagy a Generál Stábtól, magokat jelesen meg különböztették. —

B. Hiller Hadi Tármaster-től, a Belső Austriai Armádának Fő Vezérétől Sept. 22-iken az a tudósítás érkezett, hogy ő jelentést vett légyen az ellenségnek azon szándékáról, hogy ő minden erejét össze szedvén a Tsász. Kir. Armádának bal szárnyára akar törni. B. Hiller magát arra határozta, hogy Hollenburg, és Villach között a Dráva vizének jobb partján az ellenséget meg támadja, hogy pedig a valóságos megtámadás helyéről az ellenség bizonyos ne lehessen. Sept. 18-ikán Mumb Fő Hadnagy által Kreutzbergből Hermagor felé olly mozdulást tétetett, hogy az ellenségnek 1500 emberrel ott lévő Generális a valóságos megtámadásnak vélhesse. Mumb Fő Hadnagy ezen parantsolatot olly helyesen tellyesítette, hogy az ellenséget tellyesen elszéllyesztvén közzüle sokat meg ölt, és meg sebesített, 200 pedig el fogott. Ezek között több Tiszt is volt, és két Zászlót töllök el vett. Erre tehát B. Hiller Sept. 19-iken Seregének nagyával Hollenburg, és Rozek között a Dráva vizén által ment, és az ellenséget olly szerentsésen támadta meg, hogy azt minden állásaiból ki verné, és benne

sok kárt tévén, sokat el fogván, egy ágyúját el vévén a' Loibl Pas-
sust is el foglalná.

Az ellenség sokkal nagyobb erővel Gróf Nugent Generálist vissza nyomván, Sept. 15-iken az előljáró Seregei által Fiumét elfoglalta. Ezt meg értvén a' körül lévő tájnak lakosi, egész Portoreig, és Bukariig fel zendültek. A' Népnek fel lázodása Gróf Nugent Generálisnak igyekezeteit nagyon segítette, és mivel ő Isztriába törekedvén az ellenséget oldalról fenyegette, és azon helyes mozdulás, melly által Kosztnából az ellenségnek háta megé küldötte Seregeit, igen foganatos volt arra, hogy az ellenséget Fiuméba tüzesen törekedő útjában tartóztassa. Nem keveset használhatott az ellenségnek tartóztatására azon hír is, hogy Rebrovich Generalis az ellenséget Laybachnál meg verte. — Tehát az ellenségnek csak Előljáró Seregei mentek be Fiuméba: de az Ármádájának 7000 emberből álló nagy Lippa és Sz. Matheo között meg állapodott. Mivel azért Gróf Nugent Generálisnak oldalról való fordúlása, és Seregeinek az Isztrianusok által lett meg szaporodása, a' Francia Osztályoknak visszavonulását gátolhatta volna, az ellenség illy aggodalmában Sept. 16-án reggel Lippa felé vissza kezdett vonulni. Mihelyt ezt észre vette Gaven da Májor, tüstént Fiuméba sietett, a' városban lévő Francia Seregeket megtámadta, egy Tisz-

et, és 20 embert közüle el fogott, a' többit pedig elszéljesztette, így Fiume városa, mellyet az ellenség csak egy néhány óráig birhatott, megint megszabadittatván, Gaven da Májor az ellenségnek végseregeit Lippa felé nyomban üzte.

Danczka környékéből Sept. 3-ikán költ Levélből, így szólnak a' Berlini Újság Levelek:

„Tegnap Danczkának külső városai elfoglaltattak, de azon közben a' tüzlángok prédáivá lettek. A' Fahrwassert, és Mündet is lövöldözik az Anglusok, és Oroszok, és gyújtó rakétákat szórnak be.

Rapp Generális, midőn ezen Hónap 1-ső napján állana a' tüzes verekedés, így szólította meg Seregeit, hogy őket fel buzdítsa: „Vitézül viseljétek magatokat, Napoleon Tsászár a' nagy Ármáával már Neustadtban vagyon, (és így ide 4 mértföldnyire) és minket az ostrom alól bizonyosan fel fog szabadítani.“

Éppen most vitetnek itt által 120 Foglyok, a' kik Olaszok, Bajorok, és Wesztfáliak, kik között 6 Tiszt, és egy Testörző vagyon. Némelly Langfurból való Fr. szökevények fenszóval nyilatkoztatták ki boszszúságokat.

Épen most szórják az Anglusok, és Oroszok a' Tenger mellékéről az égető rakétákat Fahrwasserbe, és a' hajók állását tekintvén, rövid idő múlva egy meghatározó megtámadás fog következni.

Danczkának minden külső vá-

rosai elfoglaltattak. Az Orosz Sán-
czok kiterjednek egész az Olivai fa-
szer (allée) közepéig. Minden nap
azt várhatni, hogy Danczka, rároha-
hanás által fog meg vétetni, és ez
arra leg rövidebb út is volna, mi-
vel az Örizet gyenge, és a' sok ki-
rohanások által, még inkább meg-
gyengült. —

Említettük fellyebb való újsá-
gainkban, hogy a' Francia Armá-
da Páris felé siető Kurirja, ezen
Hónap 12-iken Liptse, és Wurzen
között el fogatott. Revés szókkal
érdeklítettük a' posta táskájában
találtatott Levelek foglatját is. Az
Orosz Tsászári Táborigényvnyom-
tató műhelyben már most ezen irá-
soknak az eredeti nyelven egy kis
gyűjteménye jött ki. Azokból a'
nevezetesebbeket által fordítva kö-
zöljük Olvasóinkkal:

„B. Úr A. Asszonyhoz Straszburgba.”
Dreszdai Táborigényből Sept.
3-ikán 1813.

„Nem tudom kedves Barátuém,
valjon Dreszdában e' folyó Hónap
1-ső napján költ Levelemet vetted-e,
a' mellyben tégedet azon nagy
veszedelemről tudósítottalak, melly
minket 12 órányira innen Tseh Or-
szágban érdeklített. A' mi Hadites-
tünk, mellyet Vandamme Ge-
neralis vezérelt, ezen Vezér hibá-
ja miatt, a' ki minket a' szörnyű ma-
gas hegyek közé vezetett, és e'
miatt az ellenség minket könnyen
körül foghatott, tsak nem tellyesen
semmivé lett. Sok embert elvesz-
tettünk, az Obester elfogattatott

úgy sok más Tisztek is, vagy
meg ölettek, vagy meg sebesül-
ve, az ellenség kezében marad-
tak; Co ch e r e a u Kapitány is kö-
zöttök vagyon. Én pedig, vala-
mint mások is, a' kik meg mene-
kedtek, úgy szabadúltam meg,
hogy a' golóbisok zápora kö-
zött egy erdőbe tsúsztam, s egy
hegyre, vagy inkább kőszirtra fel-
másztam. Rövideden még egyszer-
szerentsésen megmenekedtem, és
ez egyedül azon sorsunkat igazgató
Fő Valóságának kegyelmes jóvoltá-
ból lett, a' ki engemet kétség kí-
vül, az én igen kedves, és szerelme-
tes, jó, kis, Hyacintomnak
számára akart meg tartani.

A' Tsászár, a' ki itt van, a' Hadites-
nek maradványit tegnap meg mus-
trálta, és azt mondotta, hogy még
egynéhány napokig itt leszünk, de
annak utánna ismét vissza térünk,
és a' költsönt vissza fogjuk fizetni.

Égességem jó van, tsak hogy
ollyan állapotban vagyok, mint
mikor Moszkvából vissza jöttem,
azaz nints egyebem a' rajtam való-
nál, és még nagyobb szerentsét-
lenségünkre, nem is fizetnek ben-
nünket úgy, a' mint illene. Meg-
vallom édes kedves kis Anyókám,
hogy ez az állapot, azon keserüsé-
get, melly engemet a' földig le-
ver, még terhesebbé teszi: az om-
ban a' reménység, mindenkor az
én gyámolom. Vajha a' tiéd is a'
vólna! vajha mindenek felett, ezen
szerentsétlen történetek elő adásai
a' te kellemetes szépségedet meg ne
hervasztanák.”

HAZAI S. KÜLFÖLDI
T U D O S Í T Á S O K.
(27.)

Pesten Szombaton Mind-szent Hava 2-dik napján 1813.

Nyarba keress, hogy télbe ne juss szükségre Barátom.

**MAGYAR ÉS ERDÉLY
ORSZÁG.**

Tegnap érkezett be Pestre a' gyakorlás helyéről Ns. Budá, és Pest Városoknak Könnyű Lovassága, mellynek mind embere mind lova, hasznos szolgálatot igér. —

Midőn a' Pesti új theátrum tündér fényességével, s egymást érő híres Német Játzókkal, és Énekesekkel magához bájolja a' Publicumot; nagy figyelmetességet érdemel azon tünemény, hogy a' mellett a' Magyar Játzó Társaság is az ő theátrumban rendszerént folytatja mutatványait; és ugyan Sept. 24-iken, midőn az öltözetek szaporítására adott volna Nagy Sándor nevezet alatt egy új Vitézi Játékot, olly számos, és érdemes Nézők tisztelték meg a' theátrumot; hogy az a' Hazafiúságnak méltó ditsőségére szolgálhat: Sept. 28. pedig midőn Gróf Baranyai György két feleséges férj nevű Játékot adnák elő, mind a' Férfi, mind az Aszszonyi személyek olly helyesen, s tökéletesen játszottak, hogy az akármely fényes theatrumnak is ditséretére válhatott volna. —

HADI TÖRTÉNETEK.

A' Berliini Újság Levelek, a' Danczka előtt fekvő Ostromlóse-

regnek Jenkauban lévő Főszállásáról Aug. 31-ikén költ. következő tudósítását foglalják magokban:

„Az ellenségeskedések kezdetétől fogva, a' Danczkai Ostromló-sereg az egyszer felvett Systemája mellett hűségesen meg maradván, az ezen városban lévő őrizetnek sem éjjel sem nappal leg-kisebb nyugodalmat sem engedett, a' melly miatt kéntelen volt az őrizet mindég fegyverben állani, úgy, hogy a' miatt a' betegségek, és az elszökés igen elhatalmazott.

27-ik, és 28-ik között való éjjel az ellenségtől Ohra mellett két sánazok el vétettek, és le rontattak, a' melly alkalmatossággal nem tsekély veszteséget szenvedett. A' következő éjjel Langefuhr mellett egy nem tsekély fontosságú erdő tőlle el vétetett.

Rapp Generális, meg felejtkezvén arról, hogy minden czél nélkül való dolog volna, egy Erősségkomendásától, a' maga Várőrseregét távol való megtámadások által haszontalanul gyengíteni, olly tsudállatos dologra határozta magát, hogy az egész Várőrsereggel, mellyet, a' Danczkai Polgárság egy részét fel fegyverkeztetvén, szembetünöképen meg erősített, a' Ostromlóserget 29-ikben megtámadja, és a' leg nagyobb heves-

séggel a' Piczkendorfi Táborhelyre üssön, de leg nagyobb hideg vérűséggel fogadtatott, és igen nagy veszteséget szenvedett.

Mivel tehát a' vakdühösségű ellenség, a' Táborhely ágyúinak járásáig jönni mérészlett, el küldetett az ő bal oldalának megtámadására, a' Burkus Védcseregéből 2 batalion, és 4 svadron Lovasság, a' kik abban nagy kárt is tettek, úgy hogy annak egy sebes, és rendetlen vissza vonulás lett a' következése. —

Látván Rapp Generalis, hogy ezen oldalon semmit sem nyerhetne, a' leg mérészebb bátorsággal támadta meg, az Oroszok által az előtt való éjjel el foglalt erdőt. — De az ő vesztesége ekkor még nagyobb lett, és nem volt annyi ereje, hogy csak egy talpallatnyi földet nyerhetett volna. A' tsata mezeje rakva volt holt testekkel. A' viadal az egész homlok renden elterjedett, igen tüzes ágyúzással, a' melly idején reggeltől fogva, késő estvéig tartott. Az erdőt Langefuhrból, a' melly közel volt, nagy dühösséggel ötször támadta meg, de mindenkor, mint mindenütt, vissza verettetett.

A' Burkus Védcsereg, mint az előbbi tsatákban, úgy itt is magát megkülömböztette, és ez a' fontos ütközet, mellyről ezennel bővebben szönlünk az Orosz, és Burkus egyesült Seregeknek nagy ditsőségekre szolgál.

Az ellenség vesztesége, a' Fog-

lyok bizonyossága szerint több 40 Tisztnél, és 1200 közembernél; az Orosz, és Burkus egyesült Seregek a' két napi tsatában a sebeseket, és holtakat együve számlálván 223 embert vesztek, a' kik között 3 Tiszt elesett, 11 meg sebesedett.

Ezen véres ütközet után való éjjel, az ellenséget friss csapatok ismét fel lázasztották, és az ő el-lankadtt Seregei kéntelenek voltak egész éjjel fegyverben állani.“

A' Sléziai Sept. 13-ikán költ Újság következőképen szöll: Ezen Hónap 1-ső napján Henkel Osztályos Generalis a' Büssing véd Lovas Regementyével Glogau Környékébe ment szagúldozás végett. Az előre küldött Hadszemek (Vorposten) azt jelentették, hogy közel a' városhoz, az Örző Seregnek egy gulya ökrei volnának. Ezeket 100 ember, és 1 Tiszt védelmezte. Az Osztályos Generalis tüstént előbb ment sebesen a' Regementyével; az ellenséget meg lepte, és épen a' város kapuiban az ágyúk járása alatt, 93 embert a' Tiszttel együtt el fogott, a' többi fel koncizoltatott, és az ökor gulya egy hijja nélkül elhajtott. Az alatt az ellenség 2000 Gyalogsággal, és több ágyúkkal ki rohant. Ebben az egész esetben a' Büssing Regementye 1 embert veszített. —

Néhány napokkal ez előtt az el fogatott Vandamme Francia Generalis, innen tovább Orosz Or-

szág felé vitetett, és időről időre több több Francia Hadifoglyok vitettetnek.

Midőn Vandamme Generalis az Orosz Tsászár elejébe vezetett, így szólott ő, a mint a Berlini Levelek jelentik, a Tsászárhoz: „A Fogság leg nagyobb szerentsétlensége a Katonának; az én fogságom azt a vigasztalást nyújtja énnékem, hogy Felségdnek kezeibe, és óltalma alá esem.” — A Tsászár így felelt neki: „Az én óltalmamban léssen az Úr, és olyan helyre vitetetik, aholott semmiben semmi fogyatkozást nem fog tapasztalni, tsak azt, hogy alkalmatossága nem léssen rosszszat tselekedni. —

A Svécziái Korona Örökös Ö Királyi Magassága Főszállásán Sept. 14-iken 1813 következő Rilenzede dik Bülletin adatott ki:

Coswigi Főszálláson
Sept. 14-iken 1813.

„Tegnap előtt, Ö Kir. Magassága idé tette által Főszállását.

Az egész Armáda az Elbe vizéig előre jött; most azzal foglalatoskodik, hogy ezen a vizen több helyeken bátorságos általmenetelt készítsen, és a nagy Armádanak segítségére lehessen.

A középpett álló Armádák, Blücher, és Benningsen Generalisok vezérlések alatt Dreszda ellen mennek. Platen, a Mörner Huszár Regimentjétől

való Svéd Hadnagy, a kinek a Blücher Generalis Armádájával kellett egyesülni, a Bautzeni környékben arra reá talált. Ő is azt jelenti, hogy Blücher Generalis Dreszda felé megyen, és hogy Napoleon Tsászár magát onnan visszahúzza.

Napoleon kívánsága, és szándéka a volt, hogy az éjszaki Német Ország szövetséges Armádáját semmivé tegye; ezen célját el akarván érni, az előre, és hátravaló menetelek, által sok időt, és sok embert el vesztett. A Moszkvai Hg. munkálkodásainak védelmére, a Raguzai Hg. Haditestet Sept. 7-ikén előre küldötte egész Hoyerswerdáig. Ennek mintegy 25,000 emberből álló Haditestnek Berlinhez kellett volna menni, és ott a Moszkvai Hg. Armádájával egyesülni; ekkor egy számos Sereget a Blücher Generalis jobb oldalára küldeni, és őtet a visszavonulásra kényszeríteni. A Raguzai Hg. 8-ikán reggel Hoyerswerdába meg érkezett, de ott a Dennewiczi ütközetnek híret meg hallván, két óra múlva Königsbrück felé Dreszdába vissza tért, maga Napoleon is egy nappal hamarabb 9-ikben reggel oda meg érkezett. —

Két izben indult el Napoleon a maga Testörzöivel, és a Raguzai Hg. Haditestével, hogy az Éjszaki szövetséges Német Armáda balszárnyát meg támadja, de mind a kétszer kéntelen volt,

magát nagy veszteséggel vissza vonni. —

A Raguzai Hg. Haditeste visszavonulása közben ezen Hónap 8-ikán Hoyerswerdánál, Figueir az Orosz Gárda Obestere, a vezérlése alatt lévő 800 Lovagból álló Seregével meg támadta, és egész Königsbrückig üzte, a holott az ellenség hátuljáró Seregéből sok ember el esett, 1000 pedig el fogatott. Tovább is üzvéen őket az említett Tiszt, el nyerte jó nagy részét a Francia Pogyásznak, és mintegy 400 igás lovakat. Végre a Groszenhayn felé vivő úton Roslick mellett a Girardin Osztályából való két Francia Svadrom bukkan, és őket halomra döntötte. A Dreszdába küldött Kémek azt a hírt hozták, hogy ezen Fő városban, tsak valami 14 napra való eleménye vagyon a Francia Seregnek.

A Dreszdai Udvar, a melly nem sokkal ez előtt, a leg boldogabb nyugodalomban volt, kéntelen nézni, miként lett az ő Fő városa, az ostromlott vár rémuléseinek szörnyü prédájává. Maga a Király, kit nem régen az ő Alattvalói áldottak, kéntelen a maga gyötrelmére szemmel látó tanúja lenni, azon szenvedéseknek, mellyek az ő Népet terhelik, és szive vérzik, midön látja, hogy nem tsak nem segíthet rajtok, sőt minél tovább tartanak szenvedéseik annál veszedelmesebbekké lesznek. A Szász Nemzet érzi a maga, és Ki-

rállya meg alacsonyítását; és sohajtozva kívánja régi függetlenségét vissza nyerni. Ez a hazafiúi érzés már is láthatóképen fel gerjedt benne, és rövid idő alatt száz ezer Szászok fegyvert fognak, hogy Német Ország javát, és azon szent czélt, mellyért Európa viaskodik, elő mozdítani segéttsek

Egy Szász Légió, és egy Bajor Légió fog formáltatni, és a Németek tselekedet által fogják azt meg mutatni, hogy ők méltó maradékaik, az ő szabad öseiknek. Reményljük, hogy a Napkeleti tenger partoktól fogva, a Rénus jobb partjáig, minden Népek tellyesen felkelnek, és Európa Elnyomóját a Rénus bal partjára által üzik. Semmi gondnyughatatlanság meg nem akadályoztathatja ezen szándékot. Négy száz ezer erős Vitézek, akik minden álláson győzedelmeskedve előre nyomólnak, készek az ő védelmekre, és segítő kezeket nyújtanak nekik.

Francia Országtól magától semmit leg kissebbet sem kívánnak a Szövetségesek; ők szeretik, és becsülik a Francia Nemzetet: hanem tsak a magok tulajdon Fejedelmek, magok tulajdon törvényeik, és magok tulajdon tetszéseik szerént akarnak igazgattatni, — tsak ezt kívánják ők. — Ha a mai Francziák méltók akarnak lenni az ő tulajdon Nemzetekre, nem fognak tovább is olyan czélnak eléréseért viaskodni, a melly az emberiségnek, már olly sok

szerentsétlenséget szerzett, és a mellynek kedvéért most, az ő Nemzeti Betsületek kothkára tétetik.

Olasz Országból jött tudósítások szerint Hüller Generális, a Vice Királyt tellyesen meg verte.

Liptséből ide érkezett szökevény azt a hirt hozta, hogy a Dalmátziai Hg. Francia földön Marquis Wellington által ismét meg verettetett.

Laugerbringa Svécziái Armáda Generalstabjának Fő Tisztje betegsége miatt mind eddig sem tehéti szolgálatját, Sparre Generalis folytatja helyette ideig óráig hivatalát, a mennyire az ő maga foglalatosságai meg engedik.

A Mecklenburg-Swerimi Károly Herczeg, az ottani fel fegyverkezett Földnépének vezérlését által vette.

A Svéd Seregekből, egyes kistsiny tsapatok, már az Elbe túlsó partján vannak, és már az ellenséggel egymásra puskáztak.

A Svécziái Korona Örökös Ö Kir. Magassága Főszállásán Sept. 16-ikán következő Tizedik Bülletin adatott ki:

Zerbsti Főszálláson
Sept. 16-ikán 1813.

Tegnap Ö Kir. Magasságának a Korona Örökösnek Főszállása ide tétetett.

Czernitscheff Generalis ma egy Osztály Lovassággal, és ahhoz tartozó Artillériával az Elbén

által megyen. Ő az ellenség háta megett remülést fog terjeszteni, és magát a Tseh Orzági Nagy Armádatól ki küldött szagülődozó tsopotokkal egyesíteni.

A Czernitscheff Generalis Haditestéhez tartozó Fabeck Orosz Kapitány, a ki előbb által ment az Elbén, egész Naumburgig előre nyomult, ahol már Thielemann Orosz Generalis egynéhány ezer lovaggal állott. Jóllehet Fabeck Kapitánnyal tsak 80 Kozákok voltak, mégis ezen kevés Legénységgel, olly helyyesen tudta magát viselni, hogy Querfurthnál, 1 Bajor Obestert, 1 Francia Fő Hadnagyot, 40 Tisztet, és 500 Közembert el fogott. A Közembereket által adta egy Regiment Kozáknak, Thielemann Generalis Haditesténél: a Tiszteket pedig mindnyáját magával az Elbe inentső partjára által hozta.

Casselből jött tudósítások bizonyítják, hogy ott a városban, és az egész környékben nagy remülés vagyon. A külsü Ministerek rakoskodnak, és az el utazáshoz készülnek. Reinhard Francia Minister igen nagy nyughatatlan-ságban vagyon.

Az Eckmühli Hg. (Davoust) még Stecknitz megett áll, és 12-en Ratzeburgban volt a Főszállása. Pecheur Generalist 8-9000 emberrel Magdeburgba küldötte. Az Elbe bal partyán el fogatott Kurirtól értette meg Gróf Wallmoden Generalis ezen Sereg menetét.

és Seregének egy részével Dömitz-be ment, hogy meg tudhassa, nem találna e' módot a meg támadásra.

A' Blücher Ármádájának Dandárja (Avantgarde) 13-ikán Bautzenben volt, és nyomba követte, a' Dreszdában vissza vonuló Francia Seregeket. Tegnap érkezett tudósítások szerint Wobeser Generalis Falkenbergbe volt, Herzbergen innet, a' melly helyen Tauenzién Generalis Főszállása vagyon. Ugyan ezen tudósítások szerint az Elbe jobb partján, még két ellenséges Haditestek vagynak, 13 lovag Regementekkel, a' Napolyi Király vezérlése alatt. Ezek a' Haditestek, ki küldötték az ő éjjeli őrállóikat egész a' Wobeser Generalis állásáig, és azon igyekeztek, hogy egy elemény szállítmányt el fogjanak, de abban nem bődöghattak.

Ha az a' két Haditest késedelem nélkül az Elbe bal partjára magát vissza nem húzza, úgy Blücher, és Benningsen Generalisokkal lesz dolgok, és Tauenzién Generalis akkor a' szövetséges Ármádával, mellynek bal szárnyát teszi egyezőleg fog munkálkodni.

A' Svéd Seregek Főszállása Roslauban vagyon, a' Dandárja pedig már az Elbe bal partján, a' Tábornszeme (Vorposten) egész Dessauig nyúlik. Bülow Generalis Főszállása Wittemberg előtt áll. Ezen város őrizete ugyan megszorított, de az Ostromlás is

minden késedelem nélkül el fog kezdődni. —

Töpliczzi Főszálláson
Sept. 24-iken 1813.

„Thielemann Generalis Sept. 28-ikán Merseburgot megtámadta, és kemény ellent állás után Egyezés (Capitulatio) által megvette. Orlow Orosz Obester itt magát jelesen megkülönböztette. A' Városban ben, és körülötte 2000 Fogolynál több esett kezünkbe. A' Foglyok már Tseh Ország felé útban vannak.

Thielemann Generalis majd minden nap számosabb ellenséggel tsatázott, és mégis minden alkalmatossággal, az ő részére hajlott a' győzelem.

Minekutánna 19-iken egy igen tüzes Lovag viadalt a' homlok rendével ki állott, szerentsére Kösenmellett, egy Hadi szekerekből, és lovakból álló Hadiábnak hátulsó rendét utól érte, 200 Lovagokhoz tartozó táboriszerekkel meg terhelt szekereket, és egynéhány Francia Generalisokhoz tartozó kotsikat elfogott, 400 Közembert felkonczolt, 4 Tisztet, és 200 Közembert elfogott. Egy Francia Generalis is esett, de a' nevét kitudni nem lehetett. —

Thielemann Generalis ugyan, az egész Seregnek vitéségét közönségesen felette igen magasztalja, de kiváltképen Hohenzollern Hg. Hadnagyot különösen ditséri, a' ki a' buzgósággal tel-

lyes bátorságtól az ellenség közé
méssze bé ragadtatván sebbe esett;
továbbá Curlandi Biron Her-
czegnek meg különböztetett vitéz-
ségét, a' Gasser Fő Hadnagynak,
a' Hohenzollern, és Wasse-
gie Hadnagynak a' Klenau Hön-
nyű lovasaitól.

Mensdorf Obester ezen Hő-
nap 20-ikán a' Lützeni környék-
ben, több 100 emberből álló gya-
log Hadlábát meg támadott, és
600 Austriai, Bürkus, és Orosz
Foglyokat meg szabadított, a' ké-
sérők közül 150-nél többen elfo-
gattak, vagy fel koncizoltattak;
Mensdorf Obester újjonnan több
ellenséges fontos irásokat fogott el.

A' Burkusok szüntelen előre
nyomódnak. Tauenczien Gener-
ális már Elsterwerdában vagyon;
az ő Dandárja 17-iken szerentsésen
ütközött meg a' Francia Lovasság-
gal Mühlbergnél. Egy Obester, 18
Tiszt, 500 Közember el fogatott.
Az 1, 8, és 15-ik Vadász Regiment
csak nem tellyesen fel aprított.

Mühlberget a' Burkusok meg
szállották. Az Elbén sok hadisze-
rekkel terhelt hajókat el vettek.

WARSAI HERCZEGSÉG.

Báró Bennigsen Generalis
a' Lengyel Országi Orosz Ármadá-
nak Fő Vezére, ezen Ármadához
következendő Hirdetményt botsá-
totta:

„Lengyel Ármádának Katonai!
A' Fegyvernyugvának vége van;
az ellenség ellen kell mennünk.

Idegen földön, a' betsületnek me-
zején új borostyán koszorúk vár-
nak benneteket. Nyughatatlanul
várja még egyszer Európa a' ti hat-
hatos erőlködéseket, hogy annak-
utánna méltán a' Világ nyugodal-
ma viszá szerzőinek nevezhessen.
Ez a' kívánatos időpont nem mesz-
sze vagyon, és az Isten, a' ki az
Orosz fegyvereknek Oltalma, min-
den bizonnyal segíteni fogja az i-
gaz ügynek védelmezőit, és a' ke-
vély 's zabolátlan ellenséget, az ő
fegyverek bosszú állásának prédái-
vá teszi. A' Francia mostani Ár-
máda csak azon Ármádának erőte-
len maradványiból áll, a' kik mind
szemmellátó tanúi az Orosz Biroda-
lomban maradt, és el veszett
számlálhatatlan sokaságú Franczi-
áknak. Ők csak arra valók voltak,
hogy az ő Hazájokba rémülést vi-
gyenek, és Francia Országnak tud-
tára adják azt, melly veszedelmes
és ártalmas Francia Országnak az
Oroszokkal az ő Hazájokban hada-
kozni.

A' mi ellenségünkkel szövetség-
ben volt Hatalmasságok által lát-
ták, melly véghetetlen veszedel-
mére légyen a' köz jónak ez a' szö-
vetség, és őtet el hagyták. Még
Austria is mi velünk együtt vias-
kodik. Még egy győzedelem, 's
ezen dölfős ellenségnek ártalmas
béfolyása semmivé tétetik.

Régi Vitézek! A' ti sokszori
próbált vitézségtek, a' valláshoz va-
ló ragaszkodástok, Monarkhánk
hoz, Hazánkhoz való forró szerete-

telek, a' mellyeket véretek ontásá-
val meg bizonyítottatok, szükség-
telenné tésznek minden buzdításo-
kat az új erőlködésre. Minden lé-
péseitekkel sietni fogtok, abban
nem kételkedem, a' ditsósság ele-
jébe, és arról soha el nem fogtok
felejtkezni, mivel tartoztok Hazá-
toknak, és mit várhat az méltán ti
tölletek. Ti pedig Ifjú Vitézek, a'
kik a' mi hőldog Hazánknak kebe-
léből előszóllittattatok, hogy ezen
pályát fussátok, tselekedet által
mutassátok meg azt, hogy az Orosz
nevezetre méltók vagytok.

Az első oktatást, mimódon kell
az enemeset meg verni, tsak a'
múlt esztendőben vettétek, a' ti
Hazátokban, annak oldala mellett,
a' ki ti előttetek leg drágább. Min-
előtte tudtátok, volna, mit téssen
Katonának lenni, már annak köte-
lességét bé tellyesítettétek, es a' ti
Hazátok védelmezőinek sorai közé
állittatván patak módjára ontottátok
véreteket. Örülök, hogy azon Ár-
mádában, a' mellyet vezérteni sze-
rentsém, vagyon, olyan vitézek
vagyunk, a' kik a' Francia Ország
ellen való utolsó Háborúban, az
én vezérlésem alatt, olyan ütke-
zetek len vitézkedtek, a' mellyek
az Orosz Birodalom Historiájában,
örök emlékezetben fognak marad-
ni, és a' mellyek akkor a' mi Ha-
zánkat, az ellenség bé rontása el-
len, bátorságba helyeztették. Az
a' szerentsém, hogy még közötte-
tek lehetek, kezesem nékem ismét
az új győzedelmek felől.

A' világ látta, mit vihet véghez-
az Orosz a' maga Országának föl-
dén. Vajha még egyszer meg lát-
hatná, melly egyetérté munkál-
kodik ő, a' maga Frigyesével, és
melly nagy elragadtatással igyek-
szik azon, hogy egy valóságos
bajnoknak nevét mindenütt meg
érdemelje.

Báró Benningsen,
Generális, a' Lengyel Ár-
mádának Fő Vezére.

OROSZ BIRODALOM.

A' Berliini Újság Levelek St.
Petersburghól Aug. 31-ikén költ
ily tudósítást közlenek: A' Tsá-
szárné 5000 Rubelt (Orosz tallér,
tesz 38 garast) küldött a' minap,
az ellenség által el pusztított sze-
gények felsegállítására. — A' Tsá-
szári Universitas Moszkvában az ő
omladékaiból ismét kezd fel emel-
kedni. Kiváltképen való nagy híjjá-
val vagynak egy Könyves Tárnak,
mivel az 1812-iki Francia pusztító
Háború alatt, Moszkva fel persel-
tetésekor, minden tudományos
kintsek füsté, és hamuvá lettek,
hogy az Orosz Birodalom, a' mint
azzal az ellenség ditsekedett, a'
pallérozódásban, 100 esztendővel
hátrább vettessék. Olyan intézetek
tétetnek, hogy az egész Orosz Bi-
rodalomban a' Könyvek öszve sze-
dessenek, és az Universitas számá-
ra elküldessenek, hogy ezen fogyat-
kozás is minél előbb, és hatható-
sabbban helyrehozattassék. —

Legújabb Tudósítás.

A' Svécziái Korona Örökös Ö Kir. Magassága Főszállásán Zerbstben ezen Hónap 20-án költ

11-dik Bülletin Zerbsti Főszálláson Sept. 20-án 1813.

Puttlitz Generális, a' ki Magdeburgot szemmel tartotta „Möckern mellett megszállott. Külömbféle Lovagsapatokat küldött az Elbe bal partjára. September 16-ik és 17-ik napjai között való éjjel, a' József Napoleon Regementjéből két Kompánia, 164 emberből álló, egy Batalionnak Fő Tisztjével és más két Tisztel Biederitznél a' mi Táborszemeinkhez jöttek. A' Fegyverek nállok meghagyattak, és az Ö Kir. Magassága Főszállására vezettettek, onnan pedig Stralsundon által Spanyol Országba fognak küldetni.

Egy része a' Priegnitz-i Fegyveres Földnépének Puttlitz Major vezérlése alatt, az Elbén által ment, és Seehausen és Osterburg környékében áll. Altmarknak lakosait azon erőszakos sarczolásoktól védelmezi, a' mellyeket az ellenséges kóborló seregek, és a' Westphali Kormányzók rajtok véghez viszzen.

Wallmodon Generállajtnant észre vévén, hogy az Eckmühli Hg. Marschall, a' Pecheur Generális Osztályát az Elbe bal partjára küldötte, Dömitznél ezen vízen által,

az ellenség eleibe ment. Pecheur Generális igen jó helyet választott Görde megett a' dombokon. Az Ágyúzás elkezdődött. A' Lützw, és Reiche vadászai, és a' gyalog Hadlábaknak helyesen intézett mozgásai miatt, kéntelen vólt az ellenség a' dombok tetéjét elhagyni, és a' síkon hadi rendbe állani. Abban a' szempillantásban, mellyben a' mi Hadlábaink a' dombokhoz jutottak, a' Lovasság és a' Kozákok a' Tertenborn Generális vezérlése alatt az ellenség bal oldalára tsaptak. De még is nyakasan ellent állott; a' gyalogsággal tüzesen viaskodott, és a' Lovasságnak többszöri megtámadásait vissza verte. Az Ártilléria mindazáltal, a' mellynek egy része a' gyalogságot nyomba követte, hátrálásra kényszerítette, minden oldalról, és sok versben megtámadtatván, hirtelen vissza vonta magát; most már gyalogság, lovasság minden egyaránt rá rohant és tökéletesen megverettetett; az ellenséges Hadi Test tellyesen eltöröltetett volna, ha a' békövetkezet setét éj, és a' földnyilasok's völgyek néhányat meg nem szabadítottak volna. A' Tsatamezejét az ellenség, holtjai és sebeisei el lepték. 8 ágyút, 12 puskaporos szekeret, és sok bútort nyertünk. Miczinsky Brigádás Generális, Pecheur Generálisnak két Adjutánsai, és 1000 köz emberek elfogattak. Még a' következendő napokon is, mindenfelől hozattak bé foglyok, úgy, hogy azoknak tellyes száma 1800 mehet. Pecheur

Generálisnak a' lova alólla kilövetett, és magát az éjjeli setétség' és a' Földrejtekek óltalma alatt gyalog szabadította meg. Az ő Osztályának szakadványi, a' Tottenborn Generális vezérlése alatt lévő Kozákok által kergettetvén, nagy rendetlenséggel Bleckede felé húzzák vissza magokat.

A' mi részünkről meghóltak vagy sebbe estek 30 Tisztek és 400 köz emberek. Lützow, Firks és Schaper Majorok sebbe estek. Devaux Majorelesett. Ezen napon a' Wallmoden. G. L. vezérlése alatt, minden seregek a' bátorságban és vitézségben egymással vetelkedtek. A' 3-dik Anglus Huszár Re-

gement, az 1-ső Légiótól, úgy mint az Orosz és Anglus Légiótól több Batalionok különösen megkülömböztették magokat. A' Lützow és Reiche Vadászai vették el, az első ágyúkat. Az Anglus Lovasság nagy dítséretet érdemel és a' Rakéták hasznos szolgálatot tettek.

Ezen megtámadás alatt, az ellenség egynéhány ezer emberrel Boitzenburg felé előre nyomult; de minden haszon nélkül. Wallmoden Generális a' maga Főszállását 17-en ismét Dannebergbe tette által, hogy az Eckmühli Hg. Marschall Ármádájának egy részét melly az Elbe jobb partjau hátra maradt, közelebről szemmel tarthassa.

Spalér Jelentés.

Swoboda Jánosnak Pesten újjonnan felállított és Magyar Országban legelső Spalér és Szőnyeg' Kereskedése, melly most az új Theátrum épületében a' Nagy Útszában vagyon, és még eddig mindenkor a' maga árúba botsátott jószágainak szépsége, kellemetessége, és tartóssága, valamint illendő ára által is magát megkülömböztette, ezennel alázatos jelentést tészon, hogy az különös szépségű Spanyol falakon kívül, tellyesen elkészített asztali, és pallóra való szőnyegci, kályha és világosság ernyői 's külömbféle válogatott falkárpitjai vannak, mellyek között némelleyek egészen a' Franczia izlés szerint való palotákat mutatnak. — Nem külömben

Az említett Spalérkereskedés különös es új találmány szerint készült Papiros Párket Táblákat árúl, mellyekkel a' Szobák' palloít, 24 óra alatt kirakni, és egy szobát egészen ki lehet párketirozni. Egy némelley mesterséghez értő Gavallér által figyelmetessé tétetvén ezen kereskedés az említett Párket Táblákat, nem tsak szépségekre nézve különösen ajánlhattyá, hanem télen a' pallóra vonatni szokott szőnyegek helyett való alkalmas voltára nézve is tudniillik a' Szobát durva vászon-

nal vagy daróttzal bé vonatván a' Papiros Párket Táblák reá raggattanak 's így nem csak a' szemnek különös tetszetős tekintetet szereznek, hanem a' Szobát is nagyon melegen tartják.

J e l e n t é s.

A' jövő 1814-ik esztendőben Aprilis végével szünik meg a' Mező-Hegyesi Katona Ménes Igazgatásánál az árendálás ideje — az új épületbéli Nagy Vendégfogadóban — az ó épületbéli Vendégfogadóban — a' Mészárszékekben — a' Kenyér Sütőházban — a' Kalmár boltban. — Mind ezen Uradalmi Beneficiumok közönséges kótyavetye által fognak újonnan három esztendőre arendába botsáttatni, 's ezen kótyavetyének ideje October 27-ik napjára vagyron határozva, úgy hogy a' végbemenendő licitáció a' Hadi Tanátsnak fő helybenhagyása által megerősíttessék. — A' nagy Vendégfogadót a' Mészárszékekkel együtt egy Mészárosnak kívánnák kiadni, melly végre ennek a' Vágó Marha nyári legeltetésére, 's a' téli széna gyűjtésre 250 hold Rét fogna adatni. — A' Gazdaságbéli ó épületbéli Vendégfogadó; a' Kenyér-sütőség; 's a' Kalmár bolt mind külön külön fognak kiadatni. — Kiknek tehát az említett árendálásra kedvek volna, az említett Oct. 27-ik napján Mező-Hegyesen jelenjenek meg.

Jelentés Tokai Szőlő eladásról.

Ezennel köz hírül adatik, hogy Nemes Zemplén Vármegyében nevezetesen Mád on Titt. Almásy János, József, és Károly Urak birtokokban lévő, egy szabad nagy Fundus, a' Városban bent, rajta lévő épületekkel, és Borházzal, úgy nem külömben a' Vas-Hegyen lévő egy nagy dézsmás szőlő. — Tállyán két nagy darabb dézsmás szőlő ugyan Palásthi féle — végtére Bodrogh Keresztúrban egy kis szabad szőlő, minden terméssel együtt a' bekövetkező October' Hónapnak 30-dik napján reggeli 9 órakor elsőben Mád on, másnap Tállya Városában a' többet ígérőnek közönséges kótyavetye által elfognak adatni.

A' kinek tehát azokat azonnal lefizetendő kész pénzért megvenni kedvek volna, ne terheltessenek a' ki tett napra 's órára Mád on megjelenni.

M o b i l i á k J e l e n t é s e.

Mint hogy az időnek mostani környülállásai a' Kéz műveknek, és tsinálmányoknak az árát észrevehetőleg le szállították, 's ugyan annak alább meg alább szállásában valóban erős reménységet nyújtanak, az alább irt annak okáért a' leg kellemetesebb kötelességei közé számlálja ezen kedves környüllállásról az Érdemes Közönséget tudósítani, 's egyszer'smind bizelkedik magának, hogy bővebben meg fog kerestetni, mellynek okáért a' maga lerakodó boltjában lévő külömbféle, jó izlésű, válogatott Mobiliákat, Tükröket, Lustereket, Órákat, papiros Spallérokat, Padimentum Szőnyegeket, válogatott formájú Forte - Píánokat, és Parqueteket igen mérsékelt áron alázatosan ajánlja, nem tsak itt Pesten, hanem a' másutt lévő Lerakodó Boltjaiban is (holott az Érdemes vevőket alázatosan kéri, hogy ugyan ott az eladandó portékának árát magában foglaló könyvet magoknak meg mutattassák) úgy mint:

Temesváron Márki Úr Házában az Parádé Piaczon.

Debreczenben Báró Vay Úr Házában a' Német Utszában.

Nagy Váradon a' Város Házában Cipriani Delorto Kereskedő Urnál.

alázatos Szolgája S. A. Vogel
Priv. Mobilia Fabrikás.

K o n y h a - T a r t á s.

A' Magyar Királyi Universitásnak gyakorló Ispitályában Pesten a' Konyha-Tartás, és Főzöszabadság e' folyó esztendőnek October 29-ik napján délután 2 órákor ugyan a' Kir. Universitas Cancelláriájában nyilvánvaló Licitatio által fog kiadatni. Ezen Konyha-Tartás kiadásának feltételeit kiki előre is megtudhatja az említett Cancelláriában, az Universitas nagy épületében a' Ketskeméti Utszában dél előtt 9 órától 12-ig, délután 3-tól 6-ig. —

J e l e n t é s.

A' Felséges Királyi Magyar Udvari Kamara részéről közhírül adatik, hogy az Tettes Temes Vármegyében fekvő — 5155 $\frac{1}{2}$ Hóldból álló Szillas nevezetű Camerális Pusztá, újonnan az az folyó Esztendőnek Sz. András Havának 1-ső napjától fogva közönséges kótyavetye által jövő Mindszent Havának 20-dik napján árendába fog bocsájtatni.

A' kiknek tehát vágyódások tartya az előbb említett Pusztát árendába venni, jelentsék magukat a' fent irtt napon az Csatádi Királyi Tisztartószágnál.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K, (28.)

Pesten Szerdán. Mind' - szent Hava. 6-dik napján 1813.

Lassan járj, tovább érsz.

M. Közmondár.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Pesten, Budán már a' Szüret el-
kezdődött, de az idő nem kedvez.
— Hazánk felső vármegyeiből sü-
rűen érkeztek a' levelek azon szo-
morú leírásokkal, mellyek az ott
tapasztalt Vízözönnek szörnyű pusztításait rajzolják, mi ezen tragica
előadásnak különös helyet fogunk
adni, hogy annak iszonyatos nagy-
ságát Erdemes Olvasóink által lát-
ván méltó könyörületességre, és
segedelemre gerjedjenek. —

FRANCZIA BIRODALOM.

A' Francia Tsászárné Ő Fel-
sége St. Cloudba vissza érkezvén,
Sept. 6-ik napján nevetes pénzbeli
segedelmeket rendelt, a' jégeső,
és égiháború által megkárosodott
kerületek, és községek számára:
kettőt ollyat, mellyből egy egy
15,000; más 8000, más 5000, más
4500, és egy más 3000 Frankból
áll (egy Frank 30 xr.)

Sept. 12-ikén Vasárnap fogad-
ta el a' Tsászárné Ő Felsége, a'

(II. Feclesztendő.)

külső Udvarok Követeit, a' Sz.
Cloudi Palotában, a' kiket a'
Czeremónia Fő Mester a' szokott
Rendtartás szerint vezetett Ő Fel-
sége udvarlására.

A' Tsászárnak Dreszdában Aug.
29-ikén költ Végzése adatott ki,
a' melly a' Hansee Departementek-
ben a' Tanítás módjának elrende-
lését tárgyazza. Két Akadémia, az
egyik Brémában, a' másik Müns-
terben állítatik fel. Ebben egy
Theologica Facultas a' Catholicu-
sok, a' mábban pedig a' Protestán-
sok számára fog lenni. A' Nemes
Akadémia, a' Johanneum, és a'
Mihály - Oskola Lüneburgban, e-
gyesíttetnek, és egy Lyceummá
formáltatnak. Ugyan azt fogják tse-
lekedni a' Johanneummal Ham-
burgban, és a' Katalin - Oskolájá-
val Lübeckben; Emmerichben,
Lingenben, és Hamburgban az
oda való Oskolákat, Collégiummá
változtatják. Minden Lyceumok-
ban, és Collegiumokban egy ré-
szét a' Tanításnak a' Francia
Nyelv fogja tenni; egy esztendő-
múlva senki Tanítói Hívatalt nem

)(1

víselhet, ha csak ezen Nyelvnek első kezdetét nem taníthatja, és két esztendő múlva pedig senki sem, ha csak helyesen nem érte, és nem írhat rajta. Az Oskolai Tanítók Semináriumi Oldenburgban, és Münsterben meghagyatnak. —

Egy más Dreszdából hasonlóképen Aug. 29-ikén költ Végzés szerint 21 Francia Városok Collégiumi Lyceumokká változtattak.

HADI TÖRTÉNETEK.

September Hónap 9-ikén Töplitzben Ő Tsász. Kir. Apost. Felsége, 's az Orosz Tsászár Ő Felsége meghatalmazott Követjeik a' következő barátságos, és általmazó Szövetséget irták alá, melly költsönösen meg erősítettett:

A' megoszolhatatlan tellyes Szent Háromság Nevében!

„Az Austriai Tsászár Ő Felsége, Magyar, és Tseh Országnak Királya, és Ő Felsége minden Oroszok Tsászárja, ugyan azon kívánságtól lelkesítettvén, hogy Európa szenvedéseinek véget vessenek, és annak jövőbeli nyugodalmát, a' Hatalmasságok igazságos Egyarányúságának helyre állítása által, bátorságba helyeztessék, el végezték magokban, hogy ezen boldogító czélból kezdetthaborút a' Gondviselés által Hatalmok alá vetett tellyes hadi erejekkel tovább is folytassák.

Mivel Ő Felségek egyszersmind

ezen jóltéví egyetértés fogantját, még a' később időkre is ki akarják terjeszteni, a' midőn a' jelenvaló Háborúnak czélját tökéletesen el érvén az Ő Felségek költsönös haszna a' szerentsésen végződött Hada-kozás által helyre állított Rend fentartását felette meg fogja kívánni, tehát e' végből Ő Felségek egy barátságos, és általmazó Szövetségnek kötésére, 's meg erősítésére tellyes hatalmú Követjeiket, nékiek különös útasításokat adván ki neveztek, úgy mint:

Ő Felsége az Austriai Tsászár, Magyar, és Tseh Ország Királya Gróf Metternich - Winneburg-Ochsenhausen, Clemens, Wenzel-Lothárt, Aranygyapjas Vitézt, Sz. István Magyar Király Rendjének Nagy Keresztesét, a' Betsület Légióinak Nagy Sasosát, a' Würzburgi Szent József Rendének Nagy Keresztesét, a' Johanniták Rendének Ritterjét, a' Mária Thrézia Katona Rendjének Cancellariusát, a' Tsász. Kir. egyesült Szép Mesterségek Akadémiájának Curátorát, Ő Tsász. Kir. Apost. Felsége valóságos Kamarását, Titkos Tanátsosát, Status, és Conferentialis Ministerét, és a' Külső dolgokra ügyelő Ministerét; Ő Felsége az Orosz Tsászár pedig Gróf Nesselrode Károly Róbertet, Ő Felsége Titkos Tanátsosát, Status Titoknokját valóságos Kamarását, és a' Sz. Wladimir Rendjének 3-ik rendü Ritterét, a' kik az ő jó, és illendő Formájú Meghatalmaztatásokról szölvő Levele-

iknek ki tserélések után, következendő Czikkelyekben egyeztek meg:

I. Czík. Barátság, 's igaz, és állandó Egyesség legyen az Austriai Tsászár, Magyar, és Tseh Országi Király, Ő Felsege, és az Orosz Tsászár Ő Felsege, az ő Örökösök, és Maradékaik között. A' Felseges egyező Személyek tehát minden figyelmetességeiket arra fordítják, hogy a' költsönös barátság, és Egyetértés Ő Felsegek között meg tartassék, és minden elkerültessék, a' mi a' mostani szerentsés békességet, és a' jó egyetértést meg háboríthatná.

II. Czík. Ő Felsege az Austriai Tsászár, Ő Felsegének az Orosz Tsászárnak kezességet ígér, minden Statusainak, Tartományainak, és Uradalmainak birtokok felől. Ő Felsege az Oroszok Tsászára ellenben kezességet ígér Ő Felsegének az Austriai Tsászárnak Statusai, Tartományai, és Uradalmainak birtokaik felől, mellyek az Ő Tsász. Kir. Apost. Felsege Koronájához tartoznak.

III. Czík. Ezen költsönös kezesség ereje szerint, a' Felseges egyező Felek állandó Egyetértésben olyan módokat vesznek elő, mellyek Ő Felsegeknek Európa békességének fentartására legarányosabbnak fognak tetszeni, és abban az esetben, ha egyik vagy másik Hatalmasságnak Statusait veszedelem fenyegetné, Ő Felsegek

az ellen a' leg hathatósabb módon fognak munkálkodni.

IV. Czík. Ha pedig ezen költsönösen meg ígért közben vetésnek kívánt következése nem lenne, tehát Ő Tsász. Felsegek ezen szempillantástól fogva kötelezik magokat abban az esetben, ha egyik, vagy másik Ő Felsegek között meg támadtatnék, hogy költsönösen egymást hatvan ezerből álló Hadditesttel védelmezik.

V. Czík. Ezen Ármádának Ötven ezer Gyalogból, és tíz ezer Lovagból kell állania, és azokhoz járulni szokott Pattantyús Seregből, Munitióval, és minden szükséges szerekkel, a' feljebb említett Seregek számához képest fel készülve. A' segéd Ármádának legfelyebb két Hónapok alatt a' jelentéstétel után, a' megtámadtatott, vagy Birtokaiba való bérohauással fenyegetett Hatalmasságnak Határainál kell lenni.

VI. Czík. A' Segéd-Ármáda egyenesen, a' megkérő Hatalmasság Fővezérének vezérlése alatt fog lenni maga tulajdon Generalisa vezérlése alatt, és minden Hadi munkálkodások úgy fordittatni, mint a' Hadirégulák megkívánják. A' Segéd Ármádának Zsoldját a' megkerestetett Hatalmasság fogja fizetni; az élelmeny, és lóportiókat pedig, valamint a' kvártélyokat is, mihelyt a' Segéd-Ármáda a' maga határain által megyen, a' megkereső Hatalmasság, még pedig azon mérték szerint adja ki, a' melly sze-

rint a' maga tulajdon Seregeit a' Táborban, vagy a' kvártélyokon tartja, vagy tartani fogja.

VII. Czik. A' Katonai rend, és gazdálkodás ezen Seregek belső igazgatásánál, egyedül az ő magok tulajdon Fővezérektől fog függeni. Egymástól őket elválasztani nem lehet. Az ellenségtől el nyert győzedelmi jelek, és zsákmányok, az el nyerő Seregei lesznek.

VIII. Czik. Ha az ígért segedelem a' Felsőleges egyező Személyek között, a' meg támadtatott részére elegendő nem lenne, fen tartják magoknak Ő Felsőlege az Austriai Tsászár, és Ő Felsőlege az Orosz Tsászár, a' körülállásokhoz képest haladék nélkül, számossabb segedelem adás végett a' költsönös egyezést.

IX. Czik. Az egyező Felek költsönösen ígérnek egy másnak, hogy ha valamelyik rész a' fegyverfogásra kényszerítettnek, a' Szövetséges Társa nélkül sem békességet, sem fegyvernyugvást nem fog kötni, ne hogy ez a' segedelem adásért való gyűlölségből meg támadtassék.

X. Czik. A' Felsőleges egyező Felek külső Udvaroknál lévő Követjeik parantsolatot vesznek, hogy egymást költsönös közben vétés által segéljék, és az ő Fejedelmeik hasznát illető minden alkalmatossággal, tökéletes egyetértéssel munkálódjanak.

XI. Czik. Mivel a' Felsőleges egyező

Feleknek, ezen barátságos Szövetség kötésben az a' céljok, hogy egy másnak birtokaikért költsönös békességet ígérjenek, és a' mennyiben tőlök függ, a' közönséges békességet helyre állítsák, tehát Ő Felsőleges, az előbbi, és különös hasonlóképen óltalmazó kötelezetéseiket, melyekre magokat Szövetségeseiknek lekötelezték, nem tsak leg kisebbbe is meg sérteni nem akarják, hanem költsönösen magoknak azon szabadságot fen tartják, hogy ennekntánna más Hatalmasságokkal is szövetségeket köthessenek, a' mellyek távúl legyen, hogy az öszveköttes által, a' mostani Szövetségnek kárára, vagy akadályára lennének, sőt inkább annak még több erőt, és hathatóságot adnak; Ő Felsőleges meg is ígérnek, hogy a' mostani Szövetség ellen semmi más öszveköttesbe nem ereszkednek, sőt sokkal inkább köz meg egyezéssel más hasonló gondolkozású Udvarokat, is arra meg hívják, és elfogadnak.

XII. Czik. A' jelenvaló Szövetséget Ő Tsász. Kir. Apost. Felsőlege, és Ő Tsász. Felsőlege az Orosz Tsászár helyben hagygya, meg erősíti, és a' helyben hagyás által meg erősített Szövetséges Levelek, az aláírás napjától számlálván 14 napok alatt, vagy ha lehet hamarabb is ki tseréltetnek. Annak hiteleségére, mi alább irtt meghatalmazott Követek, a' mi tellyes hatalmunk ereje szerint, a' jelenvaló barátságos, és óltalom Szövetsé-

get, alá írtuk, és meg petsétel-
tük.

Történt Töplitzben Sept. 9-ik
(Aug. 28-ik) Ezer nyóltz száz tizen-
harmadik esztendőben.

(L.S.)

Gróf Metternich - Winne-
burg-Ochsenhausen, Kle-
mens, Wenzel, Lothar.

(L.S.)

Gróf Nesselrode, Károly
Robert.

A' Burkus Király Ö Felségével
hasonló barátságos, és védelem
Szövetség kötött, melly e' követ-
kezendőkből áll:

A' meg oszolhatatlan tellyes Szent
Háromság Nevében:

„Ö Felsége az Austriai Tsászár,
Magyar, és Tseh Országi Király,
és Ö Felsége a' Burkus Király,
ugyan azon kívánságtól lelkesített-
vén, hogy Európa szenvedéseinek
véget vessenek, és annak jövendő-
beli nyugodalmát, a' Hatalmassá-
gok igazságos Egyarányúságának
helyre állítása által bátorságba hely-
heztessék, el végezték magokban,
hogy a' háborút, a' mellyhez ezen
bóldogító célból fogtak, a' Gond-
viselés által hatalmok alá adatott
tellyes hadi erejekkel tovább is foly-
tassák. Mivel Ö Felségek egyszers-
mind, ezen jótévő Egyetértés erejét
a' jövendő időkre is ki akarják ter-
jeszteni, minthogy a' jelenvaló Há-
borúnak tökéletesen el ért célja
után is, az ö Felségek költsönös

haszna, a' háború szerentsés végző-
dése által helyre állítatott rendnek
fentartását felette meg fogja kíván-
ni; tehát Ö Felségek, egy barátsá-
gos, és védelem Szövetség Czikk-
helyeinek meg állítására tellyes ha-
talmú Követjeiket, az útasítások-
kal együtt kinevezték, és pedig:

Ö Felsége az Austriai Tsászár,
Magyar, és Tseh Országi Király,
Gróf Metternich - Winneburg-
Ochsenhausen, Klemens, Wen-
czel, Lothar (a'mint fellyebb); Ö
Felsége a' Burkus Király pedig Bá-
ró Hardenberg Károly, Au-
gustus Urat, Ö Felsége Status Can-
celláriusát, a' fekete, és veres
Sas Burkus Rendnek, a' Vas ke-
resztnek, a' Johanniták Rendjének,
az Orosz Sz. András, Newsky Sán-
dor, és Sz. Anna Rendjének, és
más több Rendeknek Ritterét; kik
az ö jó, és illendő formájú meg-
hatalmazott Levelaiknek feltserélé-
sek után, következendő Czikkelyek-
ben egyeztek meg:

I. Czikk. Barátság, igaz és ál-
hatos Egyesség légyen Ö Felsége
az Austriai Tsászár, Magyar, és
Tseh Országi Király, és Ö Felsége
a' Burkus Király, az ö Örökösök, és
maradékaik között. A' Felséges
egyező Felek tehát, leg nagyobb
figyelmetességeket arra fordítják,
hogy a' költsönös barátság, és e-
gyesség Ö Felségek között állan-
dó légyen, és mindent el távoztas-
sanak, a' mi a' békességet, és jó
Egyetértést, a' melly Ö Felségek
között vagyon, meg háborithatná.

II. Czik. Ő Felsége az Austriai Tsászár kezességet vállal, Ő Felségének a' Burkus Királynak Statusainak, Tartományainak, és Uradalmainak birtoka felől.

Ő Felsége a' Burkus Király kezességet vállal Ő Felségének az Austriai Tsászárnak, Statusainak, Tartományainak, és Uradalmainak birtoka felől, a' mellyek az Ő Tsász. Kir. Felsége Koronájához tartoznak.

III. Czik. Ezen költsönös Kezesség ereje szerint, a' Felséges egyező Felek, állandó egyetértésben olyan eszközöket vesznek elő, a' mellyek Ő Felségeknek, Europa békeességének fentartására legalkalmasabbaknak látszanak, és azon esetre, ha egyik vagy másik Hatalmasság Statusait veszedelem fenyegetné, az ellen leg hathatósbabban dolgoznak.

IV. Czik. Ha pedig ezen költsönösen ígért munkálódásnak kívánt következése nem lenne, ezen szempillantástól fogva arra kötelezik magokat Ő Felségek, hogy ha egyik vagy másik Fél megtámadtatnék, egymást költsönösen hatvan ezerből álló Ármádával segítik. —

V. Czik. Ezen Ármádának ötven ezer Gyalogból, és tíz ezer Lovagból kell állani, az ahoz tartozó Pattantyús Sereggel, tábori szerekkel, és szükséges dolgokkal a' fellyebb ki tett Seregek számához képest fel készülvé. A' Segéd Ár-

mádának leg fellyebb két Hónap múlva, a' felkivánás után, a' megtámadott, vagy birtokaira való rohanással fenyegettetett Hatalmasságnak határain kell lenni.

VI. Czik. A' Segéd Ármáda, a' megkereső Hatalmasság Fő Vezérének egyenes vezérlése alatt fog lenni; a' maga tulajdon Generalisa által fog vezéreltetni, és minden Hadi munkálkodásoknál a' Hadi törvények szerint igazgattatni. A' Segéd Ármáda sóldját, a' megkeresett Hatalmasság fogja fizetni; az élelmenyt, és ló portiókat, kvártélyokat, mihelyt a' Segéd Ármáda a' maga határain által megy, a' megkereső Hatalmasság, még pedig azon mérték szerint fogja ki adni, mint a' maga tulajdon Seregeinek, a' Táborban, vagy a' kvártélyokon.

VII. Czik. A' Hatonai Rend, a' gazdálkodás, a' Seregek belső igazgatása egyedül az ő tulajdon Fő Vezérjektől fog függeni. Egy mástól el nem szakaszthatnak. Az ellenségtől el vett győzedelmi jelek, és ragadományok a' nyertes Seregeké lesznek.

VIII. Czik. Ha az egyező Felséges Felek közül, a' meg támadtatott segítségére az ígért segedelem elégséges nem lenne, fentartják magoknak Ő Felsége az Austriai Tsászár, és Ő Felsége a' Burkus Király, hogy a' körülállásokhoz képest haladék nélkül, a' számosabb segedelem adás eránt költsönösen egyetértendének.

IX. Czík. A' Felséges egyező Felek költsönösen ígérk egy másnak, hogy ha valamellyik Fél a fegyverfogásra kényszerítettnek, Szövetséges Társa nélkül sem békeséget, sem fegyvernyugvást nem fog kötni, hogy ezt a' segedelem adásért meg ne bosszúlják.

X. Czík. A' Felséges egyező Felek, meg fogják parantsolni a' külső Udyaroknál lévő Követeiknek, hogy egymást költsönös útásításaik szerént segéllýek, és az ő Fejedelmeiknek javát illető minden alkalmatosságokkal tökéletes egyetértéssel munkálódjanak.

XI. Czík. Mivel a' Felséges egyező Feleknek, ezen Védelmező-barátságos - Szövetség kötésben egyedül tsak az a' czéljok, hogy egymás birtokiért kezesek légyenek, és a' mennyiben töllök függ a' közönséges tsendességet hátorságba helyheztessek, tehát nem akarják Ő Felségek a' korábbi, és különös, hasonlóképen óltalmazó köteleztetéseiket, mellyekre magokat Szövetségeseik eránt kötelezték, legkissebbé is meg sérteni, hanem fen tartják magoknak költsönösen azt a' szabadságot, hogy ennek utánna is más Hatalmasságokkal szövetséget köthessenek, a' mellyek távol légyen, hogy öszveköttetések által, a' jelen való szövetségnek kárára, vagy akadályára lennének, hanem annak még nagyobb erőt, és hathatóságot adhatnak. Ő Felségek fogadják, hogy a' mostáni szövetség ellenére más Öszvekötte-

tésbe nem botsátkoznak, hanem abba sokkal inkább más hasonló gondolkozású Udvarokat is meghívják, és elfogadnak.

XII. Czík. Ő Tsász. Kir. Apost. Felsége, és Ő Kir. Felsége a' Burkus Király a' jelenvaló Szövetséget meg erősítik, és a' meg erősített Szövetség Leveleket, az alá irás napjától számlálván, 14 napok alatt, vagy, ha lehet, hamarább is feltszerélik. Ennek hitelességére mi alább irt tellyes hatalmú Követek, a' mi tellyes hatalmunk ereje szerint, a' jelenvaló barátságos, és óltalmazó Szövetséget alá irtuk, és meg petsételtük.

Történt Töplitzben Sept. 9-én Ezer nyóltz száz tizen harmadik Esztendőben.

(L. S.)

Gróf Metternich - Winneburg - Ocheenhansen, Klemens, Wentzel, Lothár.

(L. S.)

Baró Hardenberg Károly, Augustns.

SPÁNYOL ORSZÁG.

A' Gironai Újság magában foglalja, a' Ter, és Segre Spanyol Departementek Prefektusának Sept. 3-ikán költ Végzését, azon Rendszabásokkal együtt, a' mellyek a' Mallagában ismét nyilvánosságosan uralkodó Sárga Hideglelés elterjedését meggátolják. A' Déli Spanyol Országból hozatott pamutokat, kifogás nélkül mind Figui-

rasba kell vinni, a' hol az Egésség-re-ügyelő - Személyek fel vigyázása alatt meg vizsgáltnak, a' eczetsavanyúsággal ki füstöltetnek.

M Á L T A.

Livornón által Máltából olyan tudósítások érkeztek, a' mellyek szerint a' Málta szigetében erőt vett Pestis Julius vége felé ugyan, a' Sziget minden részeiben, még azokban is, a' mellyek eddig épen maradtak, elhatalmazott, hanem a' Smyrnából oda érkezett idegen Orvosok, annyiban megszüntették a' mérget, hogy a' hol 60 ember hult meg naponként, már 40-nél több meg nem hal.

NÁPOLY ORSZÁG.

Nápolyból Sept. 2-ikán költ tudósítások szerint, ebben az Országban is a' Pestis miatt nagy rémülésben voltak közönségesen, midőn a' híre el terjedt, hogy a' Római határfokon fekvő Praticca nevű faluban, ez a' gonosz nyavalya valósággal ki ütött. Ez alkalmatosságot adott a' közönséges Kórmaný Széknek a' Következő Hirdetmény ki botsátására:

„Hogy azon rémülést el őr-
zük, a' mellyet ezen Fő Városban
a' Pestis miatt való félelem okozott,
a' melly a' mint mondják Praticca
nevű faluban kiütött, következendő
Tudósítást, mellynek

valóságáról felelünk, teszszünk közönségesse:

„Aug. 17-ikén egy Anglus Fre-gát bizonyos számú Seréget a' Patternai Toronymál, a' Tiberis torkánál, a' szárazra kitett. Ezt a' Tornyot csak 6 Katona védelmezte. Az ellenség kettőt közzülök, két egésségre vigyázó Tisztel együtt el fogott. Az utóbbiak alig mentek bé a' hajóba, s ismét szabadon bocsátattak, és a' partra vissza küldettek. Egy közzülök magát a' Tisztulás-helyére vitette; de a' másik, Praticcába a' születése-helyére ment. Midőn a' Római Igazgató-Szék, az ő megérkezéséről hírt vett volna, tehát a' Falu körül, de tsupán csak előre való vigyázásból, vigyázókat állított fel.“

Kívánni lehet, hogy ez a' ki-nyilatkoztatás, az olyan embereket, a' kik a' Pestist s háborút illető, és rémülést okozó hírek elterjesztésében gyönyörűségeket talál-lyák, valamint a' henyélőket is, egy kevéssé vigyázóbbakká tenné.

A' Mesterségek tökéletessítésére fel buzdításvégett a' Király, azoknak, a' kiknek műveik, az utóbbi kitételkor leg jobbakkal találtattak, betsülettel tellyes jutalmakat osztogattatott ki.

Kulcsár István.

Pesten Szombaton Mind-szent Hava 9-dik napján 1813.

Am nyugodni lehet: resten de heverni gyalázat.

**MAGYAR ÉS ERDÉLY
ORSZÁG.**

Felséges Urunk méltóztatott Péch-
újfalusi Péchy Gábor Urat,
Tekéntetes Heves, és Szólnok Vár-
megyék Első Vice-Ispányát mind
személyes ritka tulajdonságaira,
mind a' Fejedelem, és a' Haza-
eránt sok esztendőök alatt mutatott
hasznos szolgálatira nézve Tsászári
Királyi Tanácsossággal minden Ta-
xa nélkül megfizetni.

A' Nemes Jász, és Kún Herü-
letnek Könnyű Lovasai ezen hét ele-
jén mentek által Pesten, és mind
a' Legénység, mind a' válogatott
lovak Köz álmélkodásra ragadták
a' Nézőket.

Nemes Pest Vgye tegnapi Köz
Gyűlésében rendelte meg a' Fel-
kelő Nemes Seregnek elosztatását,
melly Vasárnap végbe megyen.

A U S T R I A.

Dreszdánál Aug. 26-ik, és
27-ik napjain 1813 történt útközet-
(11. Felesztendő.)

ben, meg hólt, sebbe esett, elfo-
gatott, és nem taláztatott Austriai
Tsászá. Kir. Generálisoknak, Sta-
bális, és Fő Tiszteknek Neveik.

Meghaltak: Andrásy Gene-
ral Major, a' nagy Generál-Stab-
tól. — Voilsek a' Hiller Gy. R.;
Klee az Erbach Gy. R.; Ost a'
St. Julien Gy. R. Kapitányok. —
Jaus Kapitány, a' Lotharing. Va-
sas. — Merihradeczky a'
Davidovich Gy. R., Turchich a'
Varasdi R.; Gyustiny, a' Né-
met Bánát. Reg. Második Kap. —
Verité Moriz a' Német Bánát,
R.; Beelen Báró a' Hiller Gy. R.
Báró Rudnianszky a' Collore-
dó Hier. Gy. R.; Bertony a'
Hessen-Homburg Gy. R.; Thö-
ring az Eszterházy Gy. R.; Obst-
zierer a' de Vaux Gy. R.; Pa-
cher a' Tsászá. Gy. R.; Thiri-
na a' Vadász R. Nro. 1.; Haiden
detto Nro. 2.; Vertpauer a'
Palatinus Huszár R.; Felhadná-
gyok. — Piterle, és Malovecz,

XI

a' lapok rendje el van tévesztve —
a' számokhoz csak nézni —

Zörbigbe. Szagúldozók küldettek ki Halleig (a' holott magokat a' Thielemann Generális Osztályától való szakaszokkal egyesítettek) közel Delitsch, és Bitterfeldhez, és a' balszárnyon Egelzig, és Wanzenlebenig előre küldettek. Kéveset foghattak el, mivel az ellenség, a' hol elő találtatott, kevesed magával volt. Löwenstern Májor egy 13000 mérő Zabot, és más eleményt vivő szállítmányt, a' melly Magdeburg számára volt rendelve el vétetett.

Az Orosz Ármádának Dandárja a' Gróf Woronzoff Vezérlése alatt Ackenben vagyon, a' Svécziái Dandár pedig a' Schulzenheim Vezérlése alatt Dessauban van. —

A' Korona Örökös Wittemberg Ostromlását Bülow Generálisra bízta. —

S V É C Z I A.

Már ugyan Mart. 23-ikán 1813 következőképen, még a' Táborozásnak kezdete előtt írta a' Svéd Korona Herceg, Napoleon Tsászárhoz e' következő Levelet, de az csak most jött viláosságra a' Berlieni Újságokban: „Felséges Úr! Valameddig Felséged egyedül ellenem tett, vagy tététt valamit, nem illett hozzám, hogy az ellen a' tsendességnél, és halgatásnál egyebet mutassak. De most midőn a' Bassánói Hgnek Obszon Úrhoz küldött Levele a'

visszálkodásnak szinte azon tüzét akarja köztem, és a' Király között fel lobbantani, melly Felségednek Spanyol Országba való bé menetelét megkönnyebbitette, tehát egyedül Felségedhez fordulok minden hivatalbéli útkereséseket ki kerülvén, és Felségedet meg emlékeztetem azon igaz, és nyíltszivűségre, a' mellyel viseltetett Svéczia még a' leg nehezebb időkben is. Signeul Ur által tett közlésekre a' Király e'képen felelt: „Svéczia meg lévén győződve, hogy Finland el vesztét egyedül Felségednek tulajdoníthatja, semmiképen el nem hihetné Felségednek eránta való barátságát, ha csak ötöt Norvégiának meg nyeresére nem segítené, és így azon kárt ki nem pótolná, mellyet néki Felséged Politikája okozott. A' mit a' Bassanói Hgnek Levele Pomerániának el foglaltatása, és a' Francia rabló hajók magok viselete eránt említ, arra szólni sem szükséges, mert a' történetek magok meg felelnek, és azoknak idejek meg mutatja, kinek légyen igaz: Felségedneké? vagy a' Svéd Országló Széknek? Már 100 Svéd Hajók el foglaltattak, és 200-nál több Svéd Matrózok fogságban heverték, midőn végre látta az Országló Szék, hogy a' szükség meg kívánja, hogy egy olly Pirátát el fogadtasson, aki Francia Zászló alatt, egészen a' Tenger partjainkhoz jönni vakmerőködött, hogy Hajóinkat ottan el rabolja, és bizodalmunkkal vissza-

élvén, a kötött Szerződésünket tsúffá tegye. — A Bassanói Hg. azt írja, hogy Felséged az Orosz Birodalommal Hadat nem kezdett: pedig éppen Felséged az, aki 400,000 Fegyveres emberét a Niemenen által vezette. Azon szempillantástól fogva, hogy Felséged ezen Birodalomnak kebelébe előre nyomult, már ezen igyekezetének kimenetele nem volt kétséges. Sándor Tsászár, és a Svéd Király már Augustusban előre látták ezen Táborozásnak végnélkül való nagy következéseit. Minden hadiszámolás szerint bizonyosnak lehetett tartani, hogy Felséged fogására jut. Ezen veszedelmet ugyan Felségednek Személye elkerülte, de Hadiserege, Francia Országának, Német Országának, Olasz Országának virága oda van. Ott temetetlen hevernek azon Vitézek, kik Francia Országot Fleurusnál megszabadították; azon Francia Katonák, kik Olaszországban győzedelmeskedtek; kik Egyiptomnak heves Ég-hajlatát ki állották; kik Marengónál, Auszterlitznél, Jénánál, Hálánál, Lübecknél, Friedlandnál, és sok más helyeken Zászlóikat győzelemmel koszorúzták. Vajhá ezen szívet hasogató rajzolat, Felségedet meg lágyítsa! és, ha még valami szükséges Felséged szívének tellyes megindítására, emlékezzék meg azon egy milliommnál több Francziák halálára, kik a Felséged által kezdett Háborúban a Betsület mezéjén áldozatokká lettek. — Felséged emlékezetet tézen azon okokról, mellyekre nézve a Királynak barátságát meg várhatná. Engedje meg Felséged, hogy arra emlékeztessen, melly kevésre betsülte ezen barátságot, midőn annak költsönös visszonzása Svécziának bölögülésára szolgálhatott volna. A Király Finnlandot el vesztvén írt Felségedhez, és azt kérte, hogy Felséged közben járása által az Alandi Szigeteket meg tarthassa; Felséged ezt felelé: „Folyamadjék Sándor Tsászárhoz, Ő nagy és Nemes-lelkű.“ És hogy Svéczia eránt való hidegségét tellyességgel ki mutassa, épen midőn én Svécziába ki indúlnék, azt tétette a Hivatalbéli Újságba: „Hogy ezen Királyságban az Országlás meg szűnt, mint hogy ezen időközben az Anglusok ottan szabadon kereskedhetnek.“ — A Király el-állott az 1792 Eszdei Szövetségtől, mivel ez Francia Országot felosztani kívánta; Ő pedig egy illy szép Monárchianak fel daraboltatásában nem akart részes lenni. Egy illy meghatározásra, úgy mint az ő Politikájának ditsőséges emlékeztető jelére, nem annyira az Ország sebeinek béhegesztetése, mint a Francia Nemzethez való hajlandósága birta reá. Ezen bölts, és erköltsős lépést, melly azon az igazságon épül, hogy minden Nemzetnek vagyon jussa, tulajdon Törvényei, Szokásai, és tulajdon akarata szerint országoltatni, most

fogságba estek, de mind meg sebesülve. Zeunert Hadnagy ekkor maga is nehéz sebet kapott.

Björnstjerna Obester, a' ki a' Svécziái Seregekkel az Elbe bal partjára Wittemberg megé küldett 20-ikán Kembergre ment, azzal a' reménységgel, hogy ott egy Lengyel tsapatot meg lép; de ezen Seregek már akkor a' Lipsiai úton magokat vissza húzták. Ez után a' Hídfőt vizsgálta meg Wittembergnél, és ezen kis Erösség ágyúinak járások alatt, egy előre küldött póstát, és parantsolatot vivő Katonát fontos írásokkal együtt elfogott. Ezek között több Levelek találtak az Igazgatótól, Lapoype Generálistól, Ney Marschal, Elchingeni Herczeghez, a' Reggioni Herczeghez, Reynier, Narbonne, és Margaron Generálisokhoz szállók. Ezen Írások foglalatajából ki tetszik, hogy a' Wittembergi gyenge Örizetből nem csak a' Katonák, hanem a' Tisztek, és All Tisztek is szökdösnek.

Wallmoden Generális 19-iken a' felől tudósít, hogy Tetenborn Generalis, a' rendtelenséggel szaladó ellenséget, Blekede, Brackede, Lünneburg, Winsen, sőt még Haaburg felé is üzte. Az úton, s egyebütt mindenféle sok tsavargók fogattattak el. Pecheur Gen. 5-600 emberrel szabadult meg, a' kiket ő Lüneburgba szedett össze, a' hová az ötközet után való virradóra érke-

zett meg, és késedelem nélkül, Winsenig, és Hoogteig előbb ment. Osten ellenséges Generális egy szakasszal Haaburgból, Winsenfelé előre nyomult, de azt a' mi szagúldozóink közelítésekor el hagyta. Az úton köröskörül még most is sok sebesek hevernek. Tetenborn Generális egybeszedi őket, és még néhány ott elhagyatott hadiszeres szekereket is küldött. A' Foglyok száma, az úzésekör 1300 szaporodott' a' 3-ik Linea Regementtől egy Zászló el vétetett. Az ellenség 18-ikán Möllntől Zarentien felé kemény vizsgálódást tett, és akkor azután a' jobb szárnyánál Boizenburg felé visszátért. Gróf Wallmoden parantsolatot vett, hogy az Eckmühli Hgetegész öszveszedett hadi erejével megtámadja. 15,000 Mecklenburgi Felfegyverkeztek, az Örökös Herczeg Vezérlése alatt fogják őket segiteni. Az Elbe jobb partján az új Katonák csoportosan készítettnek mindenütt. Ezt a' példát az Elbe bal partján is fogják követni, és nem sokára az Elbe, és a' Rhénus között egy Nemzeti Háborút fogunk szemlélni, mint volt az, a' mellyel Spanyol Ország megsabáditása elkezdődött. A' kerületek Fő Igazgatói, tsak az ő Hadierejek öszveszedésére való jeladásra várakoznak. Az a' szempillantás nints távol.

Blücher Generális egy erős tsapatot küldött, Königsbrückbe. Gróf Tauenzien Liebenwerdat,

Elsterwerdát, és az Elster megett lévő Lineát meg szállotta. Az ellenség, 19., és 20-ik között való éjjel a maga Stolpenhagenben, Elsterwerdánál, való Táborát onnan elindította; azt mint egy 4000 emberre tészik. A' Nápolyi Király a' leg újabb tudósítások szerint Groszenhaynban vagyon.

Napoleon Tsászár, a' Nollendorfi őrhelyet, a' Tseh Ország szoros völgyekben meg támadta, de Collorédo, és Meerweld Austriai Generálisok Haditestétől, 7 ágyúk', egy Zászló', 2000 Foglyok', és Kreutzer Brigádás Generális', a'ki el fogattatott veszteségével vissza verettetett.

A' Fegyvernyugvás felmondásától fogva, a' szövetséges Éjszaki Német Armádá 28,000 embert fogott el. Aug. 17-ikétől fogva Sept. 18 napjáig Berlinen 18,457 Katonának, és 299 Tisztek vitettek által. 2000-nél több vagyon útban oda; 2—3000 a' Jüterbocki, Treuenbrietzeni, Belzigi, és Brandenburgi Ispótyokban betegen maradtak, és a' Gróf Wallmoden Haditeste pedig, a' melly a' Foglyokat Stralsundba küldözi, 4000 fogott el. Ha ezen számhoz a' holtakat, sebesekeket, elszökötteket hozzá számoljuk, úgy az ellenség Armádája az Éjszaki Német Armádával által ellenben, egész veszteségét Augustus 17-ik napjától fogva, közel 45,000-re lehet tenni. A' Blücher Generális Armádája, és a' Tseh

Országai nagy Armáda, 40,000-nél többet elfogott. Tehát az ellenség veszteségét, az ellenségeskedések ki újjulásától fogva, 100,000 embernél, és 250 ágyúnál többre lehet tenni.

Ha még, a' mint minden reményli, Bavária, és Württemberg, is a' Német szabadság' ügyéhez kaptsolja magát, úgy Napoleon Tsászár, a' Szövetségesek ellen 150,000 Francziánál többet ki nem állíthat.

A' Dániai Király a' Burkus Ministert baza küldötte. Ezt az okát adván, hogy mivel Burkus Ország, Napoleon Tsászárral háborúban vagyon, ezen Ministernek Kopenhágában való jelenlételetét tovább is meg szenvedni nem lehetne. Ez az Udvar, a' Szövetségesek előtt az által akar magának érdemet szerezni, hogy Svécziának hadat izent, és azt állította, hogy ezen eszközhöz csak azért nyúlt, hogy a' Báró Alquier sürgető kívánságait 10,000 embernek Hollsteinba való küldése eránt ki kerülhesse. Melly nagy ellenmondás a' között, a' mit az ember mond, és a' között a' mit az ember tselekeszik!

Az ellenségnek Wittemberg-től fogva, egész Schönebeckig semmi állása nints többé, az Elbe bal partján. Ezen utóbbi Helytől fogva, Magdeburgig vagynak az Örálói felállítatva. Czernitseff Generalis Bernburgba vagyon; Löwenstern Májor Kleinrosenburgba; Czeczensky Májor

a' Palatinus Husz. R.; Schöfmann az Eszterházy Gy. Rg.; Spath a' Gyulay Alb. Gy. R.; Devich a' Warasd Reg.; Maindel az Oklopsia Granat. All Hadnagyok. Mariancsik a' Hessen-Homburg Gy. R.; Réthei Zambory a' Simbschen Gy. R.; Balentovich a' Bródi 1-ső Batal.; Zmbrich a' Warasdi R.; Spenner a' St. Julien Gy. R.

Sebbe estek: Gróf Gyulay Ignátz Hadi Tármeister; Márkusfalvai Máriássy, és Frierenberger General-Majorok, mind a' hárman a' nagy General Stabtól. — Stutterheim a' Hessen-Homburg Gy. R.; Hirsch az Eszterházy Gy. R.; Giesenburgi Giesen az Argenteau Gy. R.; Hohenlohe-Langenburg Gusztav Hg., a' Tsász-Gy. R. Obesterek. — Nothmunda a' Froon Gy. R.; Schneider a' 2-ik Vadász Bat. Majorok. — Koch a' Hessen-Homburg Gy. R.; Resch, és Balleux a' de Vaux Gy. R.; Balbus az Erbach Gy. R.; Wöber a' Davidovics Gy. R.; Nesselrode Max. a' Klenau Könnyű Lov. R. Kapitányok. — Palagvári Pallaghy, és Bárá Dubszky Jos. a' Hiller Gy. R.; Burghardt a' Simbschen Gy. R.; Falkusfalvai, és Tudorovich Falkusházy az Eszterházy Gy. R.; Vida a' Dávidovich Gy. R.; Bárá Hallegg, és Aggermann a' Froon Gy. R.; Kronenbach, Ribnikar, és Glosz, a' D.

Vaux Gy. R.; Jacob az Argenteau Gy. R.; Fichtner, és Fitzke a' Tsászar Gy. R.; Höld a' Kottulinsky Gy. R.; Schreibers a' Würzburg Gy. R.; Seau, Palugyanszky, Tlusztoss a' St. Julien Gy. R.; Hübner az Artillériától; Chevalier Zerby, és Bozzo de Borgo a' 2-ik Vad. Bat. Malkowky, és Gróf Benna a' 7-ik Vadász Bat.; Sirrich, és Wischnjovszky az 1-ső, és 2-ik Bródi Hat. Rg.; Rankovich a' Gradisk Hat. R.; Swoboda az Albert Vasas R. Kapitányok. Gilgenburgi Gilg a' Palat. Husz. R.; Mussinger a' Colloredo Hier Gy. R.; Kühnet az Eszterházy Gy. R.; Sébald a' Kottulinszky Gy. Reg.; Marquis de Gravis, a' 2-ik Vad. Bat.; Bárá Hundt a' Warasdi Hat. R. Második Kapitányok. (A' meg sebesedett Felhadnagyok, Alhadnagyok, Zászlótartók máskor.)

Elfogattattak: Bárá Meskó F. M. Lt., és Szécsen Gen. Major, mind a' ketten a' nagy General Stabtól. Gróf Hoditz Ober. Lajt. a' Palat. Husz. R. — Chevalier Convoy de Watterfort a' Lothringen Vas. R.; és Fenyvessy a' Hessen Homburg Gy. R. Majorok. — Gróf Cellar Jos. és Müller v. Fichtenberg az Erbach Gy. R.; Kuhn a' Tsászar Gy. R.; Bárá Harold Henrich, és Szedlaczek a' Zach Gy. R.; Pitschaft a' St. Julien Gy. R.; Aitzler a' Simbschen Gy. Reg.;

Marschall v. Berelat, és Báró Reichlin v. Maldegg a 2-ik Vadász Bat. Kapitányok. — Devány v. Cronenfeld a Fróon Gy. R. Kapitány. — Gróf Lestie a Ferdinánd Fő Hg. Husz. R. és Straub a Lothringen Vas. R. Fel Hadnagyok.

HADI TÖRTÉNETEK.

A Svécziai Korona Örökös Zerbsti Főszállásáról Sept. 25-én következőképen tudósítottunk:

Sept. 23-án reggel, az Björnstjerna Obester, a ki Wörlitzben vagyon, Tábornokjánál meg jelentek két Szász Tisztek, és kívántak vele szólni. Jelentették néki, hogy a Király Regimentjének 1-ső Batalionja, a mellyhez ők is tartoznak, és ott közel vagyon, kész által jönni, és a Szász Légionál szolgálatot venni. Björnstjerna Obester el ment a két Tiszttel a Batalionhoz, a melly azonnal ő vele együtt Wörlitzbe jött. Ez egy Májorból (Bürau) 8 Tisztből, és 300 Közemberből állott. Azt állították mindnyájan, hogy ők csak Előjáró póstái a Szász Seregeknek, a mellyeknek nagyobb része, a legelső alkalmatosságot hasznára fordítja, hogy a Francia jármot nyakából lerázhassa.

Ö Kir. Magassága Zerbsti Főszállásán Sept. 22-ikén következő Tizenkettődik Bülletin adatott ki:

Ilowaisky Generalis az ő Kozákjaival, és Dobschütz Generalis 4 Svadronnal, kik mindketten a Gróf Tauenzien Generalis Dandárjához tartoztak, 19-iken Borack, és Schweiditz között az 1-ső, 8-ik, és 19-ik Francia Vadász Regimentre bukkantak. Meg támadták ezen három Regimentet, és úgy meg verték, hogy valami 30 embernél több közülök meg nem szabadúlhatott. Gróf Tallegrand Oberster, két Fel Hadnagy, 16 Tiszt, és 500 Lovag, el fogatott; a többi vagy megölettetett, vagy megsebesített. Bámúlásra méltó, és nem másképp, hanem csak az ellenség rémüléséből magyarázható dolog az, hogy a mi egész vesztesünk csak egynéhány Kozákból áll. Dobschütz Generalis Cosdorfot, és Mühdorfot megszállotta, Wobeser Generalis pedig Torgaut szemmel tartja. Két nagy Hajókat is, mellyek ezen vár számára fegyverrel, és ruházattal vóltak meg terhelve, és az Elbén fel felé vitettek, elvették. —

Zeunert Hadnagy, a ki 30 Véd Seregbeli Lovaggal, és 70 Kozákkal az Elbe bal partjára küldetett, a Rogätz mellett hányt sánczokat széllyel rontotta. Az ellenség 100 embert küldött Wolmirstädtből, hogy ötet abban megakadályoztassák; Zeunert Hadnagy az ő 30 Lovagjaival megtámadta őket, és kemény ellentállások után öszve aprította. Kevesek

is vezér törvényül szabta magának a Király. Felsőged pedig el akarja a Nemzeteket azon jussaiktól tiltani, mellyeket nekik a Természet engedett; tudniillik azon jussaiktól, hogy egymással kereskedhesenek, egymást segíthessék, s egymással szabadosan közösülvén békességben élhessenek. Svécziának felmaradása az ő kereskedésének kiterjedésétől függ: e nélkül ő maga fentartására elégtelen. Nem lehet tehát a Király tetteiben, az ő gondolkozásának változását keresni, sőt minden értelmes, és részre nem hajló ember, meg ismerheti, az ő politikájának igazságát, és áthatatosságát. Ezt mutatta ő meg azon időben, midőn a Fejedelmek öszve esküdtek Francia Országnak szabadsága ellen: ugyan ezt mutatja ő meg most, midőn a Francia Országló Szék a Nemzetek, és Fejedelmek szabadsága ellen mintegy öszve esküdve törekedik. — Ismérem én Sándor Császárnak, és az Angliai Kabinétnek a békességre való hajlandóságát. Nyilván kívánják azt Európának Száraz Földi Országai, nem kellene tehát Felsőgednek azt magától elvetni. Felsőged már úgysis a Földön a leg szebb Monáchiát bírja: azért akarja e annak határait mindegyre terjesztetni, hogy egy Felsőged karjánál sokkal gyengébb Örökösnek végnélkül való háborukat hagyjon örökségül? Nem fog e azon igyekezni, hogy a Revolutionnak sebeit meggyógyítsa, melly Francia Országra nézve nem szerzett egyebet, hanem hadi ditsősséget, és belső nyomorúságot? — Felsőges Ur! a Historia arra tanít bennünket, hogy az Universális Monáchiára való vágyódásról letegyünk. A Függetlenségnek ösztönét el lehet talán fojtani, de az soha ki nem hal a Nemzetek szívéből. Vajha ezen tekinteteket meg fontolja Felsőged, és már egyszer valahára a közönséges békességről valóságosan gondolkodjék, mellynek neve eddig olly sok vérontást okozott. Én is azon szép Francia Országban születtem, mellyben Felsőged uralkodik, és annak ditsőségét, és boldogságát soha hidegen nem nézhetem: de noha meg nem szünök azon Országnak szerentsét kívánni: mégis lelkemnek minden erejéből védelmezni fogom azon Nemzetnek jussait, melly engemet a Thronusra meghívott, és azon Fejedelemnek betűületét, a ki engem Fiának nevezni méltóztatott. A Világ szabadsága, és elnyomattatása között lévő jelen való viadalban így fogom a Svédekot meg szólítani: „Én éretetek, és melletetek harczolok, és minden szabad Nemzeteknek áldásai fogják követni a mi törekedéseinket.“ — Felsőges Ur! a Politikában sem barátságna, sem gyűlölségnek nintsen helye; tsak tellyesíteni való kötelességeink vannak azon Népek eránt, a mellyeknek igazgatására hívott meg benn-

nünket a' gondviselés. Az ő Törvé-
nyeik, és igazaik ellőttök drága-
látos jók, és ha a' szükség úgy ki-
vánja, hogy ezeknek meg tartások-
ért, a' régi barátságról, és atya-
fiságról le mondjunk, tehát a' Feje-
delem soha nem kételkedhetik, ha
tisztének eleget akar tenni, hogy
melly részt válassza. — A' B a s
s á n o i Hg. Levelében az a' fenye-
getődés vagyon, hogy Felséged
a' Dánus Királynak 40,000 embert
akar küldeni. Én ezen tárgyat bő-
vebben nem akarom feszegetni,
annál is inkább, mivel kételkedem,
hogy a' Dániai Király ezen sege-
gedelmet hasznára fordíthassa. Ha
személyes betsületre való vágyó-
dásomról vagyon a' szó, tehát meg-
vallom, hogy bennem ez igen

nagy. Azon betsületre vágyódom,
hogy az emberi Nemzet ügyének
szolgálhassak, és a' Skandináviai
Fél-Szigetnek függetlenségét bá-
torságba helyeztessem. Ennek vég-
be vitelére bízom azon Közügynek
igazságos vóltában, a' mellynek
védelmét a' Király reám bizta; bi-
zom a' Svéd Nemzet állhatatossá-
gában, és az ő Szövetségeseinek
emberségében. Akármire határozza
magát Felséged, akár a' háborúra
akár a' békességre, mégis min-
denkor meg maradok Felséged e-
ránt, mint egykori Bajtársam eránt
való hajlandó indulatban.

Stokholmban Mart. 23-án 1813.

(aláírás)

János Károly.

Spalér Jelentés.

Szoboda Jánosnak Pesten újonnan felállított és Magyar
Országban legelső Spalér és Szőnyeg Kereskedése, melly most az új Theá-
trum épületében a' Nagy Útszában vagyon, és még eddig mindenkor a'
maga áruba botsátott jószágainak szépsége, kellemetessége, és tartóssága,
valamint illendő ára által is magát megkülönböztette, ezennel alázatos
jelentést téssen, hogy az különös szépségű Spanyol falakon kívül, telley-
sen elkészített asztali, és pallóra való szőnyegek, kályha és világosság
ernyői 's külömbféle válogatott falkárpitjai vannak, mellyek között né-
mellyek egészen a' Francia izlés szerint való palotákat mutatnak. — Nemi
külömben.

Az említett Spalérkereskedés különös es új találmány szerint ké-
szült Papiros Párket Táblákat árul, mellyekkel a' Szobák pal-
lóit, 24 óra alatt kirakni, és egy szobát egészen ki lehet párketirozni. Egy
némelly mesterséghez értő Gavallér által figyelmetessé tétetvén ezen ke-
reskedés az említett Párket Táblákat, nem tsak szépségekre nézve kül-
nösen ajánlhattyá, hanem télen a' pallóra vonatni szokott szőnyegek he-
lyett való alkalmas vóltára nézve is tudniillik a' Szobát durva vászon-

nal vagy daróttzal bé vonatván a' Papiros Párket Táblák reá raggattatnak 's így nem csak a' szemnek különös tetszetős tekintetet szereznek, hanem a' Szobát is nagyon melegen tartják.

J e l e n t é s.

A' jövő 1814-ik esztendőben Aprilis végével szűnik meg a' Mező-Hegyesi Katona Ménes Igazgatásánál az árendálás ideje — az új épületbéli Nagy Vendégfogadóban — az ó épületbéli Vendégfogadóban — a' Mészárszékekben — a' Kenyér Sütőházban — a' Kalmár boltban. — Mind ezen Uradalmi Beneficiumok közönséges kótyavetye által fognak újonnan három esztendőre arendába botsáttatni, 's ezen kótyavetyének ideje October 27-ik napjára vagyon határozva, úgy hogy a' végbemenendő licitáció a' Hadi Tanátsnak fő helybenhagyása által megerősítették. — A' nagy Vendégfogadót a' Mészárszékekkel együtt egy Mészárosnak kívánnák kiadni, melly végre ennek a' Vágó Marha nyári legeltetésére, 's a' téli széna gyűjtésre 250 hold Rét fogna adatni. — A' Gazdaságbéli ó épületbéli Vendégfogadó; a' Kenyér-sütőség; 's a' Kalmár bolt mind külön külön fognak kiadatni. — Kiknek tehát az említett árendálásra kedvek volna, az említett Oct. 27-ik napján Mező-Hegyesen jelenjenek meg.

A' Magyar Theátrumban játszatott.	A' Gabonának piaczi ára Váltó Czédulában.				
	1. P e s t i Mérő.	Kedden		Pénteken	
		fl.	xr.	fl.	xr.
S e p t e m b e r b e n.					
21. Botskai István.	Buza . .	7	30	8	—
24. Nagy Sándor.	Bétszeres	4	15	5	—
26. A' Házi Doktor.	Rozs. . .	3	15	3	—
28. Gróf Baranyi György.	Árpa . .	3	—	—	—
30. A' Szinjáttzó akaratja ellen.	Zab . . .	2	—	1	54
	Rukoricza	3	48	—	—

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K, (30.)

Pesten Szerdán Mind-szent Hava 13-dik napján 1813.

Bár vérengző Márs' mezejére kikelni kerülsz is
Otthon Kóczitus' barna vizére jutol.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Tegnap délben a' Magyar Dá-
máknak egyik dísze, a' kegyesség-
nek, és jótévőségnek jeles példája
Nagy Méltóságú Székely Teleky
József Grófnak Özvegye, Roth
Juliána Josefa Ur Aszszony
Ő Excellentiája, életének 73-ik
esztendejében itt Pesten az egész
városnak érzékeny szomorúságára
meghalt. Hideg tetemei Szirákra a'
Familia temetkező helyére fognak
vitetni. —

A' Győri Püspökség gyázba bo-
rult, mivel Méltóságos Vilt Józ-
sef Ő Ngát az ő kegyes Fő Pász-
torát Oct. 8-ikán a' halál elragad-
ta. —

Méltóságos Szerdahelyi Gábor
Ő Nga Besztercze Bányai Püspök
tsendes életének Oct. 8-án véget ve-
tett. —

Sept. 18-ikán Erdélyben meg-
halt L. Báró Brukenenthal Mi-
hály a' Szász Nemzetnek Ispánya,
's 21-iken méltó tisztelettel elte-
mettetett. —

Ma reggel indultak ki Pestről
Ts. Ns. Bihar Vármegyének Kön-
(II. Félasztendő.)

nyű Lovasai, minekutánna 4 napi
útazások után tegnap itt nyugoda-
lom napot tartottak volna. A' vá-
logatott Legénységet nézni egész ö-
römet volt. Az ő magok tartása újon-
nan megbizonyította, hogy a' Ma-
gyar Huszárnak termett.

HADI TÖRTÉNETEK.

A' Svécziái Korona Örökösnek
Zerbsti Főszállásán Sept. 26-ikán
következendő Tizenkettődik
Bületin adatott ki:

Zerbsti Főszállás Sept.
26-ikán 1813.

23-ikban virradóra megjelentek
két Szász Tisztek a' Svékus Tábor-
szemeknél Wörlitz előtt, és azt je-
lentették, hogy az ő Batalionok kész-
mi hozzánk által jönni. Björns-
jerna Obester néhány Huszárok-
tól kísértetvén, a' Batalionhoz ment,
azt elfogadni. Büna u Májor, je-
lentette az egész Sereg nevében,
hogy kész az Ő Kir. Herczégsege'
Zászlói alatt Német Ország' szabad-
ságáért viaskodni. Ez, a' Király
Regementjének 1-ső Batalionja; 8
Tisztból, és 360 Közemberből áll.
Bajonétos fegyverrel, és dobszóval
ment bé Wörlitzbe, és a' Szász
) (1

Királyi Legyió 1-ső Batalionának nevéét fogja viselni.

A' Kozákok Tisztje O b r i e s, 30 emberrel ki küldettétvén, Sept. 23-án Goldwitzhoz közel egy keves portázás után 1 Hapitányt, 2 Tisztet, és 40 Szász Dragonyosokat elfogott. —

Hat Svécziái ágyús Salupok, a' Krüger Hapitány vezérlése alatt, Stettin városát, Damm külső várost, és azon Batteriákat, a' melyek ezt a' két helyet egybe kötik, szerentsés kimenetellel lövöldözte. Aug. 24-ikén Dammban 3 ágyút lelöttek. Az ellenség részéről F e r m a i n Hapitány, az Adjutántja, egy Fő Káplár, és sok Katonák megölettek, többen pedig sebet kaptak. Aug. 3-ikán a' Dammi kapu öszve lövöldöztetett, és Sept. 1-ső napján a' tüzelés a' város ellen fordított.

A' Salupokban ezen ütközet alatt, néhányan megölettek, és sebbe estek.

Hogy a' Wittenbergi Örizetnek figyelmetessége azon oldalról, a' melly felől a' vívó árkokat felnyitni kezdték, elfordíttassék, és így a' mi veszteségünk meg kevesíttessék, azt a' parantsolatot vette B ü l o w Generalis, hogy a' Várost a' más oldalról bombákkal lövöldözze. 24-iken dél után 2 órakor a' külső Városet megátadatta. A' Hirschfeldt Generalis okos rendelései által a' megtámadás tökéletesen véghez ment. A' Külső városok elfoglaltattak, az ellenség mindenütt

meg veretett, és mi közzülünk kevesen estek sebbe, és egy sem halt meg. Eza' megtámadás Hirschfeldt Generálisnak nagy dítséretére szolgál.

A' vívó árkok 24-ik, és 25-ik között való éjszaka a' Luthersbrunni oldalon kinyitattak. Éjjel elkezdődött a' Bombahányás, és sok helyt tüztámadott, és estveli 10 órától fogva, reggeli 5 óráig tartott. Az égés a' Liptsei, és Dreszdai Tornyokból meg látszott. Azon időben a' vár felé, egy második vívó árok is ki nyitattott.

A' Gróf W o r o n t z o f f Lovag Seregei Hálában, Querfurtban, Eislebenben, Bernburgban, és Halberstadtban forgolódnak. Egy tsapat Quedlinburgban vólt. Egy része ezen Lovasságnak, a' Tseli Országi nagy Ármárával eggyesítette magát, és L e f e v r e Generalisnak háta megé került, a' ki épen Thielemann, Generálissal verkedett. Liptsében nagy rémülésben vagynak mindenek. Ez a' város a' külömbféle Félékezeteknek, a' pénzbeli, éleménybeli, lóbeli sarczolásaiat már nem győzi. A' nép ott olly szerentsétlen sorsra jutott, hogy az oda való Előljárok mindentől félhetnek. — A' Francia Katonák a' vég nélkül való háborút, mellyet ők Czukkor', és Kávé Háborúnak neveznek, magok is meg únták.

Czernitscheff Gen. 3000 Lovaggal, valamelly titkos Expeditióra el indúlt.

Helwig Májor a Bülow Generalis Haditestétől, az Elbe bal partján a Schulzenheim Generalis Dandárjával magát Dessauban öszvekaptsolta.

Gróf Stedingk Marschall Roslau felé előre ment, és az Elbe, és Mulda között nevezetes erősségeket készített. Báró Winzingerode Generalis Acken városát erősítetteti. —

Az Odera, és Wisztula között lévő Katonai Burhus Kormány-Szék, az Odera jobb partján féllegyverkezett Földnépét tellyesen a Stettin, és Küsstrin várakat vívó Seregek Vezér Generalisainak szabad tetszésekre által adta. Ezeknek a Féllegyverkezetteknek száma 7 mértföldnyi területben mintegy 55,000 emberre megyen. Az Odera bal partján, hasonló kiterjedésű területben, ugyan annyi számú nép gyülekezik öszve. Ez az egész erő, felesleg elégséges arra a végre, hogy a Linea Seregekkel egyesülvén a két Erősségeknek által adását siettesse. E' szerint 14 mértföldnyi kiterjedésű területben 100,000 Polgárok készen vagynak Hazájok védelmezésére.

Ha Magdeburgot is bé zárják, ebben a Tartományban is a Földnépe fel fog lázzadni. Minden előbbre való lépésével a Szövetséges Ármáda olly Seregekre talál, melyek magokat vele egyesítik.

Dreszdából érkezett tudósítások jelentik, hogy a Neufchateli Hg. igen sokat szenved, és hogy

Ö Napoleon Tsászárt leg szívesebb Kérélmek által igyekezett a Békesség kötésre reá bírni. — Ha az ő javallásai helyet találtak volna, most az Emberiség kevesebbet sóhajtana.

T ö p l i t z i Főszálláson
Oct. 1-ső napján 1813.

Ebben a szempillantásban vetjük a következő bővebb tudósításokat Platow fényes tselekedetéről. — Az az Osztály, melyet ő megtámadott 8000 emberből állott, és Lefevre - Desnuettes Generalis vezérelte. Többnyire a Testörző Sereg Lovasságából állott. Klénau Generalis, Gróf Platownak Gyalogságot, és néhány Svadron Huszárokat küldött segítségére. — Gróf Platow Thielemann Generalist, a'kinek véle öszve kellett vala tsatolódni, meg nem váryán, Altenburg előtt, viradókor, az ellenséget megtámadta, azt kemény ellent állás után, az első állásából kinyomta; Altenburgon által verte, és Thielemann Generalissal, a'ki épen oda érkezett, tovább is üzette. El fogatott 1 Obester, 40 Tiszt, 's 1000 Közembernél több; 5 ágyút, és 3 Zászlót nyertünk. A' Foglyok egyezőképen azt állítják, hogy Krasinsky Generalis, mindjárt az ütközet kezdetekor elesett.

Sept. 20-ikán a' Moniteur igy szól (a' Svécziái Korona Örökös Ármádájánál, ezen történetek felől)

kiadott Bülleténeket méltó öszve hasonlítani.)

„A' Regens Tsászárné, 's Királyné Sept. 7-ikén az Ármádától következő tudósításokat vette:

A' Reggio Hg. Aug. 23-ikán a' 12-ik, 7-ik, és 4-ik Haditessel Berlin felé ment. Trebbin nevű falut, melyet az ellenség Ármáda védelmezett, megtámadta, és erővel megvette. Hadimozgásait tovább folytatta.

Mivel Aug. 24-ikén, a' 7-ik Haditest a' Groszbeereni ütközetben szerentsétlen vólt, tehát a' Reggioi Hg. Wittenbergbe visszavonta magát.

Sept. 3-ikán a' Moszkvai Hg. vette által az Ármádának Vezérlését, és Jüterbockba ment. 5-iken Tauenzién Generalist megtámadta, és megverte; de 6-ikán útjában az ellenség, Bülow Generalis vezérlése alatt ötöt megtámadta. A' Lovasság hátulról támadván ötöt az ágyúzó tsapatját zavarodásba hozta. Torgauba kellett neki magát vissza húzni. 8000 holtakat, sebeseket, és foglyokat vesztett el, és 12 ágyút. Az ellenség veszteségének is igen nagynak kellett lenni.“ — Erről maga a' Moszkvai Hg. illy értelmű tudósítást küldött a' Tsászárnak:

Torgauból Sept. 7-iken
1813.

Felséges Ur! Az 5-ik Haditest az ellenséget keményen megtámadta, és Seydán is túl nyomta. Mi zászlót, több ágyút, és egy-

nehány száz Burkust elfogtunk. Következő nap reggel 8 órakor a' 4-ik Haditest Neudorfon, és Jüterbokon által lépett előbbre: az ellenség a' Denneviczi dombokat foglalta volt el. A' 7-ik Haditest Rohrbeknek, és a' 12-ik Ohnának ment. Így én a' bal szárnyamat kivontam, 's olly állásba vettem, hogy a' 4-ik Haditestet segíthesse. Ennek azt parantsolám, hogy Jüterbokot ne támadja meg, hanem tsak kerülje meg jobbról. Így földtem el szándékomat; mert bizonyosnak tartván, hogy az ellenség egész erejével Denneviczhez siet, magam Dahmehoz akarek menni. — Morand Osztálya az ellenségnek dandárját tsuda vitézséggel visszanyomta. Lorgenak Hönnyü Lovasai roszzúl kezdék a' tsatát, és rendetlenséggel vonúltak vissza: de a' Gyalogságnak erős bátorsága ezen hibát hamar helyrehozta. Az ellenség hamarjában igen megszaporodott, 's így az egész 4-ik Test kintelen volt viszkodni. A' 7-ik Test, bár későbbetskén is, tsak ugyan oda érkezett, és Reyniernek megparantsolám, hogy midőn Morand újonnan elkezdi a' tsatát, ő is támadja meg az ellenséget. Ezen közönséges megtámadás igen foganatos vólt, az ellenség jó darabra visszaterít. Durutte hada jól viselte magát. 60 ágyúból tüzeltünk az ellenségnek a' Golsdorfi, 's Velmersdorfi völgyekben zavarodva lévő Seregeire. Végre a' 12-ik Haditest elnyomta az el-

lénségnek jobb szárnyát a' rendnek közepe felé. A' derék sereget a' bal szárnyától a' 4-ik Haditest elszakasztotta. Ezen szempillantásban meg volt nyerve az ütközet: de ezen közben a' 7-ik Haditestnek 2 osztályai hátravonúltak; nem sokára az egész Sereg, és magával a' 12-ik Haditestnek egy részét is elvonta. Az ellenség tehát a' 4-ik, és 12-ik Haditest közé előállíthatta a' maga Seregeit. Lassanként közelítettem a' 4-ik Haditestet a' 12-ik jobb szárnyához, 's a' köz helyet az ágyúk töltötték ki. Ekkor parantsolám tehát, hogy visszavonuljanak, 's a' 4-ik Test Dahméhoz jó renddel hátrált: a' 7-ik, 's 12-ik Schweiditzhez. — Ma reggel az ellenség mintegy 3—4000 emberrel, és 120 Lovaggal tüzesen megtámadta Dahmet: de a' 23-ik regiment visszanyomta. A' Herczbergi hid elégettetett: de még a' városon alól is, fellül is volt egy egy hídunk. Holnap a' 4-ik Haditestet Herczbergtől Torgauig grádsosan felállítatom. A' 7-ik, és 12-ik Haditest, 's a' két Lovag Osztályok Torgau felé léznek kiállítva. A' tegnapi napon 8000 embert, és 12 ágyút veszítettünk. Mivel az Osztályok többnyire el lövöldözték töltéseiket, az ellenség is sokat veszíthetett. Sokat el is fogtunk: de az éjjel mind ellillantottak. —

(aláírás)

Moszkvai Hg.

A' Svécziái Korona Örökös Főszállásán költ Tizennegyedik Bülletin:

Zerbsti Főszálláson Sept. 30-ikán 1813.

27-én kezdett az ellenség Grossenhayntól visszavonulni, és Meissenél az Elbén által menni. A' mint, mondják még Dreszdát is készül elhagyni. Az általszököttek állítása szerint, ebben a' városban a' Hedi Tárházak elégték, és a' lakosok szörnyű nagy nyomorúságban vagynak. Gróf Tauenzien Generális, szünet nélkül üzette a' Lovassága által az ellenséget, számos szagülődozó tsapatokat küld a' viz bal partjára. A' Tauenzien Generalis Gyalog Serege, magát a' Blücher Generalis Haditestével öszvekaptsolta, a' mellynek Főszállása 28-ikán Elsterwerdába tétetett áltl. 25-ikén Benningsen Generalis Zittauba meg érkezott, és azt lehet reményleni, hogy az ellenség, ezen három haditestnek közre munkálódása által kényszerítettet fog, magát az Elbe, és Saale közé vissza vonni.

Wittenberget bombákkal folyvást lövöldözik. 27-ik, és 28-ik között való éjjel, a' város sok helyeken meg gyúladt, a' Várnak egy Tornya a' tűz miatt öszve omlott. A' bombákon kívül, Rakétákat is hánynak, a' mellyekkel Bogue Anglus Kapitány igen jól tud bánni. A' Várörző Sereg nagy ágyúkból felelt, de nekünk kárt nem tett. Az ellenség talám meg fogja a' ki-

rohanást is próbálni; de Bülow Generalis 30,000 emberrel áll a Hely előtt, és ha a szükség kívánja 40,000 embernél több lehet segítségére.

Magdeburg lakosainak nyomorúságok leírhatatlan. Száz Familiáknál többen ki költöztek, mivel nem élhetnek. A Várörzök között kik sokféle Nemzetekből állanak, számos betegek vagynak.

A Szászok, és Wesztfáliek annyira elkeseredtek a Francia Katonák ellen, hogy erőszakoskodni kezdtek, s egymásra lövöldöztek; a Francziák, a magok védelmezésére ágyúkat húztak ki az útszákra. —

Napoleon Tsászár megparantsolta a Generalisainak, hogy Dessaut, akármibe kerül, foglalják el, ez jókor ki tudódott, és Schulzenheim General Majornak tudtára adatott, hogy azon helyet hagyja el, és magát a Híd Főnek kijelelt erősségeibe húzza vissza. Ez a Hadimozdulás 27-iken délben 12, és 2 óra között véghez ment. Az ellenség legkisebb próbát sem tett Schulzenheim Generalis ellen. Björnstjerna Obester, a ki Wörlitzben állott, parantsolatot vett, hogy ismét az Elbe jobb partjára menjen. Tegnap előtt, a Hídfőn dolgozókra vigyázó Őr, Szagúldozókat küldött Dessaubá. Az ellenség Őrállói, a kik a Városból ki jönni bátorkodtak, az útszákra vissza veretettek, és a Szagúldozók ismét az ő sán-

caik megé vonták magokat. Ebben a verekezésben holtakat, vagy sebeseket 20 embert veszítettünk.

Kevéssel az után értettük meg, hogy az ellenség Dessaubá megszorodott, és a Hídfő ellen előre nyomul. Gróf Stedingk Marschall Björnstjerna Obestert 1000 Gyaloggal, néhány Lovaggal, és 2 ágyúval elejébe küldötte. Az ellenség a Városba sebesen visszavonult, és a Kapukat bé zárta. A fiatal Tisztek, és Katonák a mérész bátorságtól elragadtatván, az ellenségnek, a házakból, és köfalakról, való pusházásával nem gondolván, a kapukra rohantak, és fejszékkel igyekeztek bé vagdálni: de a szegek, és vaskötők őket abban meg akadályoztatták, Björnstjerna Obester azt parantsolta tehát a Seregeknek, hogy ismét a Hídfőhöz vonúljanak.

Midőn 50 élnyi messzeségre eltávoloztak, az ellenség meg nyitotta a kapukat, és 3 ágyút ki lött. Az Obester meg állott, vissza felelt az Ártillériájával, és az ellenségre rohant. Ez magát, a városba ismét vissza vonta, és a kapukat bé zárta. Két Tisztünk meg öletett, néhány sebbe esett, és mintegy 40 közember elesett. Björnstjerna Obester alatt 3 ló el esett, vagy meg sebesedett.

Estve az ellenség ismét ki jött a városból, és a Mulda első hídja felé ment, mellyet Adlerkreutz Vezérlése alatt egy Batalion őrzött. Ez a vitéz Tiszt a Hídon általi

ment, az ellenséget megtámadta, és azt nagy elevenséggel, a városba vissza verte, mellynek kapuit az ismét bé zárta.

Tegnap 9 órakor idején megmutatta magát az ellenség Oránienbaum előtt, a Mulda, és Elbe között fekvő Ligetben, mintegy 7—8000 emberből álló hadával. Mivel a mi Őrjeink vissza mentek, az ellenség a mi sánczainkra készült rohanni, és azt elfoglalni. Báró Sandels General Lieutenant, három Bataliont vé én vezérlése alá, a mi Lineáinkból előbbre nyomult, és egyenesen az ellenségre rohant. Meg futamtatta, és fél órányira nagy elevenséggel hátra űzte. Parantsolatot vévén ez a Generális, a Hídfőhöz való vissza menetelre, ezt a Hadi fordulást olly arányossággal vitte véghez, mint a Hadi gyakorlásoknál. Ez után a Vadászok apró fegyverekből néhány órákig folyvást lövöldöztek, és az ellenség többé semmi próbát nem tett. A lakosok bizonyossággal szerint az ellenség 600 emberrel többet veszített. Közülünk 1 Tiszt elesett, 10 megsebesedett, és mintegy 300 Közember el esett, vagy megsebesedett.

Gróf Ste dingk Marschal, a Hídfőben akart meg háltni, és csak a Korona Őrökös sok kérései után tett le ezen szándékáról.

A Tettenborn Generalis Hadinrunkálkodásainak segítségére, Szagúldozóképen el küldetett Marwitz Fel-Hadnagy, Braunichweig-

ba bé szállott, és 1 Obestert, 400 Tisztet, és Katonát elfogott.

Barotzi Orosz Kapitányt Hálában igen számos ellenség támadta meg, de ez a rettenthetetlen Tiszt olly okos hadifordulásokat tett, hogy az ellenséget vissza verte, és közülök sokakat elfogott. —

Egy Merseburgba küldetett tsapat ezt a várost, az ellenségtől üressen találta.

Gróf Worontzoff Generalis meg hallván, hogy az ellenség Kötten felé vette útját, Obrescöff, és Löwenstern Kapitányokat egy Közák tsapattal elejébe küldötte. Meg támadtak 3 Svadron Lengyel Uhlánusokat, azokat halomra hányták, és a Vezérjeket 40 Közemberrel el fogták.

Napoleon Tsászárnak Francia Országgal való közösülése annyira el van vágattatva, hogy kéntelen a maga szükségeit egész Osztályokkal késértetni. Meg eddig csak a főnyü Seregek viseltek ilyen nemű Háborút, de már kevés időtől fogva némelly Tartományok lakosai a Spanyolok, és Oroszok példáját követik, és a Szövetségesekekhez állanak.

Az ellenség Ármádájától igen szöknek, mindennap 30—40 ember által jön.

Gróf Dernathnak, a Szász Udvarnál lévő Dánus Követnek, Rosenkranz Urhoz szólló fontos Irásai elfogatták. De mivel azok ollyan foglalatuak, hogy a

Kopenhágai Udvar a Dreszdai dolgok valóságos helyezettetéséről megvilágosíthatják, azokat oda elfogják küldeni.

TÖRÖK ORSZÁG.

Tiflisből Orosz - Georgiának (Grusinia) Fő városából sietve jött Orosz Kurir, a' ki Aug. 31-ikén Konstanczinápolyban az ott lévő Orosz Követséghez bétért, és mindjárt az Orosz Tsászár Főszállására elindult, azt a' hírt hozta, hogy a' Napnyugoti Persia ellen régtől fogva mérgesen viselt háborút egy egész esztendőre kötött fegyver nyugalom megszüntette.

Nyugoti Persiából Fath-Ali Schah Sophitól Teheranból a' Fényes Portához rendelt Követe Hossein hasonlóképen Konstanczinápolyba megérkezett. A' Pestis még most sem szűnt meg ezen Fővárosban.

Szerviából jött magános tudósítások szerint a' Török Nagy Vezérnek Niszszánál táborozott Serege, a' Rescep-Agha Vezérlése alatt Negotinon, és Gladowan által Borecs ellen előre nyomuló Sereg szakaszokkal magát öszve kapcsolta, és a' Szervusok, a' kik Negotin megvétele után, Bersa-Palanca nevű gyenge Erősséget is önként el hagyták, több tsatákban kényszerítették, a' Morava jobb partja, és a' Duna között fekvő egész Földet elhagyni. Itt minden tüzzel - vassal elpusztított, és a'

lakosoknak nagyobb része magát csak futással szabadithatta meg. A' Duna szigetében fekvő Borecs nevű Erősség, az az egyetlen egy Hely, melly még ezen az oldalon, a' Szervusok kezében vagyon, most pedig az is a' maga önnön Védelmére hagyattatott.

A' Morava bal partján, még a' Szervusoknak sok sánczaik vannak, a' mellyekben az ő Hadierejek Mladen - Millowanowits vezérlése alatt öszve gyülekezett, és ki állíttatott. Itt is pedig Hassan - Palánka, Szendrő, Belgrád, és Szabáts nevű Erősségekben tartózkodnak. Mind az által, az utolsó Erősség környékében, a' Kolubra - Folyó vizig, számos Bosniából ide tódult Törökseregek vannak, mellyek Sept. 15-ik, 16-ik, és 17-ik napjain, sok ízben megtámadták, a' Szervusoknak azon vidékben emelt sánczaikat, sok embereket fel áldoztak: de céljokat el nem érték.

Sept. vége felé várták, hogy a' Nagy Vezér, a' Nagy Táborral a' Moraván által megyen, és a' Szervusokat még jobban befogja keríteni. Ez még eddig a' Morava kiáradása, és kiöntése miatt lehetetlen volt.

A' Gladovai Hadi Kormányozó, és a' Polgár mester, az Erősség elvesztéséért, Belgrádban Hadi Törvény Szék elejébe idéztettek, melly őket mint Haza árulókat, és félenkéket halálra ítélte. Sept. 15-én mind kettőjöknek közönséges hegyen fejeket vetette.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K.

(31.)

Pesten Szombaton Mind - szent Hava 16-dik napján 1813.

Homályos bánat dulja lelkemet.
Talán újulnak régi szenvedésim;
Talán tündér előre érzésim
Rémítnek, 's új test hány a' Végezet.

Dayka.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Ezen hét elején mentek Pesten keresztül 600 Francia Hadifoglyok az alsóbb M. Országi Vármegyékbe. Előbb voltak itten 200 hasonlóképen Francia Tisztek, kik között Kreuczer Generalis is.

Szebenből Sept. 27-iken Holnap indul ki a' Szász Nemzet által tulajdon tagjaiból kiállított, 's 1000 emberből álló Vadász-Batalion. Az egész iffúság derék 18—20 esztendő Legényekből áll. Mind a' hat Kompániát ugyan azon Nemzethől való Tisztek igazgatják, kik a' Nemzeti lelket magok is bírván, és ismérven, a' közegyetértést sokkal bizonyosabban fentart-hatják, és az új Vitézeket az ő cél-jokra mind jobban elkészíthetik, és ha a' szükség fogja kívánni, a' vitéz tettekre annál bizonyosabban vezethetik. —

Aradról. A' mult Sept. 28. indult ki Temes Vármegyéből azon Ns. Megyének Könnyű Lovas Se-
(II. Félesztendő.)

rege, melly 344 főből áll. Uj-Arad-ra érkezvén a' néhai Temesi Grófnak Ötvenes Lovász Zsigmond Ö Exjának Özvegye igen kedvesen fogadta mind a' Tiszt Urakat, mind a' Közlegényeket. Amazokat ugyan magánál fényesen megvendégelte, ezeknek pedig fejenként egy font húst, és egy icze bort adatott. Ezen nagy lelkű Magyar Dámának méltóságosnyájassága nyilván meg- bizonyította, hogy most is vannak Nemzetünknek olyan gyöngyei, kikkel a' régiség is kérkedhetnék. Háladatos érzékenységgel hagyta el a' Sereg ezen kedves helyet, és út-ját Gyúla felé folytatta, hogy szaporítsa Hazánknek azon számos Vitézeit, kik Európának háborgásait vitézkedésekkel letsendesíteni segí-tik, és egész Világ előtt megmu-tatják, melly kész a' Magyar Felsé- ges Királyának szavára, midőn tör- vényes jussainak oltalmazására szól- lítottatik. —

Péts September 15-ikén 1813. Tizenkét Esztendő előtt a' Geor- gikonnak még zsengejében annak

(1)

Tanítványa lévén mult Augustus Hónap végével, egyébb a Környékben volt foglalatosságaim mellett Heszihelynek vettem utamat. Éppen akkor tartatván az Examenek, különös örömmel tapasztaltam azon Mezei Oskolának kiterjedését, és nagyobb tökéletességét; mert nem tsak a Professorok, hanem az előadni szokott Tudományoknak száma is bővebb. Különösen tettszett, hogy a számos Nevendékek között két Katona Tisztek is voltak, az egyik Halla János nevezetű Horváth Országból, a másik Mascariich József Illyriai születésű, kiket a Fels. Tsászári Királyi Fő Hadi Tanács a Hátár-Örző Regementek részéről ide küldött. Ezen kívül más Méltóságok költségén is tanultak Ifjak, a többiek között Morvából egy Tannenberg György nevezetű, kit a tulajdon nevelő Intézetei által híres, és tudományos Valdburg Truchses-Zeil, született Harrach Grófné, a Pre-raui Kerületben fekvő Kunervaldi, és Jaszniki Uradalomnak Birtokosnéja taníttat. Több más jeles Ifjak között voltak némelly Cameralis Tiszteknek, és nevezetesebb Kereskedőknek Fiai is: p. o. Brűnek Aradról, Leszár György Pestről, és Nigriny Dániel Komáromból. Az Institutum Telekjét, és Mezejét vizsgálván, abban is nem kevés változásokat, és új dolgokat láttam; az én időmtől fogva fel-állított Épületek között alig tudtam magamat fel-találni; a Kertekben főképpen az Erdei, és Gazdaságbéli botanica Plantáknak el rendelésében, és ritkaságában gyönyörködtem. A Mezőkön a különbféle szépen virító Lóherék között egy Kapálló Ekékel mivelk nagy Kukoritza, és Kolompér Tábla tűnt szemembe. A Különösebb vetemények között ez idén Nápolyi tavaszi Buza, vagy úgy nevezett Seravolla, és Howard nevezetű legnagyobb Neme a Kolompérnak, melly egynehány esztendőök előtt Afrikának Sz. Ilona Szigetéből hozattatott Európába, természetett. A mostani Őszi Vetésre pedig a nevezetes Tunisi Buzából (*Triticum Tunetanum Album*) és Oláh Rozsból (*Secale Cereale multicaule Valachicum*) több köblöket már készen találtam.

Szeged Sept. 30-ikán. Ezen hónap 13-ikán tartatott a mi Királyi Szabad városunk Magistratusának megújítása. E végre, mint a város egyéb ügyeinek elintézésére ide vala küldetve Nagyságos Lán-czy József Királyi Tanácsos Ur, s a Kir. Tábla Assessora, a ki, minekutánna egész nyaratszaka nagy maga mértéklésével, s bölts előlátással a városnak dolgait a közjóra igen szemesen elintézte volna, a Tisztválasztáshoz fogott, melly a szokott rendtartás szerint Sz. Lélek segítségül-hívásával kezdődvén: először a Külső Tanács pótoltatott ki, mellybe Damiano-vics Demeter, Bene Antal, Sze-

gő János, Czimegh János, Steinhard János, Baurenfeind András, Wimmer István, Csavargó Péter, Bárkányi Ferencz, Hauzenblasz Dániel Urak vetettek fel. — Ez után Népszóllójává Lausevics Péter Ur tétetett. — Szluha Ádám Ur Bíróvá; Kiss József Ur először Tanátsbélivé, azután Polgár Mesterré, Dianovszky József Ur Tanátsbélivé, és azután Kapitánnyá; Réh János Ur Első Fiscalissá; Lengyel Pál Ur Archivarissá. Melly nagy meglepéssel vette légyen a Polgárság a tisztelt Kir. Tanátsos Urnak Intézeteit, azaz is nyilván bizonyította, hogy háladatos tiszteletül a Választás után a Ngos Commissarius Urat, és a templomban felesküdtendő Tanátsbélieket 1 Kompánia Magyar, és 1 Kompánia Német Puskás Polgárság kísérte Kováts József Kapitányok vezérlése alatt, 's háromszori Salve lövéssel üdvözlette. De más tekintetben is megérdemlette Ngos Lánczy József Ur ezen Városnak, és a Szegedi Polgárságnak háladatosságát; mert a köz ügyeknek bölts elintézésén kívül a köz boldogságnak más ágain is kiterjesztette figyelmetességét. Ugymint Augustus 19-iken maga mellé vévén az ő derék Actuariusát Ivády Gábor Urat, és több előkelő Férfiak által kísértetvén megjelent a Nemzeti Iskolák végső Examenén. Jáger Ignác Ur az Öregbik Tanító köszöntő beszéddel fogadta el a Királyi Tanátsos

Urak, a' ki méltóságához illő figyelemességgel vólt mindenhez: midőn végre eltávozna, Fekete József Prof. Ur mondott háladó beszédet Ő Nagyságához. Melly derék Magyar Beszédeket Grün Orbán Ur itt való Könyvnyomtató, 's a' M. Literaturának kedvező Barátja kinyomtatattott, és ő Nagyságának a' Királyi Commissarius Urnak ajánlott. —

HADI TÖRTÉNETEK.

Báró Hiller Hadi Tármeister, a' belső Austriai Ármádának Vezér Generálisa, a' Villachi Főszállásból egy Kurirt küldött, a' ki az ellenségtől a' közelebbi tsatákban nyert 12 Zászlókon kívül azt a' hírt hozta, hogy a' Laybachi Kis Várban, a' Francia Őriző Sereg, magát Oct. 5-ikén egyezés szerint meg adta. Az ott találtatott ágyúnak, 's egyéb Hadiszereknek felszámítása, a' Kurir eljövetelekor még fel nem vétetett.

Fenner Feldmarsal-Lieutenant is, Niederndorfból Oct. 4-én költ tudósítások szerint, miheiyt Báró Hiller Hadi Tármeister segítségé hozzámeg érkezett, a' sokkal számosabb ellenséget; a' maga állásából kiverte, sokakat elfogott, és egy Zászlót nyert.

Az Arnoldstein mellett vólt erős állását az ellenség, Oct. 5-ike éjjelen elhagyta, és egyedül Tárvist, és Weissenfelst tartotta meg hatalmában, mivel Báró Hiller Hadi Tármeister, olyan mozgáso-

kat tett az ő oldalai felé, hogy azok miatt, ha az el szakasztástól nem, de a' megtámadtatástól méltán félhetett, a' mire a' dolgot nem akarta botsátani.

Sept. 27-iki Montieurben, következendő Dreszdai Főszálláson Sept. 19-ikén költ, és a' Tsászárnéhoz küldetett tudósítások vagynak:

„17-ikén Délután 2 órakor a' Tsászár lóra ült; de a' helyett, hogy Pirnába ment volna, Ő Felsége a' Táborsemekhez lovaglott. Midőn látta volna Ő Felsége, hogy az ellenség az utakat fákkal nagyon bé vágatta, hogy a' hegyekből a' laposra való kiszállást akadályoztassa, azt parantsolta Ő Felsége Duvernat Generálisnak, hogy az ellenséget támadja meg, a' ki Arbesau falut elfoglalta, és az ellenséget a' Töpliczti térségre visszanyomta. A' Generálisnak a' meghagyás szerint úgy kellett a' mozgulásokat intézni, hogy az ellenség helyheztetését kitanúlhassa, és azt kényszerithesse, egész Hadierejével a' síkra való kiszállásra. Ez a' parantsolat tellyesen végbe ment. Kemény ágyúzásra költ a' dolog, de ez kevés kárt tett; midőn pedig egy Austriai pattantyús tsoport 24 ágyúkkal az állását elhagyta, hogy a' Francia tsapatokhoz közelebb nyomúlhasson, Ornano Generális, a' Testőrseregéből való veres Lántsásokat ellenek küldötte. Ezek mind a' 24 ágyút elfoglalták, és a' pattantyúsokat le aprították, de

tsak a' lovakat, 2 ágyút, és egy előljáró szekeret hozhattak el.

18-ikán Gróf Lobau Generális elébbeni állásában, Arbesaunak, és a' térség szoros útainak birtokában meg maradt. Délután 4 órakor el küldött az ellenség egy szakaszereget, hogy Keinitz falu mellett a' dombot támadja meg; de vissza verettetett, és egy óráig kartátsokkal lövöldöztetett. Estveli 9 órakor jött bé Ő Felsége Pirnába.

19-iken Gróf Lobau ismét Höllendorf előtt vett állást magának, és Gieszhübel mellett a' táborban. — A' Zápor eső patak módjára szakadt. — A' Neufchateli Hg. egy kevéssé hidegjelős. A' Tsászárnak igen jó egészsége van. —

Sept. 23-ikán költ Liptsei Újságok szerint, a' Pádvai Hg. a' 3-ik Sereg Osztállyal oda érkezett. Több napoktól fogva sok Francia Seregek érkeztek Dreszdából Liptsége, a' kik onnan Rannstädt, és Lützen felé veszik útjokat. A' Liptsei Őrizet, a' mint mondják 30,000 emberből áll, de azok között sok beteg, és gyenge. Sokan a' Templomokban, sokan pedig az utcákon hevernek, azért fenyő maggal füstölik a' várost. Hála felől megtámadástól tartanak. Az ellenséges Táborsemek 21-iken Belitzhez közel állottak; Liptsétől 5 órányira Dessau felé. Dreszda környékéről a' falukból a' lakosok többnyire ki költöztek.

* A' nagy Szövetséges Armáda Oct. 8-án egészen Szaxoniába nyomult. Schwarzenberg Hg Főszállása Chemnitzben volt.

A' Bétsi Újság Oct. 9-ikén e képen szóll: Minekutánna Schwarzenberg Hg. F. M. Fő Vezér e'folyó Hónap 4-ikén a' Főszállásról Töplitzből meg indult, Ő Felsőége is a' mi kegyes Urunk, más nap onnan elútagzott Kommutauba, és dél után oda jó egészségben meg is érkezett. Az Orosz Tsászár Ő Felsőége is még azon nap Kommutauba ment; a' Burkus Hírály Ő Felsőége pedig még Töplitzben hátra maradt.

Az utóbb említett két Felsőegék, 4-iken mint a' mi leg kegyelmesebb Monárchánk Nevének Ünnepp napján, magok személyek szerint köszöntötték meg Ő Felsőégét. Ezen nevezetes Ünnepp napnak estvéjén, az egész város ki vólt világosítva.

A' Castiglionei Herczeg, Augereau Marsal Armádájának nagy része (igy szóll a' September 30-iki Allgem. Zeit.) a' Würzburgi Földröl Thuringia felé el indult. A' Főszállás Würzburgból Sept. 26-ikán mozdult ki. Ezt nyomban követte a' Valmi Hg. Armádája, melly Mainzából Würzburgba jött. —

Frankfurtba, a' mint az Allgem. Zeit. jelenti, egy időtől fogva a' Szaxoniái Ispitályokból, sok betegek érkeztek.

A' Corresp. v. u. f. Teutschl. szerint, a' Baireuthi Újság Liptséből Sept. 23-ikán következőket foglalja magában:

„A' Pádvai Hg. tegnap előtt érkezett meg ide a' 3-ik Armádával. 12—13 napoktól fogva sok Francia Seregek, kivált Lovasság érkezett Dreszdából Liptséhez, innen pedig tovább mentek, hogy a' Lützen, és Markrannstädt között össze gyülekező Francia Armádával egyesülhessenek. A' Liptsei Örző Sereg most, mintegy 30,000 emberből áll. Sok betegek, és bádjak vagynak közöttök, a' kiknek némelly részét a' Tamás, Péter, és az Universitas Templomaiban, és az Öltözet házba szállították, nagy része pedig még az útszákon hever. A' Grimmai kapun majd minden órában jönnek bé Katonák, a' kik a' piaczon egybe gyűjtetnek, holott 1000 embernél több mindenkor fegyverben áll, és a' Hálai, s Rannstädti kapun ki mennek, mivel azon oldalról minden nap megtámadástól félnek. A' Svédék, és Burkusok Dessaunál az Elbén által mentek; A' Burkus Táborsemekek 21-iken Delitshez közel állottak (Liptsétől Dessau felé 5 órányira.) A' Lengyelek Wittenbergbe húzták magokat. Dreszdából gyakran számos Seregek ütnek ki. (?) Az utolsó kiütés kivált igen szerentsés vólt, és a' Szövetségesektől 2000 embert, és 5 ágyút nyertünk vólna, ha a' Burkusok hátul kerülvén a' győzedelmesektől a' foglyokat, és több ágyúkat ismét vizsgálta nem vették vólna. Dreszda körül a' falukat a' lakosok többnyire el hagyták. Bautzent a' Burkusok

meg szállották. 21-iken estve jött vissza Napoleon Tsászárságba. Országból Dreszdába.

Gérából Sept. 26-ikán így írják: A bizonyos, hogy a Francziák Weizenfelst, és Naumburgot ismét meg szállották, és Altenburghoz közel állanak, minekutánna Thielemann Generális Zeitzon, és Altenburgon által egész Zwickauig vissza ment, hogy magát az Érczhegyeken által jött, Austriai Haditesttel egyesítse. Az ő visszavonulásakor Gösznitz Mező városnak lakosai (Altenburg, és Zwickau között) valami keveset szenvedtek. Ez a Generalis 19-iken a Löszneri hegyen számos szekereket, és foglyokat vett el; elébb már, a Hálai környékben más nemű gazdag prédát kapott. 20-ikán 3 Regiment Lovassággal szaporított Haditeste. A Szövetséges Seregek, Saxoniának általok meg szállott Tartományaiban, meg parantsolták a Szász Királyi Tisztségeknek, hogy a Királyi Kasszákat nekik adják által, mivel Saxoniát, mint fegyverrel nyert Tartományt úgy kell tekinteni. —

Továbbá a következőket a Tseh Országi Határokról írják Sept. 29. Benningsen Gen. 75,000 emberből álló Orosz Tartalék Ármádával, mely Lengyel Ármáda nevet fog viselni, a Glogau környékéből Töplitzbe meg érkezett,

és azolta egy nevezetes Haditesta indult el Egra felé.

A Bétsi Újság October 11-iken így szól: „Ő Felsége, a mi legkegyelmesebb Fejedelmünk, és Ő Felsége az Orosz Tsászárság, e folyó Hónap 5-ikén Töplitzet elhagyták, és Kommötauba mentek, a Burkus Király azomban ott hátra maradt. —

E Hónap elején Tseh Országból a Szövetséges Seregek kimozdultak állásaikból, és Saxoniába előre nyomultak.

Az Ármáda fekvése Oct. 5-en ez volt. Az első Könnyű Osztály Zwickau mellett; a második Könnyű Osztály Stolpen mellett. Az Ármádának első szakasza Karvitz, és Strisowitz között; a második szakasz Marienberg mellett; a harmadik szakasz Tschoppa mellett; a negyedik szakasz Chemnitz mellett. A Fő Vezér Barclay de Tolly Vezérlése alatt lévő Orosz, és Burkus Ármáda, Gróf Wittgenstein Lovasság Generálisa, és Kleist Generális alatt Zwickau-nál. —

Schwarzenberg Hg. Feldmarschal Főszállása Marienbergben volt.

A Benningsen Generális Ármádája, Gróf Collorédó Hieronymus Hadi Tármester alatt lévő első szakasszal azt az állást foglalta el, mellyben előbb, a

Szövetséges Ármáda Töplitz mellett volt. — és a Száz Királyi Familia Oct. 1-ő éjjelén Liptsébe mentek.

E' folyó Hónap 7-ikén a' Tsász. Kir. Hommotau Fő Táborba az a' hívaltál szerint való tudósítás érkezett, hogy Blücher Burkus Kir. Lovasság Generálisa, e' folyó Hónap 3-ikán Elsternél, Wittemberghez közel, az Ármádájával, az Elbén által ment, ottan az 20,000 emberrel ellene álló Bertrand Francia Gsztályos Generálist megtámadta, és megverte. A' Kurir eljövetelekor már 16 ágyúk vétettek el, és két Lovas Regiment fogóságba esett.

Az eddig Würzburgban bent, és körülötte, az Augerau Marschall Vezérlése alatt, gyalogokból, Lovasokból, és ágyúkból álló, Francia hadi erő Sept. 26-ikán elindult, és két szakaszokban, Kóburgon, és Jénán által folytatták útjokat. —

Kellermann Marschall (Valmi Hg.) Vezérlése alatt még eddig Maintzban, és Ménusi Frankfurtban álló Seregek, Sept. 29-ikén elindultak, hogy azon állásokat, mellyeket Augerau Marschall Seregei el hagytak, előre el foglalják. —

*** A' Francia Fő Ármádnak nagyobb része Dreszdát el hagyta, és Liptsén által a' Szaala vízéhez közelebb veszi magát. A' mint hírlelik, a' Francia Tsászárr,

SPANYOL ORSZÁG.

A' Moniteur Sept. 28-ikán az Arragoniai Seregekről illy tudósítást közöl: „Decaen a' Katalóniai Ármádnak Vezére, Gironából Sept. 19-ikén azt jelenti, hogy az Albuferai Hg. Marsall, Tarragona környékén 13-ikán az ellenséget ismét megverte, a' melly 4 ágyút, sok holtakat, és sebéseket, és sok száz Foglyokat vesztett. A' Marsall 16-ikán Barcelonába, Decaen Generális pedig minekutánna ő is részt vett volna a' győzedelemben Gironába tért vissza. A' Marsallnak más közelebbi tudósítását is közli, a' mellyben az ütközetnek bővebb környül állásait meg lehet látni.“

Bajonneból is Sept. 22-ikén költ tudósítást érkezett. A' Párisi Újjság Levelek szerint, a' Pyrenei Hegyek között ismét verekedések voltak. Soult Marsall Főszállása még mindeddig Bajonneban volt, és azzal foglalatoskodott, hogy több segítő Seregeket húzván magához, olly állapotba helyeztesse hadait, hogy az ellenséggel szembe szállhasson.

Londonba, Lord Wellingtonnak következő fontos tudósítása érkezett meg Sept. 14-ik napján, a' melly ott, ki is hirdettetett:

Hadi Tudósítás.

Downing - Street Sept.
14-ikén 1813.

Marquis Wellingtontól
Lezacából Sept. 2-ikán költ fontos
tudósítások érkeztek, a' mellyek
St. Sebestyén Városának elfoglalá-
sát jelentik, a' melly a' múlt Hé-
nap 23-ikán erőszakkal vétetett meg.
Az Őrizet, 270 elfogattott embert
kivévén, a' várba vette magát. —

31-en reggel, az ellenséges Ár-
máda a' Bidassoan által jöven ké-
tségbe ejthető dühösséggel támad-
ta meg a' Spanyol Seregeket, a'
mellyek a' St. Marciali dombon
állottak: de jól lehet két íz-
ben támadták meg a' fekvés' ezen
részeit, mind a' kétszer, ott tsupán
csak a' Spanyol Seregek álván,
nagy veszteséggel vissza verettek.
Egy más Megtámadásnak, a' mel-
lyet az ellenség ugyan azon idő-
ben az Anglus, és Portugallus
Seregek ellen intézett, a' mellyek a'
Spanyol Seregektől jobb felől ál-
lottak, sem lett jobb kimenetele,
és az ellenség éjszakának idején a'
Bidassoán vissza húzta magát, és
itt is a' vizen való által menetele-
kor sokat veszített.

A' Tudósítás mellé ragasztott
Lajstrom szerint, St. Sebestyén vá-
rosának Megszállása, Ostromlása,
és Megvétele alatt Jul. 28-ik nap-
jától, Aug. 31-ik napjáig 1813. —
— Anglus Tisztek, és közembe-
rek elestek 224-en, sebbe estek
1103, el tévelyedtek 41-en.

Portugallusok elestek 189-en,
sebbe estek 597-en, 4 nem talál-
tattott.

Az Aug. 31-iki, és Sept. 1-ső
napjain történt ütközetben, ele-
sett 51.

Anglusok sebbe estek 334-en,
nem találtattak 32. Portugallusok
elestek 88-an, sebbe estek 386-an,
nem találtattak 53-an. Spanyolok
elestek 261-en, sebbe estek 1347,
nem találtattak 71-en.

Jegyzés. Telegraphus által je-
lentetett az ólta, hogy Sept. 9-iken
a' St. Sebestyén vára is feladattott.

Legújabb Tudósítások.

Gréczben Oct. 11-iken a'
Hadi Kormányzék az ottvaló Sere-
geknek parantsolatban tudtára ad-
ta, hogy Oct. 8-ikán B. Hiller
oda hivatal szerént jelentette: „hogy
az ellenség minden oldalról szoron-
gattatván kintelen volt a' Gogan-
nál lévő sánczait sött még Tarvisi
erős állását is elhagyni. Pontafel-
hez vonta magát vissza. B. Hil-
ler szünet nélkül üzette. — Gróf
Nugent Oct. 6-ikán Görczbe bé-
ment, 's az ellenséget Isonczo vi-
zén is által verte. — Fenner F.
M. L. Tyrolisba bement, 's egé-
szen Brunekenig előre nyomult.

A' Neu-Bisztriczi Uradalomért
vont Sorsok között ezek a' fő nyer-
tes Számok:

Nro. 49447.	*	Nro. 60852.
— 442.	*	— 20816.
— 6939.	*	

HAZAI'S KULFOLDI T U D Ó S Í T Á S O K,

(32.)

Pesten Szerdán Mind - szent Hava 20-dik napján 1813.

Nulla est tanta vis, quae non ferro, ac viribus debilitari, frangique possit: animam vincere, iracundiam cohibere, victoriam temperare: haec qui faciat, non modo cum Summis. Viris. eum comparo: sed simillimum. Deo judico.

Cicero.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Tegnap estve szokatlan tűnemény rémített meg bennünket; mert hat órakor villámlásokkal közelgető komor felhők, menydörgéssel, 's esővel mentek keresztül Városunkon. Kilencz óra felé pedig félkerék formában nemtsak a' szüntelen való villámlások, és harsogó dörgések fenyegettek: hanem a' rettenetes zápor, és jégeső nagyobb veszedelmek gyanítására is adott okot: kivált az Augustusi egyébűtt történt esső szakadásokra való emlékeztetéssel: de mégis valamint hirtelen, és nagy zajjal kezdettek omlani az égi vizek, olly hamar meg is szűntek. Alig tartott fél óráig ezen ijesztő zivatar.

Fehérvárról Oct. 12-iken. Mind városunkra, mind az egész Hazára nézve emléketes történet az., melly itten October 5-ik nap-

(II. Félészteendő.)

ján végbe ment. Felsőleges Urunk, kinek országló böltsesége a' régi kegyes Fundatiokat meghagyni; de egyszersmind a' Szerzeteseket a' Hazának hasznosabb tagjaivá tenni jónak találta; a' Cistercita nevet viselő, és Sz. Benedek Reguláját tartó szép Szerzetnek adta által a' Pétsi, és Fehérvári Gymnasiumot. Ez utóbbinak általadására Tekintetes Novák Joakim Ur a' Pesti Kerületbéli Egyházi Fundatiók jószágainak Prefektusa volt kirendeltetve. Ő vele megjelent Fő Tisztelendő Dréta. Antal Ur Pásztói Apátur, 's a' Zirczi Apáturságnak Administrátora. Jelen voltak Fő Tiszt. Nagy Pál Vicarius Generalis; Méltóságos Marich Dávid Tsászári Kir. Kamarás. Első Vice - Ispán Ur; és a' Városi Magistratus, több érdemes Nézőkkel. Felolvastatván a' Felsőleges Királyi Parantsolat az egykori Jesuiták collegium, és

)(1

templom, a' tisztelt Cistercita Apátur Urnak által adattak. Ezen általadást sok Viyat kiáltás, a' hangok zengése, és a' mozsár ágyúk durrogása követte. Méltán is; mert Fő Tisztelendő Dréta Antal Apátur Ur, magas lelket mutató, s fontos szókba foglalt beszédében, midőn a' Királyi Kegyelmet mély háladatossággal megköszönte, a' jelenlévőkhez fordulván azt a' szent ígéretet tette „ hogy tellyes igyekezettel azon lészen, hogy Fehérvárt az ő Szerzetének ezen beplántáltatása napjáról mindenkor örömmel emlékezhessek. “ Ezen szép reménységre már előre elégséges okot ad ő mind Szerzetes Fijainak, mind az egész Hazának; mert a' Tanító Szerzetesek számára Fő Tiszt. Painter Mihály Prépost, és Kanonok Urnak, mintegy 5000 Könyvből álló jeles Bibliothecáját megvette. —

HADI TÖRTÉNETEK.

A' Bétsi Újság Oct. 12-iken illy bővebb Hadi tudósításokat közöl: A' Laybachi Vár, 5 napi lövöldöztes után egyezés szerint magát feladta, minekutánna a' szökés, és betegség miatt, az Örizet 213 Főre leszállott. Le ger Franczia Obester Vezérlése alatt Oct. 5-iken délután Katonai tisztességgel a' városból ki mentek, a' hegy tövében fegyvereiket le rakták, magokat mint Hadifoglyokat meg adták; de mind a' Tiszteknek, mind a' Közemberek-

nek személyes vagyonaik meg hagyattak.

Sok kész Hadiszereken kívül találtatott a' várban 23 ágyú, és 1000 puska.

Báró Hiller H. T. Mestertől az Olasz Ország ellen rendelt Ármáda Vezér Generálisától, Tarvisból Oct. 8-ikán küldetett Kurir azt a' hírt hozta, hogy az ellenséget, a' természet által is, de a' mesterség által még inkább meg erősítettet, és előlről hozzá férhetetlen Tarvisi állásából kivené.

E' végre a' Vezér Generális négy Hadlábakat formáltatott, ezek közül egy Gailthalból a' Bartolo mezején által Seifnitz felé, az ellenséget hátul megkerülte; a' másik a' Goniachi Alpeseken által a' Gogani-állás felé az ellenség' bal oldala ellen; a' harmadik Wurzenen által Weissenfels felé az ellenség jobb oldala ellen dolgozott; a' negyedik végre Kronautól Weissenfels felé hasonlóképen az ellenség jobb oldalára nyomult.

A' Négy Hadlábakon kívül, Báró Mengén Kapitánynak meg parantsolta, hogy Lovasokból, és Gyalogokból álló szagúldozó Seregével az ellenséget Tulmino felől hátul kerüllye meg. Mind a' 4 Hadlábak a' ki szabott időre, a' rendelt helyre értek, és így 7-iken elkezdődött a' közönséges megtámadás. Délután 2 órakor már az 1-ső Hadláb Seifnitzbe vólt. Az ellenség a' gyalog utakat elrontván, és fákkal

bé vágván, az előnyomulást meg nehezítette.

Mivel hogy az alatt bé estveledett, az egész feltételünknek, végbe vitelét, más napra kellett halasztani.

Az ellenség azomba látván, hogy minden oldalról, és hátúlról körül vétetett, hasznára fordította az éjszakát, Pontafelbe vissza húzta magát, Báró Hiller H. T. M. egész odáig üzette.

Rebrovich Tsász. Kir. General Majortól, Adelsbergből Oct. 6-ikán érkezett tudósítás szerint, az ellenség szakaszonként az Iszonczon kezdi magát vissza vonni, a Ts. Kir. Seregek pedig Görtzöt meg szállották.

A Belső Austriai Ármáda külsőbb jobb szárnyának Hadimozgásairól, a Háború kezdetétől fogva e' folyó Hónap 4-ikeig következő környülállásosabb tudósítások érkeztek:

Fenner Tsász. Kir. F. M. L. Hadimunkálkodásait azzal kezdette el, hogy Sachsenburgból Lienz felé előre nyomult, és Sept. elején előljáró Seregeit Pusterthalon által Brixen felé előre küldötte.

Sept. 11-iken. 140 emberből álló Dandárját, a Trienten által Botzen felé előre nyomuló Olasz Országai Seregnek, Bonfanti Oszályos Generalis alatt, a Mühlbachi szoros úton, meg verte, és belölte 100-at elfogott. Ezt a vá-

rost is meg szállotta. De midőn Bonfanti Generalis Sept. vége felé, megszaporodott Hadi erejével, ismét Botzenen által előre nyomult; ami gyenge, és tsak 400 főből, részént rendes Katonákból, részént pedig Tyrolisi Vadászokból álló Dandárunk, Brixen védelmezéséről 3000-ből álló ellenség ellen nem is gondolkozhatott, hanem magát szép renddel Austriai Pusterthal felé visszahúzta, a' mellyet a' várott segedelem elérékezéséig kellett főképen védelmezni. —

Sept. 28-ikán kemény ütközetre került a' dolog, a' mellyben a' mi Seregeink, tiszszerte számosabb ellenségtől hátra nyomattak ugyan, de annyi vitézséget még is mutatnak, hogy az ellenség többé meg nem támadta.

Azomban Báró Hiller H. T. Mestertől a' Fenner F. M. L. számára egy batalion Székelység, 's egy Svadron Frimont Huszárokból álló segítség Silleinba megérkezett, és Oct. 2-ikán az egész Sereg, az említett F. M. L. alatt, a' hegyek közzé az öröket ki küldvén, mintegy 1600 emberrel Toblach mellett egyesült.

Fenner F. M. L. már most, meg határozta, hogy más nap, Fercha mellett, Brunecken innen az ellenséget, jöllehet az magát igen alkalmas helyen bé sánczolta, és Serege is, ágyúja is számosabb volt, meg támadja. A' tsatázás reggeli 7 órától fogva, késő est-

véli alkonyodásig tartott; a' mi Seregeink, a' Tirolisi Vadász Kompániáktól segítettvén, és Fenner F. M. L. maga vezetvén őket több ízben az ütközetre, az Ország úton, és mellette vólt állásait az ellenségnek egész Willenbachig elfoglalták, és végre estve felé, el küldetvén egy Tirolisi Vadász Szakasz a' Rienz bal partjára, és Olandon által az ellenséget hátul kerülvén tökéletesen győzedelmeskedtek. Az ellenség nagy sietséggel St. Lörinczen által Brixen felé vissza vonta magát, a' Tsász. Kir. Seregek pedig 4-iken ezen nevezetes ütközet után Bruneckenbe ismét bészállottak, míg az alatt az ellenséget egy szakasz kergette.

*** Oct. 8-án Riedben Reusz Hg. Tsász. Kir. H. T. M. és Gróf Wrede, Bajor Kir. Lovasság Generalisa, Ő Felségének az Austriai Tsászárnak, és Ő Felségének a' Bajor Királynak nevekben, egy barátságos, és szövetséges Alkunak írták alá neveiket, a' mellynek ereje szerint a' Bajor Király a' Rhénusi Szövetségtől el áll, és egész Hadi erejét, a' Szövetséges Hatalmaságok Hadi erejekkel, egyenlő felleges célra, haladék nélkül egye-síti. —

Chemnitzi Főszállásból
Oct. 9-iken 1813.

Minekutánna Báró Benningsen Lovasság Generalisának Armádája, a' Kulmi Fő Armáda jobb

szárnyához meg érkezett vólna, az utóbbinak bal szárnya Kommo-taun által Saxonia felé meg indúlt.

Oct. 5-iken az Austriai Armádának Fő ereje Marienberghez érkezett, az alatt Gróf Wittgenstein Zwickau környékébe Gróf Klenau Generalis pedig Chemnitzbe jutottak.

Gróf Klenau Lovasság Generalisának Dandárja 3-ikán az ellenségnek a' Flöhr patakon való által menetelben tett próba tétéleit meg akadályoztatta. Más nap az ellenség Chemnitzig előre nyomúlt, Mohr F. M. L. számos Sereggel meg támadta, és a' Város megé hátra nyomta; Gróf Platow Atamann (Hetman) épen akkor érkezvén Chemnitzhez, az előre nyomuló ellenséget jobb oldalról fenyegette, és Mohr F. M. L. is ezt a' szempillantást haszonra fordítván, az ellenséget ismét megtámadta, és azt nagy veszteséggel Penig, és Mitweyda felé visszaverte. —

Gróf Wittgenstein Generalis Dandárját vezérlő Gróf Pahlen Generalis 6-ikán Altenburg felé előre nyomúlt; Zahna mellett a' Poniatowszki Hg. előjáró Seregeire bukkant, kinek Haditeste Altenburgot békerítve tartotta; tüstént megtámadta azokat, és kemény Lovag tsatázás után visszaverte. —

Gróf Klenau Generalis, a' Penigi útra szagúldozókat küldött,

és az ellenséget a városig visszaverette.

Ez nap a Nápolyi Király, aki a Victor Marsal Osztályával, és az 5-ik Lovag Osztállyal Oderan mellé jött, erőszakkal nyitott utat magának a Flohr patakján való által menetelre, hasonló nevű falu mellett, igen nagy Hadierővel. Murray F. M. L. szép renddel húzta magát vissza Marbach megett való állásába. Az ellenségnek 8 Regiment Lovassága volt, mellyel több versben vakmerő bátorsággal rohant a gyalogság sűrű rendjére: de a leg nagyobb hideg vérűséggel fogadtatott. Egy Obesterjek ekkor elesett, és a gyalogok sok Lovas Vadászokat el fogtak. Az ellenség Augustenburgot, és a Vár, s Hohen-Fichte között lévő dombot sok néppel meg szállotta, de semmi próbát Murray F. M. L. ellen nem tett, mert annak Gróf Gyulay H. T. M. tüstént elegendő segítséget küldött, a mellyel az a Waldkircheni tetőket foglalta volt el.

Gróf Wittgenstein Generalis 7-iken Haditestének egy részével Altenburg felé előre mozdult; Poniatowszki Hg. ott állván, nem várta a megtámadást: hanem Trohburg felé hátra húzta magát.

Egyszersmind Gróf Klenau Lovasság Generalisa, Mohr F. M. Ltnek parantsolta, hogy Beniget támadja meg. Sulkowski Hg. szállotta volt meg ezt a helyet, és a hátra felé fekvő dom-

bokat a Poniatowszki Hadi testének egy Osztálya. Már reggeli 10 órakor, Mohr F. M. L. a vissza vonulásra kényszerítette őtet, vissza verte a tetőkön által a város túlsó részére Geithayn, és Rochlitz felé hátra, és népéből sokakat elfogott.

Az ellenséget, a melly Flöhr, és Tschoppa között szállott meg, 8-ikán kellett volna megtámadni; de éjjel magát vissza vonta, és az egész Haditesttel Oderantól Mitweydába elment. Az Austriai Ármádának főbb ereje Chemnitzig nyomult előre; A Dandárok Frankenbergen, és Frankensteinon által üzték az ellenséget, 4 Hadiszeres szekereket, és sok foglyokat vettek el tőle.

Báró Benningsen 8-ikán Peterswáldból Dreszda felé Zehistig küldötte előre a maga Dandárját; Knorring Generalis is balra Freybergig ment előre, és ott sokakat el fogott, és néhány Hadiszeres szekereket, pogyaszt s a t. elnyert.

A Szövetséges Ármádák illy mozgásainak a lett a következése, hogy az ellenség Fő ereje az Elbét elhagyta, és magát Rochlitz, és Eilenburg közzé húzta.

Lichtenstein Moritz Hg. F. M. L., és Thielemann Generalis Haditesteknek, mellyek már 7-iken Frauen-Briesnitzben voltak, meg parantsoltatott, hogy az Augerau Haditestének Lipts-

be való menetelét akadályoztassák meg. —

A' Szagúldozók közül, kiket a' Hg. 7-iken Camburg, és Dornburg felé küldött, Dalquen Austeriai Tsászári Könnyü Lovas Kapitány véletlenül megtámadván, az Obestert 30 Közemberrel a' 27-ik Vadász Regementből elfogta.

Platow Ataman a' Liptsei környékig portáz, és magát a' Svéczi Korona Örökös portázó Seregeivel akarja öszve kötni, a' melyek a' más oldalon már egész Kasselig rémülést terjesztenek az ellenség között, és hirdetik Német Ország Népeinek meg szabadulása közelgető óráját.

A' Poniatowszki Hg. Haditestének egy része Mohr F. M. L. Dandárjának őrhelyét Penigben megtámadta. Mohr F. M. L. Gyalogsága a' városból a' külső városba húzta magát. Az ellenség próbát tett, hogy kiterjeszkedhessen: de Werner Kapitánynak, a' Hohenzoller Könnyü Lovasaiból, jól intézett megtámadása által vissza verette.

Ma idején reggel, mind a' ketten meg újjították az ütközetet. Mohr F. M. L. egész erejével elő állott.

Mivel az ottani szoros útat előlről igen nehéz megtámadni, tehát egy Hadlábát Benkendorf által Lunzenauba küldött annak elfoglalására, és úgy Arensdorf felé az ellenség hátul való meg kerülése-

re. Ezen mozgásnak kívánt jó következése lett, az ellenség Peniget többé meg nem tarthatta, és Mohr F. M. L. a' ki ezt a' megtámadást nagy eszességgel, és ügyességgel intézte el, az ellenséget Rochlitzig fogja üzni, a' hová, ugyan akkor a' Baumgarten Generalis Klausnitzből, és Ó-Brien Obester Midweydából elő nyomúlnak.

Az üzés közben, az ellenség közzül sok Tisztekkel vegyes Közembereket el fogtak.

Hözelebb érkezett tudósítások jelentik, hogy a' Svéczia Korona Örökös, és Blücher Generalis Ármádái egyesültek.

Oct. 7-ik, és 8-ik napjain Düben felől kemény ágyúzás hallatszott. —

A' Szövetséges, és ellenséges Seregeknek mostani állásokból azt lehet kihozni, hogy rövid idő múlva nagy történeteket várhatunk.

Báró Hiller F. Z. Mtól Oct. 11-iken jött tudósítás szerint, az ellenség már Pontaffelt is el hagyta, és magát Resciuttába, és Ospitalettoba vissza vont. Fennér F. M. L. 7-iken a' Mühlbachi szoros úton fekvő ellenséget megtámadta, estve felé a' szoros útat elől elfoglalta, 6 Tisztet, és 300 Közembert elfogott, 's ez után a' mi Seregeink 8-ikán jókor reggel Brixent meg szállották.

Kommotából Oct.
11-en 1813.

Az Ármádák fegvéséről ma következőképen tudósítottunk:

„A Fő Ármáda az Orosz Tsársári, és Burkus Királyi Testörző Sereggel, a' Gránátéros Haditestel, és az Orosz Lovas tartalék Sereggel Altenburgba; a' Wittgenstein, és Kleist Generalisok Haditeste Bornában; a' Benningsen Generalis Ármádája úton Freiberg erányában Rochlitz felé; Lichtenstein Moritz Hg. a' maga Könyű Osztalával, és Thielmann Generálissal Dornburg mellett, Jéna, és Liptse között.

A Svécziai Korona Örökös, és Blücher Generalis hihetőleg Düben mellett magokat öszvekaptsolták. Az ellenség Eilenburg, Liptse, és Kolditz között vagyon. Dreszdában tsak gyenge őrizetet hagyott. Ezen várost, és Königstein várát a' Szövetséges Seregek bekerítették. —

A' Berlini Újságok Burgból Sept. 29-ikén költ illy tudósítást közlenek: „8 napokkal ez előtt P u t t l i t z Generalis Haditeste Magdeburgnak szemmel való tartására erre a' környékre érkezett. Főszállása Möckernben vagyon. Naponként több több Véd-seregek gyülekeznek öszveszomszédságunkban, a' szomszéd Vidékeknek ide kell az eleményt, és szállást szolgáltatni. Az Elbén túl sok helyek meg vagynak rakva a' felfegyver-

keztetett föld Népének Seregeivel, hogy a' Francziáknak sem sarczot, sem eleményt, sem új Katonákat ne adhassanak. —

Marvitz Burkus Fő Hadnagynak Braunsweighban való bényomulásáról a' Berlini újságokban következő Braunschweighban Sept. 25-iken költ tudósítás vagyon: „Régi időktől fogva nem volt a' mi Városunkban gyönyörűsebb s kellemetesebb Nap a' mainál! A' ti derék Brandenburgi 4—500 emberből álló Lovas Véd-Seregetek ma jött ide bé. Kitsiny ellent állásra találtak; egy Kompánia Vadász, és mintegy 100 Puskás állott ellent egy kevésbé az August nevű Kapunál; de kevés idő múlva kénytelenek lettek magokat meg adni. Innen a' Véd-Seregnek egy része tüstént Wolfenbüttelbe sietett, a' hova előre a' Tisztviselők, Testörzök, Generalisok, és Fő Tisztek 600 főből álló kísérő Sereggel, és minden városi Katonákkal el futottak: de utól éretvén fogságba estek, és ki tudja hólnap már, még minő új örömünk leszen. A' ti Véd-Seregetek' Vezére Marwitz Fő Hadnagy bátor, és vitéz egy Férfiú.

Egy Lajstrom szerint, mellyet a' Burkus Főszálláson ki jött Tábori újságban olvashatni, a' Burkus Ármádából, abban a' reájok nézve híres, és nevezetes, Sept. 6-ikán történt Dennewitzi ütközetben 34 Tiszt elesett, és 180 meg-

sebesedett, kik közzül később
hárman sebeikben meghaltak.

Ama híres ütközetről, mellyet,
a' Blücher Ármádájának egy ré-
sze, a' Francziákkal Bertrand
Generalis alatt, az Elben való ál-
talmenetelben tartott, a' Burkus
Tábori újság némelly Levelek után
így szól:

Wartenburgból Oct.
3-ikán 1813.

Ami Burkusainknak ma egy
igen kellemetes napjok volt. Az
ellenség igen jó helyen állott, és
másképen nem lehetett hozzája
férti, hanem csak a' jobb szárnyok,
és az Elbe közé való tsúszás által.
Ez a' mozdulás veszedelmes volt,
és mégis helyesen véghez ment.
A' Meklenburgi Brigádának az el-
lenség tüzelése alatt kellett azt há-
túl kerülni. Veszteségünket még
nem tudom, de 2000 többnek gon-
dolom. De a' helyett már most
széles mezőt is kaptunk; az el-
lenség többé előttünk meg nem
állhat.

A' Meklenburgi Hg. e'
mái napi győzedelemnek Szerzője.
Warburg Májor, a' Meklen-
burgi Huszár Regiment Vezére,
és Stössel Major a' fekete Hu-
szárokból, igen meg különböz-
tették magokat. —

ÉJSZAKI AMERIKA.

A' Londoni újságok közlik,
azon Amerikából jött tudósításo-

kat, mellyekből azt lehet itél-
ni, hogy a' Chesapeák öbölben tett pró-
bákkal az Anglusok nem boldo-
gúlhatnak. Hamptonnál Virginiában
az első próbák alkalmatosságával
tüzes tsaták voltak: de végre még-
is az Anglusok 5000 embert kitet-
tek a' szárazra; mindazonáltal ezen
Seregek csak az említett tájon ma-
radtak, és Jun. végéig továbbra nem
mehettek.

Ontario tóban az Anglus, és
Amerikai hajók között nagy vereke-
dés volt, mellyben Sir-Yeo
Anglus Vezért, Chauncey Ame-
rikai Komodór vissza verte, és
töle sok hajókat elvett. — A' szá-
razon, a' mint látszik, mind a' két
rész gyengének érzi magát vala-
mely nagyobb próbára. — Kana-
dába időről időre Angol Seregek
érkeznek.

A' Congresus most is folyvást
a' hadi erőnek meg nagyobbításán
munkálkodik. Julius vége felé két
Billt botsátott, mellyeknek egy-
gyike által az Országló széknek
hatalmat ad a' Fegyveres Népek
össze hívására; a' másikkal, hogy
egy Sereg Szabadost állíthasson.
— Ugy mondják, hogy a' minapi
Billt, mellyel az Anglusokkal való
kereskedés tellyesen meg tilatnék,
minthogy a' Senatus el nem fo-
gadta, most újonnan valamennyi-
re más formában a' Senátus elejé-
be adták, és ez helyben hagyta.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K.

(33.)

Pesten Szombaton Mind - szent Hava 23-dik napján 1813.

An nescis longas Regibus esse manus?

Ovid.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Az idei Szüret a mi tájunkon szűk, és szomorú volt. A ki tavali termésének felét kapta, szerentsésnek tartotta magát; némellyek alig mentek $\frac{1}{10}$ részére.

Többféle Regementeknek Tartalék Osztályaik mentek ezen felé. Ezek között a derék József Huszároké is. —

HADI TÖRTÉNETEK.

Tizenötödik Táborigi Tudósítás a Svéd Korona Hgnek Főszállásáról Deszsauból Oct. 4-iken:

Az Ellenségnek Sept. 29-iken a Roszlaunál készülni kezdett hídnak elvételében tett próbatétele sokkal többé került néki, mint eleinte gondolta. Az el fogott Tiszteknek, Közlegényeknek, Szökötteknek, és a Tartomány lakosainak egyező bizonyítások szerint az

(II. Félasztendő.)

ellenség leg alább 1500 embert elvesztett. Itt 7—800 ember temetett el. És ezt a veszteséget Sanderls Generalis okozta az ellenségnek három Batalionnal. Blücher Generalis olly nagy sebességgel, millyenről a Historia is nehezen emlékezik, és a millyet csak a Hazasabadságának forró indulattal való szeretete téssen ehetővé, Armádája Fő Részével Bautzen tájékáról Elster felé indult el, és olly hirtelen oda ért, jöllehet a Hídhöz tartozó tárgyakat is magával kellett vinnie, mint valamely utazó. Az Elbén által ment, Oct. 3-ikán Bertrand Generalis vezérlése alatt lévő 4-ik ellenséges Haditestet Wartenburg mellett megtámadta, 's megverte, sokakat levágott, sánczait el foglalta, 16 ágyút, és 70 Hadiszeres szekereket a beléjek fogott lovakkal együtt el nyert, és 1000 embert el fogott. Löwenstern Fő Hadnagy egy maroknyi Kozáksággal 2000-nél több ellenséggel viaskodott a Bernburgi úton. Az ellenség 4 óráig tartó viaskodás után ágyúkat kap-

)(1

ván a' várost elhagytuk, de más nap ismét elfoglaltuk. A' Kozákok okossága, és vitézsége, mellyet ezzel az alkalmatossággal, mint eddig is mindenütt, meg mutattak, nekik a' leg nagyobb betsületekre szolgál. Ezek a' rettenthetetlen férfiak, nem csak szemei az Ármádának, hanem a' tsata rendben is viaskodnak, egész Svadronokat széllyel szórnak, karékat megtámadnak, a' folyó vizeken által úsztatnak, és az ellenséget hátul megkerülvén félelmet, és rettegést terjesztenek. Az Orosz Ármáda ma Ackennél az Elbén által ment; Winzingerode Generalis Dandárjával együtt Gróf Woronczoff vezérlése alatt Köthenig nyomult előre. Acken városa rövid idő alatt úgy meg erősítették, hogy vívó árkokat kell előtte nyitni. Itt volna tehát egy pont az Elbe bal partján, a' mellyet az ellenség el mellőzött, és a' melly a' szövetséges Ármádának nagy hasznára lehet. A' Svécziái Ármáda egy Hajóhidat verezett Roszlaunál, ma reggel rajta az Elbén által ment, és ismét Deszszauhoz nyomult előre. Táborszermeit Ragunig, és Jonitzig küldötte előre, és magát a' Blücher Generalis Ármádájával egyesítette. A' Ney Marsall Ármádája Deszszaut, és Jonitzot reggeli 5 órakor elhagyta. A' Hátuljáró Seregéből üzés közben sokakat elfogtak. Roszlaunak meg erősítése 5—6 napok alatt véghez megy. A' munka igen szépen nagyon el intézve, és Spar-

re Generalisnak nagy betsülete fog szolgálni. A' Bülow Generalis Vezérlése alatt lévő 3-ik Burkus Haditest, az Elbén hólnap megyen által; Gróf Tauenczi en a' magatsapatjával hasonlóképen által megy ezen folyó vizen. Thümen Generalis Wittenberg előtt marad. Ha Wittenberg a' Szövetségeseknek hatalmába esik, úgy rájok nézve az Elbei Linea bátorságossá tétetik, és ez a' Hely Berlint is födezi, és a' szövetséges Ármádának Fő hadi Tárházúl is szolgálhat.

A' Svécziái Korona Örökös Ökir. Magassága Ármádájánánál költ
Tizenhatodik Bülletin
Deszszauai Főszállásból Oct.
6-ikán 1813.

Az ellenség Ármádája Liptse errányába húzza vissza magát. Ney Marsall Főszállása 4-ik, és 5-ik között való éjjel Bitterfelden volt. Czeczensky Májor, a' ki az ellenséget a' Mulda bal partján üzi, tegnap egész nap, az ellenség Vég-Seregének Lovasságával vesződött, több izben tőlle körül vétetett, mégis közzülök sokakat el fogott. Obreskoff Kapitány, a' ki 80 Kozákokból álló Strásával a' Mulda jobb partjára küldetett, hogy a' Blücher Dandárjával való közösülésünket bátorságba helyeztesse, az ellenség üzése közbe Oranienbaum, és Galp között 38 embert el fogott. Orrik Generális Zörbigbe, Melmit off Oberslieut. pedig Landsbergbe mentek.

Ez az utolsó Chrapowitzky Oberstlieutenántal egyetértőleg tegnap Landsberg, és Delitsch között nevezetes viadalban volt Fourrier Generálissal; az ő ellene egy Osztály Lovassággal, és négy ágyúval Liptse felőlről nyomult előre, ámbar sokkal számosabb volt az ellenség mégis megveretett, és a' Delitschi kapukig üzetett, sok holtakon, és sebeseiken kívül foglyokat 150 veszett, kik között egy Tiszt is vagyon.

Löwenstern Oberstlieut. a' nállánál számosabb ellenség Lovasságát Bernburg előtt tartóztattja, úgy látszik, hogy az Magdeburgba akarna menni.

A' Korona Örökös Adjutánsa Báró Essen Major, és Krasnakutzki Orosz Kapitány, egy Regiment Kozáksággal Delitsch felé elindultak. Stael Obester a'ki a' Dessau-i ütközetben Sept. 26-ikán vitézsége, és bátorsága által magát megkülönböztette, most ismét az ellenség üzésében nagy buzgóságot mutatott.

A' Czernitscheff Generalis küldtetése, az illy nemű legjelesebb próbatételek közzé tartozik. Nagyobb bátorságot, Haditudományt, és vitézséget nem lehet gondolni, mint a' minéműt Czernitscheff Generalis ezzel az alkalmatossággal mutatott.

Minekutánna három ütközeteket győzedelmesen kiállott Sept. 30-ikán az ellenséget egyezésre kényszerítette, és ezután Kasselbe bé-

szállott. 24-ikbe Czernitscheff Generalis Eislebenben ment. 25-ikbe Roszlauba, onnan, hogy Bastineller Westfáli Generálist a'ki Haditestével Heiligenstadt mellett állott ki kerüllje, öldalt Sondershausenen által Mühlhausenbe tért, hová 26-ikán estve megérkezett. Onnan egy húzomba Kasselig ment, a' Király az ő közelgetését csak két órával előbb tudta meg. Az alatt míg a' Generalis a' Királyi lakó Várost körül vétette, meg támadtatta Bettenhausennél 6 ágyúval álló gyalogságát az ellenségnek, az Isumi Huszárok közzül való Kozák tsapattal.

Ez a' megtámadás olly nagy tüzzel ment végbe, hogy az ellenség egyszeribe széllyel szóratott, az ágyúkat mind el veszette, és 400-nál több foglyokat. Az egész Orosz Ármáda köz szomorúságára el esett ekkor Bedriaga Oberster, ritka bátorságú Tiszt. A' széllyel szórt gyalogság a' városba szaladt; midőn mi is az üzés közben be akartuuk tolakodni, az útakat elzárva találtnk, és végre abba hagytuk. A' Király két batalion Testőrökkel, és mintegy ezerből álló Lovassággal Frankfurtba szaladt. Benkendorf Oberster még 4 Svadront a' Királyt Kísérő Könnyű Lovasságból utól ért, és azok közzül egy sem szabadúlhatott meg; 350 embert, és 10 Tisztet fogott el. —

Most hallotta meg Czernitscheff Generalis, hogy Basti-

neller Westfáli Generális, ő el-
lene Kassel felé előre nyomúl. Ő
tehát minden véle vólt Seregeivel
28-ik, és 29-ik között való éjjel
Melzungenig eleibe ment. Az el-
lenséges tsapat széllyel szaladt;
csak 20 Vasasok, és 2 ágyúk estek
kezeinkbe. Az a' Sereg is, melyet
a' Király maga védelmére el vitt
magával, egymástól elszakadozott,
300 embernél több közülök Czern-
nitscheff Generálishoz állott,
kikkel 30-ikán ő ismét Kaszszel el-
len indúlt. Az ellenségtől nyert á-
gyúkkal lövöldöztette a' várost. E-
zen megtámadáskor Benken dori
Oberster, a' Liptsei kaput meg
vette, és az oda ki állított ágyú-
kat elnyerte. Már most Czern-
nitscheff Generális Alix ellensé-
ges Osztályos Generalist az egye-
zéssel meg kínálta, 's meg enged-
te néki, hogy a' Francia, és West-
fáli Seregek fegyvereikkel, és bú-
tyoraikkal együtt szabadon el me-
hessenek. Ezt a' Hadlábát Kaszszelen
túl két mértföldnyire Kozákoknak
kellett el kísérni. 30-ikán estve a'
Lakosoknak le írhatatlan öröm ki-
áltásáik között mentek bé az Oro-
szok a' Városba. A' Westfáli Sere-
geknek nagyobb része hozzánk ál-
tal jött. Ezen tudósításokat vivő
Kurirnak elmenetelekor már 1500
ember állott szolgálatba nálunk,
az egész Westfáli Ország nagyon
meg indúlt.

Most vagyon az az idő, melly-
ben Éjszaki Német Ország annak
a' reménysegnek eleget tehet, a'

mellyben vagyon egész Európa az
ő Lakosainak Haza szeretetek, és
bátorságok felől!

Az Éjszaki Német Orzági egye-
sült Ármádának, és a' Széziai Ár-
madának Dandárjai, most csak fél
mértföldnyire vagynak egymástól.

A' Nagy Ármáda Tseh Ország-
ból Saxoniába bé rontott. Pla-
toff Hettmann Sept. 29-iken Al-
tenburg mellett Lefevre - Des-
no uettes Generalist megtámad-
ta, a' kívül 8000 emberből álló Lo-
vas Sereg vólt. Ezek között 5 Bri-
gáda Lovasság a' Testörzök közül
való. Ezt a' Sereget meg verte,
1000-et el fogott, 5 ágyút, és 3
Zászlót el nyert. Thielemann
Generalis pedig, és Mensdorf
Oberster egész Zeitzig üzte őket.

A' Bülow Generalis vezérlé-
se alatt lévő Haditestnek egy része
tegnap; 's a' Tauenzien Gene-
rális Vezérlése alatt való negyedik
Haditest pedig egészszen, ma men-
tek itt által. Mind a' két HadiTestnek
vitéz Seregei Ő Királyi Magassága
szemei előtt mentek el, kiváltké-
pen való tetszését találta benne,
és szép magok viseletét bámúlta.

D Á N I A.

Ennek az Orzágnak állapot-
járól egy Berliini Újság így szól:

„Francia Orzággal való szö-
vetségtől fogva a' Dániai papíros
pénz 5000-rúl, 14,000 szállott le.
A' Holsteini Species tallér e' sze-
rint 140 Rigs tallért ér, és a' kü-
lőmben betses Schleswig-Holsteini

papirosok 90 procentet vesztenek. Az 1813 Jun. 5-iki Edictum által a' Német Tartományok hitele teljesen elromlott, mert a' Hitelezők az által, vagyonok két harmad részét veszti el. Az Augustusi leg újjabb Edictum által ugyan amaz el töröltetett; de az Igazgató székhez való bizodalom megtsökkent, és az utóbbi eszköz még azokat az adóssakat is meg buktatja a' kik a' nyereség kedveert tökepenzeket felmondották. Hogy Dániának szükségén segíteni lehessen a' városok, faluk, és Herczgségek kerületei 1,250,000 Specziest adtak költsön, és a' Nemességnek is meg hagyattott, hogy erejekhez képest egy Summát adjanak. Minthogy tudva van, hogy pénzek szüken van, az ő aranyaiknak, és ezüstjöknek előadásáról is volt szó. A' Sept. 5-iki Kieii Gyűlés a' költsön helyett azt végezte, hogy a' Királynak a' Kieii 1814-iki Váltó Papiros helyett, 120,000 Species fizetessen, talám abban a' reménységben vagynak, hogy addig még sok változás történhet. A' szárazon való kereskedés, miolta a' Hanseatica Városok el foglaltattak a' Francziától, és Angliától elszakasztattak, meg állott, és a' Herczgségekben a' Földbirtokosok sok gabonáikkal nem tudnak mit tsinálni. A' múlt esztendei termés nagy részént padlásaikon ki töltve hever.

SPANYOL AMERIKA.

Neu-Orleansba Utazók által hozatott, s ugyan ott az Újságok-

ban ki is jött Mexicóból való Jun. Hónapi tudósítások ezek:

„Mexico Országának minden városait, mellyek még a' Spanyol Koronához tartoznak, úgy kell nézni, mint meg annyi Vívók által bé kerített erősségeket, sőt tömlötzöket, a' mellyekből veszedelem nélkül ki jönni nem bátorságos. Maga Mexico is, mellyben a' Spanyol Országi Kormány - Széknek fő Hadiereje vagyon, ebben az állapotban van. Egy némelly Lelson nevű, aki ez előtt néhány esztendővel New - Yorkban a' Lovaglás mestersége-Játékjait tartotta, azolta Mexikóba jött, és a' Támadók szolgálatjára néhány ezerekből álló Huszár Sereget állított, fekete öltözetben, a' ruhájok bal újján ki himzett halál fővel, és szörnyű szakállason járnak, és magókat Halál Huszárjainak nevezik. Ezek mindég Mexiko körül tsaverognak, és ott félelmet, és réttegést terjesztenek el. A' Támadók Vezérei, a' leggazdagabb bányáknak birtokában lévén igen bőven, és annak idejében fizetik embereiket. Ellenben a' Spanyol Helytartó kintelen volt embereinek zsoldjokat felényire leszállítani, és ezt sem fizetheti ki mindenkor rendszeren, e' miatt tsoportosan által szegődnek a' Támadokhoz. A' múlt esztendőben Spanyol Országból jött hét Regimentből nints többé annyi ember, hogy három Regiment tellene belőlök, a' többi vagy által ment, vagy el halt. Még a' Hadi Tisztek is, a' Felköltek Zász-

illy ijesztő, és hathatós tűzű Rakéta mind a' Gyalogságot, mind a' Lovasságot az ütközetek alkalmas-ságával tellyes zavarodásba hozza.

A' Mu'sikának kedvellői, és Mesterei már régen észre vették azt a' híjjánosságot, hogy az idő mértékére szolgáló mesterszavak, és az időnek mértéke nem elégségesek. Most tehát Bétsben Mellczell Ur, külömben is már híres Mechanicus, és Mu'sikus olly eszközt talált fel, melly a' Mu'sikabéli idő mértékre tellyesen elégségesnek találtatott. Ezt ő Kronometernek nevezi, és Salieri, Bethoven, Weigl, Gyrovetz, és Hummel meg próbálván, olly alkalmasnak találták, hogy mind tulajdon munkáikat, mind a' híres Heyden, Hendel, Mozárt, és Gluck remekeiket ezen mértékhez fogják alkalmaztatni. Mellczell Ur ezen találmányával nem sokára Londonbe mégyen, és ezen együgyü Kronometerjét, mellyet egyetlenegy kerék forgat, tulajdon szemei előtt minden lehetséges tökéletességgel annyi példákban fogja megszaporítatni, hogy azokból Bétsbe, Párisba, Pétervárába, Majlandba, és Berlinbe is elégségeset küldhessen, és a' vele adandó útmutatással együtt igen jutalmas áron adhassa.

Még eddig senki sem találta fel annak tökéletes módját, hogyan lehessen a' Tengervizét ihatóvá tenni. Most Párisban Rochon Ur,

az Institutumnak Tagja igen együgyü módjára akadott, melly abból áll, hogy azon víz, a' levegőtől üres helyen tsepegtettesék le. Ő ehhez valój Masinát is mutat, mellyet igen könnyü készíteni. — Midőn ezen Férjfiú, a' Tengeri útzóknak találmánya által megbetsülhetetlen ajándékot nyújt, a' Chemicusok szerentsések voltak azt is fel találni, hogyan lehessen az édes vizet Tengerivizzé változtatni, és így sok betegségekben hathatós Orvosságot nyújtottak. Ezen mód fel találtatik a' Chemiái Annalisoknak utólsó Levelében.

Flaugerques híres Tsillagvisgáló, midőn a' minap Mars Planétának a' Nappal ellenben állását visgálná, annak déli Pólusán egy tojás forma, feje, és fényes pontot vett észre, melly mind egyre kissebb kissebb lett, és egy Hónap múlva tellyesen el enyészett. Flaugerques Ur azt itéli, hogy az nem egyéb, hanem megfagyott Hó hártya, melly utóbb a' Napnak éreje miatt meg olvadt.

Gyönyöröt Gálfi Inzseller Ur arról tudósít bennünket, hogy ő olly Malmot talált fel, mellyel nem csak folyóvízben, hanem álló tóokban is egyaránt lehet örteni.

H*** Kapitány Ur, betses Levele által azt jelenti, hogy Czegléden a' Molnár olly örlo Masinát készített, melly szekérre alkalmaztatván, annak mentében is folyvást öröl, és olly kevés helyet kíván, hogy azon szekeret még szénával is meg lehet rakni.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K.

(34.)

Pesten Szerdán Mind-szent Hava 27-dik napján 1813.

Ebüt gyült szerdéknék ebül kelt elveszni.

M. Közmondás.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Az Eszterházy Hg. Regement-jének Verbunk Musikája elvesztette Oct. 20-ikán egyik legalkalmasabb Tagját Román József Frajternek halála által. Ez Dudásnak rendeltetvén a Verbunkhoz, a többi Musika eszközökkel egyeztetve olly helyesen illegette Mezei Sipjait, hogy az egésznek kellemetes tökéletesedésére szolgált: sőt néha közbenkőben magánosan olly mulatságos darabokat fűtt, hogy a Publikum tellyes gyönyörűséggel hallgatta. Reményljük tehát, hogy ezen Nemzeti Virtuossus Dudásnak halálát a Musikának kedvelői nem fogják megilletődés nélkül hallani. Született Loreban Ns. Pest Vármegyében.

Leg is Leg újabb Tudósítások.

A Tsász. Kir. Főszállásból érkezett előre való tudósítások Oct. 23-ikán reggel jöttek Bétsbe azon bizonyos jelentéssel, hogy Oct. 16-ik, és 18-ik napján Liptse (Lip-

(II. Felelesztendő.)

sa) táján a Szövetséges Seregek tellyes győzedelmet nyertek a Francziákon. — Ezen ütközetnek környül állásait még most gyűjtögetik öszve a Tsász. Kir. Főszálláson, és majd 2-ik Kurir által fogják Bétsbe meg küldeni, a ki egy szersmind pompás bémenetelt fog tartani.

Ezen nagy ütközetnek diadalmi jelei között már bizonyos volt az, a Kurirnak elindulásakor, hogy a Szövetséges Seregek az ellenségtől 90 ágyút el vettek.

A Schwarzenberg Hgnek, a Svéd Korona Örökösnek, a Blücher, és a Benningsen Generalisoknak Ármádáik ugyan egy azon Tsata mezőn viaskodtak, és az ellenséget, minden állásaiból kinyomván egészen Liptséig vissza verték.

Az ellenség Merseburg, és Weissenfels felé kezdett vissza vonulni, és az egyesült Szövetséges Seregek ötet minden oldalról körül vévén folyvást üzték.

Ezen győzedelemnek következései kimondhatatlan nagyok. —

)(1

Minden Szövetséges Armádák egyenlő vitézkedéssel, és ditsőséggel viaskodtak. — Az Austriai, és az Orosz Tsászári Felségek, valamint a' Burkus Királyi Felség is csak egy szempillantásig sem hagyták el a' Tsatamezejét. — A' Felséges Ausztriai Tsászár Schwarzenberg Hg. Feld Marschalt 's Fő Vezért ugyan a' Tsatamezején ékesítette fel Mária Theresia Vitézi Rendének Nagy Keresztével.

Két Württembergi Lovag Regiment Norman Generalissal, és két Szász Lovag Regiment, 7 batalion Gyalog, két bateria ágyúval 's Rüsszel Generalissal az ütközet folyta alatt a' Szövetséges Seregekhez állottak.

Ezen Környül állások Oct. 19-iken reggel 6 órakor már tudva voltak a' Tsász. Kir. Főszálláson: De ugyan az nap 10 óra tájban reggel újjonnan az is jelentetett, hogy a' szövetséges Armádák a' hirtelenséggel vissza vonuló ellenséget tüzesen üzik. — Gróf Kleinau Lovasság Generalisa még azon reggel az ellenségtől 3 ágyút, és 30 puskaporos szekeret el vett. — Mások is imitt amott elszeltyedve találtak az ellenségtől útközben el hagyatott ágyúkat.

A' Tsász. Kir. Főszállásra egy Bajor Kir. Kurir érkezet azon hírel, hogy Gróf Wrede Lovasság Generalisa, az egyesült Ausztriai, és Bajor Királyi Armádának Fő Vezére Oct. 24-iken Würzburgba fog érkezni.

(A' bővebb leírás a' jövő Postán.)

HADI TÖRTÉNETEK.

Wesztfáli Országban történt hadi történetekről következő környül állások tudósításokat tesznek a' Berlini újságok: Kasselből Oct. 3-ikán.

„Az Ur előtt Kassel megvételéről már kétség kívül tudva lévő környül állásokhoz még e' következőket adom. Minekutánna a' Liptsei kaput, és az ó Újvárost ostrommal megvettük, 7 ágyú, 14 puskaporos szekerek, és 800 foglyok kezünkbe estek. Czernitscheff Generalis fel kérte a' várost. Azonban Benkendorf Oberster néhány száz Kozákokkal, a' vízen túl a' Frankfurteri úton a' várost megtámadta, és egy Svadron Francia Lovasságot el fogott. Mivel pedig számos Gyalog Hadlábak, és a' Wesztfáli Király Testőrző Seregei ott érték, kéntelen volt magát vissza húzni, és magát velünk egyesíteni. Három Francia Svadron Lovasságot, kik az ő vissza vonulását akadályoztatni akarták, csak nem együl egyig el fogott. Midőnmár most Bastineller Generalis ellen akarnánk indúlni, az ő egész Haditeste önként szeltyel futott. Két ágyú is lévén velek, azokat 60 Kozák el vette tőlök. Czernitscheff Generalis már most az elnyert 9 ágyúba lovakat fogatott, melléjek embereket állított, hogy az ellenséget tulajdon maga fegyverével győztesse meg. Karnickov Oberster, Fa-

beck Kapitány. és Arnim Burkus Kapitány parantsolatot vettek, hogy a' Wesztfáli foglyokból egy tsapatot formáljanak; ez meglett, és így már Gyalogságunk is vólt. Ezek Benkendorf Oberster vezérlése alatt lévő Seregek Sept. 30-ikán a' Liptsei kaput Ostrommal meg vették, és erőszakkal kellett őket vissza tartóztatni, a' városnak erőszakos Ostromlásától. Czernitscheff Generalis, hogy azt az elkerülhetetlen rablástól meg mentse, meg nem engedte, hanem inkább egyezés szerint akarta meg venni. A' vár Örző Sereget annál örömebb szabadon bocsátottuk, mivel meg voltunk győzöttetve a' felől, hogy magoktól is hozzánk által fognának jönni. Valósággal által is jöttek, és Dörnberg Májor örömmel fogadta őket. Ez a' vitéz Hadi Tiszt sebbesett. A' városban 32 ágyút, puska port bövségget, és sok öltözetet találtunk.

Berlini Oct. 12-iken költ újságok így szólnak:

„Glogau előtt fekvő ostromló Seregtől Sept. 28-ikán költ magános tudósítások szerint, ez az Erősség, már az Odera bal partja felől is szorossan békerítettett. Tsak az öreg ágyúk meg érkezzenek, a' várvívó árkokat azonnal fel nyitják. A' Francziák majd minden nap kirohannak a' Városból, de mindenkor szembetűnő veszteséggel igazíttatnak vissza, nevezete-

sen Rauschwitz falunál a' Vadász hatonak, és a' Hockritzi Véd-Sereg batalion nagy kárt tett benne. 26-ikán a' Vadászok egy ellenséges Fő Tisztet lelöttek, s ez okozhatta azt, hogy 27-iken az ellenség ki nem rohant.

A' leg újjabb tudósítások szerint Austriai Tsász. Ö Felsége Oct. 14-iken reggeli 11 órakor a' Főszállással Marienbergből meg indult, és Tschoppan által Chemnitzbe 4 órakor kivánt jó egészségben meg érkezett. Itt is a' Lakosok Ö Felsége megérkezésén kimondhatatlanul örvendeztek, és estve, az egész várost pompásan ki világosították.

Bizonyos úton érkezett tudósítások szerint, a' Svécziái Korona Örökös, és Blücher Generalis egyesült Armádájok 11-iken Merseburgban, és Hálában voltak, és a' Weissenfelst meg szálló Austriai Seregekkel egyesülve valának.

Gróf Wittgenstein Lovasság Generalisa Zwickaui Főszállásán Oct. 7-iken ezt a' Hirdetményt adta ki:

„Gróf Wittgenstein Orosz Tsász. Lovasság Generalisa világos parantsolatjából s a' t. a' Tartomány Helységei minden Lakosai-uk tudtára adatik, és az rendel-
tetik: hogy a' mennyiben Orosz, Austriai, és Burkus portázó Seregek, vagy magános Katonák, min-

den Tiszt nélkül, valahol barmokat, öltözeteket 's a' t. kivánni, vagy zsarolni, vagy erőszakosan el venni akarnának, és szép szerivel attól őket vissza tartóztatni nem lehetne, a' felljebb említett felsőbb parantsolat ereje szerint el fogattasának, meg kötöttessenek, és Gróf Wittgenstein Generalis Főszállására küldessenek. “

A' Corresp. v. u. f. Teutschl. Saxoniából Oct. 12-iken költ következő tudósítást közöl:

Az Austriai Seregek ugyan Dreszda előtt állanak, de 7-ikig még semmi próbát nem tettek. Azonban azt mondják, hogy a' Francia Főszállás Liptsében nagyon holott a' végre már az előtt nagy készülétek tétettek. A' Szász Király, a' mint mondják, Torgaubament. — A' Castiglionei Hg. Armádájával együtt Jénai környéken áll. Az azon vidékben történt ütközetről csak bizonytalan hírek repdeznek.

Baireuthból Oct. 14-iken így írnak: 11-iken délben 20 Burkus önként válalkozó Lovas Vadász, Gróf Reichenbach vezérlése alatt vágatott be Hófsba. 12-iken ez a' szakasz még 1 Tisztel, és 12 Közemberrel szaporodott. Gróf Mánchow Kapitány a' tsapat Fő Tiszje Plauenbe fekszik. — Eger vidékéről a' nagy Haditest számára Kommtauba igen sok szállást szállitanak. — Hi-

teles tudósítások szerint Sándor Császár Ö Felségének Főszállása, Marienbergből ez előtt egynéhány napokkal Remniczbe tétetett által, hova az Austriai Császár, és Burkus Király Ö Felségük is várattatnak. —

A' Linzi újságokhoz tartozó különös Tóldalék, Gróf Vrede Lovasság Generálisának a' vezérlése alatt való Seregekhez következő Tábori Parantsolját foglalja magában:

Braunau Főszálláson
Oct. 15-iken 1813.

Ö Királyi Felségének Hirdetményéből által láthatta az Armáda azon Okokat, mellyek Ö Felségét, a' Francia Ország ellen öszve szövözetet Hatalmasságokkal való egyesülésre reá birták, és arra vettek, hogy a' Gondviselés által a' Királyra, és Statusra bizott hadi erőt ama felséges, 's már az Elbe partjain lett történetekben meg is áldatott végre fordítsa, 's így a' Felséges Szövetségesekkel az ő Tartományaiknak, 's egész Német Országnak fegyverrel igazságos, és tisztességes békességet szerezzen.

Katonák!

Szép, nagy, és nemes kötelesség az, a' mellyre hív minket a' mi leg kegyelmesebb Királyunk. — Eddig a' Szövetséges Hatalmasságok vitéz Seregei a' leg ditsőségesebb győzelmekért tusakodtak, és vitézségnek 's áthatatosságok-

nak számtalan példait adták, melyeket a' késő maradék bámúlással fog a' Historiákban olvasni, kötelességünk már most nekünk is, vitézségünk, engedelmisségünk, és állhatatosságunk által, a' mi szeretetre méltó Királyunknak, Hazánkunknak, a' szövetséges Hatalmasságoknak, és még a' vas járom terhe alatt nyögő sok Német Népeknek tetszéseket megnyerni.

A' Király, és az ő Szövetséges Társai, nem a' hódoltató kívánságtól, nem is magános tekintettől vezéreltetvén, azt akarják, hogy Német Ország, Német Ország, és Francia Ország, Francia Ország legyen, és Európára békesség szálljon. —

Ki nem áldozná fel örömet közülünk e' felséges célra életét és véréit. Minden, a' ki a' Király, és Haza szolgálatjában a' későbbi táborozásokban kapott sebek helyeit viseli, kevélykedni fog azzal, ha ebben a' Háborúban újjakat mutat, az ifjú Katonák nagy kívánsággal mennek a' veszedelemnek elejébe, hogy öregebb fegyverviselő bajtársaiknak érdemeikben részt vehessenek.

Meg lévén hívatatva egy számos Austriai Tsászári Haditesttel, a' mellynek, valamint a' mi részünkről valónak is vezérlése reám bízottatott, egyetértőleg való munkálkodásra, a' Táborozás veszedelmeinek, és inségeinek egymás között való meg osztására, még csak

egy kívánságunk lehet, hogy egy részről az atyafiságos egyetértés, és minden segedelem eszközök igaz meg osztása által; más részről pedig minden veszedelmekben, és inségekben való részvétel által, a' mi Felséges Fejedelmeinknek örvendetessé tégyük az ő egymással kötött Szövetségeket.

A' közelebbi Táborozásoktól fogva a' Királyi Ármádának bizodalmaival meg tiszteltetvén, kérek titeket, velünk egyesült vitéz Austriai Bajtársaink, ajándékozzatok nekem, hozzám való bizodalmatokat, én még előre bizonyosokká teszek titeket az én hozzátok való bizodalmam felől.

En csak a' dicsőségnek, és vitézségnek mezején foglak titeket lel keresni, hogy a' ti tetteiteket bámúljam, és mind két részről Felséges Fejedelmeinknek elejébe terjeszthessem. Ti erántatok, és a' Királyi Seregek eránt egyenlő indúlattal, és szeretettel fogok viseltetni. Rajta tehát! a' mi Monarcháink által előnkbe adatott nagy célnak elérését, bátorságunk, és állhatatosságunk által segítjük.

Katonák! mivel meg lehet, hogy mi nem sokára el hadjuk a' Királyi Tartományokat, hogy ott tsatázzunk, hová a' mi rendeltetésünk vezérel bennünket, tehát gondoljátok meg, hogy mi azokba a' Tartományokba, mellyeknek lakosai nekünk nem ellenségeink, mint jó Barátok úgy megyük, az ő szabadításokra, nem pedig azért,

hogy szabadtetszésink által a terhet, mellyet az Armádák természet szerint szoktak okozni megnehezítsük. — Jó erkölts, mértékletesség, magakedveltetés által különböztessük meg magunkat ottan a polgároknál, és lakosoknál, hogy azok minket szeressenek, tőlünk ne féljenek, és a Háború elvégződése után, ami eljövételünkről, és az ő meg szabadulásokról háladatos szívvel emlékezzenek.

Gróf Vrede,
Lovasság Fő Vezére.

A nagy Armádánál Oct. 15-en végbe ment történetekről, illy bővebb tudósítások találhatnak a Prágai, és Bétsi Újságokban:

Altenburgból Oct. 15. Ezen Hónap 12-iken éjszaka Gróf Gyulay H. T. M. elküldötte Seregeit, hogy Naumburgra rohannyanak reá. Ezen parantsolatott a Rosenberg Könyű Lovasokból való Zádubszki Kapitány egy Svadron Rosenberg Lovagokkal, és 2 Kompánia Gyalogokkal a Lajos, és Varasdi Regementekből különös ügyességgel, és bátorsággal vitte végbe. Olly észrevehetetlenül jutott Ő a Városnak bé körülátolt Kapujához, hogy épen, midőn egy paraszt szekeret bé bótánának a különben már bé rakatott kapun, ő is egyszersmind bé rohant. A kapunál lévő Órálókat le vagdalta, és

a várost Őrző Katonáságot, melly hirtelenséggel a piatzra öszve gyűlt vala, onnan nagy erővel el nyomta. Ezen Katonáság a Város Házába vette magát, de rövid ideig tartó viaskodás után ott is kénytelen volt magát megadni, az ellenség közzül 3 Tiszt, és 400 Közlegény került Zádubszky Kapitánynak kezére; e mellett az előbbi tsatákban fogságba esett 8 Tiszt, és 150 Közember meg szabadított.

Gróf Wittgenstein, és Gróf Klenau Generálisoknak Dandárjaik Oct. 12-iken, és 13-ikan különböző apróbb tsatákban az ellenségből 800 elfogtak. Maga Gróf Klenau Oct. 13-ikán dél után az ellenséget Köhna, Trehna, Groszpösa, és Naumhof falukból kiverete. —

Szükséges lévén az ellenségnek erejét bizonyosan tudni, parantsolatot vett Gróf Wittgenstein Generalis, hogy Gróf Klenau Generalissal Oct. 14-iken nagyobb erővel előre menvén kénytelenek ki az ellenséget. Már reggel korán el hagyta az ellenség Gröbern, és Gossa Helységeket: de Wachau, és Liebertwolkwitz mellett, a hegyeken nagy erővel meg állott. Mihelyt Gróf Pahlen Generalisnak Dandárja, G. Wittgenstein egész Lovasságával Gröbern, és Gossa Falukon által előre ment, az Orosz Lovas Pantyúsok keményen kezdetek tüzelni az ellenségnek csoportjaira. Ezen Lovasság után nyomban kö-

vétkezett a' gráditosan felállított Gyalogság. Gróf K l e n a u Lieberwolkwitz felől ment az ellenségnek, és noha ezen falu nagyon meg volt rakva az ellenségnek gyalogságával, még is K á r o l y Hg. Gyalog Regimentye által elfoglaltatta. Ezt látván az ellenség, mintegy 8000 Lovagból álló Sereggel sok rendű tsoportban, a' Nápolyi Királynak személyes vezérlése alatt ki állott. A' viadalt nagy tüzzel el kezdette az ő számos ágyúinak erős lövöldözése között; a' tartalék Seregekből mind úntalan újjabb újjabb Seregek érkeztek hozzá. Illy nagy erőnek kéntelen volt engedni Gróf P a h l e n Lovassainak első sora, de még is szörnyű vérontással folyt a' Lovag Seregek között való tsata a' Wachau i térségen. Az Orosz derék Lovasság több oldalokról neki ment az ellenségnek, és keményen vissza nyomta. Meg újította ugyan négyszer egymás után az ellenség a' viadalt, de végre a' Burkus Vasas Lovasság, és Gróf K l e n a u n a k Lovagjai fényes vitézséggel egészen meg zavarta az ellenséget, és meg futamtatta. A' tsata mezejét 500 holt test lepte el, egy néhány száz megsebesedve el fogattatott. Általában az ellenségnek igen sokat kelle vesztetnie, mivel mind a' két oldalról egyszerre támadtatott meg.

Mivel ezen tsatazó kémlelés által ki tudtuk, hogy a' V i c t o r, és az A u g e r a u Marsaloknak nem

külömben P o n i a t o w s z k i, és Lauriston Generálisoknak Seregei a' Nápolyi Királynak vezérlése alatt ottan egyesülve legyenek, a' megtámadást tovább nem folytattuk: hanem csak egész estvéig ágyúkból lövöldöztünk. — — Ezen éjszaka külömbféle úton több Francia Kurirok fogattattak el, kiknél igen-igen fontos irások találtattak.

Dreszda tájján Oct. 11-ik, és 12-ik napján történt tsatákról, az Altenburgi Főszálláson ezen rövid tudósítások hirdettettek ki: Gróf H a r d e g g Ignátz F. M. L. B á r o B e n n i n g s e n előre nyomuló Armádájának Dandárját vezette, és Oct. 9-iken az ellenséget Gepersdorfi állásából Dóhnáig vissza nyomta. S i m o n y Ur a' Hessen-Homburgi M. Huszárokból való Fő Hadnagy, és B a g r a t i o n Hg. az ő különös vitézségű megtámadásaikkal fő okai voltak az ellenség vissza vonulásának. S i m o n y Fő Hadnagy Nentmansdorfnál egy egész Bataliont öszve vagdalt, és a' Zászlóját el vette.

Naumburg, és Zeitz között volt tsata után A u g e r a u Marsal, a' ki maga is gyengén meg sebesítettett, Seregével az útját Liptse felé folytatta, de mindenütt nyagatták Könnyű Seregeinek. El nem vihethén magával, az ellenség 1200 megsebesedett Katonáit Weissenfelsbe el hagyta. Oct. 12-iken este M e n s d o r f Oberster annyit

ra előre nyomúlt, hogy a Svéd Korona Herczegnek, és Blücher Generalisnak Hadi Seregeik az által tellyesen öszve kaptsolódhattak. Ezen közben, hogy Blücher Generalis a' Korona Herczeggel Hálát, és Merseburgot elégséges erővel el foglalák, Gróf Gyulay H. T. M. Weisenfelsbe, 's Lichtenstein Mórítz Hg. F. M. L. Pegauba érkezett volna, G. Wittgenstein, és Gróf Klenau az ellenséget Liptse felé mind inkább inkább szorongatták úgy annyira, hogy a' Franczia Ármádának minden külfelé való közösülése el van zárva.

Gerában Oct. 10-iken reggeltől fogva délután egy óráig nagy ágyúzást hallottak: pedig nem megszűnnek. Úgy tetszett, hogy Zeitz, és Eisenberg felől szolgált a lövés.

Értelmes emberek bizonyítása szerint a' Franczia Ármáda Dreszdától fogva Liptséig le felé nyúlik. Dreszda még, a' mint az Oct. 12-iki Levelek tartják Francia kézben volt, ők Pirnát, és Sonnensteint erőssen körül sánezolták, és őrizetekkel meg rakták. A' Waldheimi szűk útakat, és Nosszen táját lövöldöző ágyúkkal meg rakták.

A' Nápolyi Király nagy erővel áll Roglitznál. Minden arra mutat, hogy mától fogva 16-ikig olly fontos dolgok fognak történni, mellyek nem tsak ezen hábo-

rúnak, hanem az egész Száznak történetei között emlékezetesek lesznek; mert a' Háborút viselő Hatalmasságoknak Hadi erejek egymással szem közt állanak, és igen közel vagynak. A' Franczia Ármáda az Elbe vízének vetette meg a' hátát, de a' Szövetséges Seregek, az ő állását köröskörül mind inkább körül veszik (ezen Saxoniai Levélnek gyanítása a' mint az előbbiekből tudjuk, már be tellyesedett). —

NAGY BRITANNIA.

Mínt hogy Spanyol Országból Gráhám Generalis Angliába vissza tér, ő helyette, most Irlandiában tartózkodó Hope Generalis vett parantsolatot a' Spanyol Országba való menelelre.

Sicilia Szigetében szüntelen tartó Zenehonáskodás miatt, mellyek Lord Bentink Generalis jelenlételetét szükségessé tészik, ugyan tsak ő parantsolatot vett, hogy Spanyol Országból térjen oda vissza.

Rodgers Amerikai Commadore, a' Presidens newi fregát hajón az éjszaki vizeken körös környül szüntelen mind egyre ólalkodik, és még eddig az Angliai Hajóknak minden leselkedéseiket elkerülte. Most nem régen is a' mint modják Archangel előtt meg jelent, és ott 8 Anglus hajót öszve rontott.

A' mult Kedden egy Posonyi Mérő Tiszta Búza 120 Garas. —
 Rétszeres 66 $\frac{2}{3}$ Gar. — Rozs 46 $\frac{2}{3}$ Gar. — Árpa 46 $\frac{2}{3}$ Gar. — Zab 33 $\frac{1}{3}$ Gar. —
 Török Búza 60 Garas. —

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K, (35.)

Pesten Szombaton Mind - szent Hava 30-dik napján 1813.

Kiki maga fazekához szít.

M. Közmondás.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

ÖTsász. Kir. Fő Herczogsége, az Ország Nándor Ispánya 25-iken Hefőn estve 7 órakor, Gróf Szapáry János Ur Ö Exc. Udvari Fő Kamarássától kísértetvén Bétsből ide Budára kívánt jó egészségben meg érkezett.

Debreczen Aug. 4-ikén. A' Helv. Vall. tételt követőknek Túl a' Tiszán lévő Főtiszteletű Szuperintendentziale Konzistoriumának Generalis Notariusává választott 431 vox által a' Debreczeni Ref. Colleg. Theológiát tanító Professor Nagy Tiszteletű Budai Esaiás Ur, és ezen Hivatalra a' mai napon itt Debreczenben tartatott Szuper. Gyűlésben feleskettetett.

NAGYHADITÖRTÉNETEK.

A' múlt Újságban közöltük a' leg újjabb tudósítások neve alatt a' kilenczedik Bétsi Toldalékot ime (II. Félésztenaó.)

a' Tizedik a' meg ígért bővebb elő adással:

Röthai Főszállásból Oct. 19-iken 1813.

Napoleon Tsászár e' folyó Hónap 15-iken egész Hadi erejét Liptsénél egybe gyűjtötte, a' jobb szárnyát Konnewitznél, a' közép pontot Probstheydánál, a' bal szárnyát pedig Stetteritznél állította fel, és a' homlok rendet Vörschau, és Holzhausen helységekét jól meg erősítette. Blücher Lovasság Generálisa' Armádája ellen, 2—3 Hadisereget, és a' Test-őrző Sereg egy részét állította. Reynier Generalis Haditeste, melly más Hadiseregektől való szakaszokkal is szaporítottatott, ez nap még Wittenberg előtt állott, holott az Elbén által ment, és a' víz jobb partján Roszlau ellen fenyegetődzött. —

El végeztetett, hogy az ellenség, a' Fő Armádával, és a' Blücher Generális Armádájával, aki Skauditzhez érkezett, 16-ikán reggel megtámadtasson. Blücher

Generalis Skauditztól a Partha partján által Liptse felé előre nyomult. Gróf Gyulay H. T. M. Lützentől Lindenau felé nyomult, Gróf Meerweld Lovasság Generalisa, és az Austriai Tartalék Sereg Pegautól Zwickaun által Konnewitz erányában, Gróf Wittgenstein Lovas Generalis, a Kleist G. L., és Gróf Klena Lovas Generalis Haditestével, eddig volt állásokból Gröbern, és Gossan által Libertwolkwitz felé, A nagy Armáda reggeli 8 órakerkezdé az ellenséget megtámadni. Az ellenség 140—150,000 álló Hadierjét ki terjesztette; úgy tetszett, hogy ő a jobb szárnyunkat akarná különösen megtámadni, és Libertwolkwitznál számos Lovas Sereget állított fel. Az ütközet minden pontokon rémitő tüzes ágyúzással kezdődött el; 1000 ágyúnál többben ökádták egy más ellen a tüzet a két részről.

Konnewitzet előlről megtámadni lehetetlen volt, mivel az ellenség a Hidat, és sánczot sok ágyúkkal, és gyalogsággal védelmezte, és a földnek mivolta meg nem engedte, hogy ellene ágyúkat lehetett volna ki szegézni.

Mihelyt láttuk, hogy az ellenség, az Armádánk közép pontja, és külső jobb szárnya ellen számos megtámadó Hadlábakat mozdított ki helyekből, parantsolta Schwarzenberg Hg. Fő Vezér Hessen-Homburg Hg. Lovas Generalisnak, hogy az Austriai Tar-

talék Sereggel Gaschwitzon, és Deubennen által a Pleissa jobb partjára által Gröbern eleibe menyen. —

Gróf Wittgenstein Lovas Generalis, Kleist G. L., és Klena Lovas Generalis, az ellenség minden megtámadásait vissza verték, Barclay de Tolly Fő Generalis védelmezte a közép pontot a Granatéros Sereggel, és egy néhány Teszörző Lovas Regegentekkel. Ez alkalmatossággal a Kleist Serege 5 ágyút nyert.

Azon szempillantásban, melyben Gróf Nostitz F. M. L. az Austriai Tartalék Sereggel Gröbernből kimozdult, nyomult az ellenség, is a bal szárnyon sok gyalog tsapatoktól segítettén számos Lovas Sereggel közel Gröbernhez előre. Gróf Nostitz F. M. L. egy szempillantást sem késvén, egész Lovas Seregével, az ellenség Lovas Seregére rohant, azt halomra döntötte, a Harrék közé bé vágott, és azokat tellyesen széllyel szórta. Hessen Homburg Hg. a Bianchy F. M. L. Osztályával, a melly a Lovas Sereg után Gröbernből ki szállott egész a Markt-Klarbergi dombig előre nyomult. Bianchy F. M. L. az ágyúzós rendjének tüzelését, az ellenség Lineának oldalára igazította azt vissza verte, és 8 ágyút elfogott. —

Most már az ellenség rendkívül való nagy bátorsággal a jobb szárnyunkat támadta meg, az volt

fel tett czélja, hogy azt a közép pontól el szakaszsa. Gróf Wittgenstein Lovas Generális, és Gróf Klenau Lovas Generális ismét a leg nagyobb hideg vérűséggel fogadták az ellenséget, sőt még mikor Lovas Seregével közel Gossa eleibe előre nyomúlt volna is, akkor is mozdúlhatatlanúl tartották meg az Orosz Granatérosok előbbi állásokat. Az ágyúzó rend jól intézett tüzelése, az Orosz Tsászár Ő Felsége General Adjutánsának Gróf Orloff-Denisoff Generalisnak Vezérlése alatt lévő Testőrző Kozák Regimentel való jeles megtámadás miatt kéntelenített az ellenség magát ismét Wachau megé hátra húzni. A Feldmarschal Fő Vezér parantsolta, hogy az egész Armáda előre nyomulván a Wachau térséget foglallya el.

Az Orosz Testőrző Sereg, és az Austriai Weissenwolf Granatéros Osztálya rendeltetett ezen megtámadás segítségére, melly által az ellenség, előbbi első Allásából hátra nyomattatott. Gróf Meerweld Lovas Generálisra bízattott, hogy a Pleissán, az ellenség jobb szárnyát hátul kerülvén erővel mennyen által. Tsak estve felé rendkívül való erőlködés után mehetett által, az említett Lovas Generális a vizen; de a sokkal számosabb ellenség hátra nyomta az által tett bataliont. Gróf Meerweld Generális lova álló ki lövetett, maga is könnyű sebett kapott, és el fogattatott.

Lichtenstein Aloysius Hg. F. M. L. Meerweld Seregének egy részével a leg tüzesebb megtámadások ellen is egész nap meg tartotta a maga állását, Gróf Gyulay H. T. M. Lindenauig, holott a földnek helyheztetése kedvezvén az ellenségnek nyakasan el lentallott, előre nyomúlt, és ekkor 2 ágyút nyert.

Blücher Generalis a maga részéről meg verte az ellenséget, Möckeruból kiverte, egy Sas czimert a Test Örző Seregtől el vett, és 30 ágyút el nyert, 2000 embert el fogott. Az éjszaka vetett végett ez nap az ütközetnek.

Báró Benningsen Lovas Generalis, a ki Dreszda előtt elegendő Hadi Sereget hagyván hátra maga után, a Fő Armádához útban volt, a leg nagyobb erőlködés mellett is, következő nap 17-iken tsak Kolditzig mehetett, és Gróf Kollorédó H. T. M. a ki Freybergen, és Chemnitzen által vette útját, tsak Bornához jutott. —

A Svécziái Korona Hg., a ki Köthen mellett állott, meg lévén a felől győzettetve, hogy a Reynier Generalis mozgásai tsak fenyegetődzések; arra határozta magát, hogy Blücher Generálissal egyesüllyön, és ezt az ellenséges tsapatott vagy el szakaszsa, vagy pedig ha az a Francia Fő Armádával egyesülne, még a közönséges megtámadásban is a Liptsei mezőkön részt vegyen, e végre

még az nap Hála vidékére előre mozdult.

Az a' környül állás, hogy 17-iken a' Svécziai Korona Hg. Armádája Benningsen Generális Haditeste, és Gróf Kollorédó H. T. M. Armádaszakasza, olly távol voltak a' Fő Armádától, hogy azoknak annak idejében meg érkezni lehetetlen vólt, hogy az ütközetben fogatos részt vehessenek, arra határozta a' Feldmarsall Fő Vezért, hogy az újj megtámadásra a' következő napot várná el.

17-iken estve a' Svécziai Korona Hg. Tauchába, Benningsen Lovas Generalis Nauuhofba, Gróf Kollorédó H. T. M. pedig egészen a' Fő Armadához megérkeztek.

18-ikán jókor reggel az ellenség Fő ereje Konnewitznél Dösen által Wachautól előbbre, Fuchsheim, és Seiffertsheim felé ütközet rendbe állott, és Blücher Generális, 's a' Svécziai Korona Hg. ellen Hadi Seregeket állított ki. Liptsét tovább is mind egyre megszálvá tartotta.

Reggeli 8 órakor támadta meg a' Fő Armáda 3 Hadlábakban (Colonne) az ellenséget; a' czél az volt, az Ellenséget Liptse fele hátra nyomni, ennek végbe vitelére a' Feldmarsall Fő Vezér, Báró Benningsen Lovas Generalis Haditestének, és Gróf Klenau Lovas Generálisnak jobbra menő Hadlábát rendelte ki,

A' második Hadlábát G. Barclay de Tolly Fő Generális vezérlése alatt Gróf Wittgenstein Lovas Generalis, és Kleist G. L. Haditestek formálta, mellynek Tartalék Seregeül az Orosz, és Burkus Testörzök szolgáltak.

A' harmadik Hadláb Hessen-Homburg Hg. Lovas Generális vezérlése alatt, Bianchy, Lichtenstein Aloys Hg., Gróf Weissenwolf, és Gróf Nostitz Osztályaiból állott. Gróf Kollorédó H. T. M. pedig, a' maga Armáda szakaszával mint ezen Hadlábak Tartalék Serege úgy vala ki rendelve.

Az első Hadlább Seiffertsheim-től Holzhausen felé való erányzában, a' második Gossától a' Wachau dombok fele nyomult előre, az alatt a' harmadik a' Dösen, és Lesnig között való térséget megszállotta.

Az ellenség miudeneket elkövetett, a' mi megtámadó Hadlábaink előre való nyomulásoknak megakadályoztatására; de a' Szövetségesek vitézségének semmi ellent nem álhatott. Egy állásából másikká hátra nyomattatott, el annyira, hogy alkonyodásra a' Konnewitzi Probstheydán által Naumdorf felé való szoros állásba szorítottatott. Az ellenséget, a' Szövetségesek jobb szárnya hátra verte, és tölle 7 ágyút el nyert.

A' Svécziai Korona Hg. az előtte valló ellenséget helyéből ki vertén Paasdorfig nyomult előre, az

alatt Blücher Lovas Generalis, Ármádája több szakaszait a Parthán által tette. Két Würtembergi Lovas Regiment Normann Generalis vezérével együtt; Rüssel Generalis vezérével alatt pedig, két Szász Lovas Regiment, 7 Könnyű fegyveres Gyalog batalionok, 26 ágyús négy batteriák, léptek ki ez napon az ellenség rendéből, és tellyesen fel készülve, a Szövetséges Ármádához kaptak magokat, hogy velek egyezőleg Német Ország ügyéért viaskodjanak.

Reggel már 10 óra tájba kezdte a Francia Ármada, a Merseburgi, és Weissenfelsei úton magát vissza vonni, mellyet következendő napon, és éjszaka is megszűnés nélkül folytatott.

Mivel az Elster bal partjára annyi Sereget vinni nem lehetett, a mennyi szükséges lett volna az ellenségnek Lindenauból lett kijövelekor hasznos következéssel való megtámadására, tehát G. Gyula y H. T. M. parantsolatott vett, hogy a maga szakasz Ármádájával Pegau fele mennyen, és könnyű Seregeivel az ellenséget nyughatatlankodtassa.

19-iken viradtakor az ellenség már csak Zween-Naumdorfot, és a Strassenhäuserni Szélmalmot Konnewitz felé tarthatta meg. Az ellenséget reggel 7 órakor ismét tellyesen megtámadtuk, és Liptségeig hátra nyomtuk. Itt időt akart nyerni magának, Seregeinek, Ártillériájának, és Táborig pogyásszának

meg szabadítására, e végre Höveteket küldött hozzánk, és azt az ajánlást tette, hogy a Szász Seregek maradványát olyan feltétel alatt által adja, ha a város a meg lövöldöztetéstől meg kíméltetik, és a Francia Örző Seregek a városban találtató minden Hadi javaival szabados elmenetel engedtetik. —

Ez az ajánlás meg vettetett. A Szövetségesek azonban a külső városokat el foglalták, az ellenség még is folyvást védelmezni kívánta magát a városban, a Szövetségesek, az ellenséges tüzelések ellent nem álván, a városba bérrohantak, a városban lévő Szászok is, fegyvereiket a Francziák ellen fordították; egy Badeni Gyalog Regiment követte a Szászok példáját; az ütközet közönséges lett. Az ellenség példátlan zavarodásba jött, minden magános személy tulajdon maga szabadulásáról gondolkozott, és a Szövetségesek a várost elfoglalták.

Ezen jól kigondolt, és szerentségen végbe ment Hadi munkálkodásoknak, mellyek, az ellenség Fő ereje ellen, minden szövetséges Ármádának egy helyben való egyesülésektől függöttek, következőzései, eme három ditsösséges napon ezek vóltak 250 több elnyert ágyúk, és 900 Hadiszeres szekepek. Fogjok már eddik is 8000-nél többen hozattak bér. Ezek között vagynak három Ármada Fő Vezé-

rek, Lauriston, Reynier, és Bertrand, más 10 Generálisokön kívül.

Ama 16-ikán Franczia Birodalom Marsaljává neveztetett Ponia-towsky Hg., mivel a' Hidon való szaladással magát meg nem menthette, az ő fogságba esett Adjutánsa, bizonyága szerint a' folyó vízbe belé fúladott.

Minden Tábori Ispotályok 15,000 betegekkel, és sebesekekkel együtt kezeinkbe estek.

Az három órányi szélességű, és ugyan annyi hosszúságú tsata mezőt, mellyen Német Ország ügyeért, és Európa nyugodalmáért tsak nem három egész napokig tartott a' viaskodás, az ellenséges hólt testek annyira bé borították, hogy azon veszteséget, mellyet a' Franczia Armáda mindeu oldalról szenvedett, leg alább 40,000 emberre lehet tenni. Még ezen estve tiz Lengyel gyalog Regementek hagyták el az ellenséges Zászlókat, és a' Szövetségesekhez által jöttek.

A' Szövetséges Armádák veszteségét, a' hóltakat, és sebesekek együve számlálván leg fellyebb 8—10,000 lehet tenni.

A' három Szövetséges Monarchák a' meg határozó napon 18-án a' Wachau, és Probsthayda között lévő dombokon voltak szemmel látó tanúi Seregeik' rendkívül való vitézkedéseknek.

Ő Tsász. Kir. Felsége a' tsata mezején ékesítette fel Schwar-

czenberg Hg. Fő Hadi Vezért a' Mária Therézia Rendjének nagy Keresztes czimerével; Orosz Tsászár Ő Felsége ugyan annak a' St. György első rendű czimerét a' Burkus Király Ő Felsége pedig a' Fekete Sas Rendjének czimerét méltóztattak kegyesen adni.

Blücher Lovas Generálisnak is, a' ki a' jelen való Táborozás folyása alatt ritka okossággal, és bátorsággal véghez vitt igen terhes Hadi munkálkodásai által, ezen ütközet szerentsés kimenetelére oly igen sokat használt, Ő Tsász. Kir. Felsége hasonlóképen a' Mária Therézia Rendjének Nagy Keresztjét, és az ő Generálisának Gneisenau H. T. M. ugyan azon Rend Comendátori czimerét kegyesen adni méltóztatott.

Azon Generalisoknak, Stabalis, és más Fő Tiszteknek meg nevezését, a' kik magokat ezen ditsőséges napokon meg különböztették a' Feldmarsal Fő Vezér magának fenn tartja, hogy a' bővebb tudósításokban Ő Tsász. Kir. Felségének meg nevezhesse.

Minden Armádák mozgásban vagynak az ellenség nyomba való üzésére.

NÉMET ORSZÁG.

Münchenben Oct. 17-iken ezen Királyi Kinyilatkoztatás adatott ki Franczia Nyelven :

„Kiki tudja Franczia Országának Baváriával 8 esztendőől fog-

va tartó öszve kaptoltatását, és annak indító okait, valamint azt a Lélekisméret szerint való hívséget, mellyel a Király ezen Szövetségének eleget tett. — Egyéb Országok egymás után kaptolták magokat a Francia Birodalom első Szövetségeséhez. Az Uralkodóknak ezen egyesülések oly formát vett magára, a millyent Német Országának Historiája többet is mutat. — Párisban 1806-ik Jul. 12-en iratott alá a Szövetségnek azon Actája, mellyben ámbár nem tökéletesen is de még is meg határozattak azon Öszve szövethetett Társaságok, és a Francia Tsászár mint azon Szövetség őltalmazója között meg állítottatott tartozások. — Ezen Szövetkezésnek Fundamentoma a két résznek hasznára volt építve: nem is lehetett más fundamentoma külbömben a Szövetségnek actája nem lett volna egyéb, hanem meghódulás. Mind az által a Francia Országlás úgy látszik, hogy nem is tekintette egyébnek, mert azon nevezetes Szövetség után minden következő Politica egyezésekben midőn azon fundamentom fenforgana, hogy a Száraz Földi Háborúkban, úgy mint a külbömbféle alkudozó Részeknek köz ügyében, soha sem vette tekintetbe a Szövetség kötéskor fenforgó czélt, és gondolkodást, hanem szabados. és megszire terjedő magyarázatok által annyira ragadtatott, hogy magatetszése szerint kívánta a Szöve-

tségesektől, az ő Hadieréjeket, pedig oly háborúkra, mellyek azoknak hasznoktól igen távol voltak, és a mellyeknek okai ő velek soha sem közöltettek.

Bavária Francia Országot maga megtartása Főgyámolának tekintette, azért azon rendetlenségeket, mellyeknek okai fontos aggodalmat okozhattak, mind elnézte, és határ nélkül való buzgósággal, és egyenességgel eleget tett Francia Ország eránt való kötelezésének. Semmi áldozatot nem tartott magynak, csak hogy maga Szövetséges szándékának meg felelhessen, és a Szárazföldön lévő békeséget mint minden újabb iparkodásoknak ezellyát közelittse. Mind Kereskedésének rendét, mind Politicai helyeztetéseit tellyesen Francia Országéhoz szabta: ámbár ezen okból mind az Országának boldogulását, mind magának az Uralkodónak személyes hajlandóságát fel kellett áldozni.

Midőn 1812-ik Eszben Napoleon Tsászár az Orosz Birodalom ellen hadat indított azt kívánta Baváriától, hogy a maga Kontingensét a leg nagyobb számra szaporítsa. Tagadhatatlan, hogy ezen háború Baváriának minden hasznaitól igen távol volt, minden tekintetre nézve igen fájdalmasan esett, hogy egy olyan Ország ellen küldje Seregeit, melly neki mindenkor Baráttya sőt már régtől fogva az ő függetlenségének

egyetlen egy kezese volt, és egy olly Uralkodó ellen, kit a Királyi Familiához kettős atyafiság kaptsolt. —

Már a Francia Ministerség igen nyughatatlanító kifejezésekkel elt söt egész Európa színe előtt a diplomatiái Actákban mint egy ki kiáltatta, hogy a Szövetséges Statusok Francia Országának mint egy Vasallusi, és az ő Fejedelmeik a Feloniának büntetése alatt kötelesek mind azt meg tselekedni a mit Napoleon Ő Tsászári Felségének tollók kívánni tetszenék, és így minden változásokat helyben hagyni, mellyeket egyik vagy másik szövetséges Országra nézve a Tsászárintézne, az az, az Országoknak belső állapotjaikban: pedig ezek bizonyos tekintetben olly dolgok, mint külömben a Házi belső igazgatás, mellyekbe keveredni semmi hatalomnak nintsen jussa.

Az illyen kinyilatkoztatások nagy aggodalmat támaszthattak ugyan, mind az által Bavária el határozta magát, hogy azokat mint hogy törvényes okaik nem volnának, vissza élésnek tekintse, azért 30,000 emberét a Francia Armádához kaptsolta. — Ama hallatlan szerentsétlenségek, a múlt Táborozásból ismeretesebbek, hogy sem itt azoknak szomorító rajzolatját meg kellene újjítani. — Az egész Bavariai Armáda oda számlálván a 8000 ember szaporitást is semmivé tétetett. Kevés Familia vagyon

melly ezen kegyetlen történet által gyászba nem öltöztetett volna, s ezen történet Ő Felsége Atyai szívének annyival fájdalmasabban esett, hogy az a sok vérontás nem a Nemzet ügyeért lett.

Ezen közben az új táborozásra tétettek a készülétek, és Bavaria az ő Szövetségeséhez annyival hívebb lévén a mennyivel az szerentsétlenebb volt, minden vonakodás nélkül új Hadi Osztállyal ki pótolta a 38,000 Bavarusok gyenge maradékát. — Elejenten fényes előmenetek ditsóitették Napoleon Tsászárnak olly gyakran győzedelmes fegyverét. Német Ország, és egész Európa azt reménylette, hogy minekutánna a Tsászár olly állapotban volna, hogy mértékletességet mutathasson, a nélkül, hogy a gyengeségnek gyanújába essék olfogadná Austriának közbenjárását, mellyel az Nemes szívből, és bőlts czélből kínálta, és a Világnak, vagy leg alább a száraz földnek békességet adna, de Francia Országának idegensége inkább szaporította ellenségeit, és Austria, rettenetes erejével öszve kaptsolta magát a Napoleon Tsászár ellen már fön álló Szövetkezéssel. —

(Folytatása következik.)

Kultsár István.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K. (36.)

Pesten Szerdán Sz. András - Hava 3-dik napján 1813.

Mithridates nullo in armis sub sidio, consultat, cujus misericordiam experiretur, Frater Cotys proditor olim, deinde hostis metuebatur; Romanorum nemo id Autoritatis aderat, ut promissa ejus magni penderentur. —
Tacitus.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

A' Nemzeteknek legnagyobb kintsek lévén a' politikai szabadság, és idegen Hatalomtól való függetlenség; egész Európának szabadabb része örvendezésre fakadott, midőn Liptsénél Oct. 16—20-ig tartott véres tsatázások által a' Nemzet Nemzetet az idegen járomtól megszabadíttatni hallotta. Ezen köz öröm, minthogy Seregeinknek fő része volt a' győzedelemben, Budán is nagy fényességgel ünnepeltetett meg Oct. 31-ik napján, midőn Ő Tsászári Királyi Fő Hge az Ország Nándora nagy pompával megjelenvén, minden Dicasteriumok, és Uraságok ugyan ott jelen lévén az Udvari Vár templomban Te Deum tartatott. Ez alatt a' Városi Lovag, és Gyalog Polgárság tisztelkedett, a' Puskák durrogtak, és mind a' Vár bástyáin, mind a' Sz. Gellérd hegyén az ágyúk örömet dörgöttek. — Az nap Ő Tsászári Kir. Fő Herczegsége a'

(II. Félésztenő.)

Budai 's Pesti Uraságokat fényesen megvendégelte.

A' múlt héten keresztül mentek Pesten a' Ts. Ns. Heves, Borsod, és Neograd Vármegyének Könnyű Lovasai, 's minden Nézők ítélete szerint azt a' ditséretet érdemlették, hogy az ő magok tartások, 's fordulásaikban való készségök már gyakorlott regularis Katonaságnak is elég lett volna.

Fiuméből az a' kedves hír érkezett, hogy Oct. 25. Ferencz Ő Kir. Fő Hge, a' Majlandi Ferdinand boldogult Fő Hgnek legöregebik fia, Szárdiniából az ő Hitvesével Lissába megérkezett, 's onnan Maximilian Herczeggel Fiuméba.

Konstantinápolyból írják, hogy a' Felsőleges Szicziiai Királyné számos kíséreléssel oda érkezett, 's onnan Magyar Országba jövend.

Szegedről Mind-Szent Hava 8-ikán. A' Tegnap nap víg napunk vala, a' Közönséges Polgárság törödvén abban, hogy Nagyságos, és T. Lánczy Lánczy József Kir. Biztosnak érántok foly-

(1)

tatott, és végzett boldogító hasznos fáradozásit meg halálja, szabad bált intézett a városi Theátrumi Palotába, hová meg hívatván minden Rendü, és főbb Rangú Személyek magasztalt Kir. Commissárius Ur is meg jelent Ivády Gábor Urral mint Actuariasával. Egy szép rajtütés érte itt ő Nagyságát; mert véletlenül, hogy a Palotába bé ért, tsak hamar a Játszó Szin felvonattatott, a Szinbe pedig egy Lucus alkottatván abba egy áldozó Oszlopon három szivek fölött ezen Lángoló Chronosticon: sIn Cera Cor Da CIVIUM, az oszlop tábláján pedig: Magnifico Consilio Josepho Lantzi ple Devota világított: melly örömtűzet véghetetlen Éljen kiáltások követték. Így olvadtak ártatlan kedvbe a közönséges Polgárok közéhek nyervén nyugodalmóknak meg szerzőjét, kibem minden kívánságik szivek szerint bé teltenek: Hegyes szivel fogadta Biztos Ur, is Ő Nagysága a Polgárságnak buzgóságát, kik tsak ugyan eltávozása után is egész viradig ártatlanul engedtek jó Kedveknek.

Leg újabb Tudósítások.

A Felsőleges Austriai Tsászár Oct. 25-en Jenába érkezett; az Orosz Tsászári Felsőg Weimárba.

Liptsei Oct. 22-iki tudósítások szerint, a 16-ik, 18-ik, és 19-ik ditsőséges győzelemnek következései, minden képzeletet felyül múlnak. Még most is az ellenség

üzése közben ezereknént hozatnak bé a foglyok. Azoknak száma már 40,000 embernél többre mégyen, oda számilálván a Liptsében hátra maradt betegeket, és sebesekeket. Az utóbbaknak száma, a leg újabb felszámítás szerint 22,000 mégyen, kik között 3000 Tisztek találtatnak.

20-ikán az ellenséget üző Seregek, ismét 120 ágyúkat vettek el. Az el nyert ágyúk száma már 370-re mégyen, és 1000 puska poros szekereknél többet elnyertünk.

Liptsében a nyert préda kimondhatatlan sok, a város környéke, a Ranstadti, Hallischi, Grimmaschi, és Péteri kapuk közeteltyes Tábori szekerekkel, Francia Tsászári butyorokkal, Generalisok, és Tisztek Társzekereivel, s a t.

A futó ellenség zavarodása lehetetlen. Napoleon Tsászár maga is kéntelenítettett egy mellyék úton a városból kifutni, mivel minden egyenes utak, a futamadó Seregek, és pogyászok miatt járhatatlanok voltak. Poniatowsky Hg., és a Tárenti Hg. (Macdonald Marsall) ki nem mehetek. Az első az Elster vizébe ugrott, iszapos lévén a hely, lovával együtt oda fúladott. Macdonald Marsall, a foglyok tanúbizonysága szerint a Francia Ármádánál nem találtatván, úgy gyanítják, hogy ő is a vízbe fúladtt.

Tegnap előttől fogva, a vizekből, és árkokból sok ezer holttesteket húztak ki. Liptse környé-

ke még jobbára sebeseikkel, és holtakkal van beborítva, a mellyeket földel alá nem vihettek, és el nem temethettek.

A' Szász Király, és Királyné Augusta Hg. Aszszonnyal együtt még itt vagynak; a' Királyi Familiának része pedig Dreszdában. Napoleon Tsászár, egy órával a városból való kimenetele előtt, a' Királytól el bútsúzott, és hozzá így szólott: Én Felségedet többé nem védelmezhetem, és tellyes szabadságában áll, azt tselekedni, a' mit jónak lát.

A' Király a' Szövetségesekkel egyezni akart, de ezek az egyességgel el nem fogadták.

Az el fogott Generalisok között, kiknek száma 17-re megyen, Gróf Lauriston, Reynier, és Bertrand Ármada Osztály Vezéreken kívül, még ezek a' Generalisok vagynak: Mandeville, Perry, Rozniesky, Krasinsky, Malackowsky, Uminsky, Bronikowsky, Ramininzky, Rautenstrauch, Emil, Hessen-Darmstadt Hg., Gróf Friedrich Hochberg, és Wittgenstein Hg. Latour-Maubourg Generalis sebeiben meghalt, és Souham Generalis halálos sebbe esett.

Most érkezett tudósítások szerint, Burkus Király Ö Felségétől Feldmarsallá neveztetett Blücher Generalis, tegnap Weissenfelsbe bé nyomúlt; minekutánna az ellenségből 2000 elfogott, és 1600 sebeseket vissza vonulása közben el vett volna.

A' Fő Ármada Schwarzenberg Hg. F. M. vezérlése alatt, siető útban vagyon Jéna felé.

A' Svécziai Korona Hg. Főszállásán következő Tizenhetedik Bülletin jött ki:

Liptsei Főszállásból Oct. 20-ikán 1813.

A' Tseh Országi nagy Ármáda, az Éjszaki Német Ármáda, a' Sléziai Ármáda, és a' Benningsen Generálisé Liptse felé mentek előre, hová Napoleon Tsászár minden erejét öszve húzta. Az Oct. 16-iki, és 18-iki híres győzelem után Liptse városa 19-iken délután 1 órakor ostrommal meg vétetett.

Az Austriai, és Orosz Tsászárok, a' Burkus Király, és a' Korona Örökös öszve jöttek ezután ebben a' városban.

Ezen emlékezetes történetnek minden környülállásai haladék nélkül kifognak hirdettetni. Napoleon Tsászár, az Ármádája szakadványaival, melly minden tudósítások szerint 75—80,000 embernél többre nem megyen, sebesen vissza vonul, de tellyes erővel üzttetik. Az ő szemfényvesztő győzhetetlensége elenyészett. A Német, és Lengyel Seregek csoportosan hagyják el az ő Zászlóit. Német Országnak szabadsága, valamint Európának függetlensége is a' Liptsei viaskodás által szerezettek meg.

A' Francia Ármádának vesztesége 60,000 embernél többre

megy. 15 Generálisok kik között vagynak Reynier, és Lauriston Ármáda Osztály Vezérek is, 15,000-nél több foglyok, 250 ágyúk, 900 puskaporos szekerek, sok Sas címerek, és Zászlók lettek gyűmöltsei ezen emlékezetes napoknak. Az ellenség itt 23,000 betegket, és sebesekeket hagyott hátra.

A' Baváriai Királyi Udvarnál eddig volt Francia Követ, Gróf Mercy d'Argenteau Párisba vissza térvén Oct. 19-ikén Stuttgartdon utazott keresztül.

A' Liptsei Oct. 21-iken költt újság, a' város körül, és magában bent a' városban Oct. 14-iktől, 20-ig történt fontos, és meghatározó történetekről következő tudósítást közli:

„Ámbátor elejente keveset tudtunk is azon történetekről, melyek körülünk estek, mind azon által már ezen Hónap' kezdetétől fogva meg győzött minket, a' közösülésnek minden oldalról lett félbe szakasztatása, és a' naponként minden oldalról hallott ágyúk mendörgése a' felől, hogy a' mi városunk környékében számos Ármáda szakaszok légyenek.

Oct. 14-iken Napoleon Tsászár városunkba jött, és a' maga Főszállását Reudnitzba a' városhoz egy fertály órányira tette. A' Tsászárt követte az egész Ármádája, melly az Elhétől vissza jöven vá-

rosunk környékét el borította, és elpusztította.

Oct. 15-iken még tsak egyes ütközetek voltak, mellyek előljáró póstái voltak a' közelítő nagy történeteknek.

Oct. 16-ikán reggeli 8 órakor a' város egész környékében elkezdődött a' leg nagyobb, leg irtóztatóbb, és leg rettenetesebb ütközet, a' millyet a' Historia is alig mutathat. Mintegy négy száz ezer emberek állottak szemközbe egymással, hogy meg határozzák, vallyon ezután is a' Nemzetek függetlensége fenmaradhat e', vagy mindeneknek egy Hódóltató szabadsága alá kell vettetnie. Megszűnés nélkül zengett az ágyúk menydörgése városunk körül; sok faluk tüzlángokba borúltak. Haszon-talan igyekeztek a' Francia Tisztségek győzedelmi híreket terjeszteni; a' szemmellátás meg czáfolta őket, valamint az egyenlő erővel folyvást tartó, és mind inkább inkább közelítő zúgása az ütközetnek, mellynek tsak a' Nap lenyugtával lett vége.

Oct. 17-iken hasonló eleven-séggel kezdődött el a' tűz, és szinte délig tartott, ekkor rövid ideig tartó fegyvernyugvás lett.

Oct. 18-ikán reggel ismét megkettőztetett eleven-séggel kezdődött el az ütközet. A' közep pontja a' Probsthaydai, és Vachau vidéken tetszett lenni.

A' szüntelen tartó irtóztató ágyúzás miatt reugett a' városunk-

A' Gyalogság puszkazása egy szempillantásig sem szűnt meg. Sok faluk lobogó tűz lángokkal égtek. Nagy kívánsággal vártuk minden szempillantásban a' kimenetelt, de ekkor is véres színben szállott le a' Nap, és még sem lett vége a' nagy szomorú Játéknak, ámbár annak közelgető végét sajdítottuk, látván a' Franczia Ármáda pogyászának véghetetlen lineákban való takaródását a' Város mellett el menni a' Naumburg felé vivő úton, éjjel pedig a' Franczia Ármádának nagy része ugyan tsak arra felé takarodott. —

Oct. 19-ik napja felvíradt; egy olly nap, melly a' mi városunk emlékezetében örökre fenmarad; és sebes változással a' leg rettentesebb, és leg örvendetesebb jele nést hozta. Az ágyúk durrogása városunkhoz közelebb jött. A' Franczia Ármáda tellyes vissza vonulásban volt. 10 óra után Napóleon Tsászár is Késérőivel együtt a' városon által futott. A' város külső kapuinál véres viaskodás lett. A' Szövetségesek győzedelmes Ármádája erővel meg vette a' várost. A' Francziák vissza vonulása tellyesen rendetlen szaladásra változott. A' végképen meg határozó győzedelmet az igaz ügy meg nyerte. A' győzedelmes Seregeket Felsőleges szövetséges Monárháik a' városba bé vezették, és minden szívek, mellyek kevéssel az előtt szomorkodtak, öröm kiáltásra fakadtak, látván a' nagy vészedelem-

ből, gyalázatból, és szenvedésekből, mellyek kivált ezen várost terhelték, lett kiszabadulásokat.

Ezen napnak következesit a' hivatal szerint való tudósítások gondosabban elő fogják adni. 40,000-nél többen el fogattak, kik között sok, részént Fő Generálisok vannak, 300 ágyúknál szaporább, és tömentelen sok pogyász került a' győzedelmesek kezére. Az igaz Ügy győzedelmeskedett! A' Nemzetek függetlensége helyre állított! A' Rénusi Szövetség eltörülte! A' meg szabadított Nemzetek ditsérik az Istent, és a' Nagy Monárháknak az ő Szabadítójoknak vitéz neveiknek ünnepet szentelnek.

Három Felsőgeket vagyon szerentsénk városunkban szemlélni, Sándor Tsászárt, a' Burkus Királyt, és a' Svécziái Korona Hget.

Radivojevich F. M. L. Oct. 23-ikán költ tudósítása szerint, Gróf Nugent Tsász. Kir. Generális, és a' Triesti vár Franczia Kommandánsa között munkába vett alkudozások félbe szakadtak, és ezután annak ágyúztatása 22-ben délután ismét elkezdődött.

Részünkről, a' vivő árkok a' vár előtt fekvő sánczig, melly régi puskaporos toronynak nevezetik, el készítették, egy batteria épített, és öreg ágyúk állítottak bele. —

— Minekutánna ezeknek nagy hasznokat vettük volna, La z n i z k y Kapitány a' maga Kompániájá-

val, és egy Kalábriai Kompániával ostrommal támadta meg a sánczot. —

Ez a sáncz egy föld bástyából áll, 8 lábnyi magasságú kőfallal tellyesen bekerítve, a mellynek közepette egy erős ormozatú ágyú sánczház vagyon, mint valamely rejtek hely.

Az ostromlók a sánczra felhágta, az ellenség az épületbe vissza vonta magát, és kézi gránátokat hajigálván, az által az ostromlás félbeszakasztott.

Most már Rowby Anglus Kir. Kapitány, a sáncz elejébe, 30 ölnyre vitetett 32 fontos ágyúval, és a Tszász. Kir. Artilléria is, a hajító masinával addig dolgoztak, míg végre az épületen egy derekas törés esett.

A második ostrom serentsésen ütött ki, a sáncz elfoglaltatott, és az őrizetből megmaradt egy Kapitány, és 48 Közember fogságra esett.

Az elnyert sáncz haladék nélkül meg igazítottatott, és még azon éjjel ágyúkkal felkészítettet, ez által a vár az Ostromlónak olly igen kezek ügyébe esett, hogy annak meg vételet rövid idő múlva bizonyosan lehet reményleni.

G. Nugent Generális, Rowby Anglus Királyi, és Birnstiel és Laznitzky Tszász. Kir. Kapitányoknak, és Artilléria Kommandánsának Avril Kapitánynak, és Sahimon Artilléria Hadnagynak, ez alkalmatossággal megkülömböz-

tetett szolgálatokról, nagy dicsérettel emlékezik.

Gróf Nugent Tszász. Királyi Generális, és Fremantle Anglus Kir. Contre Admirális között lett egyetértés szerint, Oct. 22-en két hadihajón egy tsapat Sereg küldött Zara vidékére, hogy ott Báró Tomassich Generálissal egyetértőleg dolgozzék.

Radivojevich F. M. L. Görzből Oct. 23-ikán költ későbbi tudósítása szerint, magát az ellenség az Isonzótól Palma-nuova, és Udine felé tellyesen vissza vonta.

Gróf Stahrenberg Generális a Dandárral, részszerint gázló helyeken, részszerint apró hajókon az Isonzon által ment az ellenség üzésére; az Armáda nagya Radivojevich F. M. L. személyes vezérlése alatt a hid helyre állittatván, a Tagliamento felé fogja hadi törekedéseit folytatni.

Báró Hiller H. T. M. és az Olasz Ország ellen küldetett Armáda Fő Vezérétől, Brixeni Főszállásából Oct. 22-en küldött tudósítások szerint, Fennertszász. Kir. F. M. L. magát Osztályával együtt Trientbe erős állásba helyeztette, az oda való várat szorososan bekerítette, jobb szárnyát az Ets hosszába Droig; bal szárnyát pedig Borgo Valsuganaig ki terjesztette.

Marquis Somariva F. M. L. a fő hadlábbal már Botzenbe

bényomult. Báró Eckhard General Major, a Piave-völgyén által előre nyomult, az ellenséget, annak nagy veszteségével Bellunói állásából ki űzte, és Cápodi-pontén által Sarravalle, és Ceneda felé, a Sacilei úton maga vissza vonulására kényszerítette, és azt azon úton folytatást űzi.

NÉMET ORSZÁG.

A Baváriai Király Hirdetményének folytatása.

Ezen szempillantásban igen kétes volt Baváriának ügye, a Bajor Országlásnak eleven munkássága, és a Nemzetnek az ő Uralkodójához való szeretetből minden áldozatokra kész hajlandósága mintegy tündérilletés által új Ármádát szerzett, és Austria felé a határookra ki állította, de a Baváriai Vigyázó Ármáda nevet viselő Francia Ármáda Würzburg körül össze gyülekezvén, nem tsak a Baváriai Ármádának segítségére nem lett, hanem hirtelen olly parantsolatott is vett, melly annyira el távoztatta, hogy a Bajor Ármáda 50 órányira távol maradott az Olasz, és Német Országi Francia Ármádtól, és így minden közösüléstől elszakadván azon veszedelemben volt, hogy a sokkal számosabb Austriai Ármáda meg támadja, vagy kóborló Seregek az Országot tellyesen meg rongállyák.

Ily kétes állapotban Napoleon Tsászár tsak arról sem méltóztatott gondolkodni, hogy a maga

hívseges Szövetségesét hogyan lehetne meg menteni. Tsak egy szót, tsak egy rendelést, tsak egy biztató ígéretet sem tett, hogy az által a Bajor Országlásnak aggodalmát el űzze, sőt a mi több a 2-ik Vigyázó Ármáda Augereau Marsal alatt nem tsak össze nem gyülekezett az ígéret szerint, hanem annak gyenge kezdete is végre Würzburgból elenyészett.

Igy tellyesen el hagyattatván Ő Felsége a Király, az ő szent kötelességét sértette volna meg, ha hív Alattvalóinak olly nyilván kijelentett kívánságát nem tellyesítette volna, és így azon szerentsétlenségektől meg nem mentette volna, mellyek Francia Ország ügyének úgy sem használhattak.

A Francia Ország ellen egyesült Fejedelmek igen mérsékelt principiumokat közöltek a Baváriai Országlással, és tellyes kezeséget vállaltak magokra, hogy Baváriát mostani állapotjában egészen meg tartják, ha a Király maga Hadi erejét az övékkel egyesíti, nem Francia Ország ellen, és a nagyra vágyódásnak, vagy hódításnak czellyából, hanem a Német Nemzetnek megmentéséért, és a Német Tartományok szabadságának meg szerzésére, s Napoleon Tsászárnak reá birására, hogy betsülletes, és erős békességet kössön, melly által mindeniknek a maga drága jussai sentartassanak, és Európának tartandó tsendesség szerzettessék.

Ő Felsége illy ajánlásokat meg nem vehetett, ha tsak önnön Jobbágysai ellen nem akart véteni, és azon szent principiumokat nem akarta meg vetni, a' mellyeken épül a' Nemzetek boldogsága. — Bizván tehát a' nyílt szívből, és nemes Lélekből tett ajánlásokban el szánta magát, hogy azokat tellyes mivóltokban elfogadja, és magát azon három Hatalmasságokhoz kaptsollya, mellyek mostanság a' Francia Országlásnak meszsze látó czélljai ellen öszve szövetkeztek, e' végre minden erejét elszánta. — Ő Felsége azt óhajtya, hogy mennél hamarább békesség légyen, és azon öszvekaptoltatást mennél hamarább helyre állítsa, a' mellyről

Ő Felsége tsak akkor mondott le, midön ama Hatalomnak törvénytelen kiterjedését napról napra terhesebben érzette, és Baváriát a' leg szorossabb kétségek között minden segedelem nélkül látta. Egy illy állapot kötelességgé sőt szükségessé tette Ő Felségének ezen választását. Így tehát mostantól fogya mind javára mind gondolkodására nézve egyesülve lévén Ő Felsége a' maga hatalmas Frigyesseivel, semmit el nem fog mulasztani a' mi ezen köteléket még szorossabban öszve kaptsollya, és a' ma szép, és nemes czélnek a' Diadalmat meg szerezze. — Münchenben Octoberben 1813.

Kamarális Beneficiumok árendáltatása.

A' Felséges Magyar Királyi Kamara parantsolattyaából következő, Miskóltz, és Mind-szent városában találtató, és a' Tapoltzai üres Apátursághoz tartozó Királyi Beneficiumok 1814-ik Esztendő 1-ső Jan. kezdődő 3 egy más utáni következő esztendőkre fognak árendába e' folyó Esztendő Novemberének 15-ik napján licitatio szerint botsáttatni.

1.) Miskóltzön a' Kávéház, Szála, 3 szoba, 2 konyha, 1 pincze, a' Sodoma nevű Cúriában.

2.) Ugyan azon Cúriában kettős bólt, felette való 2 szobákkal, konyhával, és kamarával együtt.

3.) Ugyan ott, más kettős bólt, szállás nélkül.

4.) Ugyan ott 1 bólt rosólis arulás végett szolgálható.

5.) Mindszenten Miskóltz mellett, Serház serfőző fazékkal, 3 szobákkal, konyhával, kamarával, pinczével, granáriummal, nagy Istállóval, és egész Udvarral, a' ser, és pálinka főzéshez meg kívántató 3 fazekakkal együtt fel készítve.

6.) Mindszenten egy bólt szobával, és konyhával együtt, melyet eddig 6 esztendeig Bürger Sidó 250 Rftba árendált.

7.) Ugyan ott, egy Kováts Műhely szállás nélkül.

Az árenda egyéb feltételeit előre is meg lehet tudni Miskóltzön Prefectus Tit. Dudinszky János Urnál.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K.

(37.)

Pesten Szombaton Sz. András - Hava 6-dik napján 1813.

Dulce est meminisse laborum.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

A' Közönséges háladás, és Isteni Ditséret, melly Budán, a'mint említettük, nagy fényességgel Oct. 31-iken tartatott vala, itt Pesten Nov. 1-ső napján hasonló buzgósággal, és köz örvendezéssel ment végbe. Nintsen senki, a'ki Kegyelmes Királyunk fegyvereinek további szerentsét ne kívánna, és ennek eszközlésére minden áldozatokat tenni kész ne volna. —

Tegnap újonnan a' Blankenstein Huszár Regementhez kaptosolandó Zemplén, és Szabolts Vármegyei Könnyü Lovasok érkeztek el. —

A' napokban megint az illy késő őszi szokatlan menydörgés, és villámlás volt, de nem nagy esővel; noha e' mellett majd naponként kisebb, nagyobb esőnk vagyon. —

Weimárból jött tudósítások szerint azt mondja az Oest. Beob. hogy Ó Felsége az Aust. Tsászár Oct. 25-en délben oda érkezett, 's a'

(II. Félasztendő.)

Herczegi palotába szállott. Ó Felsége Tannrodába; az Orosz Tsászári Felség Kranichfeldbe készült. A' Burkus Király Ó Felsége rövid időre Berlinbe ment.

Szeged Mind - Szent Hava 24-ik Napján 1813. Szerdán estve a' hír tsak sussogva emlegette, hogy Nagyságos Lánczy Királyi Commissarius Ur, jövő nap ugy mint Tsötörtökön reggel keblünk-ből eltávozand, — ugy is történt. Egész tsendes utazást intézván magának, tsak ugyan 21-ik Octoberben még is indult szandéka szerént, előre nem sajtítván, hogy a' háládó Polgárság, szíve munkájátul nem áll. Alig jutott e' Nagy Menő a' Városháza elejébe, ime a' felfegyverkezett közönséges Polgárság három Szakaszokban, meg állítja hintóját, és Kováts János Polgár Kapitány egy fontos rövid bútsuевő beszédet tartott, mellyet meg köszönvén folytatta utját, a' Számtalan öszsze sereglett sokaságnak Vivát kiáltásai, és az ágyúk durrogásai között; hét hintóban a' Város Előkelői kísérték a' Kedves Utazót. Alig jutott azon-

X. 1

ban a Város Kapujához leg ottan Szilber Ignázt Polgár Kapitány a maga Lovag Századjával tisztelte, szép egy beszéddel az egész Polgárság Nevében elbűszvén. A midőn már meg indúlna a Szeretett Lélek, csak hamar 8 derék lovag Polgár rendjéből kiugrattak, és két Staczióig késérték Kedvelt Kir. Commissarius Urokat. Kis-Teleken várta ezt ismét egy véletlen ebéd, melly után elbűszvén szives késérotől, sok áldás kívánással útjának eredett.

HADI TÖRTÉNETEK.

A Bétsi Ujság, mellyet most méltán a régi nevén Diariumnak nevezhetnénk, mert, valamint az Oesterreichischer Beobachter, ez is naponként jön, October 30-ikán kiadatott levelében a Hadi történetekről így szól:

„Blücher Feldmarsalnak Szale felé előre nyomulásáról, és Weisenfels városának elfoglalásáról illy környülállásos tudósítások érkeztek:

Oct. 19-iken Langeron, és Saken Generalisoknak hadaik Skeuditzben, York Generalisé pedig Hálában háltak.

Oct. 20-iken Wasiltsikoff az Elster vizén általmenvén Lützenig előre ment, s mentében 2000 Francziát elfogott. A Liptsei hidak még nem lévén helyre állítatva, Blücher Feldmarsal a Lange-

ron, és Saken Generalisok hadait Skeuditzből Lützennek küldötte, ahol az ellenségnek 10—11,000 emberből álló Végsege mutogatta magát. — Ezenközben York Generalis Hálából Múcheln felé menvén kitanúlta, hogy az ellenség Weisenfelsnél a Szalén általköltözött, s Freybergnél az Unstruh vizén visszavonúl, azért Blücher Feldmarsal Lovag, és Gyalog Sereget küldött könnyű ágyúkkal, s úgy lövöldöztette az ellenséget Freyberghez való visszavonulásában.

Oct. 21-iken hajnalban azt parantsolta a Feldmarsal, hogy Saken, és Langeron Generalisok hadaik Weisenfels felé előre nyomúljanak; mihent az ellenség őket közelgetni észrevette, a hidat haladik nélkül felgyújtotta, s magát tellyesen Freyburg felé vissza húzta. A Feldmarsal ezt látván új hidat tsináltatott, s az említett hadi testeket a Szale vizén általtette. —

Ez alatt York Generalis Querfurnak fordúlt, hogy az ellenség bal szárnyának kiterjeszkedését meggátolhassa. Gróf Henkel Obéster kitudta, hogy Bibra felé sok Burkus, Orosz, és Austriai hadi foglyok útban légyenek. Oda sietett tehát, megtámadta, s elfogta a késérotket, s a szövetséges Seregekből fogságba esett 100 Tisztet, és 400 Közembert megszabadított. — Estve felé igen tüzes ágyúzás hallatszott Ekartsberg

felől. York Generalis tehát szükségesnek ítélte, hogy az ellenséget Freyburgnál megtámadja, nehogy az részt vehessen az Ekartsbergi tában. Előre ment tehát Freyburghoz, 's ott a' Gyalogság között heves verekedés támadott; az ellenség visszanyomattatott, 's közüle 1200 fogságba esett, 18 ágyúja elfoglaltatott. Mi 4—500 embert veszítettünk. Hajnalban már a' szövetséges Seregeknek Dandárjaik Freyburgba bé mentek. Az ellenség reggel 3 órakor takarodott ki. Szörnyű volt az ő zavarodása; mert $\frac{1}{4}$ mértföldnyire egyebet nem lehetett látni, hanem ágyúkat, társzekereket, és puskaporos szekereket. — A' Feldmarsal Freyburg, és Loucha között 3 hidat verett, és még ma által viszi az Unstraton Seregeit. — Az ellenség Erfurt felé megy. —

Az Oester. Beobachter Nov. 1. n. e' képen szól: Úgy értjük hogy Gróf Wrede Lovas Generalis, a' vezérlése alatt lévő Armádával Oct. 23-ikán, és 24-en a Main vizén által ment, és 28-ra Aschaffenburgba szándékozott, ugyan azon tudósítások szerint, Würzburg is, a' kemény ágyúztetés miatt kéntelen lesz magát megadni. —

A' mint a' Corresp. v. u. f. Teutschl. jelenti, Oct. 22-en Würzburg városát, a' Francia Kom-

mandáns Tureau Osztályos Generalis közönségesse tett hirdetménye által, vívás alatt való állapotban lenni ki hirdettette. „Minden levelezés, és egyetértés az ellenséggel, Francia Hadi törvények szerint fog meg büntettetni; valamint a' lakosok is, ha a' Hatona személyt meg sértik. Minden idegen, az olyan Tartományokból, mellyek Francia Országgal, és a' Szövetségesével, a' Würzburgi Nagy Herczeggel háborúban vagynak, a' ki 6 hónaptól fogva nem lakik Würzburgban, és mesterséget, mellyet üzni szokott, nem mutathat, úgy tartatik, mint Spion, és ma Würzburgból, 3 nap alatt pedig a' Nagy Herczagségből kitakarodjon. Egy más, hasonlóképen a' Kommandáns által Würzburg lakosaihoz intézett Hirdetményben intetnek a' rendnek, és a' tsendességnek fentartására.

A' Korrespondent szerint Erlangából Oct. 26-ikán jelentik, hogy 25-en reggel egy Würtembergi Kir. Követ sok Kotsival, és 40 lovakkal a' Szövetségesek Főszállására ment. A' reá bízott követség kitalálását a' Közönségre bízuk. Ugyan ez nap kemény ágyúzás hallatszott ide Würzburg felől. — Wittenberg (magános tudósítások szerint) magát megadta: de fájdalom nagyobb része a' városnak elégett. Drezda is fel akarta magát adni, az Örizet szabad

elmenetelt kívánván: de az neki meg nem engedtetett.

A' Burkus Tábori újságban ezeket olvassuk:

Norimbergából, és Maini Frankfurtból e' folyó Hónap 4-ik, és 6-ik napjain költt Levelek szerint, Jerómos Király tsak 2 órával előbb futott el Casselből Czernitseff Generálisnak oda való bemenetele előtt. Már az előtt 160 szekereket előre elküldött; ezekből mint egy 50-et a' Kozákok Wetzlar megett utólrtek, és elfogtak. Ez alkalmazással Malchus Minister is a' Kozákok kezébe került. A' portázó Seregek már egész Resenig ki járnak. Mühlhausenen, és Eschwegen által is számos Seregei előre nyomultak a' Szövetséges Armádának. Frankfurtból a' Francziák mind Mainzba szaladtak. A' Nagy Herceg kísérvével, és sok terhes szekerekkel Constanciába ment, hogy az oda való Dioecesisét meg látogassa. —

Úgy mondják, hogy hat Kurok fogattak el, kik által Augereau Marschal Magdeburgba sietni rendeltetett.

SPANYOL ORSZÁG.

Londonban Sept. 20-ikán költ Udvari Újság közli Lord Wellington Feldmarsalnak Lezacából September 10-iken küldött tudósítását St. Sebestyén várának megvétele felől, mellyet a' várossal együtt mind szárazon, mind vizen jó da-

rab időtől fogva vittak az Anglusok. —

Collier Hajós Kapitány, a' Surveillante nevü Lineahajón Keith Admirálishoz Sept. 9-iken küldött tudósításában így szóll:

„Mylord! Szerentsém vagyok Uraságnak a' leg szívesebb örömmel jelenteni, hogy Éjszaki Spanyol Országnak Gibraltarja Sz. Sebestyén vára magát megadta. Tegnap reggeli 10 órakor szörnyen okádták a' pusztító tüzet; a' várívó batteriák, és mosarak, a' domb tsútsán fekvő la Motte vár, és a' mellette vólt sánczok ellen. Kevésel azután Ney Generalis, és Igazgató, egy trombitást küldött által az egyezés ajánlásával, a' melly estveli 6 órakor végre hajatott. Ezután az Igazgató Batteriáját, és a' Mirador batteriát a' mi Seregeink el foglalták. Az 1700 embernél többől álló őrizet hadifogságba esett, és a' Passage kikötő helyből Angliába küldetik.“

Az Esztendőnek ebben a' részében St. Sebestyénnek birtoka kétszeresen betses. Úgy lehet azt nézni, mint a' nyugoti Pyrenäumok kultsát, és annak fontosságát, a' Szövetséges Armádák jövendőbeli munkálkodására nézve nem lehet meg betsülni. A' város, és a' sánczok nagy kárt szenvedtek, és sok időbe telik, míg a' város régi fényességét vissza szerezheti. Mindazonáltal nem mulathatom el, hogy Uraságnak annak feladása

miatt szerentsét ne kívánják, akár minők a' feltételek. Mivel a' szelek most minket a' tenger parttól elvernek, és a' tenger rendkívül háborog; tegnap az egész Flottának a' nagy tengerre kellett ki menni's a' t.

A' Száraz földfelől való oldalról Sir Thom. Graham Generalis Ernani Főszállásából igazgatta a' váróvívást. A' várhoz felette nagy munkával közelebb jutván, az erősséget 54 öreg leg nagyobb ostromló ágyúkkal nagy elevenséggel, és mind addig lövöldöztették, míg az Őrizet a' fehér Zászlót ki nem függesztette. Az Őrizet környülál-lásos fel jegyzés szerint 80 Tisztből, 1756 közemberből állott, ide értvén az Ispitályban találtató beteg, és sebes 23 Tiszteket, és 512 Közembereket. Az Erősségben 93 érczből öntött ágyúk találtattak, hanem vagy rendkívül vele való élés, vagy szánt szándékkal való meg károsítás miatt rossz állapotban vagnak. "

Lord Wellington Anglus Fő Vezér, a' fellül való tudósításában, még ezt adja hozzá.

„Az én utóbbi Leveleimtől fogva, az ellenség minden hadierejét a' bal szárnyára húzta öszve; de St. Sebestyénnek feladásától fogva, régi állását ismét el foglalta.“

„Duque del Parque tudósításából az sül ki, hogy az ellenség Aug. 19-iken, midőn a'

3-ik Spanyol Ármáda a' minap Ampostánál az Ebrón által ment, minekutánna a' szövetségesek magokat Tarragona előtt volt állásokból vissza húzták; mintegy 4000 emberrel, az Ebro bal partja mentében ki rohant, és az Ármáda 3-ik Osztályát megtámadta. A' Herczeg Seregeket küldött a' jobb partról, az Ármáda Generalstábja Fő vezére Don Francisco Ferray vezérlése alatt, és az ellenség nagy veszteséggel vissza verettetett.“

A' Moniteur a' Londoni Oct. 9-iken költ. újságból következő előadásokat közli: „A' Spanyol Országi Cortesek Aug. 20-iki ülésekben azok ellen való törvényről tanátskoztak, akik magok, közben vetve, vagy közben vetés nélkül, az örökös Monarchica Igazgatásnak eltörlésére, vagy megváltoztatására öszve esküdnének.“ Ezek mint Hazaárulók halálos büntetésre kárhoztatnak.

Orenseből Aug. 2-ikán költ tudósítások szerint, az oda való Püspök, két parochiát azért tiltott ki az Anya Szent Egy Házból (excommunicált) mivel a' Corteseknek, az Inquisitio el törlése eránt szólló Hirdetményeket kihirdették. Öegyszermind az említett parochiákban, és a' Cathedrale Templomban parantsolatokat függesztetett fel, de azokat a' Bíró letépette. Sant-Jagoból Aug. 5-iken éjjel 90 emberből álló Sereg indult el Orensebe. A' Püspök Portugalliába ment, és a' jószága a' Kormány-

szék parantsolatjából letartóztatott. Azt mondják, hogy a' Portugalliai Kormányzók ötet őltalma alá vette, és midőn Orenseben a' Katonai Kommissio szabadságot kért volna az ő el fogattatására, a' Portugalliai földön, azt nem engedte. A' Oviedoi Püspök, a' ki hasonlóképen, a' Corteseknek említett végzéseknél magát ellene szegezte, és Ferróiban tartózkodott, a' Kormány széktől azt a' parantsolatot vette, hogy az Országból takarodjék ki. —

A' Cortesek Spanyol Ország-
nak tellyes Constitutióját el készítették, meg állapították, és ki hirdették. —

A' Szentséges Római Pápának Fontainebleauban vitetése, 's ottan való állapotja.

A' Burkus Tábori Újság következendőképen adja elő a' Szent Atyával való bánást, Savónából Fontainebleauban vitetését, és ott lételének leírását.

Ő Szentsége Savónából Fontainebleauban vitetett egy szekérben, a' mellyben a' Szent Atyán kívül senki sem vólt, hanem csak Kost nevű Franczia, a' Római Nemes Test Örző Seregnek vezére; egy igen kemény végre hajtója a' maga Kormányzóké parantsolatának.

Midőn a' Szent Atya a' Cenis-hegyre érkezett, olly nyughatatlan

állapotban látszott lenni, hogy az oda való Szegények Házában lakó Lelki Atyák, Őtet a' halálhoz közel lenni vélték, és magokat köteleseknek érzették, Ő Szentségének a' szent útra valót bé adni.

48 órai nyugodalom után Pápa Ő Szentségét, jóllehet még mindig csak betegeskedett, a' szerkebe ismét fel ültették, és abban bé zárva tartották a' nélkül, hogy csak egyszer is ki hághatott volna, egész Fontainebleauig. Ide szüntelen való útazása után éjjelkor érkezett meg.

A' Palota mester a' Pápa eljöveteléről tudósítatva nem lévén, csak a' maga szobáiba szállította őtet bé, holott Champagny, és Bigot Ministerek, és némely Párisban lakó Cardinálisok, más nap meg látogatták. Néhány napokig tartó nyugodalom után, annyira maga erejéhez jött a' Pápa, hogy a' Fontainebleauvárosban egy szobába bele költözhetett.

Attól az időtől fogva egy kevés szabadságot engedtek neki. Mindennek szabad volt hozzá menni, a' nép a' Miséjén megjelenhetett. Ez alatt a' színes nyugodalom meg engedése alatt, az a' titkos cél volt elrejtve, hogy a' Szent Atyát meg vakítani, és egy új Concordátumnak alá írására lehessen bírni. A' dolgot némely Franczia Prelátusoknak hozzá lett küldések által készítették el, a' kik azon veszedelmet nagyítva terjesztették elébe, a' mellyben forogna az Eklésia, a' Szakadás (schisma) állapotban.

Midőn a' Szent Atya a' Cenis-hegyre érkezett, olly nyughatatlan állapotban látszott lenni, hogy az oda való Szegények Házában lakó Lelki Atyák, Őtet a' halálhoz közel lenni vélték, és magokat köteleseknek érzették, Ő Szentségének a' szent útra valót bé adni.

tal; mivel Napoleon elúnván a' Pápa késedelmeit, oda vinne ki a' dolgot, hogy a' Francia Ekklesia a' Rómaitól szakadjon el.

Napoleon maga is Fontainebleauban ment, és a' Pápa állhatatosságát azon fenyegetések által igyekezett megingatni, a' mellyekkel még a' számkivetett Papokat, sőt az egész Ekklesiát illette. A' Szent Atya, a' ki olly gyakran megbizonyította, melly kész legyen személyes hasznát: sőt életét is, az Ekklesia javáért, és felséges Hivatala kötelességéért fel áldozni, szánakozásra indult olly számos érdemes Prelátusok, és más számkivetett Papok eránt. De a' mi sokkal nagyobb fájdalmat okozott ő néki, és mélyebben szívére hatott, az a' szomorú állapot volt, melly az Ő felvígyázására bízott Ekklesiát látszott fenyegetni, és az elkövetkezendő új szerentsétlenségeknek meg gondolása, mellyekkel Napoleon Tsászár a' Szent Atyának elméjét éjjel nappal igyekezett keseríteni. Hogy tehát az Ekklesiától újabb újabb fergeteget el hátrihasson, a' keserves érzésektől el fogódván a' Szent Atyának érzékeny szíve nem vetette meg egészen a' békességnek, és Egyességnek rajzolatjait. Ekkor elejébe tette Napoleon a' tudva lévő Czikkelyeket.

Minekutánna a' Szent Atya, a' Tsászárnak a' Czikkelyekre megkívántató jegyzéseit elejébe adta volna, azokat úgy vette még tsak

bé, mint előre való határozásokat, és az alatt a' nyilvánságos feltétel alatt, hogy azok köz folyamatban nem hozattatnak, és semmi módon ki nem hirdettetnek mind addig, míg a' Kárdinalisoknak egy Consistoriuma öszve nem gyűlekezik a' végre, hogy ezen Czikkelyeknek igaz értelmek szerint való Magyarázatok, és Hífejtéseket meg tegye, minthogy még azokat tsak mintegy az Ekklesia, és Francia Tsászár között teendő békesség szerződésnek előjáró czikkelyeit, úgy kellene tekinteni. Napoleon mindent megígért, és meg elégedvén az említett Czikkelyeknek meg engedésével, Párisba vissza tért, hogy a' Senatusnak tudtára adja az új Concor datumnak szerződését, a' melly, ha felteszszük is, hogy az ő Czikkelyei annak formására elegendők lettek volna attól a' szempillantástól fogva meg nem állhatott, a' mellyben maga a' Tsászár, tsak most tett íretére való mindentekintet nélkül, annak első feltételét által hita. Azomban azt a' tsak név szent való Concordatumot minden Francia újságok nyilván kihirdették; a' Francia Birodalomban, és Olaszországban a' harangok is üngettek a' Tsászár parancsolatajzerint, a' Pápával kötött békességét, és az új Concor datumot. Fesch kárdinalis maga is panaszkodt a' Tsászár előtt, és ki nyilatkcatta néki, hogy ez az egész dog, a' szent Collegium-

nak jussait felette igen meg sér-
tené. —

Talán érzette Napoleon, melly igen szükséges néki a' maga Népeit, el hitetni a' felől, hogy ő a' Pápával ismét meg békélt, hogy őket el altatván, annál nagyobb bátorsággal, és hirtelenséggel öszve húzhassa embereit, az Orosz Birodalomban szenvedett vesztéségének kipótolására.

Akármit legyen azomban a' dolog, hogy Napoleon a' maga által szerzett Concordátumnak valamely színt adjon, tizenhárom Kárdinálisoknak, kik a' Francia Birodalom külömbféle helyeiben

számkivetésben vóltak, szabadságokat visszaajándékozta, és Fontainebleuba küldötte őket, de letartóztatott javaikat vissza nem adta, sem semmiféle élelmekről nem gondoskodott, úgy hogy heten azok közzül, a' kik a' Pápa lakó Várába nem szállítottak, szegénységben epekednek. A' kegyelemből kiesett több Papoknak állapotjuk semmiben sem változott meg. — Némellyek azok közzül számkivetésben vagynak, mások a' tömlötzökben kínlódnak, és másoknak tápláltatások tsupa vizből, és kenyérből áll.

(Végezete következik.)

Az Érdemes Olvasókhoz.

Közlgetvén ezen esztendőnek vége, melly a' Világ Historiájában örökre fennmaradandó történetekkel érdemlett figyelmetességet Érdemes Olvasók előtt, kötelességünknek tartjuk jókor megjelenteni, hogy a' jövő esztendőre is valogatott tárgyakkal, és azoknak gyors közlésével fogunk gyekézni a' Hazafiak hajlandó indúlatait megérdemelni. Azért bizodalatosan kérjük minden renden lévő Érd. Olvasóinkat, hogy mennél előb az Előrefizetést hozzánk be küldene ne terheltessenek. Az Ujság fennmarad ezen formában, és hetenként két árkus, többször Foldalékokal fog megjelenni. Egész esztendőre 12 forint. Félésztendőre 6 forint az 12. Melly Summát a' Kir. Pósta Hivatalok annyival készebb akarattal üldhetnek meg, mivel, hatsak 6 Praenumeranst küldenek is, vagy o Exemplárt helyben kiosztanak, egy ajándék Exemplárral fogunk nek kedveskedni.

K. I.

P. Bourdaloue Lajo Prédikációinak Első Darabja, e' folyó Hónap 13-ikáig el készül, elöltóztassanak a' Tittl. Praenumeráns Urak az Exemplárjaikat elvittetn — egyszersmind jelentem, hogy még most az Praenumeratiót 4 pinnal elveszem.

Trattner János Tamás.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K.

(38.)

Pesten Szerdán Sz. András - Hava 10-dik napján 1813.

Ars non habet osores, nisi ignorantes.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

A megsebesedett, vagy megbetegedett katonaságnak enyhítésére több féle útat választott már a' könnyörülő emberi szív. Most közelebb itt Pesten **T r e t t e r G y ö r g y** Ur választott Polgár, a' Hét-Választó - Fejedelem nevű Vendégfogadónak Árendása lévén, annak Szálájában először Bált, utóbb Musikás Akademiát adott, 's a' tellyes jövedelmet a' Hadi Rendnek által engedte, 's szívesen bemutatta. — Budán pedig a' jövő héten egy Dilettant Társaság Theátrumi Játékot fog előadni hasonlóképen a' jövedelmét azon szent célra szentelvén.

Fehérv árról Oct. 29-iken. Váratlan, és annyival kellemetesebb Nemzeti tünemény ragadta magára figyelmetességünket ezen hónap 21-ik napjától fogva. Pestről a' M. Nemzeti Játszó Társaság kedveltette az itt való theatrumban a' maga mutatványait, és olly gyönyörűséget szerzett, hogy minden Nézők álmélkodva kérdezték:

(II. Félasztendő.)

Vallyon miért nintsen illyen tisztességes multság minden Magyar városban? Mi tellyes gyönyörűséggel láttuk minden Játékait ezen derék Társaságnak, de kivált az ő Beköszöntések méltó, hogy minden Hazafi olvashassa. Ime ide foglalom:

„Ditső Királyainknak ezen hajdani lakhelyén, a' Magyar Nemzetnek egykori Fővárossában, a' Nemzeti régi nagyságnak, és fényességnek emlékeztető jelei között hazafiúi örömmel lépik fel ma legelőször a' Nemzeti Társaság ezen Játékszinre, hogy a' közönséges multságoknak szokatlan gyönyörűségét édes anyai nyelvünkön éreztesse. —

„Ezen fényes Gyülekezet, melylyet szerentsénk vagyon mély alázatossággal tisztelni, már előre is kezességet nyújt a' Theátrumi Társaságnak, hogy olly nagy lelkű Hazafiak, 's Nemzetünknek olly érdemes Leányi előtt fogja adni mutatványait, kikkel még a' tsuda régiség is kérkedhetnék.

„A' mai Játéknak tárgya egy olly Király választatása leszen, ki

)(1

a Tudományoknak fényt, a Nemzetnek nagy Nevet, magának ele nyészhetetlen ditsőséget szerzett. — Az előadásban tellyes igyekezet tel azon leszen a Társaság, hogy olly elevenen tüntesse szembe a Nemzeti Léleknek nagyságát, hogy kiki büszkélkedve érezhesse, hogy **MAGYAR!**“

A U S T R I A.

Ő Tsászári Királyi Felsége Gróf Metternichet Status, és Con ferentialis, 's egyszersmind Külső Ministert e' mostani fontos időkben mutatott fáradhatatlan munkasságáért, és hivatalbéli dolgai nak bõlts elintézéséért Herczegi rangra emelte, 's ezt saját kezével írtt következő levéllel adta tudtá ra:

„Kedves Gróf Metternich! A zon Hivatalbéli dolgoknak okozo folytatását, mellyekre az én bizo dalmam ezen terhes időkben vá lasztotta az Urat, ime a Világ Sor sát elválasztó szempillantásban sze rentsés következés koronázza. Arra indúltam tehát, hogy az Urnak nyilván való bizonyosságát adjam az én háladatosságomnak. Azért a Herczegi Méltóságot, melly már ügyis az Ur familiájában az első szülõtség rende szerént meg va gyon, nemtsak az Ur személyére, hanem mind a két Nembéli Mara dékaira kiterjesztem. Ezen megkü lömböztetés által az Atyának pél dáját, és érdemeit, a' késõ jöven dőség előtt is fenn akarom tartani,

's Maradékait a' Monarchia javára teendő érdemekre serkenteni.

Röthében Oct. 20-án 1813.

Ferencz.

FRANCZIA BIRODALOM.

Párisi Levelek jelentik, hogy a' mostani táborozásra 600 milliom frank kívantatnék: de mivel a' Bi rodalomnak constitutionalis törvé nye szerint máskép nem volna sza bad az Országtól pénzbéli segedel meket venni, hanem ha az Ország Rendei köz gyűlésésn, ez meg ajánltatnék, tehát a' Ministerek ar ra a' gondolatra vetemedtek, hogy önként való költsönözés által sze rezzék meg ezen summát, mivel a' mostani körülállásokban a' Nemzetnek képviselőit öszve hívni, sok bajjal járna.

Az Angliai Levellek bizonyítása szerint Francia Ország Dániával nem régiben olly Szövetségre lé pett, mellynek ereje szerint Fran czia Ország magát kötelezi, hogy Dániának Segedelem pénz gyanánt hónaponként 100,000 Márkot fog letenni.

A' Moniteur Oct. 24-ig semmi hírt sem közöl a' Francia Armá dának állapotjáról, úgy hogy két egész hétig a' Publicum semmit sem tudhatott hitelesen a' Német Országi Armádának munkálkodá sáról. Azomban meg van rakva sok oratori declamatiokkal, melyek az Országló Széknek különbb különbb féle városok által bé mu

tattatnak. Ezen városok kész ajánlásokot tesznek, hogy a Tsászár, és Tsászárné kívánságára a Hazáért mindent feláldozni készek legyenek. Némellyek mérges kifejezésekkel élnek a Svéd Korona Hg. ellen, hogy ő magát Francia Ország ellenségeihez kaptsolta.

HADI TÖRTÉNETEK.

Ő Felsége az Austriai Tsászár Tannrodából, a' hova Oct. 26-ikán este érkezett vála Weimárból, más nap reggel ki indult, 's dél tájban Dornheimba érkezett, melly Arnstádtól nem messze esik. De Dornheimből Oct. 28-ikán ismét Ohrdrufba megindult, melly már a' Gothai Hgségben fekszik. — Innen 29-ikben reggel megindulván Smalkaldenbe ment, 's 30-ikon ott maradván más nap Fulda felé szándékozott. A' Smalkaldeni Lakosok előbb Haszsziai Hgi Alattvalók azzal mutatták meg Ő Felségének jelenlétéből vett örömöket, hogy estve az egész várost megvilágosították. Schwarzenberg Hg. a' nagy Ármádának Fő Vezére már a' maga főszállásával Smalkaldent elhagyta, 's Dermbachba indult, melly már a' Frankforti Herczegségben vagyon.

Gróf Wrede Lovasság Generalisa, 's az egyesült Austriai 's Baváriai Ármádának Fő Vezére Oct. 26-ikán, minékutánna Würzburg városát 82 öreg ágyúkból lövöldöztette volna, capitulatióra megvette; a' várat pedig bekerített-

vén, 's ottan Spreiti Obester alatt elégséges vigyázó Seregeket hagyván, Ármádájának nagyával tovább ment a' Frankforti Hgségbe, és, a' mint mondják, Oct. 29-iken Hanau városát elfoglalta; annak őrizetét pedig hadi fogságba ejtette.

Napoleon Tsászár Seregeinek maradékival Veczlár felé vette útját. —

Az Olasz Országi Ármádának jeles munkálkodásait ezen fő punctumokon kivált - képen észrevehetni: Trientnél, 's Triesznél. — Az első helyen Báró Hiller Fő Vezér Oct. 26-ikán ezen Hirdetést tette:

„Itáliának Népei! Hatvan ezer emberből álló Sereggel jöttem által az Alpeseken, 's most Itáliának sík földére botosátkozom. Ama tirannusi Igazgatásnak, melly beneteket a' földre tapodott; az Ifjaitokat távul az éjszaki tájakon, vagy Spanyolban igazságtalan ügy mellett vesztegette; az iparkodást, és kereskedést semmivé tette, 's Itáliának áldott m. zeit nyomoruság völgyévé változtatta, már vége szakadott. Felnyitottam az Itáliából Austriába vivő utakat; Isonczo, Tagliamento, Piave, Brenta folyóknak kútforrásaikat megkerültem, 's azon szorultságba hoztam a' ti Vezéreteket, hogy akár merrefordul, mindenütt kezemre kerül. — Verona, Mantua, Mailand minden órán megszabadulnak. Euró-

pának éjszaki, keleti, és nyugoti Országai öszvekapsolták az ő Ifjú ságoknak virágát, a' Nemzetek megszabadítására, 's meg is szabadították. Kérdezzétek Ausztriában, Orosz, Burgus, és Spanyol Országokban, hol légyenek a' Világhódító Francziák? Holt testeket, Foglyokat, Sebebesülteket, 's a' pusztításnak nyomait fogjátok látni: de nem az ő fegyveres erejeket. Európának déli részét sem kell kirekeszteni azon örömből, hogy a' régi jó rendnek 's igazságnak vissza térésén vigadhasson. Ezt a' nagy munkát bízta reám az én Uralkodóm. — Emelkedjétek tehát fel Olasz Orzágnak Népei! Ti tudjátok, hogy az ellenem szegeztethető erő az ellenségnek végső ereje. Az én zászlóim alatt olly 30,000 ember vagyon, kik még ezen szent háborúban nem viaskodván tüzesen ohajtják, hogy bajtársaiknak ditsőségekben osztozkodhassanak. Az Alpeseken túl újabb számos Seregek gyülekeznek. Itáliának sorsa már elvált. Emlékeztessétek meg gyermekeiteket, hogy ők a' ditsőség régi hazájának szülöttjei, 's hogy az legyen a' legszebb ditsőség, ha egy igazságos Fejedelemnek zászlói alatt a' Világnak békeségeért, 's a' Nemzetek szabadságáért fognak viaskodni.

Ezen Hirdetményből kitetszik, hogy Báró Hiller Fő Vezérnek intézetei szerentsésen végbe mentek, a' ki Hadainak nagyobb részét Tyrol déli Tartományába küldöt-

te, hogy ezen fordúlása által a' Háborúnak mezejévé Etsch vízének lapályos tályait tegye, 's így Tagliamento, Lizenza, Piave, és Brenta folyóvizeket ki kerüllye, mellyek az esztendőnek ezen részében az essözések miatt nagyon megsoktak áradni.

A' belső Ausztriai tudósítások szerint még Oct. közepe táján a' Trieszti váratskát az Ausztriai Seregek szüntelen ágyúzták: de azt lehetett reményleni, hogy magát minden órán meg adja; mert Oct. 15-iken már a' Fehér zászlót kitette. —

Az Ausztriai Ármádának folyvást való előre nyomulása miatt az Otrantói Hg. (Fouché) mint az Illyricumi Tartományok Fő Kormányozója, eddig volt lakhelyét elhagyván egész Házi Népével Velenczébe ment, 's Oct. 8-ikán oda meg érkezvén a' Martinengo Palotába szállott.

Az Olasz Orzági Vice Király Oct. 11-iken Gradiskából azt a' parantsolatot küldötte egész Olasz Országba, hogy az 1808—13 esztendőbeli conscriptusok közzül 15,000 ember szedessék a' mostani Hadiszolgálatra, de úgy, hogy az egész Katona szedés két hét alatt végbe menyen.

Ezen rendelés mellett, az említett Vice Király, az Ifjúság felbuzdítására bizonyos hirdetményt is tétetett közönségessé, mellynek ez a' befejezése: „Italia! Italia!

ezen szent név, melly a' régi időkben olly sok tsudákat tett, légyen a' mi választott mondásunk. Ezen névnek hallására hevesebben dobogjon szive a' ti hadra termett Ifjaitoknak, és ők számosabban gyűljenek öszve, hogy a' Hazának egy második erős bástyát formáljanak magokból, mellynek látására az ellenség meg rettenjen. Azon vitéz, a' ki a' maga Házájáért, Házá népéért, a' ditsőségért, és a' Házájának szabadságáért viaskodik, mindenkor győzhetetlen."

Midőn Olasz Országba előbbre menne Báró Hiller Gónerális Oct. 24-iken Botzenben azt a' parantsolatot adta, és közönségesen kihirdettette, hogy valaméire előre mennek az Austriai Seregek, minden ember tartozék az Austriai Váltó-Czédulákat az ő Névbéli tellyes betsőkben pengő pénz gyanát elvenni. Hozzá teszi a' Fő Vezér, hogy a' közelítő békesség, a' felszabadított kereskedés, és felelevenült iparkodás minden ebből eredhető s mulandó károkat bővségesen ki pótolja.

A' Svécziái Korona Hg. Főszállásán Liptsében jött ki e' következő Tizennyólczadik Ületin:

Liptsei Főszálláson Oct. 21-iken 1813.

Az egyesült Armádának szüntelen való mozgásai miatt a' Hadi munkálkodások felől való tudósí-

tásoknak kibirdetését félbe kellett szakasztani, hogy így a' Plánumokat, az ő foganatjokkal egyszersmind adhassuk elő.

Oct. 5-iken Napoleon Tsászár Drezdát elhagyta, és két Hadlábakban, az egyikkel az Elbe bal, a' másikkal a' jobb partján Meissen felé ment. Wurzenbe érkezvén Seregeit meg állította. Ez a' 4 napi halogatás a' Franczia Armádának veszedelmére szolgált, és két ütközetben Napoleonnak tündér győzhetetlenségét öszve rontotta. A' Sléziai, és Éjszaki-Német Armáda a' Elbe bal partján állottak. Nékik ugyan sem ör-sem más erős helyeik a' két parton bírtokokban nem voltak; de az öszve köttetések, és a' Katonák vitézsége által erőssek lévén, arra határozták magokat, hogy a' vízen addig vissza nem mennek, még elébb egy ütközetet nem próbálnak, vagy el nem fogadnak.

A' Korona Örökös, és Blücher Feldmarsal tehát ezt a' haszontalan helyezettést hirtelen el hagyták, és Oct. 7-iken Mühlbecknél a' Mulda vízenél magokat Wilhelm Burkus Herczeggel öszve kaptsolták. El végeztetett, hogy Liptse felé előre menjenek. Napoleon Tsászár serényebb akarván lenni, fel tette magában, hogy a' Sléziai Armádát megtámadja, Reájok tsapott tehát azzal a' szándékkal, hogy a' Lineájokat által törje, és őket megakadályoztassa;

a' Wartenburgi Hídjoknak ismét lejendő vissza nyeresében.

Ezt a' mozgást előre elláttuk, és a' Sléziai Ármáda a' Mulda jobb partjáról, a' bal partjára ment. 10-ik, és 11-ik közt való éjjel, mind a' két Ármáda elhagyta a' Zörbigi, Jesznitzi, és Radegasti állásait, és a' Szále megé húzta magát. A' Sléziai Ármáda Hálának ment, és az Éjszaki Német Ármáda pedig Rotherburgnak, és Bernburgnak. Napoleon Tsászárral, el bámúlván ezen menésen, az Elbe felé való mozdulásait félbe szakasztotta; de meg ismét csak tovább folytatta. Elfoglalta Dessaut, a' Roslauri hidat, és sánczokat, két Ármáda szakaszt Wittembergbe küldött, és azt parantsolta, hogy Thümen Generálist, ki a' vár vivő Seregeket vezérlette támadják meg. Ez a' Generális vitézül védelmezvén magát, a' Tauenzien Hadi testéhez hátra húzta magát, a' ki az Elbén ismét által ment. Az ellenség tüstént Roslaurra ment, és Tauenzien Generálist megtámadta, ki a' vett útásítások szerint hátra mozdult, hogy Berlint fődözze. Az ellenség Ackenbe ment, hogy az oda való hídat elrontsa. A' víz jobb partján ki állított Seregek vitézül védelmezték a' készülő félben lévő batteriákat, de végre vissza kellett húzni magokat a' víznek bal partjára, és a' hídnak néhány tsónakjait el vagdalták. Semmi kárt nem szenvedtek. Az előtt, a' Dessau, Coswigi, és Wittenbergi

környékekben történt tsatákban 400 emberre megy a' veszteség.

Mivel minden tudósítások azt jelentették, hogy Napoleon Tsászárral Dűben, és Wittenberg között számos Hadierőt húzott össze, hogy bátorságos állásából ki jöven Magdeburg városára menjen, az Éjszaki Német Ármáda 13-ikán a' Szálén által Coethenbe ment oly czéllal, hogy a' Tsászárral Ármádáját nyomba kövesse, és akárhol utóleri, megtámadja. Meg tudtuk, hogy Oct. 14-iken a' 4-ik, és 7-ik Osztály a' 2-ik Lovas Osztállyal együtt az Elbe jobb partján állott; a' 11-ik Wittembergben; a' 3-ik Dessauban; a' régi, és új Testörző Sereg Dűbenben. A' Ragúzai Herceg Delitschben volt. Az ellenség még azon estve megtámadta Acken városát, Hessen Homburg Hg. Osztálya oda ment, de már ekkor Hirschfeld Generális, a' megtámadó 3-ik Francia Haditestnek egy részét szerentsésen vissza verte. —

Az Acken Híd helyre állítattott, és minden rendelések meg voltak téve, az Elbén erőszakkal való által menetelre, midőn az a' hír érkezett, hogy Napoleon sok Haditesteket vissza indított, és Seregeit Dűben, és Wurzen között húzza össze. Azomban előre felkelletett azt ő felölle tenni, mivel két Haditeste Dessau, Wittenberg, és Dűben között állott, hogy valamely nagy ütközetet szándékozik tenni, minek utánna

feltételei felől szerentsésen bizonytalan híreket terjesztetett. Szüntelen vigyázzván reá, tudtuk az ő menéseit, és az Éjszaki Német Ármáda mozgásai természeti következései voltak annak. Ez az Ármáda Oct. 15-iken Hálla felé tartott. A' Tsászár azt gondolván, hogy az a' Szálén ismét által akar menni, Ármádáját Liptse környékében húzta össze. Ugyan azon egy időben közelgetett a' Tseh Országi nagy Ármáda Schwarzenberg Hg. vezérlése alatt ezen városhoz, és a' Franczia Ármádának helyheztetése minden szempillantással roszzsabbodott. Oct. 16-ikán az Éjszaki Német Ármáda, a' helyett, hogy a' Szále felé ment volna, balra fordult, és Landsberg felé intézte menését. Blücher Feldmarsal, ki már Skeuditzban volt Freyroda, és Radefeld-felé ment, holott még az nap megtámadta az ellenséget, és azt igen tüzes viaskodás után a' Partha megé hátra nyomta, 2000 embert közzülök, egy sas czímert, és 30 ágyút elfogott.

(Végezete következik.)

TÖRÖK ORSZÁG.

A' Török Ármáda a' Szerbusok ellen mindegyre győzedelmeskedik. Sept. 21-iken Boretsch nevű meg erősített szigetet a' Törökök ostrommal el foglalták. — Oct. 5-en Grotzkán által menvén Belgrádba beszállottak. De már előtte való nap, mind a' várat, mind a' vá-

rost a' Szerbusok el hagyták, és, hogy a' Törökökön boszzszújokat tölthetnék, a' várost több helyeken fel gyújtották. — Oct. 7-iken Rescep Basa maga pompásan bé ment Belgrád várába. — Szabáts vára is Oct. 5-en éjszaka a' Török kezére szállott. Mind innen, mind Belgrádból, és Szervianak egyéb részeiből számos Háznépek a' Száván, és Dunán által takarodván, Magyar Országban kerestek menedék helyet. A' fegyveres Szerbusok közzül is sokan által jöven a' Tömösi Bánságban fel állított szabados Katonák közé állottak. Magáról Cserny Györgyről, a' támadó Szerbusok Fő Vezéréről azt állítják, hogy Zimonyba által jöven, Orosz Katona Tiszt ruhába öltözött, és onnan útját tovább folytatta. —

Vége a' Szentséges Római Pápának Fontainebleaubavitetése, 's ottan való állapötja történeteinek.

Egy ilyen kegyetlen, és Napoleon által minden czikkelyekben tett ígéretekkel tellyesen ellenkező maga viselet, a' Szent Atya előtt el titkolva nem maradhatott. Ő Szentsége azt, írásban Napoleon Tsászár elejébe terjesztette, és nyilván jelentette, hogy minden Fontainebleauban köztök készült egyességet meg rontott: és soha meg nem egyezik, más Concordatum bé vételében, hanem csak abban, a' melly a' Szent Szék,

és Franciaország között fenforgó nehézségeket magában foglalja. Hogy Napoleonnak a' nevezett Czikkelyekkel lehető visszaélése el távoztassék, Ö Szentsége minden Francia Érsekekhez írt, hogy a' keringő hamis hirnek hitelt ne adjanak, mintha a' nevezett Czikkelyek helybe hagyattak, vagy a' Concordatum alá írás által meg erősítettetett volna. A' Pápanak ezen Írása által annyira felgerjedt, hogy azok ellen, a' kik az ő Concordatumát meg sérteni bátorzkodnának, Mart. 26-ikán ama híres Decretumot botsátotta ki. De hamind ez a' Decretum ellent nem állana is, egy Érsek sem fog arra kész lenni.

Szerentse, hogy Maury Kárdinális még nem Érsek. Ennek az embernek volt az a' bátorsága, hogy a' Pápát a' Czikkelyek végrehajtására sürgetné, és egy napon, midőn a' maga ebbeli javallásait a' Szent Atyánál de Pietro Kárdinális jelenlétében ismét előhozta, ez a' Pápa vélekedése szerint szólott, és az által a' Napoleon haragját úgy magára vonta, hogy öt más nap számkivetetté Fontainebleauból, és a' Kárdinálisi Méltóságának minden ékességeitől meg fosztotta.

Álhatatosan meg maradván a' Szent Atya feltételei mellett, megkötötetett figyelmetességgel igyekezett a' neki hányt törökből kimentekedni. A' felljebb említett, és a'

Tsászár elejébe írásban terjesztett kinyilatkoztatása neki új galibákat okozott; vigyázó Sereg (Gens d'armes) rendeltetett őrizetére, és a' Házból neki ki menni szabad nem volt. Azon néhány személyek, kik vele voltak, hasonlóképen őriztetek. Ez a' keménység a' Kárdinálisokra is terjesztetett, még atyokfiáihoz sem vólt szabad irniok. Ezen keménység miatt sem a' Pápa, sem az ő Prelátusai az Ekklesiának tartozó kötelelességeiket véghez nem vihették.

Illyen szenvedéseket, és méltatlanságokat kellett az Anya Szent Egy. Ház Fejének Franciaországban szenvedni, és kell még most is, egy költött Concordatum miatt, mellynek valóságáról egész Európa, annak ki hirdetésének első szempillantásától fogva méltán kételkedett, meg lévén kiki a' tiszteleltre méltó Fő Pásztornak igazságáról, és hőltességéről győzöttetve, a' ki a' több esztendőktől fogva rajta el követett erőszakoskodásoknak, felséges méltóságának, és kötelelességének érzésénél, és álhatatos bátorságánál egyebet semmit ellenek nem szegezhetett.

Kuultsár István,
a' Hatvani útszában Nro.
491. a' 2-ik emeletben.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K.

(39.)

Pesten Szombaton Sz. András - Hava 13-dik napján 1813.

Si quis Patriae meae pecuniam credat, non dicam me illius debitorem; nec hoc aes alienum profitebor aut Candidatus, aut Reus; ad exolvendum tamen hoc portionem meam dabo.

Seneca.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Tegnap volt a Sz. Mártoni Törvénytartásnak szokott kezdete, melly a Sz. Léleknek segítségül hívásával ment végbe. Ezen ünneplés a Tisz. P. Franciscanusok templomában tartatott, a Misét Nagyságos, és Fő Tiszt. Makka y Prelatus Úr tartotta; mellyre Nagy Méltóságú Úrményi József Ország Birája, és Méltóságos Majláth József Personalis Ur mint Elölülök az egész Fels. Curiával, és számos Törvénytudókkal, 's azt Gyakorló Hűséggel megjelentek.

Ugyan tegnap különös halotti pompával ment végbe a Budai Fő Plébánia templomban azon halotti Mise, melly a jelenvaló szerentsés háborúban elesett Vitézeinkért tartatott. — A templom az ellenségtől elvett zászlókkal, és a Castrum Doloris külömbféle Katona jelekkel, a melléke páncezós vázakkal, pistolyokból készült pyramisokkal, apró ágyúkkal, 's golyóbisokkal volt ki ékesítve. Maga Ő

(II. Félészendő.)

Tsászári Királyi Fő Herczagsége a Palatinus egész Udvarával gyászban jelent meg, követték Ő Fő Hgségét a Fels. Kir. Helytartó Tanátsnak, Kamarának, és a Hadi Hormányszékeknek Tagjai. A Pontificans egész Egyházi Pompával Ő Excellentiája L. B. Fischer István Egri Ersek volt. — Ezen halotti ünnepet az díszesítette, hogy a Papság, és a Város Elöljárói a templom ajtajánál az Elestek Özevgyei, 's Árvái számára Pénzbéli adakozást gyűjtögettek.

A Pest Szabad Királyi Városnak Ns. Magistratusa Nov. 10-iken nyomtatásban kiadatott meghívása által jelentette, hogy 12-iken hasonló célból a fő Plébánia templomban hallotti Misét Mozart Muzsikájával fog tartatni, azért hathatós buzdítással az Elestek Özevgyei, 's Árvái Segedelmére, 's a templomnál való adakozásra mindeneket felserkentett.

Ugyan azon célból, 's olly módon ment végbe ma a P. Franciscanusok Plébániájában is a halotti Mise.

XI

Székes-Fejérvárról 7-ik Nov. 1813. Hálaadó Áldozatokat, 's Nemzeti Öröm Ünnepeket rendelnek ditső Győzödelmeikben a Keresztény Nagy Lelkű, és bölts Fejedelmek; minthogy a 'Népök' 's Országok' boldogságát, 's tsatá-zó Fegyverök' ditsősségét, nem úgy önnön hatalmoknak, mint az Isteni Szent Gondviselés' öröktől elrendelt titkos munkálódásának böltsen tulajdonítják. — Ama örök ditsősségű Liptsei Győzödelm Zöld Borostyányát Századunk' Titusa is I-ső Ferentz Austriai Császár és Magyar Király, a Seregek' Urának háladó áldozatokkal megköszönni eltökéllette — 's azt hív Népeinek is Felséges Királyi parantsolatokkal megjelenteni méltóztatott. Mai nap volt Királyi Városunknak eme Örömhálaadás Ünnepe; az Egek magok is kiderülvén, mintegy részt venni látzattak szívünk' ömledezéseiből. 9 órakkor az Anya Templomban az Egyházi Főbb Rend, 's a Néven-dék Papság, a Tettes Nemes Vár-megye Rendjei, a Nemes Város Tanátsa, az itt lévő Hessen-Homburg Regementbéli Katonaság, a Városi Polgárság, a Tanuló Ifjúság öszve seregelvén, a hálaadó Éneket, és áldozatot véghez vitte a Fő Tisztelendő Nagy Pál Vicarius Ur. A Polgári Katonaság a Templom előtt tette üdvözlő lövéseit, 's a Püspökség mellett hirdették az Öröm Hálát az ágyú mozsarak. — — Estve a Város kivi-

lágosítottatott, nevezetessen: a Fő Tisztelendő Nagy Pál Generalis Vicarius Ur Házánál egy diadalmi kapu több égő lámpásokkal, Kép' jeggyel, Magyar, és Deák Fel-írásokkal: kivilágosítottatott. — —

A kép'jegy tüntette: az Isteni Szemet, egy büntető menykö-veit szóró felleggel — alább a' levegőbe, az Austriai két Fejű Sast, a' melly vetélkedve, 's viaskodva diadalmaskodik a' Frantzia Sason; alól illy irással: **AZ IGAZSÁG' S ERŐ DIADALMA!**

A' Deák fel-írás pedig más Fe-lül: FRANCISCO, PIO, PATRIAE PATRI, DOMITORIS VI-CIORI. A' nép örvendező sokas-ságban járta az úttzakát, 's az est-velí mozsár ágyú durrogásokra, sok: Éljen a' Király! öröm kiál-tásokat röpesztett a' kegyes Egek-be! —

HADI TÖRTÉNETEK.

Fuldából, a' mint a' Nov. 8-iki Bétsi Ujság jelenti, az a' Tudósítás érke-zett, hogy Nov. 2-ikán Ó Tsászári Kir. Felsege oda délután szeren-tésen bémenvén a' harangok zen-gésével, és a' népnek öröm kiál-tásával fogadtatott. Estve az egész város megvilágosítottatott. — Ó Fel-sége méltóztatott az ottan tsendes-ségben élő öreg Püspököt meglá-togatni, a' ki Világi hatalmától meg-fosztatván előbbi jótéteményeinek áldásai között a' Nép háladatossá-gával tellyes napokat töltött.

Minekeltötte Ő Felsege Smalkaldenből Nov. 2-ikán kiindult volna, oda érkezett a' Würtenbergi Királynak Külső Ministere Gróf Zeppelin azon elhatározott nyilatkozatással, hogy a' Királya a' Rénusi Szövetségről lemond, és tellyes erejét az egyesült Hatalmaságokéhoz kaptsolja Német Országának megszabadítására.

Legújabb Hadi Történetek.

A' Bétsi Újság Nov. 8-ikán a' 11-ik különös Toldalékban ezen fontos Tábori Tudósítást közli:

Schlüchterni Főszállásból
Nov. 2-ikán 1813.

Gróf Wrede Lovasság Generalisa, az egyesült Austriai, 's Bajor Seregek Fő Vezére Würzburgból sebes lépésekkel Hanau felé ment, 's ott Oct. 28-ikán az ellenséget olly véletlenül meglepte, hogy 1 Generalist, sok Tiszteket, és 1200 Közembert elfogott — Innen Gróf Rehbberg Bajor Generalist olly parantsolattal Frankfurtba küldötte, hogy onnan az ellenséget kiverje, 's ott magát erős állásba tegye: ha pedig igen nagy erővel támadná meg az ellenség, magát a' Main hidján Szakszenhausenbe vissza húzza.

Ezen közben Napoleon Tsászár dandárja Vachból, Hünefeld, és Gellenhausen helységeken keresztül elérkezett Hanau tájára. Igen fontos dolog volt a' Fr. Armádára nézve, hogy a' Tsászár az ő

Seregeinek maradékival a' Mainz-nál való általmenetelt megtarthassa, akármibe telnék is. De Gróf Wrede Generalis is igen keményen fogadta Oct. 29-iken, úgy hogy a' Fr. Armádából 4000 fogságba esett, 's nagyobb részént az új Gárdabéliek, nevezet szerint 200 Tiszt.

Oct. 30-ikán maga Napoleon Tsászár az egész erejével megtámadta Gróf Wrede Generalist a' Hanau útnak mind a' két felén: de noha az ellenségnek sokkal több agyúja, 's Lovassága volt, mégis mindenütt elesett céljától, olly nagy vitézséggel állottak neki ellent az egyesült Seregek, kiváltképen az ő bajnok Vezérjek példája által buzdíttatván. Kiváltképen azon volt az ellenség, hogy a' fő Ország-úton álló derekát keresztül törje a' mi állásunknak, 's így a' Kintzing vizén által mehessen: de a' Bajor Gyálogság, a' Székely Regiment, és az Austriai Gránátérosok a' jól intézett ágyú lövések segitvén igyekezeteiket, mindenkor szerentsésen visszaverték az ellenség próbáit. — Estve felé, sőt későn estve is megpróbálta újonnan az ellenség egész Lovasságával az Ország-útnán való általtörést: de bár mi dühössen iparkodott is, mégis egészen az erdőig visszszaveretett. A' Bajor Könnyű Lovasok, a' Schwarzenberg Uhlánusok, a' Knezevich Dragonosai, 's a' Jósef Fő Hg. Magyar Huszárijai ezen alkalmatossággal di-

tsösségesen viselték magokat. Gróf Wrede Fő Vezér különösen ditséri Gróf Fresnel F. M. L., és Gróf Geppert Gen. M. jeles vitézkedését, 's okos rendelkezéseit, kik neki kiváltképen való szolgálatjára voltak. Gróf Clam Kapitány Schwarzenberg Hg. Hadi Segéde alatt, a'ki ezen tsatában jelen volt, egy lovat el lőttek. Ö róla Gróf Wrede ditséretesen emlékezik.

Ezen véres tsaták után, melyekben a' Szövetséges Seregek az új, és régi Gárda Regementekkel, 6 Hadi Osztály Maradékaival, és pedig azok Napoleon személyes vezérlése alatt lévén viaskodtak vala, éjszaka az ellenség elkezdte Hanau városát lövöldöztetni; 's a' város több helyeken meg is gyulladt. De e' mellett is Gróf Wrede Generalis egész éjjel megtartotta a' várost; hanem minekutánna általlátta, hogy az ellenségnek fő erejével van dolga, 's észrevette, hogy az mident koczkára tesz, tsak hogy a' folyvást tartó Maincz felé való visszavonulását valamiképen fődözhesse, 31-iken reggel 8 órakor a' várost elhagyta, és hüntzing vize megett megállott, hogy annak bal partjáról ágyúival a' folyvást vissza vonuló ellenségben több kárt tehessen. Az ellenség a' várost tüstént elfoglalta. —

Gróf Wrede meg lévén arról győzöttetve, hogy Hanau városát

birni igen fontos hasznú dolog legyen; azt is tekintetbe vévén, hogy már az ellenség erejének nagyobb része által ment legyen, feltette magában, hogy az ellenségnek hátralévő Seregeit mennél nagyobb kárral illetni fogja. Azért újonnan Hanau városának elfoglalásához fogott. Dél után 2 órakor parantolatot adott, hogy Seregei a' várost ostrommal foglalják el. Példa nélkül való dühösséggel rohantak előre az ő Vitézei. Maga a' Fő Vezér személyesen vezette őket, 's ugyan ott az allfelében halálos sebet kapott. Bajnoki bátorságú Vezérjeknek eleste még inkább neki mérgecsitette az ostromló Katonákat. Valaki tsak ellenök állott, azt dühös keménységgel felkonczolták, 's így a' várost ostrommal bevetették. Az ellenség több ízben, és nagy erőlködéssel iparkodott megint visszavenni: de minden igyekezete haszontalan lett, 's a' Szövetséges Seregek birtokában megmaradtak. — Az ellenségnek 2 Generalisa, és sok Fő Tisztei, 's Közemberei fogságba estek.

Ezen állapotban volt a' dolog Oct. 31-iken estve 8 órakor, midőn Gróf Fresnel F. M. L. kit Gróf Wrede maga helyett Vezérré nevezett vala, tudósítását megindította. A' szövetséges Seregek azon óráig 5000, és néhány száz embert elfogtak. — Soulkovssky, és Sabyello Francia Generalisok, és 2 Badeni Lovag Regement az egyesült Seregekhez állottak. —

Oct. 31-iken reggel Frankfurt tájáról nagy ágyúzás hallatszott, 's arról való tudósítást minden órán várjuk. Ugy tartjuk, hogy Gróf Rechberg az ellenség Ármádájának elejével tsatázott.

Míg Gróf Wrede Hanaunál az egész Franczia derék erővel olly ditsőségesen, 's a háborúk historiájában örökre fenmaradandó bátorsággal viaskodott; az ellenségnek Végseregeit Gróf Orloff-Denisow, és Gróf Platow Kozák Hetman érzékenyen zaklatták. Az első Oct. 30-ikán kétszer vágatott az ellenségnek útban lévő hadlábai közé, 's tsak egy két órával utóbb jutott Rothenbergen faluba, hogy sem onnan Napoleon Tsászár elment volna: Gasser Fő Felhadnagy pedig a Hohenczollern Könnyű Lovagjaival dél után érkezett meg azon faluba. Az ellenség kintelen volt Gróf Orloff ágyúinak tüzelése között kitakarodni. —

Oct. 31-iken Gróf Platow Hetmann, és Gróf Hadik a Schwarzenberg Uhlánusok Majórája a Gróf Wrede hadához tartozó kőborló Seregekkel is Gróf Orloff Seregével magokat öszvekaptsolták. Ezen egyesült hadak Gellenhausen-nál az ellenségnek Végseregeit megtámadták, tellyes zavarodásba hozták, és közülök 20 Tisztet, 's 1500 közembert elfogtak.

Gróf Bubna, kinek ma Gellenhausenbe el kell érkezni, azt jelenti, hogy minden lépésnyire

többtöbb nyomait találja az ellenség hirtelen visszavonulásából származott rettenetes nyomorúságnak. Az Ö Előljáró Seregei az ellenségnek holt teste között táboroznak; a templomok, házak rakvák a holt vagy haldokló Francziákkal; 's imitt amott útközben ezer meg ezer mint egy a halállal vonagló állapotban tántorog nyomorúságos állapotban.

A kőborló Seregek elfogtak egy Franczia Kurirt, a'ki Soult Marsalnak Dalmátiai Hgnek eredetiképen való tudósítást hozta a Spanyol, és Franczia határoknál történt dolgokról. Ezekből kitetszik, hogy Wellington Feldmarsal Oct. 7-iken az ellenséget a Bidassao vizén visszaverte, 's már Seregével egynehány mérfoldnyire a Franczia földre bement. Soult Marsal azon aggodalmat is jelenti, hogy, ha a Britanniai Vezér mindenütt megtámadná, a Fr. Seregek gyengesége miatt félhető, ne hogy győzedelmeskedjék.

Lord Wellington Katonáihoz egy Buzditást intézett mellyben azzal bíztatja, hogy téli szállások Franczia Országban leszen.

Tábori Parantsolat az én Vezérlésem alatt lévő Austriai, 's Bajor Seregekhez.

Hanaui Főszállásról Oct. 31-iken 1813.

„A nagy sehem kinszerit, hogy a hatalmam alatt lévő Ármádának Fő Vezérségét letegyem, és Gróf Fresnel Tsász. Királyi F. M.

Lnak általadjam. Katonák! ti engem szerettetek, 's erántam tellyes engedelmességgel voltatok. Ezt köszönöm: de egyszersmind azt kívánom tőletek, hogy Gróf Fresnel F. M. Lhoz is hasonló bizodalommal viseltessetek. Szeressétek őtet is, 's engedelmeskedjete néki.

(aláírás)

Gróf Wrede Lovasság
Generálisa.

A' Korona Örökös 18-ik Bülletinjének folytatása.

Minden tudósítások azt jelentték, hogy Napoleon Tsászármás nap a' Sléziai Ármádát egyesült Hadi erejének nagy részével meg fogná támadni. Az Éjszaki Német Ármáda 17-iken reggel 2 órakor Landsbergi állásából megindult, és jókor a' Breitenfeldi dombokra érkeze, holott táborba szállott. Ez nap tsendesség volt. Más nap jókor reggel Wilhelm Burkus Hg., és Blücher Feldmarsal a' Korona Herczegnél öszve jöttek. Ö Királyi Magassága meg értette, hogy a' Tseh Országi Ármáda még az nap az ellenséget meg támadja, és így maga is meghatározta, hogy abban a' megtámadásban nyomosan részt végyen. Blücher Feldmarsallal úgy végeztek, hogy az Éjszaki Német Ármáda, hogy magát bal szárnyánál fogva a' Benningsen Generális Ármádájával öszve kaptsolhassa, Taucha felé menjen, és Gróf Langeron Generális Haditeste ez nap Ö Királyi

Magasságának vezérlése alatt légyen. Néhány szempillantások múlva hallatszott a' Tseh Országi Ármáda ágyúzása; a' Seregek megindultak, hogy a' Partha patakján által menjenek. A' Bülow Generális Haditeste, és a' Winzingerode Generális Lovassága, mellyek a' külső balszárnyat formálták, Taucha felé siettek. Az Orosz Ármáda, mellynek Dandárja Gróf Woronzoff G. L. vezérlése alatt volt, Grasdorf vidékén a' patakon által ment. A' Sléziai Ármáda ezen hely, és Plausitz között ment által. Már az előtt való nap Winzingerode Generalis Taucha városát megszállotta, és ebben a' városban 3 Tisztet, és 400 Közembert el fogott. Az ellenség tudván ezen pontnak fontosságát a' Kozákokat abból kiverte, és a' faluba nagy erőt tett bé. Báró Pahlen, Árnoldi Oberstertől, kinek ekkor egyik lába ellövetett, vitézül segítettén, jelesen megtámadta az ellenséget, a' falut el foglalta, a' benne lévő 2 batalion Szászokat körül vette, és elfogta. Ezután a' Lovasság előre nyomult, és magát, Gróf Neipperg Dandárjával, melly Gróf Bubna Generalis vezérlése alatt, a' Benningsen Generalis Ármádájához tartozó Austriai Osztálynak egy része, öszve kaptsolta. Ugyan azon időben Platow Hettmann a' Kozákjaival megérkezett, és kevés szempillantások múlva Constantin Tsászári Nagy Hg. is.

Az ellenség Paunsdorfot elhagyván gyalogságot, és egy batteria ágyút hagyott benne. Bülow Generalis Haditestének parantsoltatott, hogy ezt a falut támadja meg, melylyet nagy vitézséggel végbe is vitt. Az ellenség tüzesen ágyúzott. Több Orosz, és Burkus batteriák feleltek, és magokat meg különböztették. Az Orosz Lovasság, Orurk, Manteuffel, Pahlen, Benkendorf, és Chostak Generálisok vezérlése alatt, a halált megvető rémülhetetlenséggel, melylyet még az ellenség is tisztelt bennök, egy néhány óráig állotta ki száz halált okádó ágyúknak tüzelését. Három óra tájban kezdé Sellershausen, és Volkmersdorff falukból Seregeit ki indítani. A Korona Örökös azt parantsolta az Orosz pattantyúsoknak, hogy az ellenséget támadják meg. Az ellenség előre mozdulása hátráltatott, s az 4 ágyú vesztességgel magát a falukba vissza vonta.

Néhány szempillantások mulva Manteuffel Generálist egy ágyú golyóbis találta, melly ütés miatt utóbb megholt. Ezt a tiszteletre méltó Tisztet közönségesen sajnálják.

A mi Hadlábaink Liptse felé indulván láttuk, hogy az ellenség Mölkau, és Engelsdorf között számotsoportokat indított el, és ugy tette, mintha balszárnyunkat akarná meg kerülni. Bubna Generális, a ki Stetteritz falu helység

előtt állott, Seregeinek homlokrendét meg változtatta, mellyet Gróf Neiperg vitt véghez, és így az ellenség az ő Osztályával szemközbe jutott. Egy Szász pattantyús Tiszt 10 ágyúkkal már hozánk által jött. Ezen helyen a felállítatott Seregek kevesen lévén meg kellett őket szaporítani. Hessen-Homburg Herczegnek parantsoltatván az oda való menetel, a maga mozgásait olly pontossággal, és ügyességgel rendelte el, mint valamelly parádé hadi forgáskor. Bülow Generális ostrommal vette meg számos őrző Seregekkel, és ágyúkkal tellyes Stüntz, és Sellershausen falukat. Az ellenség nyakasan ellent állott; a Burkus Seregek, az ellenség új törekedései ellen is egész éjjel abban megmaradtak. Ez a megtámadás meghatározta ezen napnak kimenetelét ezen az oldalon. Az ellenség azonban szüntelen bal szárnyunk felé nyomult előre, hogy Liptsére való menetelünket akadályoztassa. Mivel ott elegendő ágyú nem volt, Báró de Witt Orosz Generálisra bízta a Korona Örökös, hogy a maga részéről a Szász pattantyúsokat vezérlő Tisztet hívná meg, azon szolgálat tételre, hogy az ő pattantyúsai mind addig szolgálának, míg az Armádának a szoros útakon elmaradt pattantyúsai megérkeznének. Ez a Tiszt, ki már az előtt is szolgált a Herczeg alatt, sietett azt meg tselekedni, és azon 10 ágyúk, mellyek kevéssel az e-

lött Német Ország szolgátságának meg erősítésére voltak rendeltetve, egyszeribe a végre fordítottak, hogy annak függetlenségét bátorságba helyheztessek. Ebből a példából által láthatják a Hódolatok, hogy az a félelem, mellyet ők a szivekben gerjesztenek, azzal a hatalommal együtt, melly azt szerzette, megszűnik. Diederichs Oberster, a Bülow Generális Hadütestéhez tartozó ágyúzó rendnek vezére, ekkor nagy szolgálókat tett. Nem különbben Bogue Kapitány az Anglus Rakétákat szóró Kompánia vezére. Ez a vitéz Hadi Tiszt elesett, mindenek sajnállyak. A Rakéták a leg meghatározottabb következéseket születtek. —

Az ellenség időközben, a magabálján nevezetes Osztályt küldött ki Liptséből, melly Gróf Langeron felé erányzotta menését. Ennek a Generálisnak, a ki Schönefeld falunak elvételekor Seregeivel együtt nagy vitézséggel viaskodott, Gróf St. Priest Generálist kellett védelmezni, a kinek pattantyúsai nem voltak. Cardell Generális vezérlete alatt 20 Svéczi ágyú sebesen megérkezvén, ez a pont bátorságba tétetett, és szüntelen tartó kemény tüzelés által az ellenség sebesen vissza vonulásra kényszerítetett.

Az éjszaka békövetkezvén, a szabad ég alatt hált az Ármáda.

Suchtelen, Stewart, Vincent, Bozzo di Borgo,

és Krusemark egy néhány óráig kemény tűzben voltak. Az elsőnek egy lova meglövetett.

Az ellenség más nap reggel 5 órakor Volkmersdorfból Liptse külső városába húzván magát vissza, azt parantsolta a Korona Örökös Bülow Generálisnak, hogy a várost foglalja el. Ez a megtámadást Hessen Homburg Herczegre bízta; Borstel Generális Osztálya rendeltetett segedelmére. A kapu erősen bé volt palánkoltva, a kőfalak lövőlyukakkal felkészítve; ezek elment nem állván, a mi Seregeink magoknak erőszakkal is út készítették az útszakra. Ekkor Hessen Homburg Hget egy golyóbis találván sebet kapott. Mivel az ellenség a Házakat Katonákkal meg rakta, a viaskodás igen tüzesen folyt, és sok ideig kétséges volt. Hat Svéczi batalionok egy ágyúzó Sereggel segítségre jöven fontos szolgálatot tettek. Döbeln Májor el esett, az Ármádnak nagy kárára. A Svéczi ágyúzókat Edenhielm vezérlette, a ki nehéz sebbe esett. Hessen Homburg Hg. helyett Borstell Generális vette által a vezérletet; ő friss Seregeket hozván magával a várost meg vette, hol minden, ki magát meg nem adta, meg ölettetett.

Az alatt Woroncsoff Generális Dandárjától 5 zászló allya Orosz vadászok nyomultak előre, a várost meg támadó Orosz, és Burkus Seregeknek

segítségére. Krassowszky Oberster vezérlése alatt a' 4-ik Vadász Regiment foglalta el a' Grimmai kaput, és sok ágyúkat nyert el. —

Báró Adlerkreutz mindeütt ott termett, hol a' veszedelem leg nagyobb volt, és maga vitéz példájával serkentette a' Sereget. —

Mivel az ellenség kéntelen volt magát a' Pleisse szoros útjain visszavonni, pogyások, ágyúk, Seregek, vegyesen tolakodtak nyakra före által azon kevés szoros úton, mellyek előttök nyitva maradtak, és ezen közönséges zürzavar miatt majd sohova sem mehettek. Kiki szaladással kívánt meg szabadulni. Tsak nem ugyan azon időben nyomultak bé a' városnak más kapuin a' Sléziai Ármádának, és Benningsen Generálisnak Dandárjai. Az Austriai, és Orosz Tsászárok, a' Burkus Király, és a' Korona Örökös ezen fényes győzedelem után Liptsében öszve jöttek. —

A' Liptse mellett történt ütközetnek következtetése véghetetlenek, és meghatározók. Napoleon Tsászár a' maga Ármádáját már 18-án a' Lützeni, és Weissenfelsi úton vissza kezdte húzni. Ő maga is 19-iken reggel 10 órakor innét elment. Mikor a' Lützen felé nyíló Ranstädti kapuhoz érkezett, már akkor ott az aprófégyverek tüzelése el kezdődvén, a' maga személyére nézve a' Pegau kapura kellett néki

menni. A' Szövetséges Ármádák 15 Generálisokat, azok között Reynier, és Lauriston Vezér Generálisokat fogtak el. Poniatowsky Hg. az Elster vízen által akarván menni, abba belé fúlادott. Ebben találtatott meg Dumoustrier a' 11-ik Haditest Generalstábjának Vezérének holt teste is. Elbe vízében 1000 embernél több belé fúlt. A' Bassanói Hg. gyalogszaladt el. Úgy mondják, hogy Ney Marsal is sebbe esett. 250 ágyúnál, 900 puskaporos szekérnél, 15,000 foglyoknál több, és sok Sasczímerek, és Zászlók estek a' Szövetségesek kezeikbe. Az ellenség 23,000 sebeseknél, és betegknél többet itt hagyott az Ispotályokhoz szükséges dolgokkal együtt

A' Francia Ármádának egész vesztesége tsak nem 60,000 emberre megyen. Minden tudósítások szerint Napoleon a' nagy veszedelemből 75—80,000 emberénél többet meg nem szabadíthatott. A' Szövetséges Ármádák mozgásban vagynak az ő üzésére, minden szempillantásban foglyok, pogyások, és ágyúk hozatnak bé. A' Német, és Lengyel Seregek tsoportosan hagygyák el az ellenség zászlóit, és mindenek azt hirdetik, hogy Német Ország szabadsága Liptse mellett szereztetett meg.

Az ember meg nem foghatja, hogy egy Férfú, ki 30 rendes ütközetekben vezérkedett, és hadi ditsősége által, ambár más régibb

) (

Francia Generálisokét is magának tulajdonítva felemelkedett, a maga Armádáját, egy olly alkalmatlan helyre, mint az volt, hogyan húzhatta össze; holott az Elster, és Pleisse háta megett, egy motsáros, és iszapos föld az által mentelre, és csak egyetlen egy híd volt, mellyen 100,000 embert, és 3000 pogyász szekereket kellett által vinnie. Az ember mint egy kérdi magától: az a nagy Hadi Vezére az, kitől eddig Európa rettegett? —

Leg-is legújabb Hadi Történetek.

Napoleon Tsászár Frankfurtban csak egy óráig mulatván Oct. 31-iken Mainzba megérkezett. —

Az Austriai Tsászári Felség Nov. 3-ikán Schlüchternbe érkezett az ő Tábori Udvarával. —

Nov. 1 napján az egyesült Bajor és Austriai Seregek Frankfurtba bementek. Az ellenség nagyobb erővel jöven ellenek Gróf Re ch b e r g Sachsenhausenbe visszahúzta magát, és a hídnak

egy részét elrontatta. A Franciaíak tehát szörnyű ágyúzáshoz fogtak, és ezen városban sok kárt tettek a Main vizén való általlövöldözésekkel. — Azon közben Gróf Fresnel az egész Seregével Hanauból oda írt, Orloff-O-bester pedig Frankfurtot megkerülvén kintelenítették a Franciaikat Nov. 2-án kitakarodni.

Nov. 2-ikán Dornigheimi főszálláson az egyesült Bajor és Austriai armádának Vezére Gróf Fresnel F. M. Lt. és Bárá Thil a Haszsziai Fő Hg. Udvari Marsalaközött hadi Conventio kötött, melly szerént a Haszsziai Fő Hg. lemond a Renusi Szövetségről, és hadi erejét tüstént az Austriai s Baváriai Seregekkel összekapcsolja. —

Minthogy Dalberg a Frankfurti Nagy Hg. ezen utolsó szempillantásban is az Ellenséggel tartott, az Ország jövédelmé a Szövetségesek számára elfoglaltott.

Kamarális Beneficiumok árendáztatása.

A Felsőes Magyar Királyi Kamara parantsolattyaából következő, Miskóltz, és Mind-szent városában találtató, és a Tapolczai üres Apátursághoz tartozó Királyi Beneficiumok 1814-ik Esztendő 1-ső Jan. kezdődő 3 egy más után következő esztendőkre főgnak árendába e folyó Esztendő Novemberének 15-ik napján licitatio szerint bortsáttatni.

1.) Miskóltzon a Kávéház, Szála, 3 szoba, 2 konyha, 1 pincze, a Sodoma nevű Cúriában.

2.) Ugyan azon Cúriában kettős bólt, felette való 2 szobákkal, konyhával, és kamarával együtt.

3.) Ugyan ott, más kettős bólt, szállás nélkül.

4.) Ugyan ott 1 bólt rosólis arulás végett szolgálható.

5.) Mindszenten Miskóltz mellett, Serház serfőző fazékkal, 3 szobákkal, Konyhával, kamarával, pinczével, granáriummal, nagy Istállóval, és egész Udvarral, a ser, és pálinka főzéshez meg kívántató 3 fazekakkal együtt fel készítve.

6.) Mindszenten egy bólt szobával, és konyhával együtt, melyet eddig 6 esztendeig Bürger 'Sídó 250 Rftba árendált.

7.) Ugyan ott, egy Kováts Műhely szállás nélkül.

Az árenda egyéb feltételeit előre is meg lehet tudni Miskóltzon Prefectus Tit. Dudinszky János Urnál.

M o b i l i á k J e l e n t é s e .

Mínthogy az időnek mostani környülállásai a' Kéz műveknek, és tsinálmányoknak az árát észrevehetőleg le szállították, s ugyan annak alább meg alább szállásában valóban erős reménységet nyújtanak, az alább irt annak okáért a' leg kellemetesebb kötelességei közé számlálja ezen kedves környülállásról az Érdemes Közönséget tudósítani, s egyszer'smind hizelkedik magának, hogy bővebben meg fog kerestetni, mellynek okáért a' maga lerakodó boltjában lévő külömbféle, jó izlésű, válogatott Mobiliákat, Tükröket, Lustereket, Orákat, papiros Spallérokat, Padimentum Szőnyegeket, válogatott formájú Forte-Piánokat, és Parqueteket igen mérsékelt áron alázatosan ajánlja, nem tsak itt Pesten, hanem a' másutt lévő Lerakodó Boltjaiban is (holott az Érdemes vevőket alázatosan kéri, hogy ugyan ott az eladandó portékának árát magában foglaló könyvet magoknak meg mutattassák) úgy mint:

Temesváron Márki Úr Házában az Parádé Piaczon.

Debreczenben Báró Vay Úr Házában a' Német Utszában.

Nagy Váradon a' Város Házában Cipriani Delorto Kereskedő Urnál.

alázatos Szolgája S. A. Vogel
Priv. Mobilia Fabrikás.

P. Bourdaloue Lajos Prédikázióinak Első Darabja, e' mai napon elkészült. Méltóztassanak a' Títtl Praenumeráns Urak az Exemplárjaikat elvitetni; — egyszer'smind jelentem, hogy még most az Praenumeratiót 4 forinttal elveszem. — Trattner János Tamás.

Az Érdemes Olvasókhöz.

Közelgetvén ezen esztendőnek vége, melly a' Világ Historiájában örökre fenmaradandó történetekkel érdemlett figyelmettséget Érdemes Olvasóink előtt, kötelességünknek tartjuk jókor megjelenteni, hogy a' jövő esztendőre is válogatott tárgyakkal, és azoknak gyors közlésével fogunk igyekezni a' Hazafiak hajlandó indulatait megérdemelni. Azért bizodalmasan kérjük minden renden lévő Érd. Olvasóinkat, hogy mennél előbb az Előrefizetést hozzánk be küldene ne terő heltessenek. Az Ujság megmarad ezen formában, és hetenként két árkus, többször Toldalékokkal fog megjelenni. Egész esztendőre 12 forint. Félesztendőre 6 forint az ára. Melly Summát a' Kir. Pósta Hivatalok annyival készebb akarattal küldhetnek meg, mivel, batsak 6 Praenumeranst küldenek is, vagy 10 Exemplárt helyben kiosztanak, egy aján-dék Exemplárral fogunk nekik kedveskedni.

Kultsír István.

Nro. 491.

A' Magyar Theátrumban játszatott.	A' Gabonának piaczi ára Váltó Czédulában.		
N o v e m b e r b e n.	1. Pozsonyi Mérő.	Kedden Garas.	Pénteken Garas.
9. Tölgykoszorú.	Buza. . .	—	123 $\frac{1}{2}$
10. Párisi Vízfordó.	Kétszeres	—	80
11. Stadinger, a' Kovács.	Rozs. . .	—	53 $\frac{1}{2}$
12. Othello.	Árpa. . .	—	53 $\frac{1}{2}$
13. Szirthegeyi György.	Zab . . .	—	34 $\frac{2}{3}$
	Kukuricza	—	60

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K.

(40.)

Pesten Szerdán Sz. András - Hava 17-dik napján 1813.

Urhem cudad Alexander donabat vesanus, et qui nihil animo non grande conciperet, cum ille cui donabatur se ipse mensus tanti muneris invidiam refugisset: Non quaero, inquit, quid te accipere deceat, sed quid me dare.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

A Hönörültességnek, és jótéviségnek munkássága Pest városában különösen fogatos volt; mert az utóbbi levelünkben említettett Requiemet minden Parochiákban megtartván az adakozás igen nagy lett. Nevezetesen a' Fő Plébániában bejött: 2279 fl. 9 Arany. A' P. Franciscánusoknál: 2000 fl. 30 xr. A' Theresia városban: 135 fl. A' Jósef városban: 97 fl.

Györből illy tudósítást közlenek:

Andrásy Dávid Tsászári Kir. General-Major, a' Mária Theresia Katona Rendjének Vitéze, ki e' folyó esztendő Augusztusának 27-ik napján Dreszda előtt vitézül elesett, Nagy Györben 1762 Esztendőben Dec. 20-ik napján jeles Szüléktől (Andrásy Jánostól, és Torkos Juliánnától) született. Jó idején 1778-ban Sept. 2-ik napján, akkor Gyulay Samuel, most Eszterházy Gyula

log Regimentjénél lépett Tsászári Kir. Katonai szolgálatba, és magát minden alkalmatossággal, a' Török Háborúban, a' Francia Háborúkban, a' Rhénusnál, és Olaszországban, nevezetesen pedig Aspernél jelesen meg különböztette, holott ő a' többek között, a' sokkal számosabb ellenséget, midőn az a' közép Seregen által akart törni, vitéz bátorsággal fentartóztatta, és vitézsége által magának a' Mária Theresia Katona Rendjének Heresztjét nyerte. Hasonló meg különböztetéssel viaskodott ő, mint a' Collorédó Jerómos derek Gyalog Regimentnek Oberstere, a' múlt esztendőben az Oroszok ellen visélt Táborozásban a' Tsász. Kir. segítő Seregeknél. Nagyon segítette a' Podubnie mellett nyert győzedelmet, holott alólla lova elövetett, maga is nehéz sebeket kapott, és tsak vitéz bajvivó társainak segedelmek által szabadult ki a' mótársból, mellybe süllyede vala. Ő Tsász. Kir. Felsője ötöt, ezen vitéz tette után, jutalomul

(11. Fesztyendő.)

101

mindjárt Generál-Majorrá nevezte. — A' mostani ditsösséges, és győzedelemmel tellyes Táborozásnak ki újulását, és győzedelmeit ő, Moreauval együtt mint egy felszentelte. Sok sebeket kapván tudniüllik: egy ellenséges golyóbis bal oldalát elszakasztotta, 's hirtelen halál vetett véget a' nagy viaskodásnak közepette, ditsösséggel, és érdemmel tellyes életének. Az ő nemes szívü Hadisegédje Sauer Felhadnagy a' Vitéznek holt testét a' tűz közül kihozván, Dreszdától másfél órányira Reinitzben eltemette. Az elhunyt Vitéz, úgy is mint Katona, úgy is mint ember, úgy is mint Hazafi, és végezetre úgy is mint Barát, egy volt a' szeretetre leg méltóbb emberek közül. Maga ditsösséges állapotját tüzesen szeretvén, két élő testvéreinek fiait többnyire arra neveltette, kik közül többen már szolgálatban is vagynak. — A' Nagy Györi, Augustai Vallást (mellyet ő maga is vallott) követők Gyülekezete Oct. 3-ik napján inneplette emlékezetét, egy közönséges Vallásbéli emlék szertartás innepe által, mellynek alkalmatosságával Tiszt. Síkos Prédikátor Úr jeles hallotti Tanítást tartott. —

NÉMET ORSZÁG.

Az Austriai Tsászár Ő Felsege Nov. 5-iken dél tájban Hanauba érkezett, és ott a' sebbe esett Gróf Wrede Lov. Generálist meglátogatta. Ezen jeles Vezérnek egészé-

ge már akkor jóvulni kezdett, és, a' mint bizonyosnak tartják már vezedelmen kívül volt. Az ő szállása Hanauban Kaula Udvari-Factory házában vagyon.

Nov. 5-iken dél után egy óra tájban az Orosz Tsászár Ő Felsege az Orosz, és Burkus Gárdákkal, mellyeket maga Constantin Orosz Nagy Hg. vezetett vala, méne be Frankfurt városába. A' harangok zengése, 's a' nép örvendezése ditsóította ezen bemenetelt. Ő Felsege lóháton ment be, valamint az egész útját is többnyire mindennütt lóháton teszi. A' Frankfurti Ujság azt a' megjegyzést teszi, hogy olly szép volt ezen Gárda Lovasság, hogy alig lehet elhinni, hogy Moszkvától a' Rénusig jöttében illy jó állapotban maradjon egy hadi Sereg.

Felseges Urunk az Austriai Tsászár, 's Magyar Király Nov. 6-ikán az Orosz Tsászár oldala mellett fényes Bemenetelt tartott Frankfurt városába. Ezen jelenésen való örömét a' Városi Lakosoknak lehetetlen leírni.

A' Hanau i ütközethen a' Francia Armádából 15,000 ember esett el: de ugyan ott a' Baváriai Armádából elesett két jeles Herczegfi is, u. m. Oettingen - Spielberg, és Oettinger-Wallenstein. Herczegek: egyik Kapitány, a' második Major volt a' Baváriai Kir. szolgálatban.

Azon Orosz Lovag Osztály, melly Nov. 2-ikán Darmstadban

volt, onnan Gernsheimba ment, és azon éjszaka Mensdorf Obester vezérlése alatt a Rhénuson által szállott; a vízhez közel lévő helységeket mind fellázzította: de mivel kevés emberc volt, a Francia földön meg nem maradhatott: hanem más nap visszatért, Gernsheimba.

Ugy hallik, hogy a Szász Királynak lakására Syedt nevű városka (Uker-Markban) rendeltetett, és oda ötlet Anstätt Orosz Titkos Tanácsos késérte.

HADI TÖRTÉNETEK.

Napoleon Tsászár Mainz-ból Párisba ment.

Az Elbe vizének alsóbb részei mellett Wallmoden Generális vezérlése alatt lévő Szövetséges Seregek Octoberi tetteikről, így írnak a Berliini újságok:

Melkhoffi Főszálláson Lüthteen mellett October 22-iken 1813.

A Gördei ütközet után, az Elbe bal partján, annyira elvágattott az ellenségnek közösülése, hogy néki egy útjánál Hamburgtól Brémaig több nem maradt, a mellyet azomban már sok ízben Kozák szakaszok elvágták. Mind az által Davoust Marsall egyszer választott állásában megmaradt. A Stecknitz vizét, mellyen az iszap miatt tsak kevés helyeken lehet által menni, ott mindenütt sánczokkal meg erősítette; valamint kivált a Lauenburgi, és Mollni ör-helyeket, és a Ratzeburgi tetőkon-

a Fő-Tábor helyet, mellynek homlokához, és oldalához az ottani tavak, és rétek miatt, nehezen férhetni. Bal szárnyon a Lübecki vár erősségei, a mennyire szükséges volt, ismét helyre hozattak. Az ellenség célját jobban ki akarván tanulni Gróf Wallmoden General-Lieutenant elvégezte, hogy vizsgálódó mozgásokat tegyen. Tetteborn Generalis Oct. 6-ika éjjelén az Elbén által Boitzenburgba ment, hogy a Lauenburgi ör-helyeket szemmel tartsa, és az ellenségnek figyelmetességét, az Elbe bal partjáról annál inkább elfordítsa. Vegesack, és Dörenberg Generalis 6-ikban, és 7-ikben tüzesen nyughatatlankodtatták, az ellenségnek minden állásait, melly alkalmatossággal mind a két részről, néhány százan meghaltak, vagy sebbe estek. Azt gondolván az ellenség, hogy a hamis hír szerint meg fogna támadtatni Zollenspiekertől, sőt még Hamburgtól is, a mennyire lehetett, minden Seregeit ide húzta. Azon kettős célzt tehát, hogy az ellenségnek, minden figyelmetességét ide vonjuk, és az állását jobban kitanuljuk, ellértük.

Tetteborn Generalis ezután 8-ik, és 9-ik között való éjjel az Elbén vissza ment, és sebes lépésekkel sietvén Oct. 13-ikán jókor reggel Bréma elejébe meg érkezett két napi verekedés után, mellyben a város is lövöldöztetett, és az ellenség Kommendánsa Tullier Oberster is el esett. Az

őrizet, melly még 1100 emberből állott, egyezés szerint magát megadta, olyan feltétel alatt, hogy a' Rhénuson által mégyen, és azon innét fegyvert nem fog. E képen kezünkbe esett 14 ágyú, 2 mosár, 200 tellyesen felkészült hadi lovak, és más Tábori szerek, és tele kaszszak 300,000 Frankkal együtt. A' vár erősségei lerontattak. Az ellenség a' környékben Seregeket gyűjteni próbálgatott, 's a' végre a' Nienburgba lévőket is kibűzta. Tettenborn Generális, sebesen oda ment, az ottani sánczokat széllyel szóratta, és az Elbéhez ismét közelebb jövén az alatt Brémát egy Sereg szakaszszal el foglalva tartotta. Ez által Davoust Marsalnak utolsó közösülése is elvágattatott, és ő Dámára szorítottatott.

Kétségkívül abból a' célból, hogy meg tudhassa által ment e az egész Haditest az Elbén, 18-án reggel vizsgálódni kezdett az ellenség a' mi Tábornszemeinknél, 's e végre 6 bataliont, 12 svadront, és 2 ágyúzót fordított. Az egész Sereg vezérlése Romé Francia Generálisra volt bízva, a' ki egy szakaszszal Zarentin felé akart előre nyomulni, a' más pedig az alatt Valluhnának ment. Simolin Kapitány alatt az Orosz - Német-Légio-Huszár Regiment más fél svadrona, és Lützow 300 vadásza éjjel megbúván, Rogelnél észrevették az ellenség jövetelét. A' Kapitány, Huszáraival hirtelen az el-

lenség homlok rendjére tsapott, minék előtte az kiterjeszkehetett volna. —

Vezérjek Romé Generális, ki azon helyen állott, 30 emberrel elszakasztatván, az ottan volt tóba ugrott, mellyben azon szempillantásban, midőn úszva vissza térne, hogy magát foglyúl adja, egy golyóbis találván a' víz alá merült; a' többiek elfogattak.

Az ellenség, illy hirtelen esett megtámadtatásán, és vezér Generálisának el vesztésén megrémülvén, állásában megmaradt, és azal meg elégedett, hogy egyes Huszár őrhelyünkre ágyúzott. A' másik ellenséges szakasz Valluhnán volt Tábornszemeinket támadta meg, de mivel itt is bátorsággal fogadtuk, és az első szakasz szerentsétlenségét is meg hallotta, ez is meg állott, és sikertelen ágyúzása után, állásába vissza tért, és így az ellenség célja, kevés Seregekből álló Tábor szemeink vigyázása, és bátorsága által semmivé tétetett.

A' Pleisseba fuladott Poniatovszky Herczegnek holt testét egy halász kifogván, azt sokat érő drága öltözetéről meg esmérte. A' holt testet látni akaró számos újság kívánóknak pénzért mutogatta, és az által 50—60 tallért kapott, ezt Potocki Gróf meg hallván, oda ment, és a' holt testet meg esmérte, a' hat gyűrűkért, mellyeket a' Herczeg, újjain viselt, száz

Fridrik aranyokat adott a Halász-
 nak. A Halászeget meg akart tartani
 magának, emlékezetnek okáért,
 a mint ő mondá. A Gróf azt felelte
 néki, hogy ezen vagyont, a Herczeg
 testvér Húgának hijja nélkül akarná
 vissza adni, és így a Halász emlékezetnek
 okáért, a meg hólnak arany piksisével
 meg elégedett. A holt test pedig nagy
 pompával, és minden lehető Tábori
 tisztelettel el temettetett.

A' Berlini Újságok a' Svécziái
 Korona Hg. szállásáról írják a' kö-
 vetkezendő Tizenkilencedik
 Bülletint.

Mühlhauseni Főszállás
 on Oct. 28-án 1813.

Tegnap a' Korona Örökös Fő-
 szállását Mühlhausenbe tette, hová
 Merseburgon, Querfurton, Arter-
 nen, és Sondershausenen által elő-
 re nyomult.

A' Liptsei ütközetnek, nagy
 következesei, naponként nagyobb
 világosságra jöttek. Napoleon
 Armádája sietve vonja magát visz-
 sza, és Seregéből minden nap so-
 kat vesz. Erfurt felé vette útját.
 A' későbbi tudósítások szerint ezt
 a' várost is elfoglalták a' Szövetsé-
 gesek. Blücher Feldmarsal nyo-
 ban üzi az ellenséget; a' Tseh Or-
 szági nagy Armáda pedig, melly-
 nek Főszállása 24-iken Waimárban
 volt, a' bal szárnyának oldalvást
 megy; az Éjszaki Német Armáda
 pedig a' jobb szárnyát részént
 oldalvást veszi, részént pedig azt

körül keríti. York, és Wasil-
 tsikow, kik a' Sléziái Armáda-
 nak Dandárját tészik, az ellenség
 hátuljáró Seregét Weissenfels, és
 Freiburg mellett megtámadták,
 belölte 4000 elfogtak, 40 ágyút,
 sok puskaporos szekeret, és po-
 gyásztelvettek. Bubna Generális
 Buttelstädtben 600-at a' Tsászári
 Testörző Seregből elfogott, és
 Benningsen Generális a' Bi-
 brán által Rastenbergebe menvén,
 az úton sok kóborlókat, s elha-
 gyott ágyúkat, és puskaporos sze-
 kereket talált. Az Erfurti úton Na-
 poleon Tsászár parantsolatjára
 600 puskaporos szekereknél többet
 a' levegőbe felvettettek.

Chrapowitzky Oberster
 22-iken Gotha városába Katonát
 küldött, és ott Báró St. Aignan
 Francia Ministert, 73 Katona
 Tisztet, és 900 Közembert elfogott.
 30 puskaporos szekeret a' levegőbe
 vettetett. Ezután Molschlebenben
 egyesítette magát Ilo waiski XII.
 Generálissal, ki a' nagy Armáda-
 tól küldetett, a' Francia Armáda-
 nak meg kerülésére. Benken-
 dorf Oberster ugyan azon időben
 az ellenséget egész Erfurti útjában
 zaklatta, Sebastiani Lovasai-
 val szüntelen tsatázott, és közzü-
 lök sokakat effogott. Czerni-
 tscheff Generális, kinek Osz-
 tályához tartoztak az említett sza-
 guldozó Seregek, Eisenachba ment,
 hogy az ellenséges Hadlábaknak
 elején meg előzhesse.

19-iken Mark - Ranstädtben

hált Napoléon Császár, 20-ikán Weissenfelsben, 21-iken Eckartsbergben, 23-ikán reggel Erfurtban volt; onnan Gothába ment. Az elfogott Levelekből az sül ki, hogy az utak fegyvertelen, ruhátalan sok szökevényekkel telle vannak.

St. Cyr Marsall Dreszdából Torgau felé valamelly mozgást tett, hihető olly czélból, hogy azon várnak, és Wittenbergnek őrizetét magához vévén, Magdeburghoz, onnan pedig Franciaországba mehessen. Számos Armáda szakaszok gyűlnek minden oldalról össze, hogy ötöt megverjék, és a közözléstől elszakasszák. Tauenzien Generális Roszlau környékében vagon, és Hirschfeld, 's Thümen Generálisok Osztályát magához húzza. Gróf Tauenzien Generális St. Cyr Marsal mozgásaira vigyáz, és Benningsen Generális, kinek Armádája, már, a Korona Herczegével egyesült Doctoroff Generális Haditestét ugyan annak erényébe igazítja, és az Orosz, 's Burkus Seregek vezérlését által veszi, a mellyek itt az ellenség ellen vagnak rendelve. Gróf Strogonoff Generális Osztálya, a Korona Örökös Armádájával fog egyesülni.

Tettenborn Generális, ki egy könnyű Osztállyal Lüneburg mellett állott, Oct. 15-iken Bréma városát gyezés szerint meg vette. Gróf Walmoden Generális, Davoust Marsal Armádájának moz-

gásait semmel tartotta, a'ki magát úgy látszik nem sokára vissza húzza. —

A' Liptsei ütközetben, az Éjszaki Német Szövetséges Armáda egész vesztesége 2—3000 holtakra, és sebesekre mégyen. A' Gróf Langeron Generalis vesztesége többre megy. Ez a' Gen. véghetetlenül ditséri Kaptzewitsch, Gróf St. Priest, és Rondzewitsch Generálisoknak, és minden Tisztjeinek, 's Katonainak magok' viseletét. —

Az Oct. 18-ik ütközetben Stewart Anglus G. L. az Anglus Rakéták lövöldöző rendét, a' legnagyobb tűz között maga állította fel, és a' Korona Hg. parantsolatait, annak nagy megelégedésére maga önként véghez vitte.

Tawast, és Löwenhielm Generálisok magokat nagyon megkülönböztették. Az első, az ellenség által kiményen védelmezett pontra, két 12 ágyús battériát hozott, mellyek által az Armáda ezen oldala bátorságba tétetett. Süremain Generális maga igazgatott egy Svécziai ágyút, mellyből a' Liptsei kaput azután a' város utzáira löttek.

Wintzingerode Generalis, a' vassága Vachig nyomult előre, és üzte az ellenséget, mellynek egy része Wetzlar felé tart. Ez a' Generális a' Liptsei ütközetben már más versben is ki tündöklött talentumait, és vitézségét ki mutatta. Az Orosz Gyalogság, hajdani di-

tsőségét, mindenkor meg különböztetett vitézsége által meg erősítette. Woronzoff, Laptieff, Happe, és Wouitsch Generálisok magok viseletek által Ö. Kir. Magasságának tellyes meg elégedését meg nyerték.

A' Svéd Korona Hercegnek Főszállásán ezen Bulletin jelent meg:

Huszadik Bulletin.

Heiligenstadtban Oct. 30-ikán 1813.

A' Korona Hg. ma ezen városba tette Főszállását. — Napoleon Tsászár a' Rénus felé folyvást vissza vonúl. A' Szövetséges Ármádák nyomban követik, 's minden oldalról zaklatják. Minden tudósítások megegyeznek abban, hogy mintsen több 50—60,000 emberénél. Ami még ezen kívül Seregeiből fenmaradott, az el vagyonszéljedve, 's fegyvertelen minden bizonyos erányzás nélkül az erdőkben tévelyeg.

Czernitseff Generalis az Éjszaki Német Orszáki Ármáda Dandárjainak egyik Vezére Oct. 25-iken Elsterodánál Eisenach mellett Furnier Osztályos Fr. Generalis alatt lévő 800 Lovagot megtámadta, 's egy mély útba szorítván tsaknem az egész Seregét felkonczolta. Ezen alkalmatossággal Czernitseff Generalis 300 embert elfogott. — Méltó itten azt megjegyezni, hogy az említett Genera-

lis ezen tsatában tsak 300 Kozákkal volt.

Meghallván Czernitseff Generalis, hogy 27-iken éjjel az Ifjú Gárdának egy része Fuldában hált, minekutánna Howaiszky XII. Generalissal magát öszvekaptsolta, elküldé Benkenorf Oberstert Fuldába, 's ezen Tiszt olly helyesen tellyesítette a' parantsolatot, hogy az ellenséget a' városból kiüzte, 's belőle 500-at elfogott. Ugyan ott egy nagy Hombárt elrontatott. Minthogy ez az Ifjú Gárda a' Francia Ármádának mintegy Elöljáró Serege volt, tehát Czernitseff Generalis ezen Sereg, és Napoleon Tsászár között megállott, 's ott várta be a' Francia Ármádának következő tsapatjait. Mihent közelgettek, tüstént megtámadtatta őket a' Generalis. A' Gárdának három Svadron Gensd'armesit viszszyomta, úgy, hogy azok kintelenek voltak magokat az Ármáda nagyához kaptsolni. Így tehát Czernitseff Generalis mint egy Elöljáró Serege Napoleon Tsászárnak: tsak azzal a' különbséggel, hogy a' magazinait elpusztítja, 's az utakat rettenetesen megrontja.

Gróf Woronzow Gen Lt. Oct. 28-ikán reggel Seregeinek egy részével Kaszszelbe beszállott. Egynehány óra mulva pedig Gróf St. Priestnek a' Sléziai Ármádatól jövő Serege ment be. Ma Gróf Woronzow maga is beszállott a' városba, 's Báró Winzinge-

rode az egész hadával Hiaszszelhez
útban vagon. —

Mivel a' Vesztfáli Király a' Lip-
tse mellett volt ütközeteknek követ-
kezéseit nem tudta, tehát még 24-
ikben tsendesesen vólt Hiaszszelben
a' 4—5000 új Katonái között. Bá-
tyának szerentséllenséget tsak Oct.
25-iken tudta meg. Azért Oct. 26-án
hirtelenséggel elhagyta a' várost, és
Veczláron által Koblenczbe ment.

Cara St. Cyr Generalis me-
gint be ment Brema városába: de
hihető, hogy ottan nem soká ma-
radhat. —

ÉJSZAKI - AMÉRIKA.

Az Anglus Újságok tellyesek
sok új hírekkel ezen Statusok fel-
lől: de ezek Aug. 8-ik napjánál
kilyebb nem terjednek, és kevés
nevezetes dolog vagon benne.
Azt láthatni, hogy a' Felső Kana-
dai Táborozás, mellyet az Ameri-
kai Seregek már Aprilis vége felé
York Fő város, és George vára
megvételel kezdettek, azólta elő-
nem ment; hogy mind a' két rész-
ről való Seregek magok állásaik-
ban vigyáznak, és az apró tsátázá-
sok, mellyek közöttök ollykor tör-
ténnek, mind két részről egyará-
nyosok. Még Aug. 1-ső napján az
Amerikai Sereg Táborhelye Le-
wis Generalis alatt Georgeben
vólt, és a' Fő erő Dearborn
Generalis alatt Niagara-mellett ál-
lott. Itt feküdt Chaucey Com-
modornak Amerikai hajós Sereg

Osztálya is. Rottenburg Gene-
rális vezérlése alatt álló Anglus Se-
regek tsak 7 mértföldnyire vagy-
nak Georgetól. Az ő Táborhelyek
St. Dávidban vólt. Prevost Ge-
nerális Anglus Fő Vezér folyvást
Kingstonban állott.

Az Anglus nagy Hadihajós Se-
reg, a' tenger partokat szüntelen
nyughatatlankodtatta, és fenyeget-
te. Mivel ez által kéntelenítettnek
magokat óltalmazó állapotban tar-
tani, és szüntelen vigyázni az Á-
merikaiak, ugy látszik, hogy ezen
Hajós Sereg a' Kanadában való
munkálkodásokat is akarja akadá-
lyoztatni, mert e' miatt a' Kana-
dai Sereg elegendő segítséget nem
kaphat. Aug. elején egy Anglus
hajós Sereg tsapat ielent meg Bal-
timore előtt, melly miatt minde-
nek meg rémültek. Ez apró hajó-
kon Seregeket küldött a' Chesapea-
ki tenger öblön Patapske folyó vi-
zére felfelé.

A' Seregek, kik előtt az Amé-
rikai Katonák magokat vissza von-
ták, bizonyos távolságra közeli-
tettek a' városhoz, és Kent Szige-
tét elfoglalták, mellyből nehéz le-
szen őket ismét kiverni, pedig a'
hajós Seregnek óltalom helyül szol-
gál. —

A' Constitution, Macedonian,
és Constellation nevű Amerikai,
tengerre botsátkozott fregátokról,
az a' hír érkezett, hogy a' Brasiliai
tenger partoknál keresztül kasúl ha-
jókáznak. A' President mind egyre
az Éjszaki tengeren szédelgett. —

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K.

(41.)

Pesten Szombaton Sz. András - Hava 20-dik napján 1813.

Ne nézzd irigy szemmel másnak gazdagságát,
Munkás légy 's eléred az ő boldogságát.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Közelebb múlt hetfőn-éjfélt után két óra tájban nagyon érezhető földindulás tapasztaltatott nálunk, mellyre számtalan az ágyaiból kiugrottak: de mivel csak zökkenés formán esett a mozgás, nem voltak káros következései. —

Tretter Urnak a' minap jelentett két alkalmatosságbeli műjatság adása által az Olasz, és a Nagy Armádánál lévő Fegyveresek számára bejött: a' Bálból 723. — a' Musikás Acemiaból 795 fl.

Zágrábból jelentetik, hogy Fő Tiszt. Buzini Jellachich Ignáez Kanonok, és Kántor, a' Bánalis Táblának Prelátusa, hosszas betegsége után életének 70-ik esztendejében Sept. 28-ikán megholt.

HADI TÖRTÉNETEK.

Az Ekmühli Hg. (Dávoust Marsal) még Oct. 26-ikán a' Steknicz mellett állott. Azt lehetett észre-

(II. Félasztendő.)

venni, hogy Zollenspiekernél hidat készített. Semmi bizonyost nem tudhatni szándékáról. Némelly értelmesebb személyek azt állítják, hogy Napoleon azt parantsolta volna, hogy Hamburgban, a' meddig csak lehetséges, tartózkodjék, nehogy ellenkező esetben Dánia is a' Szövetségesekhez álljon. — A' Francziák, és a' Dánusok épen nem férnek meg egymással. Az Armáda igen hajlandó a' Szövetségesekhez, 's azt nyughatatlanul várja, hogy a' Király is kinyilatkoztassa magát.

A' Szász Armáda a' Szövetségesekhez állván, 's az Éjszaki Német Armádát Liptsében fegyverben barátságosan fogadván, nem sokára az Armáda sorai közé fog kiállítatni. A' Generalisok, Tisztek, 's Közkatonák mind azt a' szempillantást óhajtják, hogy a' Francziáktól vett sérelmeiket meg-hoszúlhassák. —

A' Würtenbergi Király a' Szövetséghez állott. Seregei már Asaffenburgnál vannak, 's az Austriai 's Bajor egyesült Seregekhez fog-

ják magokat kaptsolni. Gróf Wrede Lov. Generalisának Vezérsége alatt. —

Hannoverának megszabadítása is közel vagyon. Az igazságos Hatalom elfogja azt rontani, a' mit az erőszakos alkotott. —

Következendő Hadi Hirdetményt botsátotta ki Hg. Schwarzenberg F. M. Hadi Fő Vezér, a' Liptsei örök emlékezetű ütközetet meg előző napon a' Szövetséges Ármádákhoz:

Hadi Hirdetmény.

Pegau Főszállásból Oct. 15-iken 1813.

A' szent háborúnak leg fontosabb Epochája jelen van, derék Vitézek! a' meg határozó óra üt: készüllyetek az ütközetre. A' köté, melly hatalmas Nemzeteket egy nagy célra egyesít, a' Tsata mezején szorossabban, és erősebben öszve köttetik.

Oroszok! Burkusok! Austriaiak! egy ügyért viaskodtok! Európa szabadságáért, fiaitok függetlenségéért neveitek halhatatlanságáért.

Mindnyájan egyért, és kiki minnyájáért. Ezen felséges főrfiúi bátorsággal kezdjétek el a' szent viaskodást. A' leg meg határozóbb órában is maradjatok hívek eránta, és a' győzelem a' tiétek Hg. Schwarzenberg Károly Feldmarschall.

A' Westfáliai Oct. 29-iki Moniteur (melly ezen nap német, és francia nyelven, de Westfáliai czimer nélkül jelent meg) Casselből a' fellyebb ki tett napon ezeket írja:

Gróf St. Priest G. L. az Orosz Tsászár Ö Felsege General Adjutánsa, a' 8-ik Haditestet vezérelvén, a' mi városunkba a' lakosok örvendező kiáltásaik között bé jött, a' kiknek jövendőbeli tsendességeért kezes az Orosz Ármádák jelenlétele. Közönségesen bámúlták ezen jeles Seregeknek magok tartását, és állapotját, a' kiken semmi tekintetben meg nem lástoztak, a' két háborús esztendő, és 700 német mértföldnyi utazások terheinek jelei. Azt mondják, hogy a' Svécziái Korona Hg. is néhány napok alatt itt leszen. A' Dandárja már Cappelben vagyon.

A' Westfáliai Oct. 31-iki Moniteur Casselből a' fellyebb ki tett napon ezeket foglalja magában:

Az ágyúk durrogása, és a' harangok zúgása jelentették tegnap reggel Ö Magasságának, a' Haszsziai Választó Herczegnek meg érkezését. Valósággal meg is érkezett Ö Magassága 2 órakor, a' számtalan nép örömkialtásai között ide.

A' Föld népe, erdő mesterek, vadászok, és a' Nemzeti Testörző Sereg, régi Zászlójokat vívén kezdették sűrű rendekben a' bé menetelt, közepettek háláadó dítséreték éneklésével emelkedtek

Seregek Urához, azután gyenge Szűzek következtek, kik az utakat virágokkal bé hintették. Az ablakokból virág koszorúkat, és tsmókat hánytak a Herczegre, a ki egy Osztály lovas vadászoktól kísértetvén, az örömtől meg részegedett kiáltozó nép tolakodásától alig mehetett előre, mivel az, leg szentebb jávainak ismét lett meg nyeresének felséges érzésével, azoknak kedves záloga körül öszve csoportozott. Öt minden látni akarta, vele szóllani, karjaival által ölelni, és melyén buzgó érzéseit ki sirni, mely ellene áthatatlanúl minden szíveket bé töltött. A Herczeg is hasonló felséges megilletődéssel vette, azon hűséges Német szíveknek ditső ki ömlését. A Nemzeti Testörző Sereg, minden rendű, és vallású Polgárok lóháton, és gyalog egyvelgest rekesztették bé a kísérő Sereget. Ö Herczegi Magassága a veres Ház nevű Vendégfogadóba szállott meg, holott a Vadászoknak volt az szerentséjek, Ö Magasságának az Örizet szolgálatot megtenni.

Estve bál volt az énekes Játszó színházban, melyet a Haszsziai Korona Örökös Herczegen kívül, Gróf St. Priest Orosz Tsászári Vezér Generális, és a jelen volt Orosz Tsászári Generálisok, és Stabális Tisztek jelenléteikkel megtiszteltek. Az egész város pompásan ki volt világosítva, és ama szép nemzeti érzés igaz kijelentésének meg bizonyítása, melyet

semmi idegen akarat nem parantsolhat, ha tsak szeretettel, és bizodalommal tellyes szívekből nem származik, ezt a szerentsés napot egyszersmind a leg fontosabbá, és leg emlékezetesebbé tette azok között, mellyeket valaha ért a mi városunk.

Frankfurtban Nov.
6-ikán 2813.

A mai nap örökre el felejthetetlen lészen Frankfurt Annálsai-ban.

Az Austriai Tsászár Ö Felsége ez nap tartotta, az el múlt hónapban nyert, 's a világot bámúlásra ragadó ditsőséges gyözelem után pompás bejövetelet.

Orosz Tsászár Ö Felsége, Hg. Schwarczenberg F. M. Fő Vezértől, és számos Katonaságtól kísértetve, az Austriai Tsászár Ö Felségének reggeli 10 órákor a Hanau úton elejébe lovaglott. Egy órányira a varostól találkoztak együve a két Tsászári Felségek, 's egymást köszöntvén egy darabig együtt kotsiztak. A Hanaui kapuhoz közel mind a két Uralkodó a kotsiból kiszállott, lóra ült, és a városba bejött. Orosz Tsászári Testörzők menének elől Constantin Nagy Herczeg vezérelvén őket, ezek után következett a Lovas polgári Gárda; annak utánna Ö Tsászári Felségek számos, és pompás Katonai, és porgári Fő Személyektől kísértetvén. Több Aus-

triai Lovas Regimentek rekesztették bé a' bėjövetel sorát.

A' Kapunál az Austriai Tsászárt Ő Felségét, Frankfurt városának Igazgatójává ki neveztetett Hg. Hessen - Homburg F. I. Leop. F. M. L. és az oda gyülekezett Magistrátus fogadta, ki is Ő Felségének a' város külsait által adta rövid köszöntő Beszéddel, mellyre Ő Felsége fontosán felelt. —

Az útszák két felől, sok ezer nézőkkel tömve vóltak, Austriai Gyalog Katonák parádeoztak lobogó Zászlókkal, és zengő műsikával. Az ágyúk durrogása, 's az örömtől meg részegedett nép örvendő kiáltása a' levegőt bé töltötte. —

A' bėjövők sora a' Minden-szentek, a' Zeil, Katalin kapuja, Liebfrauenberg, Neue-Kräm, és a' Römerberg nevű útszákön egyenesen a' Káptalan Templomába ment. —

Frankfurt, az a' Német Ország Históriájában olly sok felséges emlékezetek által felszenteltetett Frankfurt, választatott a' végre, hogy annak köfalai között a' Lip-tsei, és Hanau mezőkön nyert ditső győzedelmekért, mellyek Német Ország, 's Európa megszabadításának talpkövét megvetették, nyújtasson bé a' leg főbb Valóság-nak a' háladó áldozat.

A' Káptalan Templomának aj-tainál, az oda sereglett Papság,

és Elöljáróság fogadták Ő Felségeket, és az elsőbkek előjárulása közben menyezetek alatt készített helyekre menének Ő Felségek, hogy a' minden győzedelmek Felséges Adójának, kinek Mindenhatósága előtt a' Földnek Országlól tédet fejet hajtanak, Ő Felségek buzgó Hálaadásokat bé mutassák.

A' Mise végződése után a' Main partjaira ki szegezett ágyúknak durrogása alatt a' Sz. Ambros Háladó éneke elénekeltetett, melly után Ő Felségek a' Römer, és Liebfrauenberg nevű útszákön a' Zeilra vissza tértek, és minden jelen vólt Seregeket magok előtt által mentekben megtekintettek.

Az Austriai Tsászár Ő Felsége, minekutánna az Orosz Tsászár Ő Felségét Palotájába vezette volna, maga, a' számára készített Her-czeg Primási Palotában vett szállást, és az Orosz Tsászár Ő Felségével ott együtt ebédelt.

Estve ezen napnak meg ünneplésére, a' pompásan ki világosított Játszószínen, ama Mozárt által szerzetett „Titus“ műsíkás darabot játszották, mellyet mind a' két Felségek jelenlétekkel meg tiszteltek, és minden jelen vóltaknak öröm kiáltozásaik, 's a' doboknak, és trombitáknak harsogásaik között fogadtak.

Az egész Város mint tegnap, az Orosz Tsászár Ő Felsége meg érkezésének ünneplésére, úgy ma is leg-pompásabban ki vólt világo-

sítva, és az örömtől meg részegedett tömegtelen sokaságú nép lepte el, késő éjszakáig az útszákát.

Nevezetes dolog az, hogy az utóbbi, bizony nem szántsándékkal lett ki világoztatva Frankfurt városának, esztendővel ez előtt Napoleon Császárnak Moszkvába lett bé menetelére történt, és most a nagy történetekkel tellyes egy esztendő után Sándor Császár Ő Felsége ide lett bėjövetelének kedves ünneplésére, épen az nap világoztatott ki Frankfurt városa.

Nem kevésbé emlékezetes dolog az is, hogy a mai napi bėjövetelkor ebben a városban ki állított Seregeknek egy jó nagy része, épen azon Regementekből áll, mellyek a jelen való haború kiütésekor még Béts városának Őrizetén voltak, és most az Austriai-Baváriai Ármárával Frankfurtba jöttek. Ők, kedves Monáráhájokat ismét meg látván, ki mondhatatlan örvendező kiáltásaik által nyilatkoztatták ki nagy örömeiket.

Német Ország minden részeiből ide tódult idegenek sokasága, rendkívül való. A két Császári Felség Tábori szállásán kívül, Hg, Schwarzenberg F. M. Fő Vezér Főszállása is itt vagon. Minden, eddig a Rhenusi Szövetséghez tartozott Német Fejedelmi Tartományok Követei is jelen vannak. —

A Burkus Király Ő Felsége, Berlinből Boroszlóba ment, min-

den órán ide váratik. A Burkus Korona Örökös Hg. ma estve már ide érkezett. —

Frankfurtból az az ujdonna új tudósítás érkezett, hogy az Austriai Csász. Kir. Seregek Hochheim erősséget megtámadták, a sánczokon ostrommal be rontottak, és az ellenséget nagy veszteséggel Kaszszelbe vissza nyomták. Az 1-ső Könnyű Gyalog Regnek Fő Tisztje, és Guilleminot Generálisnak hadi segéde több más Fő Tisztekkel, és 800 közlegénnyel fogságba esett, négy ágyú, 1 Zászló töllök el vétetett.

Nov. 7-ik napján B. Reitzenstein a Bádeni Nagy Herczegnek Status, és Conf. Ministere Frankfurtba meg érkezett, küldetésének célját könnyű elarányozni.

Blücher F. M. Főszállása Nov. 9-ik napján Freylingben volt, melly útközben esik Limburgból Kölnbe. —

Hanau városa sok kárt vallott az October végén történt útközött alkalmatosságával a külső városnak nagy része elégett, még Nov. 5-ik napján is a város környékén irtóztatóság volt nézni a tsatamezejét, mert sok száz holtak, még mind temetetlen hevernek: az erdőkben pedig ezreket lehetett találni az elszakasztott, s elszélyesztett Francziákból, a ki nem látja, nem is képzelheti azt az irtóztató nyomorúságot, a mellyet

mutatt az egész út mellyen a' Franciaák olly hirtelen vissza vonultak; az Ország utak holt testekkel, döglött lovakkal, és öszve tördösött szekerekkel, vagy ott hagyott puszkaporos ládákkal el vannak terítve, és mindenütt olly nagyok a' zúrávarnak, rendetlenségnek, 's kárvallásnak nyomai, hogy a' Lipsiától Hanauig való útát úgy lehet tekinteni, mint Moszkvától Bereczináig szenvedett vég nélkülváló kárvallásnak eleven képét.

A' Berliini Újságok közlik Blücher F. M. Főszállásáról Eisenachból Oct. 27-iken költ tudósítását, mellyben említi az ő Seregének még Oct. 19-iken tett Skeudiczig való előnyomulását, és azt jelenti, hogy a' Francia Armádának nagya azon éjjel Napoleon Tsászarral együtt Mark - Ranstädnél az ég alatt hált (bivakirozott); más nap Wasiltsikow Gen. Lützen tájján az ellegségből 2100-at elfogott. York Gen. Hálából a' Roszbachi tsata mezőn keresztül ment, és az ellenségre Weissenfelsből Freyburgba mentében szüntelen ágyúztatott. Napoleon Tsászár az nap Weissenfelsnél a Szále bal partján az ég alatt hált, és a' hidat elégettette. Ezen helyből ágyúzás által ki verte őtet Blücher, 's Seregeinek azon a' helyen veretett hidat, mellyen II-ik Fridrik a' Roszbachi ütközet előtt talp hidat tsináltatott. Henkel Oberster az ellenségnek

egy Osztályára talált, 's azt megtámadván, belőlle sokat elfogott, és 400 hadifoglyokat meg szabadított, kik Oct. 16-ikán kerültek Francia kézbe.

York Generális észrevéven, hogy ez az ellenségnek Végseerege, hirtelenséggel Freyburg felé fordult, és megtámadván, őtet az Unstrut völgyeibe nyomta. Az ellenségnek társzekerei még akkor el nem érkeztek volt az Unstrut-hoz, azért kintelenítettett sok puszkaporos szekrényeit a' levegőbe felvetetni, és számos ágyúit, szekereit, és Generálisok pogyászait elhagyni. Azon estve 1 Generalis, 2 Oberster, 1000-nél több Közember, 18 ágyú, 's több töltéses szekerek maradtak York Generalis kezében. Oct. 22-iken az Unstrutön hidak veretettek, 's az Armáda 3 Osztályban általment, és Sömmerverda felé indult. Az ellenség Erfurtnál öszvegyülekezett, 's úgy látszott, hogy ott rendbe akar állani. Azért a' Feldmarsal hirtelen oldalvást indította meg az Armádát, hogy az ellenségnek bal szárnyát megkerítse. Így Oct. 26-ikán Langensalzához, és 26-ikán Gothához jutott. De az ellenség már nyakrafőre tovább ment. Azért Rutsevits Generalis Gothánál az ő Előseeregeivel tsak 2000 embert foghatott el. York Generalis Eisenachtól nem messze az ellenséget mentében elérte, és a' Gyalogságnak győzedelmes verekedése után Eichrodt falut elfoglalta, 's így a'

4-ik Francia hadi Osztályt Eisenachtól elvágta. Azért az kintelenített a' Thüringi erdőnek venni útját, 's nagy kerülő úton Vachba sietni. Oct. 27-iken Blücher Feldmarsal Armádája az Eisenachszük úton általmant, 's az ellenséget minden oldalról üzi. —

A' Nührembergi Korrespondent ezen Hannoverából October 26-ikán költ tudósítást közli: Tegnap reggel ide Hannoverába részént Lovag, részént Gyalog Katónák, mintegy 100 ember, a' Gróf Walmoden hadából beszállottak. A' Tiszt azt a' hirdetést tétette, hogy a' Lakosok tsendesen maradjanak, és senkit önnön hatalmokból el ne fogattassanak, mivel ezt magának a' Commandérozó Generalis fentartotta. — Holnap ide 3000 Angol Katónák vártnak. —

Az Inspruki Újság Nov. 6-ikán így szoll: A' legújabb levelek megbizonyosítják az Ets felső részeiről jött előbbi jelentést, hogy az Austriai Tsászári Királyi Armáda már egészen Veronáig előre ment. Az a' Gyalogság, melly most Magyar Országból érkezik, a' Puszterthalon szekereken vitetik az Armadához. Tegnap előtt ama híres Makenczien Anglus volt itten, 's két nap a' város ritkaságait megszemlélvén, innen Münchenbe ment. Egy időtől fogva a' Gabona ára igen felmegy: a' Co-

lonialis partékáké pedig naponkint leszall.

A' Nührembergi Korrespondent azt jelenti, hogy a' Main mellül Nov. 8-ikán azt a' tudósítást vette, hogy más nap, azaz 9-iken Dünkelsbühlbe 5000 Fr. Hadi foglyok várattak, kik között légyenek Morani, és Martel Generalisok, 7 Stabalis Tisztek, és 200 alsóbb rangúk. — Gróf Wrederről pedig, hogy annak baja igen jobbúl, 's a' benne maradott golyobist könnyen ki fogják vehetni. —

Ugyan a' Main mellékéről Nov. 5-iken írják, hogy az egyesült Seregek a' Niddán erőszakkal általmantek, 's a' Wikertbergig Mainzhoz 2 órányira előbbre mentek. Még Nov. 4-iken is hallatszott Wikert felől a' lövöldözés. Az Szövegségesek Dandárjai már Wiesbadennél állottak.

HELVÉCZIA.

A' Nápolyi Király Oct. 28-án ment keresztül Soloturn városán, az ő Késérői három szekéren követték, 's így mindenestől be érte 16 lóval. Baselben az Igazgató Szék maga Követei által akarta meg köszöntetni: de Ő ezen köszöntést tellyességgel el nem fogadta. — Ezen alkalmatossággal terjedett el az a' hír is, hogy Rómában kiváltképen éjszakákon sok lázító irások szóratnak el, mellyekre nézve a' városnak Fő Kormányozója igen

nagy árgodalomban volt, nehogy véletlenül valamely zenebona támadjon, azért mivel a városban a Politián kívül egyéb Katonáság nem vólt, meg kérte a Nápolyi Országló Széket, hogy batorságnak okáért egynéhány Regimentet küldene Rómába. — A Nápolyi Király Bazelben magához hívatá a volt Hollandiai Királyt, s vele együtt ebédelt. Ez Gréczből Helvétiaába, onnan Franciaországba kintelen menni.

OLASZ ORSZÁG.

Báró Hiller H. T. Mnek Ármádájától ezen új Tudósítások érkeztek:

„Radivojevich F. M. L. Nov. 2-ikán Conegliánóból azt jeltenti, hogy az ellenség Piávétól magát vissza vonta, azért az Austriai Tsász. Kir. Seregek Cimadomonál ezen vízen, ámbár melly nehezen is által mentek, hogy az ellenséget annál jobban üzhessék.“

Gróf Stahrenberg Generális az Ármádának nagyával Trevisónak ment: de egyszersmind Dandárjának jobb szárnyát Bassánó felé; bal szárnyát pedig Mestre felé küldötte. Ezen utólsó állása igen alkalmátos lészen Velence városának a száraz földtől való elszakasztására. — Nov. 2-ikán estve az Austriai Seregek Dandárja Trevisóba be szállott, s ott az ellenségből 59-et el fogott.

Báró Tomasits Gen. azt jeltenti, hogy minekutánna October 30-ik napjára viradóra Kuin nevű Dalmáciai várost egy Likánus Batalionnal, és Popovits, és Simonovits Ezredes Fő Hadnagyok Seregeikkel erőszakosan el foglalta volna, végre Oct. 31-iken a vár is meg adta magát. Az Örizet közt lévő Francziák szabadon botsáttattak, a Dalmaták pedig, a kiből állott az Örizetnek nagyobb része, haza küldettek. Ezen várban sok ágyú, töltés, és eleség találtott. —

Leg is legújabb Tudósítások.

Éppen most érkezett Tudósítások szerént:

1) Wellington Marsal a Soult Marsalt Dalmatai Hget a Francia földön megverte.

2) Ugyan azon Tudósítások szerént, az egyesült Austriai, s Bajor Ármáda Gernsheimnál a Rénuson általment.

3) Dreszda városát Gouviou St. Cyr Fr. Marsal Gróf Klenau, és Tolstoy Szövetséges Generalisoknak Nov. 11-iken köttött egyezés mellett általadta. Az Örizet hadi fogoly lészen: de most szabadon haza megyen.

(Fél árkus Toldalék.)

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K.

(42.)

Pesten Szerdán Sz. András - Hava 24-dik napján 1813.

PRO GLORIA ET PATRIA
FRIDERICUS II. *

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

* **E**zen szovakat íratta Nagy Friderik Neisze várkapujára, melyet a' hét esztendei háború után az Austriai Monarchia ellen határvárul állított. Szinte ezen szók vannak minden nagy lelkű Hazafinak mintegy szívébe vésve, a' ki Nemzetének ditsőségéért nagy tettekre gerjedez. Illy nemcsé érzés tetszik ki több Ts. Vármegyék tetteiből, a' mellyek a' Királyért 's a' Köz bátorságért való áldozatokban jeles készséget mutván, egyszersmind buzgó indulattal viseltetnek mind azon Intézetekhez is, mellyek által a' Nemzeti cultura gyarapodik, a' nyelv tökéletesedik, 's a' Hazafiakban önnön betsek érzése meggyökeresedik. — Légyen szabad itten Tek. Fehér Vármegyét megnevezni, melly eránt a' Pesti Magyar Theátrumi Társaság, az egész Haza előtt mély háladatosságú tiszteletét kijelenteni hazafiui kötelességének tartja, mivel October végén ottan adván mutatványait,

(II. Féléstendő.)

nemcsak nagy szivességgel fogadtatott, számos látogatók által megtiszteltetett: hanem azt a' bizonyos ígéretet is vette, hogy fenmaradásának könnyebbitésére köz áldozatokkal fog segíteni. Különös háladatossággal említi a' M. Társaság a' Nagyságos, és Tekintetes két Vice Ispány Uraknak nagy lelkű hajlandóságát, a' Ns. Város Magistratusának jóltévő rendelkezését. Tek. Zlinszky Ignác, Ass. Tek. Nagy Ignác Gen. Per. Tek. Kotsi Horváth Jos. Asses. Tek. Magyar Péter Fő Bíró, és Ts. Nagy Elek Első V. N. Uraknak, 's egyebeknek bőkezű áldozataikat, és a' Társaság jóvára tett fáradozásait. De méltó köszönettel hálálja azon Tiszteletes Rendnek szíves indulatját is, mellynek az emberi Nemzet oktatása hivatalbéli kötelessége lévén, a' Hazafiúságban való példaadást is kedves kötelességének tartotta. — Így minden Rendeknek köz megegyezésével köttetik az a' hazafiui láncz, melly a' Nemzetnek köz jóvára minden szíveket övekapsol, és a' Nemzeti Lelket,

) (1

azt a Köz boldogságának fundamentumát, elkortosodás nélkül a késő Maradékokra is általszállítja.

Egerből e folyó 1813-ik esztendő Nov. 9-iken Nálunk épen tegnapi napon ünnepeltetett meg azon örökre emlékezetes Nap, melyen a Mindenható Seregek Urának Erős, és Győzhetetlen Karja, Hadaink által megtörtetvén Köz Ellenségünknek dőlős Fegyverét, Lipszjának szerentsés meg vétele alkalmatosságával bennünket, sőt egész Európát a Győzedelmi Koszorúval kegyelmessen meg vigasztalni méltóztatott; Ugyan is ennek meg hálaadására az Isteni Tisztelet tegnapi napra rendeltetvén az egész Városnak Lakossai egybe sereglettek a fő Káptalan Templomába, ahol (ide haza nem lévén Nagy Méltóságú Kegyelmes Érsekünk Bárány Fischer István Ó Excellentiaja) Mlgos Püspök, és Egri Nagy Prépost Tاجر György Ur Ó Nagysága tartotta az Énekes Nagy Misét; és minekutánna a Téged Isten ditsérünk 's a t. el énekelte-tett volna, az itten lévő igen szépen felkészült Vadász Katonák tsapatja tisztelte leg először is meg egyszeri tüzelésével a buzgó jajtosságot, mellyet nyomba követett a Magyar Polgári Katonáság, ezután a Német Polgárság ropoptatta fegyverét, mellyet a Kapásokból kiállott 4-ik Kompánia Katonáság rekesztett be egyszeri kemény tüzelésével; azután a Templom körül, és az hajdan híres;

de már most elavúlt Egri Várnak magas Bástyáira ki rakott számos ágyúknak bömbölése fel kapván amazoknak reszkető hangjait orditva adta által az Echónak: Ez pedig a levegőben hármazva vissza hangoztatta a Népek természeti ösztönből származott örömet. A Szent Misén a számos Népen, és a Papi Statusokon kívül, jelen voltak a Ts. Nemes Vármegyének minden Érdemes Tagjai, a Város Elöljárói, és az itten Tanuló Ifiúságnak azon száma, akik leköráig az Oskolák gyakorlására már meg érkeztek, akik Mindnyájan annak utánna a Szent Mise végezetével igen szép Renddel a Polgári lovas, és gyalog Katonáság sorai között oszlottak el a Sz. Egyházból. A Város Birája Simonyi Ur, egy igen derék Uri Ember, minekutánna az elő számlált Polgári Katonáság Kapitányainak Hívésből tett fáradozásait megköszönte, ezek is széljel botsajtattak. Az ágyúk mindazáltal egész nap durrogtak e' napnak meg szentelésére. Estve azután az egész Város; sőt a Tsillag néző, és más Templomok Tornyai is egészen meg voltak világosítva, e' mellett az apró fegyverek, és ágyúk egész éjjel morogtak, mellyeknek ropogásai öszve keveredvén a víg Redvű, és örömeiben még az utszásokon is tolongva tánczó gyermekek, és embereknek szakadatlanul való: Éljen kiáltásával szerfelett nevelte ezen diszes Városnak

örömét. Továbbá az itt lévő Ns. Káptalan Templomába való Regens Chor Wilde Ur öszve szedvén Mu'sikus Társait, s azoknak számát az érdemes Kereskedő Ifjából egész mint egy harmintzra szaporítván, egy olly erős Török Mu'sika Bandát állított ki, mellynek erős hangja által a' Utzákon egész éjjel fel, s alá járkálván újabb örömekeket élesztett a' jó szívű Polgárookban. A' megvilágosítás (melly Migos Péch-Uj-falusi Péchy Gábor Kir. Tanácsos, és Első Al Ispány Urunknak Rendeléséből tétetett) külön külön Felírásokat tüntetett a' Nézők szemébe: hol az látszott, hogy A' Mindenható Isten az Ellenség Fegyverét meg törte; hol az világított, hogy Ellyenek az igaz Ugyért győzedelmeskedő Szövetséges Fejedelmek! más helyen ismét Napoleonnak melyképe látszott azon Irással: Győzhetetlen Tsászár meg győzetése. 'S több effélék.

Kalotsaról Nov. 11-iken. Városunkat a' víz Sept. 22-iktől fogva szüntelen ostromolja. Tsak az a' könnyebbségünk, hogy az útszákon már nemcsak csónakokon, hanem kotsin is lehet járni: de igen vigyázva. Külömben körül vagyunk kerítve mint Velence. — A' Liptsei Győzedelem megünnepltetése nálunk is nagy buzgósággal s fényességgel ment végbe Nov. 7-iken a' Fő templomban tartat-

ván a' háladó Isteni tisztelet, melly alatt a' Mozsár ágyúk szüntelen durrogtak. Estve a' főbb épületek kivoltak világosítva.

Monorón 1 Novemberben 1813. Ezen esztendőben meghalt Ref. Lelki Pásztorok között emítést érdemel T. T. Földvári István Ur is, a' ki October Hónapnak 14-ikén e' mulandóságából a' jobb életre általköltözött, és temetési tisztessége 17-ikén tartatott. Élt ez a' T. Férjfiú 90 esztendőket, Monoron egy helyben eltöltött a' Prédikatori Hivatalban 54 esztendőket; az Esperesti Hivatalt vitte 23 esztendőig, halála előtt 10 esztendővel kérte, hogy ezen Hivaltól, és az azzal járó teréhtől oldoztassék fel; melly igazságos kérésnek a' Felsőség engedett is. 1808-ban tartott Jubileumot. Két Prédikátor Fiakot hagyott életben, kik közül az egyik Debreczeni második Predikátor, és ennek Esperestségre lett jutását, ez az Öreg Atya megérte életben. — Az Egri Méltóságos Káptalan lévén Földes Ura Monornak, melly igen kedves volt mind az előtte elhalt, mind pedig a' mostan is élő Nagyságos Urak előtt, megmutatták azzal, hogy mind élteben akármelley előfordult alkalmatosságokban neki kedvező rendeléseket tettek; mind pedig temetési tisztesség tételére, s az által a' felebáratl, és Keresztényeni szives szeretetnek megbizonyítására, a' Monori Katholika Gyülekezettel mind annyiszor haran-

goztattak, valahányszor az ő Reformatus Halgatói ezt az utolsó tiszteletet kimutatták. Halála előtt mint jó Lelki Pásztor az Előljárókat behivatván beteg ágya eleibe, azoktól szívre ható módon elbúcsúzott, és egyszersmind meghagyta nékiek, hogy utolsó tisztességének megadására halotti Tanításokat tegyenek felette Gyömrői Prédikátor T. Szúdi István, és mellette harmadik esztendő tölto Segédje T. Szentés János Urak. Ezen végső kívánsága is tellyesítettett, számos megtisztelőinek jelenléteben, a' tőle elváló szomorú Halgatónak kesergések között.

A' Nagy-Kunságból. Alig tudta meg a Köz hírből Királyi Tanácsos, és a' Nemes Jász, és Kun Kerületeknek Nádor Ispányi Fő Kapitánnya Mlgos Steöszel Josef Ur azon fényes Gyözedelmeket, mellyeket az Egygyesült Fejedelmek, nevezetessen a' Felséges Austriai Tsászár, és Magyar Király Ő Felsége a' múlt Honapnak 16-ik, és következő napjain az ellenségen vettek; azonnal a' Nagy-Kun kerület mellett fekvő Jozságából rendeléseket tett, hogy az Istennek az a' nagy Jótéteménnyel közönségesen háláltasson meg, és a' végett Kun-Szent-Mártoni Tisztelendő Plébános Báró Béhmer László Ő Nagyságát illendően meg kérte. Ez a' jeles Ünneplés folyó November holnapnak 7-ik napján minden diszességgel, és lehető pompával tisztelt Fő Kapi-

tány Urnak, és némelly Nagy-Kun Magistratualis Tiszt. Uraknak jelenléteben véghez is ment; a' mikor is a' Templomi Közhaladás, és az egész Isteni tisztelet a' millyen-külső fénnel, és ágyuzással, a' sziveknek éppen olyan belső meg indulásával tartatott. Annakutánna is véghetetlen volt az Öröm; a' jó ebéd a' poharaknak Felséges Királyunkért, a' Felséges Frigyes Eejedelmekért, a' gyözedelmes Ármádiáért, Felséges Palatinusunkért, a' Districtualis Magistratusért 's a' t. jól el intézett el köszönése, és Mozsárokkal való visszazonozása, a' Toronybeli Musika, több mint 200 Gyermeknek az utzákon való öröm kiáltásai, az estveli, és éjszakai vigaság, és a' Közönséges Épületeknek kivilágosítása azt a' Napot a' Nagy-Kunságon, 's nevezetessen Kun-Szent-Mártonban örökre emlékezetessé tették.

HADI TÖRTÉNETEK.

E' folyó Hónap 11-en költt Frankforti Ujság Hochheim sánczainak bevételéről következő Hadi-Hirdetményt közöl:

Frankforti Főszálláson Nov. 9-iken 1313.

Az ellenség Bertrand Generalis Hadi testével, még Hochheimot, mind tsak meg szálva tartotta, és ezen térségen fekvő, és kőfalakkal bekerítettett helynek meg erőssítettésén a' leg nagyobb szorgalmatossággal dolgozott.

Hg. Schwarzenberg F. M. Fő Vezér meg határozta magában, hogy az ellenséget ezen állásából kiverje, minekelőtte az munkáját végbe vinné; e végre Gyulai y H. T. Mnek meg parantsoita, hogy az ellenséget támadja meg. Dél után 2 órakor a Feldmarsall jelenlétében meg támadtatott az ellenség. Egy Hadláb Gróf Gyulai y H. T. M. vezérlése alatt, a Hőchsti úton Hochheim felé előre nyomult; más pedig Hg. Lichtenstein Aloysius F. M. L. vezérlése alatt Massenheimon, és Häuser-Höfen által intézte menését. Gróf Bubna F. M. L. fedezte ezen mozdulást, és a Dandárjával, egybe kötötte a két hadlábát; A tartalék Lovasság Hg. Lichtenstein Mórítz F. M. L. vezérlése alatt Messenheimon által menetelével segítségére volt Gróf Bubna F. M. Lnak.

Hg. Lichtenstein Aloysius F. M. Lnak Häuser-Höfennél lett megérkezését három ágyú lövések jelentették, mellyek a megtámadásnak jelei voltak. Gróf Gyulai y H. T. M. nagy bátorsággal Hochheim felé előre nyomult; mellyben 20 ágyú, és 2000 ember volt. A mi pattantyúsaink közelítvén a helyhez, azt három oldalról, olly jó kimenetellel lövöldöztek, hogy az ellenséges ágyúk néhány lövések után elhaltak. Ekkor már Gróf Gyulai y H. T. M. egy Tsászár Rgtbéli bataliont Stracka Oberst Ltra bízván, és egy Kottulínsky

Regementbéli bataliont Pauer Majorra, mindkettőt a Ciolitsh Brigádájától, a városnak erővel való meg vételére előre küldötte. A Hadi Tár Mester maga vezette az 1-ső bataliont a sík árkáig, az úttól jobbra. Egy lövés nélkül elfoglalta a sánczokat Stracka Oberst Lieutenant. Pauer Major pedig, az út mellett lévő nagy térséget foglalta el. Gróf Crenneville F. M. L. ment be először ezekben a sánczokba, és 2 ágyút, és egy Zászlót elnyert. Az ellenség vissza húzta magát a városba, mellynek kapuiban doboások voltak; a két derék batalion egy szempillantásig sem hagyott nékiek nyugtot; két kaput meg vettek, és rendkívül való nagy vitézséggel a városba be rohantak. Az Őrizetnek csak egy része szabadult meg futás által; 800 ember, kik között 25 Tisztek voltak, hadi fogságba esett.

Gróf Bubna F. M. L., és Hg. Lichtenstein Aloysius F. M. L. egyszerre támadták meg az ellenséget, a ki Hochheim, és Kaszszel között állott, s kénytelenített sok el kezdett sánczait el hagyni, és minden felőlről magát sietve Kaszszel felé vissza húzni, a midőn néki, nem csak az üző Hadláb pattantyúsai, hanem némely ágyúzó rendek is, mellyekkel Spinetti a Generálstab Kapitányja a Main bal partjáról zaklatta, igen sok kárt tettek.

Az ellenség üzése közben R

enberg Könyű Lovas Svadronja, tőle a gyógyt el nyert.

A mi veszteségünk igen tsekély volt, csak Gróf Wurmbbrand Oberst Lieutenátnak halálos sebet fájlalja az Armáda.

Frankfurti tudósítások jelentik, hogy a Würzburgi Nagy Hg. e' folyó Hónap 11-iken oda meg érkezett. A' Baváriai Király Ő Felségét is hasonlóképen odavárják.

Az Orosz Tsászári, és Burkus Királyi Test Örző Seregek, e' folyó Hónap 11-iken Frankfurtba bé érkeztek. Minden bámúlta ezen jeles Seregeknek derékségét.

Ma reggeli 5 órakor, így száll a' Müncheneri 11-ik Nov. Ujság, Ő Kir. Felsége, Gróf Montgelás Excellenc. Stat. Minist. kísérvén innen Frankfurtba el utazott.

Epen oda utaztak tegnap Gróf Reusz, és Wartemberg General Lajtnántok, és Kir. Hadisegédek. —

Az Allg. Zeit. a' Badeni Nagy Herczagségben Nov. 8-ikán költ illy tudósítást közöl:

„Tegnap előtt éjjel a' Francia Követség Karlsruhéból el utazott. B. Reizenstein Minister, ki egyidőtől fogva Heidelbergben magános életet élt, ez előtt kevéssel Karlsruhéba hivattatott, és egy néhány napokkal ez előtt a' Szövetségesek Főszállására utazott. Még a'

mi Udvarunknak új környül állásairól semmi közönséges hirdetés nem adatott ki. Mannheimban, Heidelbergben, és a környékben, néhány napoktól fogva Austriai, és Baváriai Seregek, és egy néhány Kozákok is jelentek meg. Rövid idő múlva, a' mint halljuk, számos Austriai-Baváriai Armáda fog Bruchsalon, Durlachon s a' t. által, a' Felső Rhénushoz menni. A' Francia Armádánál volt Seregektől, egy néhány száz, mindenféle fegyverű Katonaság érkezett meg Karlsruhéba.

A' Franciaiak, a' Rhénus jobb partján találtatott hajókat, sok helyeken, többnyire erővel annak bal partjára által vitték. Ezen próba tételek, mellyek October végével történtek, arra adtak alkalmatosságot, hogy négy gyalog batalion, és négy Osztály Lovasság, és pattantyúsok Karlsruhéból, Mannheimba, Rastattba, Offenburgba, és Freyburgba küldettek.

Továbbá Heidelbergből Nov. 6-ikán e' következőt írják: „Több Fogoly Francia Tsapatok a' Heilbronn, s a' Darmstadt útról mentek itt által. Nov. 2-ikán 3—4000, Nov. 4-iken 1100, és ma estvére még annyit várunk; mindnyájokat Bavarus Katonák kísérik. Darmstadtba Nov. 2-ikán 200 Austriai Huszárok, és 300 Kozákok jöttek; de mindjárt tovább Gernsheimba mentek. 4-iken estve 1000 Kozákok, Austriai, és Baváriai Lovassággal

együtt jöttek oda. Mintegy 150 Kozákok Nov. 3-ikán az ottani környékben talp hajón a Rhénuson által mentek, de azonnal vissza jöttek. Nov. 5-iken jöttek először Manheimba Kozákok; Darmstadt-ba 50—60,000 ember váratott Nov. 6-ikára a Wrede Generális Ármádájától hova 4-iken Orloff Generalis, a Kozákok Vezére, a Test Örző Seregtől meg érkezett. Ugy mondják, hogy a Wurmsi vidékben haladék nélkül által mennek a Rhénuson. A Hesseni Nagy Herceg, és Felesége, késérőivel együtt Oct. 27-iktől fogva Manheimba voltak, de már Darmstadt-ba vissza tértek. Bádeni két Rgt maradék Dragonyosok, öszveséggel mintegy 180 ember, Szaxoniából, a Szövetséges Seregektől meg nem akadályoztatván, két különböző úton Karlsruheban meg érkeztek. —

OLASZ ORSZÁGI HADI TÖRTÉNETEK.

Báró Hiller H. T. Mnek, és az Olasz Országi Ármáda Fő Vezérének tudósítása szerint, az Ármáda fekvése Nov. 8-án így volt:

A jobb szárnya Marquis Sommariva F. M. L. alatt, az Etsch völgyében Roveredo, Ala, Peri, és Rivalta mellett.

A Monte-baldón, a Brentonico Ferrarai, és Madonna della Coronai pontok több Osztályokkal voltak meg rakva, és Val Trompion, és Val Camonicán által por-

tázó Seregek mentek Brescia, és Bergamo ellen.

A bal szárnya Alponon volt Villa nuova mellett, és a Legnagói környékben. A Lessini Hegyek végső szakadásai könnyű Seregekkel rakattak meg, és Verónát erről az oldalról szemmel tartották.

Az ellenség a Bassánói, és Cismonei, azután az Etsch völgyében Calliano, és St. Marco mellett történt tüzes veredések után, Verónán, és Legnagón vissza húzta magát; a nagyobb része Verónán ment által, kevesebb része a Legnagói úton.

Rivoli mellett sánczba vette magát az ellenség, és azt folyvást erősíti; Chiusába fegyveres népet tett bé, és Pontonnál egy hajóhidat veretett; azonkívül Veróna mellett az Etsch jobb partján több apró helyeken táborba szállott, melyek közzül a leg erősebb St. Giovanni Lupatotónál van.

Báró Hiller H. T. M. Vicenzai Főszállásáról 22-en költ későbbi tudósítása szerint B. Csivich a Palma nouva előtt álló vívó Sereg egy részével Lignan erősséget meg támadtatta; és Oct. 29-iken az Örző Sereget Hadifogságba ejtette.

Az Erősségben két 24 fontos vas ágyú, és Tábori szerek is táltattak.

A Ziobai Erősség 3 ágyúkkal Oct. 24-iken egyezés szerint meg vétetett.

Egy Porto Busoba küldetett Tsászári Királyi Sereg, azon helyet az ellenségtől üresen találta, a' melly Grádon által magát vizsgálta, minekutánna három 24 fontos ágyúkat beszegezett volna.

Triestből hivatalbeli tudósítások jelentik, hogy Nov. 11-ikre viradóra Gróf Nugent Generális Brigádája nagy részével az odavaló kikötő helyben valamely küldetés végett hajókra ült.

SPANYOL ORSZÁG.

A' Moniteur, Anglus Újságokból Oct. 23-ikán így ír:

Port - Passageból Oct. 12-iken költ Levél szerint, a' két Ármáda között a' Pyrenäusoknál semmi új hadi munkálkodás nem történt; Pampeluna még védelmezi magát, de úgy reménylik, hogy magát nem sokára megadja. Beresford Marsall Lizbonából Passageba megérkezett, és ma tüstént Lord Wellington Főszállására utazott.

A' Passagei Correspondent úgy tetszik illendően, nem tudósított, mivel Francia, és Anglus Hivatalbeli, és magános tudósítások azt mondják, hogy az Anglus Spanyol Ármáda Oct. elején a' Pyrenäusokon által ment, és Francia Országba bétört. — Berlinen által jött Oct. 14-iken költ legújabb Anglus tudósítások szerint Wellington Marsall két Osztály Sereggel Irunnál a' Bidassoon által ment. Bayonne eránnyába a' Fran-

czia Sereget megtámadta, és nagy veszteséggel vizsgálta. Francia Országai magános tudósítások szerint azolta Oleronig előre nyomult. A' Francia Sereg a' Gave jobb partján állott Ortbez mellett, és Bayonneból, melly körül vétetett, minden elszaladt.

Ujabb rövid Tudósítások.

Az Olasz Országai Vice - Királynak főszállása Nov. 7-iken Mantuában volt: a' hadai pedig Mantua, és Verona között állottak. Mailandból mind a' Közönséges Hivatalok, mind egyebek elkészültek Turinba.

A' Francia Tsászárné a' Birodalom Regense minden Departamentben egy Legiot rendelt felállíttatni, melly 2000 emberből álljon. Ennek felét a' Parantsolat vételétől 24 óra alatt ki kellett állítani. Dec. 2-ik napjára a' Birodalom Törvényhozó Teste összehívattatott.

A' Rénusi Szövetség megszűnt. Nov. 13-ikán a' Burkus, és Bajor Királyok; a' Badeni, s Würzburgi Nagy Herczegek, és az apróbb Hgi Házak mind Frankfurtban voltak.

A' Szövetséges Ármádák Haszszeltől egy ágyú lövisnyire vagynak.

Drezdában volt 13 Osztályos, és 20 Brigádás Generalis, 1759 Stábális, és Fő Tisztek; 33,745 Közember a' Goulvion St. Cyr Generálison kívül. — Az ágyú 245 Drezdában, a' Sonnenstein várában pedig 15 találtatott. —

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K. (43.)

Pesten Szombaton Sz. András - Hava 27-dik napján 1813.

Leicht begnügen sich die Sinnen
An der Schönheit Tüncherey,
Unbekümmert, ob darinnen
Wahrheit oder Lüge sey.

Bürger.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Pestre tegnap érkeztek Ns. Szabolcs Vármegyének Velitesi. Men-
nél távulabbról jöttek, annál jobb
készülettel, és lovakkal látszattak
lenni. —

Nagy Szebenben az Oct.
19. szerentsés Hadi Történeteket az
Áldozó Papok Te Deummal, a'
Tisztség Gálával, a' Katonaság
fegyver 's ágyú dörgéssel, a' Nép
bámúlással, a' Tiszti Urak gyö-
nyörőséges vendégséggel, a' város
estvéli világosítással ünnepelte.

Szász városon keresztül
Nov. 11-en ment mintegy 50 háznépe
Szerviaból a' Muszka Birodalom-
ba: de több kiköltözik 4000 fami-
liánál, kik mind útban vannak. —
Boldog, a' ki honnyában tsendesen
lakhatik!

FRANCZIA ORSZÁG.

Valamint Ő Felségének Na-
poleon Tsászárnak Moszkvából
meg érkezésekor, a' Franczia Or-
szági Városak az ő hívségeket en-
gedelmességeket, és bizodalnokat

(II. Féléstendő.)

ki jelentették; úgy most is tele-
vayon a' Moniteur az efféle Adres-
sekkel, mellyek által azon városi
községek az Országló hatalom
eránt való engedelmességeket, és
készségeket jelengetik.

Melly nagy nyughatatlanság-
ban légyen Francia Orzágnak déli
része, és melly nagyon tartson az
Anglusoknak bé rohanásától, ab-
ból nyilván ki tetszik, hogy még
Lionban is úgy félnek az ellenség-
nek közelgetésétől; hogy el nem
fogadtatnak a' Francia Ország Déli
részeiből jövő váltó Levelék, ha-
nem protestálás mellett vissza kü-
ldetnek.

A' Wesztfáli Király Főlnbe
megérkezett, és neki Nov. 2-ik nap-
ján a' Polgári, és Hadi Tisztségek
bé mutattattak.

HADI TÖRTÉNETEK.

Schwarzenberg Hg. Fő-
vezér el nem fogadta a' Drezdai
Capitulátiot, hanem a' Francziákat
a' városba visszaküldeti.

A' Svéd Korona Herczegnek
Hannoverában lévő Főszállásán kö-
vetkező 21-iki Bülletin jött ki:

XC 1

Hannoverában Nov. 6-ikán
1813.

A' Svéd Korona Hg. Nov. 6-án az ő Főszállásával ide érkezett. Utjában Göttingán, Einbeck, és Elize városokon jött keresztül. — Napoleon Tsászár Mainzban ment keresztül a' Rhénuson, az egész útja hóttakkal, és haldoklókkal el volt terítve. Ezen szomorú emlék-jelek-tagadhatatlan bizonyosságai az ő meg verettetésének, mint egy útát mutattak az egyesült Seregeknek, hogy merre keljen menniük. Hanau városa egy szóval ki mondván Napoleonra nézve második Bereczina volt. Egyedül az ő Ratonáinak Hérósi bátorságok, és az ő Generálisainak nagy talentumok vihették azt végbe, hogy maga is kézre nem került. Czernitseff Generalis a' Francia Armádának, a' Rhénushoz való vissza vonulása közben, az ő hadával mindenkor mintegy Előjáró Seregképen előtte forgolódott, és a' Hanaui ütközetnek szerentsés kimenetelét nagyon segítette. Ezen Generalis Oct. 30-ikán egész nap zaklatta a' Francia Seregeket, és Oct. 31-iken midőn észre venné, hogy a' Napoleon Tsászár kísérő 10,000 Lovag ő ellene készül, azon Lovag Sereget 5 Hozák Regimenttel megtámadta, és pedig olly szerentsésen, hogy többször az ellenséget állásából kiverte, és arra kényszerítette, hogy magát az ágyúinak védelmé alá vissza vonja. Ezen alkalmatossággal 400 embert elfogott.

— Czernitseff Gen. Erfurttól fogva mindenütt Napoleon előtt járt egész a' Rhénus partjáig, és majd az ő Elő Seregeit támadta meg, és így az ő menetelét hátráltatta; majd a' hídakat fel vettette; majd végre az utakat keresztül vágta, és egész faszalakkal berakta. Napoleon Tsászár ezen tetteket nem úgy nézi ugyan, mint hadi munkákat: de egyedül azért, mivel neki végnélkül sok károkat okoztak. Ezen munkák kéntelenítették őtet több ízben tsatázni, a' melly tsatákban Czernitseff Gen. Napoleon Seregéből 4000 embert el fogott, 2 Oberstert, és 30 Fő Tisztet. Ezen Gen. az Éjszaki Német Armádának Könyű Seregekből álló része volt. Azon Armádának melly Napoleonnak Seregeit Groszbeerennél, Denevitznél, és Liptsénél megnyomta. — Gróf Woronczof Gen. Lt. különösen ditséri Chrapovitzky Obers. Lt. nak talentumait, a' ki mindenkor a' vissza vonuló ellenséggel oldalvást együtt járt, és tőlle 500-nál több embert elfogott. —

Báró Winzingerode Generalisnak Dandárja a' Weseli, és Düsseldorfúton folyvást üzte Rigaud Fr. Generalisnak Osztályát, és egyéb Francia Seregeket. Nov. 5-iken az Orosz Seregek Münster városába be szállottak. Ezen úton az ellenség vissza vonulása közben 600 embert el veszett, kik közül Cziczenszky Major 500-at fo-

gott el. Tottenborn Gen. a maga Osztályával vissza tartóztatá nem csak Carra St. Cyr Generálisnak Osztályát, hanem a Hollandiából jövő Seregeket is, mellyek Brémába ismét be akartak szállani. A Korona Hg. igen meg élégszik ezen Generálisnak fáradhatatlan munkásságával.

Davoust Marsall még mindig a Steknitznél áll, és Franciaországba már magát vissza nem vonhatja. Báró Winzingerode Brémánál egy napi járással tovább vagyon, és az ő Seregeit az Oldenburgi Herczégységbe, és Hollandiának határait fogja ki terjeszteni, a hova is Nariskin Oberstert már el küldötte. Bülow Gen. Mündennél áll, és Münsterbe Seregeket fog küldeni. Az ő lovassága már közel vagyon hozzá, hogy a Rhénus mellett Czernitseff Generálisnak Seregeivel magát össze kaptassya. Gróf Woronczoff Lüneburgba mégyen.

A Svéd Ármádának egy Osztálya B. Sandels Gen. vezérlése alatt Braunschweigan vagyon. B. Posse Gen. Majornak Osztálya Hannoverában; B. Boye Gen. Majornak Osztálya Hildesheimban. A Lovasság Skjöldebrand Gen. Ltinak vezérlése alatt Hannovera körül a falukkan vagyon fel oszta. Az Ármáda itten kinyugoszsza magát, és az öltözeteket, s hadi készületeket meg újítja.

A Hannoverai Választó Herczégységben a régi Kormány Szék

helyre álltatott. Az ellenség az Elbe vizének alsóbb részénél már nem bír egyebet, hanem csak Haarburg, Stade helyeket, és Hope kis erőseget: de úgy látszik, hogy ezekben nem soká fogja magát védelemezhetni. Hannoverában minden rendbéli lakosok, sőt az egész Választó Herczégységben különös szíves indulattal bizonyították meg az ő Uralkodójokhoz való hajlandóságokat. A Korona Hg. ki egykor az ellenségnek Generálisa lévén ezen Herczégységnek kormányozását kezdette által venni, nagy szívbéli indúlattal fogadta a lakosoknak háladatosságokat, kik neki az ő akkori bánása módját háladatossan meg köszönték.

A Szövetséges Nagy Ármádának Főszállása Nov. 5-ik napján Frankfurtban volt. Azon hallatlan nagy erőlködések tehát, a mellyeket Franciaország 1813-ik Eszben elkövetett, szinte úgy elenyésztek, mint az 1812. Esztendőbéli készületei. Azon Francia Legiók, mellyek előtt a világ reszketett, most vissza húzzák magokat, és a Rhénus megett keresnek bátorságos menedék helyet, ez az a Francia Országnek természeti határa, melly még most is ércz falak gyanánt szolgálna, ha Napoleon minden Nemzeteket járom alá hajtani, és őket hazájoktól meg fosztani nem törekedett volna. De ámbár a Rhénus olly egy határ, mellyet a természet maga látszott kijelelni mégis most már az Orosz Sere-

gek fenyegetik, mivel Napoleon az Oroszokat Moszkvában fegyveres erejével fel kereste; a' Burkus Ármáda is már ezen határnál áll, mivel Napoleon a' maga esküdt fogadása ellen, ezen Monárchianak várait kezéből ki nem bocsátja; az Austriai Ármáda is ott vagy on, mert sértegetéseket köteles megboszszólni, és kedvetlenül emlékezik, hogy a' Posonyi békesség után az ő Uralkodója a' Német Császár titulustól meg fosztatott; A' Svéddek is ott mutogatják magokat, mivel Napoleon a' békesség közepette, a' leg szentebb tractatusokat meg sértvén, minden törvény ellen Stralsundra reá rohant, és Stockholmban a' Svéd hatalmat sérelmekkel illette.

A' Szövetséges Hatalmasságok sajnálják a' Francia Nemzetnek szerentsétlenségét, és sohajtznak a' háborúttól el válhatatlan nyomorúságokon, és ámbár az Isteni Gondviselés az ő fegyvereiket meg áldotta, az ő szerentséjek által nem engedik magokat meg vakíttatni mint Napoleon, hanem buzgó sóhajtással kívánják a' békességet. Minden Nemzetek az Égnek ezen ajándékát óhajtják, csak Napoleon, egyedül Napoleon az, a' ki a' Világ szerentséjének magát ellene szegezi. A' vele előbb szövetségben volt Fejedelmek sietnek kiesküdni, a' vele való öszve kaptolsztatásból, és pedig még azok is, kiknek Országait Napoleonnak hatalma,

és befolyása meg nagyobbította. Ezek le mondanak a' meg nagyobbításokról, és az ő színlett hárságáról.

A' Müncheni Nov. 16-iki Újság, a' Frankfurt mellett Oct. 30-ikán s következett napokon történt dolgogról így ír:

Gróf Wrede Lovas Generális Haditestéhez tartozó 1-ső Báváriai Gyalog Osztály Gróf Reichenberg Gen. vezérlése alatt October 30-ikán Frankfurtba bé ment; Ezen Osztálynak néhány szakaszai a' Hanau, és Höchsti úton állították fel; mások pedig a' város köfalai mellett az ég alatt háltak. Báró Kárwinsky Major, a' Leiningen 5-ik Könyű Lovas Regimentből, ki az Osztály elejét vezette, és meg hallotta, hogy az ellenség a' Niddán által vivő több hídoknak széllyel rontásában foglalatoskodik, a' meg nevezett Regimentnek, kormánya alatt volt Osztályával azonnal meg idült; és az ellenség hátulsó Seregét, melly Lovas Vadász Gárdák két Svadronából állott, Rondelheimnál utól érte, tüzes verekedés után, az ellenség sok holtaknak, és foglyoknak vesztével magát vissza vont, és feltétele semmivé lett.

Azonban a' Hanau i úton magát vissza vonó Francia Ármáda, Frankfurt ellen előre nyomult; 31-iken dél után a' város előtt meg jelent, a' Báváriai Osztály, gyenge lévén illy nagy erőnek ellent

állítására, magát a' parantsolat szerint a' Main bal partjára Sachsenhausenbe vissza vonta, és megelégedett azzal, hogy az ellenségnek a' folyóvízen való által jövetelét meg akadályoztatta, és jó helyezettetéséből annak mindennemű kárt tehetett.

Gróf Rechberg Osztályos Generális, Theobald Obersterre, és ideig való Brigadérosra bízta Frankfurt, és Sachsenhausen közt a' Main hídjának, és az utóbbi hely viz mentében fekvő oldalának védelmezését; mellyet Theobald Oberster, egy okos Hadi Tiszthez illő módon véghez is vitt.

Valamint az ellenséges Ármáda Frankfurtba bé nyomult, a' híd végére egy tsapat puskásokat állított; ezeket a' Baváriai Osztály Vadászainak kemény tüzelések, nagy vesztességgel onnan elenyésztette. Ekkor tehát már ágyúit felállította, és kezdette a' hidat, a' mellette lévő malmokkal együtt, az innenső parton lévő batteriákat, és magát Sachsenhausen is tüzesen lövöldözni; az ellenséges puskások a' hídhoz közel épült házakba vonták magokat, és onnan apró fegyverekből lövöldöztek az Osztály pushásaira, kik a' hidat, a' malmokat a' Main bal partját, és az ott találtató házakat meg szálva tartották. Ezen viadalban a' 16-ik Linea Regementből egy Vadász Tiszt elesett.

Az Osztály ágyúzó rendje, jól

lehet Frankfurt városát igyekeztetni a' lehetőségig meg kémelleni a' tüzelésben akadályoztatott mindazáltal az ellenség ágyúinak tüzelését hathatósan visszazonozta; a' többek között egy dombra kiszegezett két hábiczok az ellenség ágyúit elhalgattatták.

Estve felé észre vétetett, hogy az ellenség a' hidat ostrommal akarná elvenni; valósággal egy Hadláb a' hídra ostromlóképen előre is nyomult; a' jól elrendelt Kartátsok tüze fogadta az ostromlókat, kiket a' Szövetségesek ezután bajonéttokkal meg támadtak, szélyyel szörtak, és a' városba viszsza üztek; a' kik el nem szaladhattak, agyon szúrattak; az elestek között egy Kapitány, és a' Fr. Tsászári Test Örzöktől egy Tiszt találtatott.

Most már az ellenség magát nem mutatta, az ágyúi halgattak, az éjszaka bé következett, és a' Strásák a' Main bal partjának hosszában meg kettőztetett vigyázással el rendeltettek, az ellenség legkisebb próbát sem tett az Osztály helyezettetése ellen; egész éjjel, és más nap is tsendesség volt, és az ellenség sietett vissza vonulni. Nov. 2-ikán a' híd ismét reggelre elkészült, az Osztály azon által ment, és a' futó ellenséget üzte. Sok ágyúkkal terhelt hajók, számos Hadi eszközök, és szerek estek az Osztálynak kezeibe.

A' Baváriai Seregek ki mutatták ez úttal hajnoki nagy elkeket, és vitéz bátorságokat; O Kir. Ma-

gassága H á r o l y Hg. az 1-ső Gyalog Brigádát vezérelvén, magát ez nap gyakrabban a' kíd védelmezésében nem tsak meg különböztette, hanem vitéz példa adása, és a' Katonák biztatása, és vezérlése által sokat tett arra, hogy a' Seregek az ágyúknak, és puskáknak iszonyatos tüzei között is a' leg-tökéletesebb rendet meg tartották.

Már a' Bajor, 's Austriai Ármádának, az eddig tartott ütközetekben vallott vesztesége is számba vétetett; mi azt bizonyos kútfekből merítve olvasóinkkal elébbi ígéretünket tellyesítvén egyszersmind közölhetjük. Ebből áll:

A' Baváriai Ármádából el esett 21 Tiszt, kik között 3 Stabalis volt, és 324 Al Tisztek, és Közlegények; sebbe estek 85 Tisztek, kik között volt Gróf W r e d e L o v a s Generális Fő Vezér is, 3 Generálisok, és 6 Stabalis Tisztek, 1014 Al Tiszt, és Közemberek; nem találtattak, és fogságba estek 15 Tiszt, és 2709 Al Tisztek, és Közemberek.

A' Tsász. Kir. Austriai Ármádától el esett 14 Tiszt, kik között 2 Stabalis volt, és 1400 Al Tiszt, és Közlegény, sebbe estek 50 Tisztek, kik között 2 Generális, és 2 Stabalis Tiszt volt; és 1961 Al Tisztek, és Közkatonák; nem találtattak, és fogságba estek 16 Tisztek, kik között 2 Stabalis volt, és 1655 Al Tisztek, és Közemberek.

A' Fogságba estek, vagy el tévelyedteknek vélték közzül számosan vissza kerültek már az Ármadához, és naponként szállonganak vissza; mivel egyszersmind elfogott Tisztek is Mainzából, kik módot találhattak az írásra leveleikben írják, hogy az ellenségnél fogságban 7 Fő, és 108 Al Tisztnél, és Közembernél több nints; tehát mint bizonyost úgy lehet tartani azt, hogy az eltévelyedteknek, és fogságba esteknek vélt Katonáknak nagy része, kiki maga Zászlója alá már eddig vissza tért, vagy vissza fog terni.

A' Würtembergi Királyi Udvarvészéről következő Hirdetménytétetett közönségessé:

„Ő Felsege a' Würtembergi Király 1806-ik Eszt. Júli 12-ik napjától fogva Fr. Országgal kötött, és Rhénusinak neveztetett Szövetségbe beállván, a' fel vett minden terhes, és súlyos köteleességeknek tellyesen elegett tett. Bár melly nagyok voltak is a' Királynak, és az Országnak áldozatai, mindazon által készséggel tellyesítették még abban az esetben is, midőn 1809, 1812, és 1813-ik Esztendőben, az Ország védelmezését a' Francia Tsászár a' költsönös köteleztetés szerint, tellyesen elmulasztotta. Soha a' veszedelem, melly az Országot fenyegette nagyobb, és közelebb való nem lehetett, mint az utolsó táborozás-

ban, és még is Ő Felsége részéről, Napoleon Tsászárhoz intézett kérelmek, a' Katonaságtól üres határok védelmezése eránt, haszontalanok voltak, s meg sem halgattattak. A' Szövetséges Hatalmasságok Seregei közelgettek, és így Ő Felsége, a' Francia Tsászár eránt a' Rhénusi Szövetségből származott kötelességeitől meg szabadulni, és ebből az Őszeköttetésből ki lépni igazságosnak lenni vélte. Annak ereje szerint Ő Felsége a' Király Nov. 2-ikán a' Szövetséges Tsász. Kir. egyesült Hatalmasságokkal Frigyet kötött, és az által Ő Felségek ügyét magáévá tette. Mivel Ő Felségének, minden jó, és hűséges Alattvalóinak meggyőződések szerint is, minden politikai egybe köttetéseiben, és minden köteleztetéseiben más célja nintsen, mint a' maga Statusainak java, és annak meg tartása, tehát Ő Felsége is megvárja a' maga népétől az eddig volt függést, és, ha úgy történnék a' szükséges áldozattételeknek megbizonyítását. A' Szövetséges Hatalmasságok' tellyes igyekezetének célja, a' közönséges bátorságos, állandó, és semmi magános Hatalmasság' szabad tetszésétől nem függő békesség. Kit kit ez a' reménység elevenítsen fel, és a' szempillantásig tartó nyomorúságot, és teréht könnyebbítse meg, kivált, ha a' Würtembergi derék János meg gondolja, hogy ő egy olly kegyelmes Királynak atyai keze által igazgattatik, kinek

leg főbb gondja, az ő Alattvalóinak bódogsága. Stuttgart Nov. 9. 1813.

OLASZ ORSZÁG.

Róma városát az Anglusok Oct. 14-iken elfoglalták. —

Az Austriai Tsász. Kir. Ármádától jött tudósítások szerint Nov. 8—12 az Etsch völgyében volt taktákban elejénten kintelenitette az ellenség S o m m a r i v a F. M. Ltot az Allá vizén magát vissza vonni: de Báró Hiller Fő Vezérnek siettetett előbbre menése, az ellenséget vissza üzte. B. Hiller Serege Val-Suganán által ment az ellenségre, a' ki észre vévén, hogy a' Tsász. Kir. Tábornokok Caldieron túl érkeztek St. Mártinóhoz, újabb helyeit elhagyván, minden állásokból kitakarodott, s azokat a' Tsász. Kir. Seregeknek megint vissza engedte. Egy elfogott Tiszt azt állítja, hogy azon tsatát a' Vice-Király maga igazgatta, és Grenier Osztályos Generális minékutánna Seregeivel az Austriai Ármádát több ízben foganatlanul támadtatta volna meg, végre maga Seregei elejébe állott, és személyesen vezette az ellenségre, de ezen meg támadásban ő veszedelmesen meg sebesült, szinte olly szerentsétlen volt még egy más Francia Generalis is, a' Vice-Királyt kísérő több Fő Tisztekkel.

Nov. 5-iken Colognola, és Caldieró táján nagy tsata volt. Az ellenség megtámadta ezen állást reggel 9 órakor, és pedig igen nagy erővel. Ezen közben az ellenség

mind újabb újabb Seregekkel folytatta a' viadalt, az Austriai segedelem pedig tsak következő nap u. m. Nov. 16-ikán érkezhetett el, azért az Austriai Ármáda az előre vett parantsolat szerint magát Willanuovához húzta, 's Alpon megett meg állott. Az ellenség még az nap estve a' Willanuovai hídon erőszakkal által akart törni, de a' hathatós ágyúzás, és a' Seregeknek vitézkedése meggátolta ezen feltételét. Az ellenségnek ez uttál szenvedet vesztesége igen nagy vólt, de a' miénk sem volt tsekély. B. Merville F. M. Lt., es Chimani Fő Felhadnagy könnyű sebet kaptak; Maretits Fő Strása Mester nagy sebbe esett; Gróf Bánfi a' Károly Herczeg Uhlanusainál való Major, ezen ütközetben, midőn magát nagyon megkülömböztetné, a' betsület mezején elesett.

Nov. 16-ikán Benyowsky Gyalog Regimentjének 3 Batalionja Montebastióhoz állitatott, és Deutschmeister Regimentnek 4 Batalionja tartalék Seregül Montebellóhoz rendeltetett. Ezen állások arra kénytelenítették az ellenséget, hogy magát vissza vonja, és Caldierói állásába térjen. Ott más nap szándékozott ötöt megtámadtatni B. Hiller, és az Etsch bal partjáról tellyesen elverni.

TÖRÖK ORSZÁG.

Bukarestből jött magános Levelek jelentik, hogy ezer ereskedő Városban, midőn Liptsei győzedelemnek híre oaa meg érke-

zett, nem tsak az Austriai Tsász. Kir. Agensnek háza, hanem több egyéb házak is az örömnök jelentésére meg világosítottak.

Constantzinápolyból írják, hogy a' Sziciziliani Királyné ottan 43 napot töltött el, Castellamare Grófné nevezete alatt. Ezen Felsőges utazó Oct. 25-ik napján reggel 9 órakor jó déli szél lévén a' Fekete Tengeren, Odessába utazott. — Minthogy ott mulatása alatt tartott a' Török Vallás szerint a' Bayram ünnepe, és ennek pompáját Ő Felsége a' Királyné látni kívánta, Mahmud Sultán tellyes készséggel különös parantsolatot adott, hogy a' Nagy Moseához közel lévő Ház a' Királynénak, és vele lévőknek számára készítették el. Elvégre különös Capitsi Basa rendeltetett számos tiszteletbéli őrzőkkel, a' ki a' Királynét a' Tenger partján fogadta, a' hová az Austriai Tsász. Királyi Követnek Salupján érkezett meg. A' parton már meg aranyozott gyalog hintó várta Ő Felségét, és onnan a' Követségnek Jantsárjai előlmenvén fényes renddel vitetett a' ki rendelt Házba. Az Ünnepi pompa meglátása után hasonló renddel kísértetett vissza a' tengerre. Midőn ezen Felsőges Aszszony útra indult, Mahmud Tsászár Ő Felsége két Fő Udvari Tiszteje által egyéb drága ajándékokon kívül, küldött egy Medalliont is, melly brilliántokkal drágán meg volt rakva, és a' Tsászári Tugrával azaz nevének vonásaival ki volt ékesítve. — (Fél árkus Toldalék.)

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTSÓK.

(44.)

Pesten Szerdán Karátson - Hava 1-ső napján 1813.

Addig viszik a' Korsót a' vízre, hogy végre eltörik.

M. Közmondás.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

A' Bétsi N. Ujság Nov. 25. jelenti, hogy Brassó táján Erdélyben több ember halt volna meg bizonyos talán ragadó nyavalyában; ebből sokan, mivel Oláhországban a' döghalál tapasztalták, arra a' gyanúságra fakadtak, hogy ez Erdélybe is betsúszott: de szemesebb vizsgálódás után ellenkezőt tapasztaltak. Mindazonáltal a' Kórmányszék elküldötte Gr. Haller Gábor Tanácsos Urat, hogy azon tapasztaltott nyavalyának okait, és természetét kinyomozni igyekezék. E' mellett, olly szoros rendeléseket tegyen, hogy a' szomszéd tartományokból, a' döghalálnak mérge valamikép ide be ne tsúszszon.

Az Erdélyi Cancellarius Nagy Méltóságú Gróf Teleki Sámuel Ur. Ö Exja a' Fő Hadi Tanátsnál 1000 forintot tett le a' Székely Regementek szükségeinek pótolására. —

A' Budai Német Ujság. Írója Rösler L. Ur, a' Hadi Fő Kormánynál 100 forintot tett le a'

(II. Félvezendő.)

Lipsiánál megsebesedett Austriai Pattantyúsok számára, és 4 Aranyat olly két Pattantyusonak, kik a' vitézkedésekért Ezüst Érdempénzt nyertek. —

Pesten az Evangelika Gyülekezet Nov. 21-iken tartott a' Felséges Tsászári fegyvereknek szerentsejét ünneplő Te Deumot, 's ezen alkalmatossággal 165 frt. és 33 xr. gyűjtetett össze a' Katona Özvegyek, és Árvák jávára.

L. Báró Fellner Urnak Nagy Kereskedő háza Pesten az itt való Városi Magistratusnál 300 forintot Ezüst Pénzben letett, olly kéréssel, hogy a' Városi Elöljárók azt annak útján az Országlásnak bémutassák Hadi Segedelem gyanánt.

Nako József Ur, Torontal Vgyei Földes Ur a' Temesvári Katona nevelő Háznak 20 öl tüzelő fát ajándékozott.

Nagy Szebenben, Erdélyben Fillek Antal Ur, a' N. Szebeni születésű 's Benyovszky Rgtben vitézkedő Katonák számára 200 Forintot adott, hogy a' megsebesültek enyhítésére fordíttassék.

(C)

Egy jeles Pesti Pergár azt az ajánlást tette, hogy a Pest Városa Veliteseiből annak, a'ki legelőször Arany Erdempénzt nyerend, 100 forintot; annak peredig, a'ki Ezüst Erdempénzt nyerend 50 forintot fog ajándékozni, s ha Invalidussá lesznek, nekik 12 — és 10 krajczár fizetést ad. —

FRANCZIA BIRODALOM.

A' Párisi Ujságok köz meg-egyezőssel jelentik, hogy Napoleon Tsászár Nov. 9-iken délután 5 órakor St. Cloudba megérkezett. Az ő megérkezését Páris városának az ágyú dörgések adták tudtára. Mainzból Nov. 7-iken éjfélt után 1 órakor indult el.

A' Monitor Nov. 10-iken közli azon tudósítást is, mely Nov. 7-iken küldetett a' Tsászárnénak az Armáda fekvéséről. „Ezen szerint a' Tarenti Hg. (Macdonald Marsal) Kölnben volt, s ott gyűjtögetett, és rendbe szedett egy Armádát a' Rénus partjainak védelmezésére. — A' Raguzai Hg. (Marmont Marsal) Mainzban maradt. — A' Bellunoi Hg. (Victor Marsal) Straszburghban volt. — A' Valmi Hg. (Kellerman Marsal) Meczbe ment, hol a' Tartalék Seregek vezérletét által veszi. — Gróf Bertrand 4 Gyalog, és 1 Lovag Osztályból álló negyedik Armádival, mely 40,000 emberre mégyen, Kaszszelen túl táboroz; Főszállása Hochheimban vagyon, és Kaszszel-

től egy órányira a' dombokon új védelem sánczokat hánvat. (Már tudva vagyon Erd. Olvasóinknál, hogy ő ezen állásából kiveretett.) — A' többi Armádák mind általjöttek a' Rénuson. — A' Tsászár Nov. 7-iken írta alá azon parantsolatot, mely által azt rendeli, hogy az Armáda tellyesen kipótoltassék, és azon kívül, minden kerítettlen városokba Örző Seregek tétesse-
nek. — Gróf Bertrandnak külső vigyázói, a' mint a' tudósítás tartja, még Nov. 7-ig az ellenségnek semmi Gyalogságát nem látták: hanem tsak a' Könnyű Seregek (u. m. a' Kozákok, Huszárok, és Baskírok) forgolódnak azon tájon. A' Rénus partján lévő várak nagy sietséggel, és szorgalmatossággal rakattak meg mindenféle készületekkel, kiváltképen pedig Ele-
séggel, és Munitioval. — A' Nemzeti Gárdák nagy serénységgel gyűlekeznek a' várakba, hogy onnan a' Fegyveres Seregek az ellenség ellen kiszállhassanak. A' Test Örző Seregnek Pattantyusit Delauloy Generalis szedte rendbe, s 200 ágyúkra osztotta fel. — Sorbier Generalis részént Gyalog, részént Lovag Pattantyús Seregeket Szerkeztetett öszve, és 100 batteriákra osztotta fel, kivált a' Lovak dolgában, mellyekben nagy fogyatkozása volt a' Seregnek, iparkodott mindent helyre hozni. “

A' Monitor Nov. 11-iken ezeket közli:

St. Cloudból Nov. 10-iken
1813.

Ma 11 órakor Ő Felsége Fi-
nanciai Tanátsot tartott, mellyre
a Gaetai Hg. (Gaudin) Fináncz-
Minister; Gróf Mollien a Tsá-
szári Tárháznak Ministere; Gróf
Sussi a Kézi Mesterségeknek,
's a Kereskedésnek Ministere, és
több Status Tanátsosok is hivata-
losok voltak. — Dél után 2 óra-
kor Ő Felsége a Ministerekkel tar-
tott tanátsot. —

Nov. 7-iken érkeztek meg Pá-
risba azon 20 Zászlók, mellyeket
a Fr. Seregek a Lipsiai, Wachau,
's Hannaui ütközetekben vettek el.
(az Oest. Beobachter azt a meg-
jegyzést teszi, hogy azon ütköze-
tekben a Szövetséges Seregek e-
gyetlen egy Zászlót sem vesztek).
Ezen zászlókat a Neufchatei
Hgnek Hadisegéde adta által a Ha-
di Ministernek, 's ez következő
Vasárnap fogja általadni a Tsá-
szárnénak. Ő Felsége a Tsászár
Nov. 1-ső napján Frankfurthól költ
levele mellett küldötte által. A le-
velnek ez az értelme:

„Madame, és szerelmes Fele-
ségem! Ime küldök 20 Zászlókat,
mellyeket az én Seregeim a Wa-
chaui, Lipsiai, 's Hannaui ütköze-
tekben vettek el. Ez olyan hódú-
lás, mellyet én örönnel teszek.
Azt óhajtom, hogy ezekben azon
nagy meglepedésemet lássa, mel-
lyel vagyok a távul létem alatt vi-
selt Regensséggével.“ (aláírás)

Napoleon.

Ugyan a Monitor Nov. 12-en
így szól:

St. Cloudból Nov. 11-en.
„Ma 10 órakor Ő Felsége Igaz-
gatásbéi tanátsot tartott, melly-
be a Feltrei Hg. (Clarke) Hadi
Minister; Gróf Cessac a Hadi
Dolgokat illető Igazgatásnak Mi-
nistere; Gróf Mollien a Tsászár-
ri Tárháznak Ministere voltak hi-
vattatva. — Dél tájban elfogadta
Ő Felsége a Status Tanáts tiszte-
letét, 's annak tagjaival tovább
beszélgetett. Azután a Tanáts gyü-
lésében maga előült. — Dél után
4 órakor titkos tanátsot tartott,
mellyben a Birodalom fő Méltósá-
gai; a Belső Minister; a Hadi
Minister; a Hadi Igazgatásnak Mi-
nistere; Gróf Lacedede, Chap-
tal, Regnaud-de-St-Jean-
d'Angeli; a Coneglianoi
Hg. (Moncey) és a Viczenzei
Hg. (Caulincourt) jelen voltak.

HADI TÖRTÉNETEK.

Említettük közelebbi Levelünk-
ben, hogy Schwarzenberg
Hg. a Drezdai Capitulatiót el nem
fogadta. Erről a Frankfurti Főszál-
láson Nov. 17-iken következő
Hadi Tudósítás adatott ki:

„Napoleon Tsászár a ma-
ga nagy Armádájával Oct. 6-ikán
Liptséhöz húzódván, Drezdában
Gouvion St. Cyr Marsalt hagy-
ta olly parantsolattal, hogy mind-
addig ezen megerősített Városban,
és az Elbe bal partján tartózkod-
jék, még ő a közelgető ütközetnek

szerelessé kimenetele után, a mint hitte, megint az Elbe vizéhez vissza térhetne. — Az ütközetnek elvesztése sürgősségre Drezda Várasának megadását is maga után húzta. Ennek siettetésére Schwarzenberg Hg. szükségesnek találta, hogy Gróf Tolstoy Orosz Császári Generalisnak Seregét, melyet Báró Bennigsen Lovasság Generalisa Drezdánál hagyott, Gróf Klenau Lovasság Generalisának Osztályával megerősítse, aki e végből Oct. 20-ikán oda meg is indult. — Ezen közben Gouvion Marsal Armádájának nagyobb részével Drezdába az Elbe bal partjára kirozott: de ötét Gróf Klenau, és Gróf Tolstoy Generalis egyesült erővel visszaverték a városba, és ottan körülkerítették. — Gouvion St. Cyr Marsal érzette ezen szorongatását, azért Nov. 6-ikán Wied-Runkel Herceget az Elbe jobb partján megtámadta. Olly szándékban volt az ellenség, hogy Torgau felé keresztül törjön, és Drezda Várasát, mint védelmezhetetlen helyet, elhagygya. — Wied-Runkel Hg. F. M. Lt-nak bátor Seregei az ellenségnek minden megtámadását visszaverték, és a Várasba visszaterelni kényszerítették. — Az ellenségnek ezen helyhezvetése kétségbeesztő nyomorúságos volt. Sem elessége, sem töltése nem lévén, olly szükségben látta magát, hogy minden felkérés nélkül, Gróf Klenau Lovasság Generalisának Capitula-

tiót ajánlana. — St. Cyr Marsal önnön maga az ő írásában a bma-ga Armádáját hadi fogságra ajánlotta, hanem olly feltétel alatt, hogy Franciaországba visszaterhessen, és 6 hónap múlva a Szövetséges Hatalmasságok ellen megint szolgálhasson.

Gróf Klenau írásban jelentette neki, hogy olly kedvező Feltételeknek elfogadásra nintsen hadalma: sőt, ha elfogadná, azért feleletre vonattatnék. De ezen ki nyilatkoztatás nem tartóztatta St. Cyr Marsalt, hogy újabban is Capitulatiót ne ajánlana, noha mind olly Feltételek alatt, melyekről ő, mint tapasztalt Generalis, könnyen tudhatta, hogy Schwarzenberg Fővezérnek helyben hagyását meg nem nyerendik. Ezen Capitulatio Nov. 11-iken aláíratott, és annak ereje szerint a városi Örizetnek, Franciaországba szabad visszamenetel olly feltétel alatt engedtetett, hogy a Szövetséges Hatalmasságok ellen 6 hónap alatt ne szolgáljon. E szerint Nov. 12—17-ikig hat Osztályokban Drezdából ki kellett mennie. —

Egyedül azon tekintet vehette reá Gróf Klenau Lovasság Generalisát ezen Capitulatio aláírására, hogy a várost megkémélje, és az Armádáját más hadi munkálkodásokra fordíthassa: de az alkunak czikkelyei tellyesen ellenkeztek a Fővezér által előbb neki adatott világos parantsolatokkal. Azért az

egyesült Ármádák Fővezére azon kedvetlen szükségben látta magát, hogy Gróf Kleinau tettét, mint helytelen, megvesse, és azt a Capitulatiót el ne fogadja. Marquis Chasteller tehát azt a parantsolatot vette, hogy ezt Gouviou St. Cyr Marsalnak tudtára adja, és az ellenség Ármádáját megint a város birtokába botsássa, s mind azon védelmező eszközöket kezére adja, mellyekkel a Capitulatio előtt bírt volt.

Erfurt városát a Szövetséges Seregek körülvették, s kemény lövöldözéseik által, mellyek több helyeken tüzet okoztak, az erősségbe kergették az ellenséget. De ott sinsz tartózkodni való hely, azért a Hadi Kormányozó a várost körülkerítő Ármáda Vezérének Kleist Gen. Lt-nak Capitulatiót ajánlott: de ez az ő feltételeit el nem fogadta, hanem a Nov. 7-iken kötött Fegyvernyugvást 20-ikig kiterjesztette.

A' Berlini Újság Levelék ezen Burgból Nov. 10-iken költ Tudósítást közlik: Tegnap előtt hajnal-tól fogva sötét estig nagy ágyúzást ballottunk az Elbe bal partjáról, és tegnap tudtuk meg, hogy 1500 Franczia, 12 ágyúvál Magdeburgból kiűtött, Calbeig előre nyomult: de véres viadal után Magdeburgba visszatérni kintelenítetett. Seregeink ezen alkalmatossággal 450 embert, és 5 ágyút elfogtak.

Ugyan Magdeburg tájáról írják, hogy Nov. 8-án a várból mintegy 6000 Franczia kiűtött. Epen ott voltak útban Doktorow, és Czerbatow Generálisok alatt lévő Orosz Osztályok, s olly vitézül visszaverték az ellenséget, hogy az 1600-nál többet vesztett. Különös haszna ezen viadalnak az, hogy a Sönebeki sófőző házban lerakott só elfoglalták, és az ott lévő sok tüzelő fát, mellyet az ellenség a vízbe hányván le akart Magdeburgba úsztatni, az ő kezéről elütötték. Ezen fellül tsak nem 1000 embert a többitől elszakasztottak, úgy hogy azok a várba vissza nem mehetvén, mindenféle tébolyognak: de nem sokára majd kezünkre kerülnek.

Az egyesült Szövetséges Hatalmasságoknak parantsolajára a Szász Kiralyságban, és az Altenburgi, s Reuszi Herczégsegekben ezen Tartományokat igazgató Fő Kormányzék azt a rendelést tette, hogy ezen Tartományokban Véd-seregek (Landwehr) állittassanak. Ezen Seregekbe kiki beállhat önként, vagy a Községek, s Kerület által beadattathatik mind, kik 18—45 esztendősök. Vagy magok magokat, vagy a községek ruházzák őket. Míg otthon vannak nintszen fizetések. Az Ármáához menni tartoznak, s a Katonai regulák alá vannak vettelve.

**OLASZ ORSZÁGI HADI TÖR-
TÉNÉTEK.**

Minthogy előbb Trieszt városa, Oct. 31-iken pedig az erősség is megadta magát, igen alkalmas helyek volt az egyesült Seregeknek, hogy Olasz Ország ellen próbát tegyenek. E' végből Nov. 9-ik napján, a'mint említettük, G. Nugent alatt az expeditio útnak indult. Az egész hajós Sereg mindjárt ki indulása után kétfelé oszlott. Egyik, melly Adler, és Tremendos Linea hajókból, Wisard hadi Brigből, 2 Anglus, és 8 Austriai Szállító, hajókból 16 Trabaccoliból, 1 Bombardából, és 4 egyéb Austriai hajókból állott, először az Istriai partoknak hosszában evezett, azután Ravennának tartott, és Nov. 14-iken a' Goroi kebelben vasmathakát hányt. — Ezen partokat nagy ágyúzó sánczok, s várerősségek védelmezték, mellyek mind vízárkokkal valának körülvéve, 's ellegendő ágyúkkal meg rakva. — Gróf Nugent meghatározta magában, hogy még azon éjszaka kiszáll a' szárazra. E' végből 1 Kompania a' Károly Ferencz Gyalog Rgtből, 1 Kompania a' Végbeli Hörösi Rgtből Birnstiel Kapitány vezérlése alatt Dandarképen előre küldetett, úgy hogy őket 4 Anglus hajó Morvbi Kapitány alatt védelmezné. — Ezen Sereg kiszállott a' Volano, és Goroi erősségek között, 's az ott lévő erdőben volt ellenséget elűzte. Az

alatt a' Tartalék Sereg is kiszállott, 's így az Előseregek folytathatták az ellenség üzését, 's olly szerentsésen is folytatták, hogy 1 Rompánia Veteranusokat el is fogtak. Már 3 óra előtt a' Seregeknek nagyobb része a' szárazra kitétetvén, látta az ellenség, hogy útja el vagon vágva, azért a' Volanoi erősséget elhagyta; a' Goroi erősség pedig még azon estve capitulált. — Egy szép ágyúzó Salup, 12 ágyú, és sok munitio volt a' nyereség. Nugent Gen. ditséri Birnstiel, és Geppert Austriai Kapitányokat, valamint Morvbi, és Ravlay Anglus Hajóskapitányokat is, a' kiket Fremantel Admiralis küldött volt ezen Expeditio vezérlésére. —

A' Majlandi Ujságok November 10-ikig tsak azt említik, hogy az Olasz Seregek az Ets megé visszahuzták magokat, és a' Vice Király Nov. 7-iken Veronába megérkezett. Az a' hír volt, hogy Piemonton keresztül Francia Országból segítő Seregek érkeznek: sőt, hogy ezen Seregek eleje már Turinba meg is érkezett.

A' Nápolyi Király Nov. 2-ikán Florenczbe megérkezett, és ottan a' Pitti palótában a' Nagy Herczegnénél, és az ő férjénél megszállott. —

NÉMET ORSZÁG.

A' Frankfürti Ujság Nov. 5-en így ír: Tegnap 12 órakor Ö Fel-

sege az Orosz Tsászár, a Felsőbajor Királynak látogatására ment, és neki minden itt levő Orosz Generalisokat bemutatott, kiknek számok 32-re megyen. — Blücher Feldmarsal ma ide érkezett. Ugyan ma reggel Gróf Wrede Lovasság Generalisa Feleségével együtt ide jött. Ő Excellentiája Hanautól eddig minden változás nélkül kiállotta az utazást. — Báró Stein Orosz Tsászári Status Tanácsos, és a Német Országi Fő Kormányszéknek Praesese két naptól fogva itt mulat. — Friderik Burkus Királyi Hg. Nov. 16-ikán érkezett Frankfurtba. — A Nassau Hg. az Austriai's az Orosz Tsászári Felsőeknek, nem különben a Burkus Királyi Felsőnek is Udvarlásokra volt, és ez alkalmatossággal a Renui Szövetségről lemondott.

Düsszszeldorfból Nov. 11. Ezen hónap 7-ikétől fogva folyvást tartott a Francia Seregek visszavonulása. Ez igen szép renddel ment végbe. Nov. 9-iken s 10-iken igen kevés Francia Sereg volt már az innetső parton. Ezek a Városunk körül az ég alatt táboroztak. Tegnap délben Rigaud Generalis alatt ezek is általmentek a Rénuson, és mi egész estig minden Katona nélkül valánk. Este 8 órakor jött 12 vagy 13 Könnyű Lovas az idegen Seregekből. Ma reggel a töltésről nézegették a Rhénusnak folyását. Mára többet várunk. — Nov. 12-iken ugyan onnan azt

írják, hogy reggel 7 órakor 1 Svadron Burkus Lovag érkezett oda, is 11 órakor érkezett az Orosz Könnyű Lovasságnak Elősege, délután 1 órakor pedig egész Regiment, és Orosz Dragonosok is.

A' Cumberlandi Hg., az Anglus Királynak 7-ik Fia Nov. 4-ik napján ment be lóháton Hannoverába, és minden fő útszákon végig lovagolván, a palotájában megszállott. Más nap a Svéd Királyi Hgnek elejébe ment, s a városba késérte. —

A' Svéd Korona Hgnek Főszállása Hannoverából Cellébe általtetett. —

Kaszszelből Haszszianak fő városából írják Nov. 7-iken, hogy az Örökös Hg. nagy pompával bement a városba, s azt ígérte, hogy nem sokára az Attya a N. Herczeg is fogja követni. A' Herczeg igen szivreható Buzdítást, és Hirdetést tétetett közönségesse a Haszsziai néphez, mellyben serkentti, hogy tapasztalván az idegen járomnak terhét, törekedjenek magokat Németeknek mutatni, s a függetlenséget megszerezni. — Az Allg. Zeitung az nap különös levélből közli, hogy Kaszszel városában Napoleon Tsászár képét, melly már a Nép által megtöntetett, Nov. 7-iken lebontották.

HELVEZIA.

Zürichből Nov. 12-iken azt írják, hogy a Frankfurti Herczeg 9-iken oda érkezett. Más nap

a Helvetiai Landammant meglátogatta. Ugy tartják, hogy O. Kir. Magassága a' Nagy Hg. tovább is Zürichben fog maradni.

Bázelből Nov. 6-ikon írják, hogy a' Hormányszek a' Széna, és Zab kivitelét megtiltotta. — A' Tessini földet elhagyták az Olasz Országi Seregek, minekutánna ottan olyan képen esztendőnél továbbb lettek volna, mintha azt a' tartományt örökre el akarták volna foglalni. Ezen eltávozás azt okozta, hogy Helvetiának Olasz Ország felől való bátorságára a' Canton elégséges Őrizetet rendelt. —

SPANYOL ORSZÁG.

A' Journal de l'Empire illy tudósítást közöl: Barcello-nából Oct. 27-iken. A' Spanyol Ujságok egy időtől fogva azt a' jelentést teszik, hogy a' Cortesek Oct. 1-ső napján Cadixban öszvegyülekeztek, és még az nap következendő Végzést tettek: „A' Cortesek azt parantsolják, hogy a' Congressus, és az Igazgatószek haladék nélkül Cadixból elmenjen, és Leon szigetébe költözzék. Költ Cadixban Oct. 1-ső napján 1813. (aláírás) Rodriquez Presidens; Ramon Felici Deputatus, és Titoknok; Zumalacarrugni Deputatus, és Titoknok.“ — Ezen véletlen Határozás Cadixban minden embert nagyon felindított. s egynehány nap mulva ottan fontos

zendülések történtek, mellyekről a' Spanyol Ujságok tanátsossabbnak tartják a' hallgatást. — Egy ide érkezett hajós Gazda, a'ki Cadixból Oct. 5-ik napján indult el, azt beszéli, hogy a' Regensség az Anglus Követnek alattomos meszterkedése által reá vetetvén azt végeztette a' Cortesekkel, hogy előbb Leon szigetébe, onnan pedig Madritba küldtessék: magok pedig az Anglusok Cadixot, és az ottvaló erősségeket el akarták foglalni. De midőn már a' Regensség eltávozni kezdene, a' Nép felzendült, minden kapuit a' városnak fegyveres kézzel éjjel 1 óraker elfoglalta, s az Anglus Követet elfogta, mivel el volt hitetve, hogy ez 200,000 Piasztert kiosztogattatott a' Regensség tagjai között, hogy a' Planumát általok kivitesse.

Legújabb Tudósítások.

Ő Tsászári Királyi Felsége méltóztatott az Olasz Országi Ármádának vezérlését Gróf Bellegarde Hadi Praesidens Urra bízni. Helyette pedig a' Hadi Fő Tanátsnál való előülésre Gróf Kollaredo Venczel Feldmarsalt ki nevezni, e' mellé pedig a' Hivatalbeli dolgok folytatására Báró Stipits Ö Excellentiaját az Erdélyi Hadi Kormányozót rendelni. — Báró Kerpen Vice Praesidens egész fizetéssel jubiláltatott.

HAZAI S KULFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K. (45.)

Pesten Szombaton Karátson - Hava 4-ik napján 1813.

Clodius Albinus Imperator tantum pomorum hausit, quantum ratio humana non patitur. Nam quingentas ficus passarias jejuni commedissee Coldus dicit, et centum Persica Campana, et Melones ostienses decem, et uvarum Lavicanarum pondó Viginti, et ficedulas centum, et ostrea quadringenta.

Capitolinus.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

A' Pesti Magyar Theátromi Társaság hazafiúji buzgóságától viseltétven, részt kívánt venni azon közönséges jótéviségben, mellynek most Hazánkban olly ditsőséges példáját tapasztaljuk; ezért tegnap a' Repressalia, vagy is: A' Tromfot Tromffal nevezetű Vitézi Játékot olly végből adta elő, hogy annak jövedelmét a' mostani Háborúban megsebesedett, és betegeskedő Katonaság javára fordítsa. Hogy ezen célját annál jobban elérhesse. a' Publikumot következő jelentéssel felszerkentette: „Ezen Nemes Várasnak (T. T.) Nagy Ielkü Lakosi több izben megmutatták már a' tsendes Polgárnak nyugodalmájért vitézkedő Katonaság eránt való bőkezűségeket: de a' nagy szív nem fárad ki a' jótéviseményekben. Ma tehát a' Nemzeti Theátromi Társaság kívánja fel az ő isméretes nagy lel-

küzségeket. Szerentsésnek fogja magát tartani, ha ezen estvéli mulatsággal Nagyérdemű Nézőinek megelégedést: Vitéz Bajnokinknak pedig némű némű enyhülést szerezhet.“ —

Debreczenből Nov. 14-én. Nagy buzgósággal adott ma hálátunk a' Keresztény két Gyülekezet a' Seregek Urának, a' Felséges Királyunk Vitéz Hadainak Lipsia mellett az ellenségen nyert Győzedelméért, és a' további szerentséjért h' thatóssan esdeklött. Ezen alkalmatossággal a' Református Keresztények Templomában Nagy Tiszteletű Földvári Jóseff Prédikátor Ur szívreható ékes Beszédet tartott, mellyben a' Gyülekezetet a' Felséges Királyi Ház, és a' Magyar Haza eránt való szeretetre hathatóssan serkentette. Egy szersmind ajánlotta a' Keresztény munkás szeretetébe a' víz áradások által megkarosított Hazánkfiájit is. Kik eránt, hogy Halgatójit bőadakozásra indítsa, olly érzékenyen

(II. Félcsztendő.)

(1)

terjesztette elejébe a' kárvallottaknak keserves állapotját, hogy az által minden szíveket a' könnyületességre, és adakozásra mintegy kinszerített.

A U S T R I A.

A' Bétsi N. Ujság Nov. 29-en ezen Praelimináris Szövetséget közli, melly Nov. 2-ikán 1813. Fuldában köttetett Ő Tsászári Királyi Felsege, 's a' Würtenbergi Király Ő Felsege között:

A' Szentséges Szent, és elválhatatlan Háromság nevében.

Ő Felsege az Austriai Tsászár, Magyar, és Tseh Országi Király, és Ő Felsege a' Würtenbergi Király egyenlőképen óhajtván, hogy azon helyheztetések vissza állításának, mellyeket az időveljáró szerentsetlen környüállások megszakasztottak; arról is meg lévén győztetve, hogy az ő szoros szövetségekapsoltatások az ő Országaiknak kiváltképen való nagy hasznokra léssen; azért Ő Felsege a' Würtenbergi Király meghatározta magát, hogy a' Francia Országgal mostan háboruban lévő Hatalmasságokhoz áll, és velek egyetemben minden hatalmában lévő eszközöket arra fordít, hogy az Európai Hatalmasságok között azon egyarányosság helyreálltassék, melly az igaz Békeségnek fundamentuma legyen. Ezen Praelimináris Szövetség Czikkelyeinek megállapítására kineveztek:

Ő Felsege az Austriai Tsászár, Magyar, és Tseh Országi Király Metternich - Winneburg - Ochsenhausen Helemen Wenczel Lothár Herczeget, Arany - Gyapjas Vitézt; Sz. István Magyar Király Rendének Nagy - Heresztesét; az Orosz Tsászári Sz. András, Sz. Newszki-Sándor, és Sz. Anna Rendének Vitézét; a' Burkus Király Fekete, és Veres Sas Rendnek, és több más Rendeknek Vitézét; a' Maria Theresia Katona Rendnek Cancellariusát, és a' Hépző Szép Mesterségek Tsászári Academiajának Curatorát, Ő Tsászári Királyi Felsegének Kamarását, Titkos Tanácsosát, Status, és Conferentialis Ministerét, valamint Külső Dolgokbéli Ministerét is.

Ő Felsege a' Würtenbergi Király G. Zeppelin Ferdinand Urat, a' Würtenbergi Királyi Rendek Nagy - Heresztesét; a' Burkus Királyi Veres, és Fekete Sas Rendének Vitézét, Status, és Kabinet Ministerét, valamint a' Külső Dolgok Ministerét is.

Ezek az ő megbízó Levelüket feltserélvén a' következő czikkelyekben egyeztek meg:

1) A' jelenvaló Tractatusnak aláírása napjától fogva Békeség, és Barátság legyen Ő Felsege az Austriai Tsászár, Magyar, és Tseh Ország Királya, és Ő Felsege a' Würtenbergi Király között, valamint az Örökösök, Hövetkezőik, az ő Országaik, 's Alattvalóik között is minden jövő időben, és

a' Kereskedésbéli, 's egyéb öszvekaptsoltatások azon lábra állitassanak, a' mellyen voltak a' háború előtt.

2) A' két Felséges Alkudozó Felek mostani Szövetségének az a' czélja, hogy mind a' két Hatalmasság szorgalmatosan azon munkálkodjék, hogy Európát olly lábra visszaállítsák, mellyen minden Status a' maga szabad függetlenségében, és nyugodalmában megmaradhasson. Würtemberg lemond tehát a' Rhénusi Szövetségről, és az ő hadait tüstént a' Szövetséges Hatalmasságokéhoz kaptsolja.

3) Az előbbi Czikkely szerént abban egyeztek meg a' Felséges Alkudozó Felek, hogy egymást minden hatalmokban lévő erővel segittsék, és a' fegyvert egymás megegyezése nélkül le ne tegyék.

4) Az Austriai Tsászár Ő Felsége mind maga, mind Felséges Szövetségeseinek nevében garantirozza a' Würtembergi Királynak Uralkodó Jussait, és az ő Országainak szabados, és nyugodalmas birtokát.

5) A' Würtembergi Ármáda a' Nagy Austriai, és Szövetséges Ármádának része leszen. A' Nagy Ármáda Fővezérének hatalma alatt leszen: de egyenesen egy Würtembergi Generalis fogja igazgatni. Ezen hadak mindenkor egy testben maradjanak, és tulajdon Tiszteik alatt szolgáljanak. A' hadi fenyegetekre, 's belső gazdálkodásra nézve

tulajdon rendtartásaikhoz fogják magokat szabni.

6) Az ellenségtől elveendő győzedelmi jelek, zsákmányok, és hadi foglyok azon Seregei lesznek, melly azokat az ellenségtől elvette. —

7) A' Felséges Alkudozó Felek most mindjárt hozzá fognak, hogy annak rendi szerént való Szövetséges Tractatust köthessenek. —

8) Már ezen Alku szerént azt is fentartják magoknak, hogy Cartel-Alkukössenek a' Szökevények visszaadása végett.

9) A' Fels. Egyező Felek annak rendi szerént kötelezik magokat, hogy az ellenséggel sem békesegre, sem más egyeségre nem lépnek, hanem tsak egymásnak megegyezésével. Egymásnak most szentül megigérik, hogy a' Francia Rabinet részéről tétethető semmi nyilatkoztatást meg nem hallgatnak, hanem azt egymással közölni fogják. —

10) E' jelenvaló Tractatust Ő Tsászári Kir. Apostoli Felsége, és Ő Felsége a' Würtembergi Király helyben fogják hagyni, és ezen helybenhagyások 8 nap mulva az aláírás napjától számlálván, vagy hamarább is, ha lehet, fel fognak tseréltetni.

Ennek bizonyosságára mi alábbirattak a' mi meghatalmaztatásunk ereje szerént ezen Praelimiris Szövetséget aláírtuk, 's petsétjeinkkel megerősítettük.

Igy történt Fuldában Novem-
ber 2-ikán 1813.

(áláírás)

Metternich - Winne-
burg - Ochsenhausen He-
lemen Wenczel Lothár
Herczeg.
Gróf Z e p p e l i n .

Hasonló Szövetséges Alku köt-
tetett már Riedben Oct. 8-ikán
az Austriai Tsászár, és a Bajor
Király között, mellynek Gróf W r e d e
a Bajor részről, és Re u s z
P l a u e n az Austriai részről vól-
tak alája írva.

Felsőges Urunk a Baváriai Ki-
rály Ő Felsőgét az Arany Gyapjas
Bendnek Czímerével Frankfurthban
megajándékozta. —

FRANCZIA BIRODALOM.

A' Monitör Nov. 15-iken így
szoll: „Párisból Nov. 14-iken. Ma
Vasárnap Nov. 14-iken 1813 délben
Ő Tsászári Királyi Felsőge a' thro-
nuson üllvén, 's a' Birodalom Fő-
méltóságait viselő Hgektől, Minis-
terektől, Udvari Főhivatalbeliek-
től, Nagy-Sasos Betsület-Sereg-
béli Vitézektől, 's az nap szolgál-
tot tévő Tisztektől körülvételven
elfogadta a' Senatust, mellyet a'
Ceremonia-Mester, és egy Segítő-
je késérvén a' Nagy Ceremonia-
Mester vezetett be, 's a' Nagy Vá-
lasztó Herczegnek bemutatott. Gróf
L a c e p e d e Ő Exja a' Praesidens
eképen szóllott:

Felsőges Ur! A' Senatus lelké-
ben mindenütt késérte Felsőgedet
ezen táborozásnak emlékezetes ese-
tei között, és irtózással rettegett
azon veszedelmektől mellyekben
Felsőged forgott. Haszontalan se-
gítettek, az ellenségnek erőlködé-
seit a' Frigyesek elpartulásai, a'
példa nélkül való árulások, és a'
váratlan eseteknek romlást hozó tör-
ténétoi. Felsőged mindent meg há-
ladott (a tous surmonté). Felsőged
a' Békességért viaskodott. — Az el-
lenségkedéseknek újonnan való
elkezdetések előtt Felsőged egy
olly Congressusnak összevgyűjtését
jóvallotta, mellybe még a' legkis-
sebb Hatalmasságok is meghivat-
tatnának, hogy így minden visz-
szálgodások elmellőztethetnének,
és egy olly Békességnek fundamen-
toma megvettetnék, melly minden
Nemzeteknek betsületére szolgálna.
— Felsőgednek ellenségei meggá-
tolták ezen Congressusnak össze-
gyűlését. Ők tehát egyedül a' há-
borúnak okai. — Felsőged akárki-
nél is jobban tudván Alattvalóinak
szükségeit, 's jobban értvén gon-
dolkodásait, tudja azt is, hogy
mi a' Békességet kívánjuk. De az
a' Szárazföldi egyéb Nemzeteknek
még inkább szükséges, mint mi-
nénkünk; és, ha ellenségeink a'
150 milliomm lélek ohajtásának, és
hasznának ellenére is minden al-
kudozást kikerülvén olly feltételek-
ről szollanak, mellyek mintegy
Capitulatiót látszanak előnkbe ad-
ni, az Ő tsallá reménységek meg

fog játszattatni. A' Francziák az ő engedelmességük, és áldozataik által megmutatják, hogy soha semmi Nemzet a' Hazához, a' betsülethez, és Uralkodójához való kötelességét jobban nem ismérte.“

Ere Ő Felsége így felelt:

„Senátorok! Kedvesen fogadom a' most kijelentett gondolkodástokat. — Ez előtt egy esztendővel egész Európa fegyvert fogott mellettünk: most egész Európa ellenünk vagyon; mert vagy Francia, vagy Anglia Országhoz hódul a' világ. Mi tehát mindentől féltethetnénk, ha a' Nemzetben annyi lelki erő, és olly hatalom nem volna: — A' jövő világ meg fogja vallani, hogy bár melly nagy, és kétes környülfállások támadtak, azok Francia Országon, és én rajtam erőt nem vehettek.“

Még az nap bemutatattott Ő Felségénél az Egyesült Amerikai Statusok' Követe. Ezen jelenés után Kereskedő Tanácsot tartott Ő Felsége. Utóbb mind ketten Ő Felségek látogatásra mentek a' Tsászár Annyához Ő Tsászári Magaságához, minthogy beteges. Onnan St. Cloudba tértek.

Marsal Augerau a' Castiglionei Hg., és B. Michel a' Gárda Gránátérosok vezére Párisba érkeztek. —

A' Donnersbergi Departamentnek Praefectussa Báró de St. André Nov. 2-ikán az Al Praefectusokhoz, és az Városok Polgár Mes-

terehez következő végzést bocsátott: „Ő Felsége azt végezte, hogy az Ármádák ezen Departamentnek községeiben, és Várasiban tanyázzanak. Kiki tehát az Urak közül készen tartsa magát, hogy 2 vagy 3 nap múlva az ő községébe jöendő Gyalogs. vagy Lovas. el fogadhassa. Úgy kell Katonáinkat fogadni mint Atyánkfiajit. Olly gondoskodást kell reájok fordítani, a' mellyre ők magokat méltókká tették. Az Ármáda egynehány szempillantásig nyugodni fog, és ezen nyugodalmat csak az Uraknak barátságok édesíteti meg. Légyen az Katona, és az Polgár között olly barátságos egyesség, melly őket költsönös kedvezésekre bírja, és mind a' kettőnek hasonló betsületet szerezzen. A' mostani terhes táborozás után sokféle szükségekkel küszködik a' Katonaság, mellyeken mind segíteni kell. Ő Felsége nékem tudtomra adatta, hogy minden Község köteles lészen az oda rendelő Katonaságról, és Lovakról gondoskodni. E' végre tüstént olly rendelkezéseket tégyenek az Urak, hogy a' Katonaságot mind elességgel, mind Takarmánnyal kitarthassák. E' mellett azon legyenek, hogy a' Katonaságnak semmi igazságos panasza oka ne légyen. Mindenkor szemek előtt viseljék, hogy az Uraknak alkalmas gondoskodások által az egyenletlenségnek magva elfojtassék, és minden erőszakoskodás eltávoztattassék, melly által a' közönséges Rend megháborított-

hatik, és a magános személyeknek tulajdonok veszedelembé keveredhetnek. Az Urak közül azok, kiknek községeikben Lovasságot kell tartani, mindjárt széna, szalma, és zab magazinokat állítsanak. E' végre a' szomszéd Községek segedelmével is élhetnek, a' mellyekbe tsak Gyalogság rendeltetett. Ezen Magazinoknak mindenkor telve kell lenni, 's azért, mihent fogyatkoznak, újra megtölteni. Ezen tekintet-re nézve nem ajánlhatom eléggé az Uraknak, hogy mennél nagyobb szorgalmatossággal viseltessenek. — Nem különben köteleztetnek az Urak eleséget szolgáltatni, melly kenyérből, Borból, és Főzelékből áll. Ha Bor nem volna, Sert is adhattni; főzelék gyanánt pedig Krumplit is lehet portziókra osztani. Azon egyetértés által, a' melly-re intem az Urakat, kiki a' Vendégit Baráttává teheti, és akiknek házához való bejárást enged, és öket jól tartja, ha a' Katona velemegelégszik, a' portziók rend szerint való kiosztásától felszabadíthatik. — Donnersbergi Lakosok! régtől fogva viselvén Hivatalomat, sok alkalmatosságokban tapasztaltam a' Lakosok engedelmisséget, és készséget, mutassátok meg most is a' midőn az szükség úgy kívánja. Ez nekem vigasztalásomra, nektek ditsőségekre válik. Ö Felsege figyelmetes szemmel nézi magatok viseletét. Örömet eltávoztatná tőletek a' terhet, mellyet kintelen reátok szabni. Az ő igazság szere-

tése nektek elégtételt ígér. Már nints meszsze az az idő, hogy minden áldozataitoknak jutalmát érezétek. Bennünket Francia Ország-hoz olly sok kötelek kaptsolnak, hogy tulajdon Birtokainknak megtartása is meg kívánja tőlünk az engedelmeskedést."

A' Monitör Nov. 15-iken ezen Tsászári végzést közli: „A' St. Cloudi Palotában Nov. 11-iken 1813. Mi Napoleon Francziák Tsászára, Olasz Országi Király, a' Rhénusi szövetségnek Protectora, és az Helvétziai Frigyes Tartományok Közbenjárója s a' t. A' mi Finántz Ministerünknek előadására a' környülállásoknak szorongatásait tekintvén azt végeztük, és végezzük a' mi következik: A' földektől, ájtóktól, ablakoktól, és szabad levelektől 1813-ik Esztendő-re járandó fő Summán kívül minden százhoz, harmintz toldalék adó fog járúlni. Ezen harmintz századok három részben fognak letéttetni, u. m. Novemberben, és Deczememberben 1813, és Januáriusban 1814 egy egy rész. A' Személyektől, és Mobiliáktól fizettetni szokott adó 1813-ik Esztendőre duplán fog fizettetni. Az ujonnan hozzájáruló fele a' fellebb említett 3 Holnapokban ugyan annyi részben fog lefizettetni. — Mai naptól számláltattván minden kilogram Sóhoz az árának két tizedrésze fog hozzá adattatni, 's ez által az ára megnagyobbíthatni. — Ezen Tsá-

szári végzésnek rendelkezései a' volt Hollandiai Departamentekre nem fognak kiterjesztetni, minthogy úgyszólván nagy terbeket viselnek, hanem a' só taxájának felemeltetésén ezen Departamentekre is kiterjed. —

A' Spanyol, és Francia Országi Szélekről.

Már régen tudva van, hogy az Anglus, Portugallus, és Spanyol egyesült Seregek Lord Wellington F. M. vezérése alatt, Oct. 7-iken Spanyol Ország határain által Francia Országba bementek. E' felől a' Londoni Oct. 18-iki Újság így ír:

Marquis Wellington F. M. tudósítása Lord Bathurst Hadimínisterhez, és Status Titoknokjához.

Lezaca Oct. 9-en 1813.

Mylord! Vagyon szerentsém Uraságodnak jelenteni, hogy az Armáda bal szárnya 7-iken a' Bidassoán által ment. Sir Grá hám Tamás parantsolta Wilson Brigadéros Generálisnak, hogy 3 Szakasz Seregeivel alól, egygyel pedig feljül a' Hidon, Hay G. M. Grevelle Obester, Stopford Edward G. M., és Hóward G. M. Seregeivel menjen által. Don Freyre Manuel G. L. parantsolta a' maga 4-ik Spanyol Armáda szakaszának, hogy 3 tsapatokban, ugyan ott, ahol az egyesült Anglus, és Portugallus Seregek által mentek, menjen által.

Mind a' két Osztály, 8 ágyúkat elnyervén az ellenségtől, s elfoglalván a' sánczokat is, szerentsésen által mentek, és az ellenséget mindenütt megverték.

Sir Grá hám Tamás Seregeit e'képen a' Francia Földre által tévén, az előtt való nap Irlandiából megérkezett Sir Hope John G. Lnak a' vezérséget által adta. —

Azomban C. B. Alten G. M. a' Spanyol Könyü Osztállyal Longa Brig. G. segítettén meg támadta Puerto de Verában az ellenségnek sánczait. Don Pedro Giron pedig az Andalusiai Tartalék Sereggel La Rhune hegyén lévő ellenséges őrhelyeket. Colborne Oberster pedig, Main Majorral az ellenség jobb szárnyát támadta meg.

Ezek a' Seregek mindeneket el foglaltak útjokban, míg a' hegy tövéhez, mellyen a' remeték laknak, nem jutottak. Ezt próbálták ostrommal meg venni, de az ellenség nyakasan ellent állott. Don Pedro Giron F. Mnak, és a' több Generálisoknak s' Fő Tiszteknek magok viseleteket nem győzőm eléggé meg dísérni.

Uraságodnak 4-iken írt tudósításomban elfelejtettem meg írni, hogy Campbell Brig. Gen. homlok rendünk előtt 70 emberből álló ellenséges Strását el fogott. Arolla hegyen egy erős állásából az ellenséget ki vertük. Clinton G. L. Kataloniában Tarragonában

vagyon. Az ellenség Lobregotnál állott. Lord William Bentinck G. L. Sept. 22-iken Siciliába hajókázott.

Ezen tudósításomat G. March

Hadissgédem által küldöm, kit Uraságodnak pártfogásába ajánlok vagyonszerentsém.

(aláírás)

Wellington.

Mivel az 1813. Oct. 27-dik napjára rendeltetett Licitatio a' Tsászári Királyi Mező Hegyesi Katona Ménesi Tisztségnél az 1814-ik Apri-lissal végződő Vendégfogadó, Mészárszék, Kenyérsütő és Kereskedő Bol-tok árendáltatása végett bizonyos okokra nézve végbe nem mehetet, azért ugyan azon licitáltatás 1813. Dec. 29-ik napjára halasztatott:

Kiárendáltatik tehát: 1.) A' Nagy Vendégfogadó az új Aerarialis épületben. 2.) A' régi Gazdaság épületbéli Vendégfogadó. 3.) A' Mészárszék. 4.) A' Kenyérsütő szabadság. 5.) A' Kalmárbolt.

Mind ezen említett Regáliák kótyavetye által a' többet ígérőnek három egymásután következő esztendőkre általengedtetnek, úgy mindazáltal, hogy a' Dec. 29-iki Kótyavetyéltetés a' Hadi Tanács által előbb helyben-hagyatassék. —

A' Nagy Vendégfogadót a' Mészárszékkel együtt, kívánnák va-lamelly Mészárosnak kiárendálni, kinek nyári legelőre és széna takarításra a' Vágó Marha számára 250 hold rét fog általengedtetni. — A' Gazda-ságbéli épületben lévő Vendégfogadó, a' Kenyérsütő szabadság, és a' Kalmárbolt különkülön fognak kiárendáltatni. Az árendálni kívánók te-hát a' feljebb említett napon Mező-Hegyesen megjelenni ne terheltesenek, hol az árendálás többi feltételeit is előre megtudhatják. Költ Mező-He-gyesen Nov. 1. n. 1813.

L o v a k e l a d a t á s a.

A' Tsászári Királyi Mező-Hegyesi Magyar Hadi Ménes Igazgatása ezennel közönségessé teszi, hogy főbb Rendelések szerént December 7, 8, és 9-ik napján e' folyó esztendőben számos vemhes, sőt részszerént szopó tsikós, minden hiba nélkül lévő Kanczák, mellyek nem hibájok miatt, hanem egyedül azért, hogy a' meghatározott szám felett valók, de a' tenyésztésre tellyesen alkalmasok; nem külömben számos fiatal Ménlovak, és Kanczák, külömbféle korbéliek, kótyavetye által kész-fizetésért el fognak adattatni. —

A' Gabonának Dec. 3-ikán piaczi ára Pesten: Posonyi Mérő. Tiszta Búza — Rétszeres 30. Rosz 60. Árpa 53 $\frac{1}{8}$. Zab 40. Kukoricza 93 $\frac{1}{2}$ Garas.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D O S Í T Á S O K, (46.)

Pesten Szerdán Karátson - Hava 8-ik napján 1813

Occultat utrorumque semina Deus, et plerumque bonorum, malorumque
causae sub diversa specie latent. *Plinius.*

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

A' jótévőségnek lelke melly különös módokat talál a' segedelemnyújtásban, e' következő példák megmutatják:

Bartfán, midőn a' nyáron Ns. Duka regementjének Nevendékei a' Katona forgásokban gyakorlattak volna, Nagy Méltóságú B. Ötvös Ignác Korona Örző, és Ns. Gömör Vármegyének Fő Ispánja számokra olly adakozást kezdett, melly a' többi Uri Vendégek által 363 forintra szaporított. E'hez egy még 40 forintot adott, és egy hordó Egri bort. Az adakozás olly jelentéssel nyújtott a' Nevelőház Igazgatójának, hogy abból a' pénzből a' Gyermekeknek a' télre köpönyegeket tsináltasson. - Más alkalmatossággal egyszer a' Fördő Uri Vendégek öszveségesen ezen nevendék Katonákat megvendégelték, másodsor pedig Mélt. Almásy né született Gr. Haller Ur Aszszon a' maga házánál vatsorával fogadta őket.

T. Kussevich József Kir. Tanácsos, és Itélő - Mester Ur a' Felkelő Nemes Seregből Kus-

(II. Féléstendő.)

sevich Major Batalionának az ellenséggel való megütközés előtt való kiosztásra 1 akó Szilvapálinkát, és azon Vitéznek, ki magát leg inkább megkülömböztetné, 6 aranyat adott által. —

Nagy Méltóságú Verhovác Max Püspök Ö Exja Octoberben Tsász. Hirályi Katonaságnál való kiosztatás végett 100 akó bort; újabban a' Ns. Háptalan 28 akó bort; Zágráb Városa 317 fotot 34 xr. ajándékozott, melly pénzt kiváltképen Reitter Városkapitánnya gyűjtötte öszve. —

FRANCZIA BIRODALOM.

A' Moniteur Nov. 17-iken közli a' Nov. 15-iken hozott, és más nap a' Tsászár által is St. Cloudban a' szokott forma szerint meg erőssített 3 Senatus Consultumokat, a' Status Tanács Szószóllója által előadatott indító okokkal, és azoknak elfogadtatásokról szólló vélekedésekkel együtt. Azoknak valóságos foglalatok így vagyon.

I. A' Megtartó Tanács, látván azt, hogy az ellenség az Ország határain a' Pyrenäusok felől, és Éjszak felől által jött, és hogy a'

(1)

Rhénus határait, és az Alpesekek tulsó részét is fenyegeti, azt végzi: 1. Czik. Háromszáz ezer a' 11, 12, 13, 14, 1800, 1807, és 1814-ik esztendőkbeli béirattak a' Hadi Minister további rendelkezésre kiállítottassanak. 2. Czik. 150,000-nek haladék nélkül ki kell állani, és tüstént szolgálatba lépni. A' másik 150,000 hátra marad, és csak abban az esetben fog ki állani, ha a' napkeleti határokon is által jön az ellenség. Azon 24 Departamentek, mellyek az Augustus 24-iki 1813 Tanáts végzés szerint, Katonáikat a' Spanyol Ármádához küldötték, most is oda küldik. 3. Czik. Tartalék Ármádák formáltatnak, mellyek Bordeauxba, Metzbe, Turinba, és Utrechtbe, és más olly helyekre mennek, az hol a' Birodalom földje sérthetlenségének bátorsága kívánandja. 4. Czik. Ezen Tanáts végzés kihirdetése előtt meg házasodott Conscriptusok nem tartoznak Katonáskodni. 5. Czik. A' jelenvaló Tanáts végzést egy Követség által Ö Felségének a' Tsászárnak, és Királynak által kell küldeni.

II. A' Tanáts 's a' t. végzés. A' Törvény hozó Testnek negyedik Rendü Deputatusai, mind addig fogják hivatalaikat folytatni, míg a' December 2-ikán 1813 kezdődő ülés tartani fog.

III. A' Tanáts 's a' t. végzi. 1. Czik. A' Tsászár fog kinevezni a' Törvény hozó Testhez Elöl ülőt. 2. Czik. A' Senatus, és a' Status

Tanáts, a' Törvényhozó Test Tsászári üléseiben, a' bészárt Levelek ereje szerint meg jelennek.

Egy Nov. 16-iki Tsászári Decretum a' Kints-Tár jövedelméből 38,425,343 Frankot 34 Centimet, mellyeket az újjonnan bé hozatott adóból kelletik bé szedni, a' Hadi Minister rendelkezésre bizott. Ezen Summából 9,985,178 Fr. 90 Cent. a' Kenyérsütésre; 17,314,601 Fr. 37 Cent. Takarmányra; 48,640 Fr. tüzi fára; 3,549,200 Fr. Szekerezésre, és 7,517,722 Fr. 72 Cent. az Ostromláshoz szükséges költségekre fordítatik.

A' Moniteur azt mondja, hogy a' Tsászár Nov. 16-ikán sok órákig a' Satory síkon gyalog vadászott.

Annak utánna közli a' Moniteur Gróf Emeriau Vice Admirálsnak, a' Touloni kitötő helyben a' l'Emperial nevű hajóról Nov. 6-ikán a' Tengeri Ministerhez írott Levelét, mellyben azt írja: Ö t. i. a' Vice Admiralis Nov. 5-iken reggel 22 Linea hajókkal, és 6 Fregátokkal Napkeletiszél fúván vitorlát felszedte, de, mivel a' szél hirtelen éjszakra, azután nyugotra fordult, tehát a' Franczia Elöljáró hajók az Anglus Flottától csak néhány ágyú lövésnyire jutottak, és a' kikötő helybe való bemenetelnél többször egymásra löttek. Az Agamemnonra Tellier Kapitány vezérlése alatt, a' melly leg

távulabb előre ment, sok Anglus hajók reá keményen ágyúztak: de nagyon meg nem sértették; 9 embere könnyű sebebe esett. A' Wagram Cosmao Contre - Admirális vezérlése alatt az Agamemnon-t hatalmasan védelmezte, és több golyóbisokát kapott, de csak két embere sebesített meg. A' Boreas, Ulm, és Magnanime, és négy Fregátok, részt vettek az ütközetben: de rajtok kevesen sebesedtek meg. Mind öszve 18 Francziák, és azok közt is csak 3-man estek nehéz sebbe. Az ellenség ide 's tova való mozgásai után magát vissza vonta; úgy látszott, hogy három hajói nagyon meg romladoztak.

Cherbourgban Nov. 10-iken egy 44 ágyús új Linea hajó, Duguay, a'tengerbe bocsátattott.

A' Wesztfáli Király Nov. 12-iken Aachenből jöven Lüttichen által utazott Brüsszelbe.

Oudinot Marsall (Reggioi Hg.) Nov. 7-iken Bar sur Ornain mellett lévő Mezei házába, egészsége helyre hozása végett megérkezett. A' Neufchateli Hg. Nov. 8-ikán Straszburgba érkezett, és néhány napokig ott fog mulatni. Nov. 16-ikán Párisba érkezett.

Torgauban a' lovával elesvén Gróf Narbon a' vár Fő Kormányozója hirtelen meghalt; helyette a' Kormányozást Gróf Dutaillis Osztályos Generalis vette által. — Torgauban a' nyavályák mind mér-

gesebbek; fekete foltok támadnak az emberek testein, és ők egynéhány óra múlva meghalnak. Nov. 13-ikán 900 ember halt meg, és 14-iken éjszaka 30 Strázsa holtan találtatott. — Az utóbbi tudósítások szerint a' Torgaui új Kormányozó Gróf Dutaillis, General Lebrun, Gróf Devaux, 's több más Francia Generalisok is halálos betegségben vannak.

HADI TÖRTÉNETEK.

A' Burkus Királyi Ármádának 3-ik Osztálya Bülów Generalisnak vezérlése alatt már a' Hollandiai földre beszállott, és az ő előjáró Seregei Zwill, Deventer, és Gröningen városokat ellepven a' Népben nagy örömet gerjesztett, és egész Hollandiában a' Francia járomtól való meg szabadulásnak reménységét felelevenítette. Az említett Gen. Nov. 20-ikán illy hirdetést tettett közonségessé:

Az egyesült Hollandiai Statisták Lakosihoz.

Az Isteni gondviselés a' mi Uralkodóinknak fegyvereit győzedelmekkel koronázta. Európának szabad Nemzetei közt való nagy szövetség Napoleonnak, amavérzopó hódítónak, hatalmát most másodszer semmivé tette. Német Ország most végképen levetette nyakáról azon gyalázatos rablánczokat, mellyek őtet minden bődoltságától, és szeremséjétől megfosztották. Hollandusok! néktek is eljött az elnyomatástól való

megszabadulástóknak napja. Ti egykor, pedig sokkal korábban mint mi, bátran ellene szegeztek magatokat az elnyomtatásnak; korábban le ráztátok nyakatokról azon szolgálai vasjármot, melyet a szerentsélen történetek minden vétetek nélkül, mint több másokra reátok vetettek. — A Szövetséges Ármáda ama Nagy Gusztáv Adolf érdemes követője alatt már Német Ország Éjszaki részén győzedelmeskedett. Most a ti háttáritokhoz jutott, és int benneteket, hogy a Német Országbeli bárrátitoknak s atyátokfiainak példáit kövessétek. — Az én hatalmam alatt lévő Burkus Seregek, mint azon Ármádanak részei, legelsők nyújtyák néktek kezeiket, hogy a ti meg szabadítástokra, s böl-dogságtokra veletek együtt munkálkodhassanak, és ti az elnyomtatástól meg menekedvén a ti Zászlóitokat minden tengereken, és örökre lóbogtathassátok. — Legyetek erántunk bizodalomnal, mi ezt tölleték már előbb meg érdemlettük, és mi azon leszünk, hogy a szoros fenyték által, egyedül a ti meg szabadítástoknak óhajtyásától vezéreltetvén, most is a ti bizodalomokra magunkat érdemesékké tegyük. — De mi is bizodalommal közelítünk hozzátok, ti nemes szívű, és derék régi szomszédaink, és barátaink, a ti egyesüléstekre tartunk számot ezen nagy munkának végbe vitelében, mely minden öröknek öszve kaptoltatá-

sa által olly bizonyos, hogy kétséges sem lehet. — Mutassátok meg, hogy méltók vagytok a ti Öseitekre, állyatok hathatósan azon Zászlók alá, mint ők, melyek egyedül a ti szabadságtokért, és jussaitokért lobognak. Mutassátok meg, hogy a Batáviai Légioknak bátorságát, és álhatatosságát az igaz ügyért való viadalban most is kiki tsudálhatja.

Nov. 20-ikán 1813.

Bülow a' Burkus Kir.
Ármáda 3-ik Osztályá-
nak Vezére.

Hágából egyenesen jött tudósítások azt jelentik, hogy Hága, Amsterdam, Haarlem, Rotterdam, és Lajden városok a függetlenség eránt magokat ki nyilatkoztatták, a Francia Tiztségeket el törlötték, és ideig óráig való Kormány székeket tettek, melyek az Orániai Hg. nevében foglalatoskodnak. Az Orániai Herczeghez olly Követség küldetett, melly ötet arra kérje, hogy haladék nélkül vegye által az Ország Kormányozását. — Ut-rechtnél van ugyan egy kevés Fr. Katonaság, de ezt igen könnyű lesz el szelleyesztetni, a Várak őrizet nélkül vagynak, és egy sints szükség eseléggel megrakva, az egész nép tüzes buzgósággal óhajtya a szabadságot, melly valóban meg is érdemli, hogy függetlenségét viszsza nyerje.

A' Frankfurti Újság Aschaffen-

burgból Nov. 23-ikán ezen tudósítást vette: G. Barclay de Tolly Gen. Főszállása néhány naptól fogva itt vagyon. Gróf Wittgensteinnak Armádája pedig a napokban ment ezen keresztül.

Az Allg. Zeit. Nov. 28-án ezeket közli: Heidelbergben olly sok Katonaság ment keresztül, hogy naponként 17—20,000 embert is láttak, és ottan 4—5000 be is szállítottatott

G. Wrede Lovasság Gen. annyira meg erősödött, hogy elégségesnek érezte magát, hogy Frankfurtból a maga Armádájához menjen. Ő Exc. Nov. 21-en Durlachon ment keresztül, és ott ki se szállván a kotsiból, utját Etlinig folytatta. — *nem így* —

NÉMET ORSZÁG.

A Bádeni Nagy Herczegség Közönséges újságaihoz következő Hirdetmény vagyon a Herczegség Lakosaihoz;

„Engem az igazgatásban megelőzőtt, Felsőleges Ösömnek példája szerint, meg sérthetetlen kötelességemnek tartom, Alattvalóimnak boldogságokat, és szerentséjeket elő mozdítani, és a Bádeni Herczegségnek fennmaradását bátorságba helyeztetni. A boldog emlékeztető Nagy Herczegről, a Rhénusi Szövetségbe való bé állásától fogva, Francia Ország eránt reám szállott kötelességek előttem szentek voltak, mivel úgy reménylöttem, hogy Népeimnek nyugodal-

ma, Tartományomnak megmaradása, azoknak tökéletes tellyesítésekben gyökereztetik. És jóllehet a sokáig tartó véres hadakozásoknak inségei, mellyekben én azon Francia Ország eránt tartozó kötelességem szerint, nevezetes Sevegeket adtam a Francia Armádákhoz, valamint a Hereskedésnek el záratása is, a Hazán mély sebet ejtettek, mindazonáltal az én egyetlen egy vigasztalásom az a reménység volt, hogy egy végső békesség, nekem is egykoron alkalmatosságot nyújt arra, hogy Népeimnek róllok való gondoskodásaim által az ő szenvedéseiket kipótollyam. A mindeneket igazgató bölts Gondviselés, melly a Népeknek, és Nemzeteknek sorsait kezeiben hordozza, a Francia fegyverektől a győzedelmi Zászlót el vette, és azt a Német Ország köz ügyéért viaskodó Szövetséges Armádák kezeibe által adta, mivel hogy a Francia Nagy Hatalmat erős határok közé szorítani szükségesnek lenni ítélte. Az Elbe partjaitól fogva, egész a Rhénus partjáig fenntartóztathatatlanul, győzedelmesen előbbre nyomúltak a Szövetséges Hatalmasságok; az utolsó próbát meg tettem, hogy a Tsatamezejének közelítése miatt veszedelemben forgó Hazának nyugodalmat, és bátorságot szerezzek; kértem a Francia Tsászárt, hogy a Bádeni Nagy Herczegségre nézve engedjen Neutralitást, táplálván attól a reménységtől, hogy

abban a Felső Szövetséges Hatalmasságok is, részéről, nemkülömben meg fogják egyezni: de a következő ezen várakozásnak meg nem felelt; és mivel ezen az úton a Bádeni Nagy Herczegség nyugodalmát meg nem szerezhetem, kénteleníttem a Francia Országgal hadakozó, és az ellenösze szövethetett Hatalmasságokhoz által lépni, és így a Hazának ügyét, az Övéikkel egybe kötni. A Bádeni Nagy Herczegség megtartása, a Német szabadság, és függetlenség megnyerése, már most az a Nagy Cél, mellynek elérésére mindnyájan törekedni tartozunk, és a mellyre való eljutáshoz a Felső Szövetségesekkel való egyetértés által minket a legigazságosabb reménység táplálhat. El nem titkolhatom azt tölleték, hogy a mi geográfiai helyzetünk, mint a kik Francia Országgal határosok vagyunk, mostani állapotunkat, más Német Ország Szövetséges Tartományokéhoz képest, a legfontosabbá teszi, következképpen minden nagy áldozatokat is meg kíván, a mellyek Hazátoknak, Lakhelyeiteknek, és Familiáitoknak védelmeztetésekre szükségesek, tehát mindennemű erőlködések is szükségesek lesznek, hogy a mi részünkről is a közönséges békekés helyre állítására, és annak tartósságát bátorosító politikai egyarányúságnak megalapítására juthassunk, és a kereskedésbéli szabadságot érzvén, a

Nemzeti iparkodás újra felelevenüljön, és a Tartományok elalélt virágzása ismét helyre hoztassék. Badeni Nagy Herczegség Lakosai! bízzatok a ti Fejedelmetekben! Ama felséges cél: a Hazának, és a Német szabadságnak védelmezése, töltse be a közönséges jó éránt lángoló szent tüzzel a ti hazafiúi szeretettel tellyes szíveteket, és ugyan azon ditső buzgóság az én meg hívásomra az e végre téendő intézetek után indíttson, és lelkesítsen meg mindeneket közületek, szabad akarat szerint a Haza Zászlói alá való egybe gyűlésre, hogy a betsület mezején ti elöttek elválhatatlanul számos esztendőig vitézi bátorsággal Oroszlány módjára viaskodó Bádeni fegyver viselő bajtársaitoknak leg gyönyörűségesebb példaadásaiakra méltók légyetek. Én mint Népeimnek barátja, a fenyegető veszedelmeket mindenhol meg osztom veletek, míg nem végre viaskodás által a célra el jutván, az állandó békeség nekem azt a boldogságot engeddi, hogy a ti virágzástokat még a jövődöbéli késő idökre is megfundáljam, és a Haza tsendes nyugodalmát minden szelvések ellenbátorságba helyhezetteve lássam. Karlsruheban Nov. 20-ikán 1812.

(aláírás)

Károly.

SPANYOL ORSZÁG.

A' Moniteur Nov. 17-iken közli Suchet Marsalnak Albufo-

vai Hgnek a' Hadi Minsterhez küldött tudósítását melly így szól:

Barcellona ből Nov. 3. 1813.

„Herczeg Uram! Nem küldök Excellentiádnak tudósítást a' Táadorszemeknek apróbb tsatáikról, minthogy ezek, ámbár reánk nézve mindenkor szerentsések voltak, de nem voltak ölly fontosok, hogy különös tudósítást meg érdemlenének. Egyedül arról teszek tehát jelentést, hogy a' mi Katonáink ezen utóbbi könyű tsatázásokban magokat szokott bátorsággal, és buzgósággal viselték.

Delort Generálisnak megparontsolám, hogy 1000 Lovaggal, és 1200 Gyaloggal Granollersbe menjen, és a' Vichfelé vivő útát fenyegetse, azon közben pedig Musnier Generalisnak Osztálya Sabadellből Amerilláig nyomuljon előre, és az ellenségnek jobb szárnyát fenyegetse. Delort Gen. a' Garrigai szűk úton előre nyomult, és így az ellenséget megkerülte, a' ki 12 egy más után álló redoutok megett volt ugyan: de még is minekutánna rövid ellenállásában sok embert vesztett volna hirtelen el illantott. Delort Gen. tehát ezen földből felhányt sánczolásokat mind le húzatta.

Tortosából Oct. 20. vettem tudósítást. Robert Gen. igen nyugtató jelentést téssen mind a' Várról, mind a' Katonaságról. Oct. 9-iken Ő az Enpecinádo hadain szerentsésen győzedelmeskedett. 15-iken Gen. Elio Seregeiből 7

batalion Jesus, és Las Roqueles falukon keresztül előbbre nyomult, hogy az Ebro jobb partján lévő állásunkat megtámadja. Robert Gen. 1200 emberrel 50 Lovaggal, és 4 ágyúval ellene ment, és az ellenség a' várbéli ágyúknak tüze alá jutván, és az őrizet ezen részének vitézsége által szorongatván 600 embernél többet vesztett, és telyes Zavarodásba jutott. Ezen szempillantástól fogva Robert Gen. a' Várkörnyékében alkalmas nagy tájnak birtokában megmaradott. Ő igen ditséri Seregeit, és kiváltképen Ricci pattantyús Oberstert, és Pochet Obestert.

(aláírás)

Albuferai Hg. Marsal.

A' Párisi nem hivatalbéli Levelék még azt a' jegyzést teszik ezen tudósításhoz, hogy a' Fr. Seregek mind azon erős állásokban, mellyeket Valenciától Barcellonaig bírtak, most is állandóan meg maradnak.

EGYESÜLT AMÉRIKAI STATUSOK.

Már egynéhány esztendőktől fogva szóban forgott egy olly Masinának feltalálása, melly a' leg nagyobb Hadihajót is a' levegőbe felvettesse. Mix Úr a' Tengeri Szolgálatnál lévő Tiszt, nem régen próbát tett egy illyen találmánnyal, mellyet Ő Torpedónak nevez. A' Linhaveni öbölben állott a' Plantagenet Angliai Linea Hajó, melly Kap Henrinál többnyire ma-

gáncosan volt. Mix Ur tehát Jul. 18-ikán Bowman, és Salem Kapitányokkal 's Govan Hajós Mesterrel, kik magokat önként ajánlották vala az ő segedelmére, ki indult az ő lakó helyéből egy fedeletlen nagy Hajón, melyet ő Chesapeake Revenge-nek nevezett, a' Plantagenetnek állását könnyen kitanulta, 's midőn mintegy 40 kötélnyire lett volna tőle, ki vetette a' Torpedót, de abban a' szempillantásban, az ellenségnek Örálló hajója reá esmért, és meg szóllította. Szinte úgy Jul. 19-ik éjszakáján is; 20-ikán 50 kötélnyire jutott hozzá, és igen keze ügyébe lett volna a' nagy hajó, de mivel 15 minutumig késnie kellett a' készülétekkel, megint reá kiáltott a' nagy hajóról az Örálló, kinek mivel nem felelt, az a' pus-káját ki lötte, és arra egy egész sor ör állók is löttek reá, 's hoga ezen hajónak állását bizonyosabban ki tudhassák különbféle tüzi szer-eket hánytak mindenfelé, és mesz-szire szolgáló rakétákat, mellyek a' tengert tellyesen meg világosít-ották, így meg sejdítvén a' vendé-eket egész sor ágyúval löttek reájok, evedzős hajóikat pedig ana-k üzésére kiküldötték. De az Amerikánusok szerentsésen tovább állottak. Mix Ur tehát kéntelen volt 21, 22, és 23-on próbáit meg újítani, de mivel az Anglus hajó, a' maga állását mind untalan meg változtatta, haszontalanok lettek próbatételei. Végre tsak ugyan Jul.

24-iken éjszaka 150 rőfnyire hozzá közelített, a' rakodó oldal felől, és épen akkor vetette ki Torpédóját, midőn az Örálló kiáltá: All's wall? a' Torpedót a' tenger a' hajóhoz hajtotta, és irtóztató zendülést okozott; úgy tetszett mintha föld indulás lett volna, és olly tsattanással fakadt el, és sokkal nagyobb rázkódást okozott, mint a' leg nagyobb menydörgés. A' vízből mintegy 50 lábnyi ke-rekségű pyramis emelkedett fel, és 30—40 lábnyi magasságra tódult; világos veres volt a' színe, és bíbor színnel volt tsíkozva kiváltké-ppen a' vége felé. Midőn már a' leg magassabb pontra felemelkedett irtóztató tsattanással el pattant; mint a' sűrű esső úgy omlott le a' tűz, a' hajóra, és azt kerengélve a' vízbe meregette, úgy hogy ke-vés híjja volt, hogy tellyesen el nem merült. Mix Ur a' világosít-ásból észre vette, hogy a' hajó el-ső részének födele meg gyúladott, és a' hajó mellett lévő tsajka az emberekkel együtt a' víz örvénybe elmerült. Rettenetes rémülés volt a' hajón, a' mint a' zörgésből, és lármából észre lehetett venni, 's a' rajta lévő emberek, mind a' tsaj-kákba ugrándoztak. Mix Ur noha tellyesen czéllját el nem érte, mindazonáltal annak akadályait is kitanulta, és fel tette magában, a' mint az Amerikai Ujságok mond-ják, hogy nem sokára új próbát téssen, és akkor az első tapasztalásait is haszonra fordítja.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K, (47.)

Pesten Szombaton Karátson - Hava 11-ik napján 1813.

Stet Capitolium
Fulgens, triumphatique possit,
Roma ferox dare jura Medis.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Ama nagy tudományú 's fényes érdemü Hazánkfiát Fő Tisztelendő Madarassy Ferencz Urat, a Fels. Kir. Helytartó Tanáts mellett lévő Elsőbb Könyvvizsgálót Felsőges Urunk az Egri Érseki Káptalanba Kanonokká nevezte.

A' napokban érkeztek, tegnap pedig kotsikon innen lejjebb vitettek sok Francia fogoly Tisztek.

Kolozsvárról azt a' örvendetes hírt írják Nov. 28-ikán, hogy Erdélyben a' Barcza földön azon pestises nyavalya tellyességgel megszűnt dühösködni. Brassón túl ugyan még egynehány helységek Őrizet alatt vannak: de a' szoros rendelések által megszűnt a' veszedelem. —

FRANCZIA BIRODALOM.

A' Tsászár Nov. 17-iken tett újabb végzése szerint két Tartalék Armádát rendelt fel állíttatni, egyiket Turinban, másikat Bordeauxban, úgy hogy mind egyik 100,000 emberből álljon.

(II. Félészteendő.)

Az előbbi Levelünkben említettett végzése a' Megtartó Tanátsnak, melly szerint a' Tsászár nevez a' mostani Törvényhozó Test Gyűlésének Elölülöt, annyiban különböz az eddig való törvényes rendtől, hogy eddig a' törvény szerint az öszve gyűlt Törvényhozó Test 5 Candidatust tartozott bemutatni a' Tsászárnak, és ő ezen 5 közül választott egyet: most pedig egyenesen kinevezheti az Elölülöt. — Azon Tanáts végzés is, melly szerint a' Megtartó Tanáts (Senat) és a' Status Tanáts egészen (in corpore) jelenhet meg a' Törvényhozó Test Gyűlésében, annyiban különböz az eddig való rendtartástól, hogy még eddig a' Senatusnak tsak az volt megengedve, hogy a' Törvényhozó Testnek üléseibe tsak Deputátusokat küldhetett: most pedig mind az egész Senatust, mind a' Status Tanátsot a' Tsászár petsétes Levele által hívja meg a' Törvény hozó Test Gyűlésére. (Az mind eddig nem közöltetett, ha az Igazgatásnak ezen Fő Hivatalai, a' Törvényhozó Test ülésében voxolni fog-

)(1

nak é, vagy tsak bizonyság képen, avagy az előadandó kérdéseknek megvilágosíttására léznek jelen?)

A' Birodalom Fő Kancelláriusa Nov. 20-ik napján 10 órakor bevezette Ő Felségéhez a' Tsászárhoz e' következő új Hivatalra neveztetett Urakat a' felesküvésre: u. m. Gróf Molé Urat, a'ki Fő Birónak, vagy is Igazság Ministerének tétetett; a' Bassanói Hget, a'ki megint Status Titoknokká tétetett; a' Vicenzai Hget, (Caulincourt) a'ki külső dolgokra ügyelő Minister lett; Gróf Dáru Urat, a'ki a' Hadi Gazdálkodásnak Ministere lett; Báró Costaz Urat, a'ki Gróf Molé helyett a' Híd, és út építéseknek Fő Directora lett. — Ő Felsege a' Tsászár egyszersmind a' Bassanói Hget, és Gróf Cessac (Lacué) Urat a'ki előbb a' Hadi gazdálkodásnak Ministere volt, Status Ministerekké nevezte, és erántok az ő szolgálatjokkal való megelégedését ki jelentvén, egyszersmind azon óhajtását is tudtokra adta, hogy tovább is tanátsokkal Ő Felsegének segedelmére légyenek. — Gróf Bertrand Generálist a' megbolt Friauli Herczeg helyett a' Tsászári Palota Fő Marsaljává nevezte. — Minthogy pedig az Istriai Hg. (Bessieres) Marsal halála által a' Gárdának Generál Obestersége üressen maradt, ezen Fő Tisztségre az Albuferai Hg. (Suchet Marsal) emeltetett.

— Gróf Reynier, Gróf Laborde, Gróf Charpentier, Báró Gurial, Báró Maison a' Tsászári Reunio Rendnek Nagy Hereszteseivé neveztettek. — Marmont Marsal vette által a' Gróf Bertrand kezé alatt volt Seregek vezérlését. —

A' Nagy Szövetséghez álló Felseges Udvaroknak kinyilatkoztatásából, már bőven értettük azon igen fontos, és szent okokat, melylyek őket Francia Ország ellen öszvekapsolták, és így a' Francia Nemzetnek fenhéjazó hatalmát, azon nagy segedelmektől meg fosztották, a' mellyek által lehetséges volt neki Európának nagy részét meg hódítani, és már a' távul lévő Nemzeteknek is Törvényt szabni akarni. Értzi Francia Ország ezen mástól költsönözött erőnek mostani fogyatkozását, azért minden módon azon törekszik, hogy magából kipótolja, a' mit az idegenekben elvesztett. E' végből Nov. 12-iken a' Senatus Gyűlésében megjelenvén Gr. Regnaud de St. Jean d'Angely Status Tanátsos azon indító okokat, mellyek a' Senatust 300,000 új Katona ki állítására bírassák e'képen adta elő:

„ Monseigneur! Senátorok! Még most is előttünk vagyunk azon emlékezetes ülés, mellyben Ő Felsege a' Tsászárné, mint Regens, Feleség, Anya, és Francia Aszszony, az ő szent kötelességeit

együtt kívánván tellyesíteni meg jelent az Urak gyűlésében, (Oct. 7-iken) hogy Francia Országnak szükségeit elejebbe adja. Azon érzés, mellyet Ő ezen Gyülekezetben gerjesztett, a' Francia Birodalomnak végső határáig kihatott, és még most is él minden szívekben. A' ki Francia, már akkor érezte, hogy Európának mostani helyzetésében lehetetlen legyen Nemzetünknek rangját megtartani, méltóságát óltalmazni, bátorságáról gondoskodni, és földét védelmezni, ha csak olly erőlködéssel nem igyekezik győzedelmeskedni, a' milyennel törekednek őtet meghódítani; azért el kerülhetetlenül szükséges legyen, hogy Armádáinak erejét, és minden segedelem kútforrásokat, az ellenünk öszve szövetkezett Hatalmasságoknak Hadi erejeknél, és segedelem eszközeiknél nagyobbra nevelni. Még akkor Uraim Baváriának el pártulása végbe nem ment; a' Francia emberség azzal betsülte meg magát, hogy azt nem akarta elhinni. Még akkor nem tudták az Urak, hogy a' Szászok az ütközet közepén, a' mi Armádánkban volt rendjeiket elhagyván azon sorba állanak, a' mellyel tsatázni rendeltettek; hogy a' mi tollunk vett fegyvereket s az általunk felkészítettett ágyúkat véletlenül a' mi batalionaink ellen fordítsák, a' mellyeknek védelmekre rendeltettek. Ezen történetek, a' mellyekhez hasonlót a' régi Historia, csak Asiának barba-

rus Királyai közt mutathat; ezen történetek, a' mellyekhez, hasonlóért Európának tsinosabb része mint Kabinétjének tetteért nem pirúlhat, és mint Népeinek káros történeteinek nem szomorkodhat; ezen történetek olly következtetést húztak magok után, mellyeket az Urak egynéhány hetek előtt meg sem gondolhattak. De ezen közben mind ezen történetek mellett is a' Francia Armádák megtartották az ő régi, és elenyészhetetlen ditsőségeket. Ezt magok az ellenségeink is az által meg valják, hogy az ő károkat, és veszteségeket előszámlálják. De a' környülállásoknak ereje, a' ditsösséges győzedelmeket hasztalanokká, a' többszöri diadalmakat elégtelenné tette, és amaz előre nem látott, és siralomra méltó történet a' Lipsiai híddal (ezt egy pattantyús Háplár előbb fel tette, hogy sem a' Fr. Armáda által takarodhatott volna) az ellenségnek megint ollyan szerentsét okozott, hogy ütközet nélkül diadalmat, veszedelem nélkül győzedelmi jeleket, és ditsőség nélkül szerentsés következtetéseket nyerhessen. Ezen újabb szerentsétlenség, a' mint kiki az Urak közül látta, az egész Nemzetben az engedelmeskedésnek, és nagy lelkűségnek érzését gejesztette fel; a' közönséges, és különös fájdalom mellett, minden Francia fel háborodott, midőn látná, hogy az ellenség csak gondolni is merte, hogy Francia Országon diadal-

maskodjék, földjét elpusztítsa, és neki törvényeket szabjon. Ami gyermekeinknek, és még a Rhénus partján is ditsősségesen viaskodó vérségeinknek segítségért való kiáltásai, meg zendítették a Seine, és Rhone; a Doubs, és Gironde; a Mosel, és Loire partjait; hangzanak a Jura, és Voge; az Alpes, és Pyrenäumi hegyeken. Minden régi Francziák mintegy megelőzték a Haza kívánságát, midőn a közönséges szükségekre, veszedelmekre, és áldozatokra készségeket ajánlották, hogy így megelőzzék azon irtóztatóbb veszedelmeket, és áldozatokat, mellyek az ő meg aláztatásokból következhetnek. Valóban Uraim! minő lehetne a mi állapotunk, ha ellenségeink már némely helyeken határainknál állván, másutt határainkat fenyegetvén, Hazánk földén előbbre nyomúlhatnának? mitsoda más békességet várhatnánk vagy reménylhetnénk, hanem vagy a rabszolgaság, vagy a halál békeségét? Miként boszszúlnák meg magokat azon Hatalmasságok, mellyek hasznaikra nézve egymástól különbözvén egyedül tsak az elkeseredés által egyesültek? Itéljék meg az Urak, itélje meg egész Francia Ország, mit fognának most ellenségeink kívánni, kik Dreszdánál a mi öszvegyűltt, őket fenyegető, győzedelmes Armádánk jelen létében olyanokat kívánni vakmerőködtek? s a t. “ (*

*) Mitsoda szorúltságban lé-

gyen a Francia Nemzet, azt világsosan megmutatja ezen előadás, mellyben a Nemzeti Fő Tanácsot a Szószólló rabszolgasággal fenyegeti. De nem is lehet másképp; mert egy esztendő alatt Moszkvától Dreszdáig, Drezdától Mainczig; azon kívül Badájostól Bajonneig üzetteni, s három Armádát elveszteni rettenetes veszteség. —

HADI TÖRTÉNETEK.

Nov. 29-iken a Schwarzenberg Hg. nagy Armádájának főszállása még Frankfurtban volt.

Hamburgból Nov. 13-ikán a Szövetséges Armádáknak győzedelmei, mellyeknek híre ide külföldre utakon tsúszott be, igen hathatós érzést gerjesztettek. A Francia Tisztviselők mintegy az eszeiket elvesztették, és félelmeket el nem titkolhatták. Gróf Chaban, a ki a oroszok között nem legroszabb: de különbben igen gyenge eszű ember, és Davoust előtt reszket, mindön meg parantsoltatott volna, hogy a városba elégséges élelem szerzettessék, és a Bankó lepetséltessék, igyekezett magát közben vetni a Polgárok mellett, de semmi haszna nem volt. Azt mégis neki köszönjük, hogy Sz. György külső város meg maradhatott, mellyet Davoust Hg. már le akart rontatni. Innen sokan a mező földre ki költöznek, mert tartanak a városnak ágyúztatásától. Estve 6 órakor minden kapuk be záratnak.

Lübeckből Nov. 14-iken. Itt, és Hamburgban naponként minden rosszabbra változik. Davoust Marsal a Ratzeburgi táborát el hagyván felégette, és a Szövetséges Seregek nyomban bé mentek Ratzeburgba, és Grosgrönauba, melly Lübecktől tsak egy órányira vagyon. — A város kapuin kívül minden Allék, és kerti Házak le rontattak. — A Hamburgi Bankból Nov. 14-iken 750,000 Mark kész pénz erőszakkal el vitetett. Az arany, és ezüst rudak, mellyek 8—10 milliomot tesznek, el vannak zárva, és petsételve, és a Bankó épületét erős Francia őizet őrzi.

A Frankfurti Levelek szerint Nov. 24-iken a Würtembergi Király, a Würtembergi, és a Burkus Korona Herczegek, nem kü lömben Maria, és Katharina Orosz Herceg Aszszonyok Ö Felségénél az Oroz Tsászárnál ebédeltek.

NÉMET ORSZÁG.

A Main melléki Frankfurthól Nov. 25-iken jelentik, hogy az Anhalt Bernburgi Herczegen kívül, az Isenburgi Herczeg is lemondott a Rhénusi szövetségről, és a Szövetséges Hatalmasságok köz ügyéhez állott. Az utóbb egyszersmind a Francia Hadiszolgálattal is fel hagyott, és Helvéczsiából maga Tartományába vissza tért.

Frankfurthban Nov. 26-ra Händel Cantatéjának Játéka: Sándor Ünnepe, vagy a Mu'sikúnak ere-

je név alatt, a mint azt Mozart ki dolgozta, hirdettetett ki.

Midőn Kasselbe Nov. 21-en a Hesseni Választó Fejedelem, és Választó Fejedelemné bémeneteleket tartották, olly nagy örömmel fogadtattak, hogy az egy nagy lár mához hasonlított. A Nép a Fejedelmek kotsijából a lovakat kifogta, és lakóhelyekig győzedelmi pompával húzta. 22-re váratott a Választó Fejedelemné, és 23-ban a Haza megszabadulásának Hálaadó öröm ünnepe tartatott.

A Bádeni Újságból az Allgem. Zeit. következő Nov. 24-iken költ tudósítást közöl:

„A Seregek menetele a Rhénus jobb partján fel felé Heidelberg, Mannheimon, és Ladenbur gon által Nov. 23-ikán tartott foly vást meg szűnés nélkül. Tsak Heidelberggen által ez napig 80,000 ember ment keresztül: Bavarusok, Austriaiak, Kozákok, Würzburgiak; többnyire Bruchsal felé, azon kívül sok Austriai Lovas, és Orosz Kozák Regimentek Sinzheimon által a Pforzheimi vidékre, hová 23-ikán négy Magyar Gyalog Regimentek is mentek, és 50 Hadi szeres szekerek Bruchsalba. A lágy időjárása kedvez ezen mozgásoknak, kivált miolta a tartós eszözések meg szűntek. Heidelbergnél a terhesebb szállítványok számára készítettett Hajóhid Nov. 21-iken a Nekarra vitetett. All az 60 Nekar - Hajókból, mellyek közül

minden három 15—20 lábnyi távolságra vagy on öszve foglaltatva. Tovább felfelé, különbféle helyeken 250 hajóknál több vagy on készzen. Ezen rendelések a Rhénus mellett fel állittatott számos Hadi Seregek közösülésében, a Rhénuson való által menetel közelítését látszatnak hirdetni. 25-re Bruchsalba várták Sándor Tsászár Ö Felségét Karlsruhei útjából, holott látogatás képen akarván megjelenni, nagy készületek tétettek pompás elfogadására.“

Gróf Wrede Lovasság Generalisa, olly erőre kapott, hogy útját vezérlése alatt álló Seregéhez ismét tovább folytathatja. Nov. 21-ikén Durlachon utazott által, és Etlingen felé vette útját.

Würzburgban, valamint más eddig volt Rhénusi Szövetséghez tartozott Tartományokban is, Fr. Ország által a Koloniali portékákra vetett rendkívül való nagy adó eltöröltetett, és az Anglus portékáknak bé hozatása megengedett.

HELVECZIA.

A Köz Társaság Gyűlésének Nov. 22-iki Ülésében a Köz Társaság Armádája Generalisává Wattenvyl Landamman, és Generalis, Obersterekké Tigurumi Fuszli Oberstlieut; Luzerni Fleckenstein Kapitány; Kiesseni Essinger Rud. Oberst; St. Galleni Hogger Kapitány; Aarai Schmiel Oberster; Churi Fis-

cher Cyprian Ur; Essingeni Hercege Igazgató - Szék Tanácsosa, és Hadi Fő Kommissariussá Glarusi Heer Landamman neveztetek ki.

Basileából Nov. 23-ikán írják, hogy a városnak három Kapuit köfallal bé rakják, és a sánckokra ágyúkat szegeznek ki.

Nov. 23-ikán Francia Követ Gróf Talleyrand nagy vendégséget tartott, mellyben a Frankfurti Nagy Hercege, Helvecziának Landammanja, és a Köz Társaság Gyűlésének sok Küldötjei jelen voltak. —

A Köz Társaság Gyűlésének 4-ik ülésében Nov. 22-iken a Seregek Vezérei ki neveztetvén, a kik azok közzül jelen voltak, a Gyűlés előtt tüstént le tették a hitet. Egy úttal a Vezéreknek által adandó útasítások felől is tanácskoznak, és azokat végre, a mellyek azoknak hivatalaikat illetik, meg állapították. —

A Köz Társaság Gyűlése Nov. 25-iki ülésében maga két Tagjait, úgymint Schwyzi Reding Aloysius Landammannt; és Tigurumi Escher Tanácsos Urat, és Alt-Seckelmeistert, a Szövetséges Hatalmasságok Főszállására Frankfurtba küldendő Követeknek ki választotta. Nem különben Luzerni Rüttimann Alt-Landammannt, és Bírót, és Basileai Wieland Polgár Mestert a Francia Tsászárhoz küldendő Követeknek.

A' Neutralitas - Kordonja Basileától fogva Rheinfeldenig meg erősítették. Herrenschiwandt Basilea mellett Kommandírozó Helvetus Obersternél 20-ban egy Orosz Tiszt, néhány Kozákoktól kísértetvén, Lörrachból, meg jelent, hogy ő vele együtt a' határ ör helyek fel állítása felől értekezék.

A' Helvetiai Köz Társaságnak rendkívül való Gyűlése 2-ik ülésében Nov. 18-ikán a' Schweicz Neutralitásának levelét helyben hagyta, és annak a' Hadakozó Hatalmasságokkal való közlése módját meghatározta. A' harmadik ülésben Nov. 20-ikán következő Hirdetmény bocsátott ki a' Schweitz Nemzethez:

„Mi Schweitznak Landammanja, és az egész Schweiczi 19 Kantonok Gyűlésének Tagjai, tinéktek Szövetséges Társainknak miközöntésünket ajánljuk. A' Háború kevés idővel ez előtt töllünk távol volt: most a' mi Hazánknak, 's Lakóhelyünknek határhoz közelget. Ezen környülállások között, nekünk, mint a' Schweiczi Szövetség minden Statusai választotjainak kötelességünk volt, a' Hazának állapotját fontolóra venni, a' Hadakozó Hatalmasságokhoz illendő kinyilatkoztatásokat küldeni, és a' megkivantató rendeléseket megtenni. A' mi Atyáinknak értelméhez hűségesek akarván maradni a' mi Igazgató székeinknek meghagyásaik szerint egyező szívvel, és lélekkel a'

Schweicz Országnak Neutralitását kibírdetjük, és az a' felől készült Oklevelet ezennel illendő módon, a' Hadakozó Hatalmasságoknak által küldjük. A' szoros Neutralitásnak meg tartása helyhezette bátorságba, a' Mindenható Isten oltalma alatt, századok le folytában a' mi Hazánknak szabadságát, és nyugodalmát; ma is, mint azon le folyt időkben arra vagy leg nagyobb szükségünk. Azt tehát minden hatalmunkban lévő eszközök által igyekezni fogunk megtartani, és meg őrizni. Hazánknak szabadságát, és függetlenségét meg őrzeni, annak mostani Alkotmányát megtartani; a' mi Tartományainkat sérthetetlenül meg menteni, ez az egyetlen egy, de egyszerű mind nagy célja, minden erőlködéseinknek. Tinéktek, a' Szövetség minden Statusai, a' köz Haza nevében meg állapítottatott kinyilatkoztatásról, ezennel hírt adunk, hogy kiki közzületek, akárki legyen, hasonló értelemmel munkálkodjék, és így a' haza céljára dolgozzon; kiki örömet, és készsen tselekedje, és tellyesítse azt, a' mit a' Hazának java, és megmaradása kíván ő tőle, és így Öseire, és tulajdon boldogsága fennmaradására magát méltóvá tegye. A' Mindenható Istennek legyen örök hálá mindnyájunktól szentelve, azon véghetetlen jó voltáért, mellyel mind ez ideig Hazánkat meg áldotta; továbbra is az Ő Mindenható oltalmába ajánljuk

mindnyájján könyörgéseink által annak fenmaradását, és tsendes békességes nyugodalmát. Kiadatott Tigurumban Nov. 20-ikán 1813. Reinhard János, Schweicznak Landammannja, az Ország Gyűlésének Elölülője. Mousson az Öszve szövetekezett Köz. Társaság Canczelláriusa.“

NAGY BRITANNIA.

Mindjárt a Parlamentum elkezdődése után be mutattattak azon segedelembeli Tractatusok, melyek Junius, és Julius Hónapban, az Orosz, és Burkus Felségekkel köttettek vala. Ezekről a Journal de l'Empire, azt adja elő, hogy az első Hatalmassággal tett kötés szerint, Anglia ígért az Orosz Tsárszárnak 1813-ik Esztendőnek folytára 1,135,000 font Sterlinget; a Burkus Királynak pedig 666,000 font Sterlinget. Azon fellül magára vállalta, hogy az Angliában lévő Orosz Flottát ki tartja, mellyre 500,000 font Sterling kívántatik; e mellett az Orosz Birodalomban fel állítandó Német Légiók tartására fejenként 10 font Sterlinget, és 15 Sillinget számlálván, 110,000 font Sterlinget fog fizetni. Mind ezeken kívül abban is meg egyezett Anglia, hogy a Szövetségnek nevére bizonyos Summa papiros Pénz készíttessék, mellyből elő-

ször 5 milliom font Sterlingnyi Summa tétessék folyásba. Ezen Szövetséges papiros pénz Summájából $\frac{2}{6}$ részt Anglia, $\frac{2}{6}$ részt az Orosz, $\frac{1}{6}$ részt a Burkus tartozék magára vállalni.

Legújabb Hadi Történetek.

A Dreszdában capitulált Franciaáknak utolsó Osztálya Nov. 17-iken onnan kitakarodott, 's a mint a Német Korrespondent jelenti, abban változtatott meg a Capitulatio, hogy addig a Rénuson által nem botsátatnak, mig ugyan annyi számú Hadi Fogoly a Szövetséges Seregekből a Rénuson által nem küldetik.

A Dreszdai Udvarnak többi tagjai a Fels. Királyon kívül Prágába jöttek. —

Stettin vára Nov. 11-iken valósággal Capitulált. Az Örizet Hadi fogságba jut. —

Danczka várának Kormányozója a Német, és Lengyel Katonákat a várból kibotsátotta, 's a ben maradt mintegy 4000 Franciaakra nézve azt kérte, hogy újabb parantsolatokért Napoleon Tsárszárhoz Kúrt küldhessen.

Spanyol Országban Pampelona vára Nov. 1-ső napján Gen. Espanya nevé Spanyol Generalisnak magát feladta; az Örizet hadi fogságra jutott. —

Dec. 10-iken Posonyi méreje Pesten volt a Rozsnak 60, Árpa 53¹/₂, Zab 40, Kukoricza 80 Garas.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K. (48.)

Pesten Szerdán Karátson - Hava 15-ik napján 1813.

Huc quoque Ceasarei pervenit fama triumphii,
Languida quo fessi vix venit aura noti.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Tegnap Pest, és Buda városa különös buzgósággal ünnepelte Felséges Aszszonyunknak születése napját. Budán ugyan Ő Tsászári Királyi Fő Herczegségénél a' Papi Polgári, 's Hadi Fő Méltóságok öszvegyülekezvén az Udvari Templomban Nagy Méltóságú L. B. Fischer István Egri Érsek Ő Excellja fényes szolgálattal nagy Misét mondott, mellyen nemcsak a' Fő Dicasteriumok, hanem a' városi Elöljárók, és Polgárok is áhitatos buzgósággal jelen voltak. Azután Ő Fő Hgségénél nagy tábla volt. — Pesten pedig a' városi fő Plébánia templomba a' Fels. Curia, a' Tek. Vármegye, a' Ns. Város Magistratusa 's a' Királyi Unisersitás öszvegyülvén Méltóságos L. Bárány Prényi Károly Püspök, és a' Septemviratus Assessora tartotta az Isteni Szolgálatot. — Ezen ünnepnek ditsóitésére Nagyságos Makka I. Praelatus Ur Tiszt. Szabó Jósef újonnan felszentelt Papnak Primitiáját fényesen, és gazdagon kitartotta.

(II. Félészteendő.)

A U S T R I A.

A' Bétsi Német Ujságokhoz ragasztott Toldalékok szerint, a' Lipsiai ütközethen az Austriai Ármádából elestek: 57 Tisztek, kik között vagyon Gissing General Major; meg sebesedtek a' nagy General Stábtól Hessen-Homburg Lovasság Generalisa, Hardeg, Nostiz, Mohr F. M. Ltok, és Splényi Gen. Major. Ezeken kívül 302 Tisztek; Fogságba estek 26 Tisztek; Eltévelyedtek 23. —

HADI TÖRTÉNETEK.

Bárány Tomassich Generálisnak, ki a' Zára várát ostromló Sereg Vezére, Nov. 22-iken költ tudósítása szerint, Slassor Angl. Királyi Major, egy Osztály Anglusokból, és az Ogulini Határ Örző Sereggel Nov. 10-iken Lessinánál a' szárazra kiszállott, a' várost meglepte, és a' vár Örző Tiszteket Hadifogságba ejtette.

Mint hogy pedig az ellenség di Napoleone, és di Spagna két erősségek birtokában maradt, az egész igyekezetből semmi sem lett volna, ha Knesevich Likkani Rgtbeli Kapitány magát nem ajánlotta volna, hogy ő a' Vár őri-

X 1

zöket arra fogja bírni, hogy a Szövetségesek mellé aljanak.

Midőn ő ezután ismét Lessinába küldetett volna, az eránta való hajlandóság, és maga okossága által arra vitte a dolgot, hogy a di Napoleone Erősségnek 82 Likkanusokból, és Olaszokból álló Őrizete ezt az Erősséget el hagyta.

Nov. 14-iken di Spagna Erősség is egyezés szerint meg adta magát.

A tudósítás elindulásakor, a nevezett két Erősségekben találtott Hadiszerek, és más Status tulajdonai még Lajstromba nem szedettek.

Báró Tomassich Gen. különösen ajánlja Knesevich Kapitányt, azzal a megjegyzéssel, hogy egyedül az ő közbenvetésének, és munkálódásának lehet az Expeditio szerentsés kimenetelét tulajdonítani.

Nov. 22-iken kezdték Zára városát 4 batteriákból lövöldözni.

A tsudákkal tellyes jelenvalóság leg fontosabb történetei közzé tartozik a Hollandiában kezdődött felzúdulás is.

Tsak nem ugyan azon egy időben kiáltották ki függetleneknek magokat Amsterdam, Harlem, Rotterdam, Leyden, és Hága városai. Egyezőleg az Orániai Ház kiáltatott ki ezen függetlenség őltalmazójának. A Népek le írhatatlan örömkialtozásai között ezen

városokban, minden Tornyokon, közönséges, és magános épületeken narants színű Zászlók, és a hajókon vitorlák függesztettek ki.

Hollandiában találtató kevés Francia Linea Seregek kísérték a szaladó Francia Tisztviselőket. A Nép semmiképen ellent nem állott a szaladóknak, és egyet sem bántott a magokat tsendesesen viselő Francziák közzül. Tsak Amsterdamban estek némelly nyughatatlan történetek, de azoknak okai, a Francziák voltak.

A Fő Városokban, többnyire azok a Személyek gyültek össze, kik az 1795-iki Revolutio előtt, a Kormányon ültek, és ideig tartó Kormány Széket formáltak. Több felé Követek küldettek el, az Orániai Herczegért, hogy az Igazgatást tüstént vegye által. Az egész Nemzet rohan a fegyver fogásra, kevés hetek alatt Hollandiában 80,000 Haza védelmezők készen lesznek. A Nép minden zsilipeket el foglalt, és az erős Helyekre siet, melyekben mindnyájokban kevés őrizetek vagynak.

Berlini Nov. 30-iki Újság jelenti, hogy az Alsó Német Országi Seregek Főszállása Lüneburgból, Boitzenburgha el indult, és Benningsen Gen. vezérlése alatt álló Sereg Osztállyal egyet értőleg, egyenesen a Francia, és Dánus Seregek ellen mennek, mellynek Vezére az Eckmühli Hg. Marsall, a ki Hollandiától, és a

Rhénustól el vágattatván, egyedül tsak Hamburgot védelmezheti, Főszállását Holsteinban lévő Oldenslohében mondják lenni.

Düben Svékus Major Ratzeburgot, mellyet Nov. 13-ikán hagyott el a' Franczia Marsal tüstént elfoglalta, és az ellenséget jó távolnyira üzte.

D o m i t s c h b ó l, Torgau előtt öszve gyülekezett várívó Seregek Főszállásából Nov. 27-iken (a' Berlini Újságban) azt jelentik, hogy Zinna nevű sáncz előtt a' várívó árkok kinyitattak. Neander mélybélátású Artilleria Majornak, és Thinczel Inzenér Kapitánynak bölts igazgatásaik, és a' Seregek erőlködéseik által oda vittek a' dolgot, hogy a' mellyékes árok, a' bal szárnyon tsak mintegy 500 lépésnyire, a' jobb szárnyon 700 lépésnyire vagyon az Erösségnek Fősánczától, és abban két ágyúzó helyek is állitattak, mellyekből 27-iken reggel az Erösséget hatatosan kezdették lövöldözni.

A' Berlini Újság Nov. 30-ikán Stettin várának Kapitulatiójáról hamarjában ezeket említi:

Berlin Nov. 28-ikán. Az ide való Katonai Fő Hormány-Széknel, a' Stettini 22 iki Kapitulatióról hivatal szerint illy tudósítás érkezett meg:

„Ez a' Vár, minden hozzá tartozandó erősségekkel, és minden-némü benne találtató jószágokkal

együtt Dec 5-ik napján a' mi Seregeinknek által adatik. Akkor az Öriző Sereg belölte ki takarodik, fegyvereit le rakja, és mint Hadi Fogoly a' Wisztulán által vitetik. Tsak azon Francziák vétetnek ki a' fogságtól, a' kik fegyvert nem viseltek, mint a' Chirurgusok, Commissariusok s a' t. A' Tiszteknek készületeik meg hagyatnak, és a' Közembereknek tarisznyáik. Ezek a' Fő Feltételek, a' Kapitulatio bővebb előadását máskor.

Stargard Nov. 23-ikán 1813. Burkus Kir. Katona Igazgatószeék. Katonai Igazgató. Polgári Igazgató. Stutterheim. Beyme.

A' Berlini Újság még a' következő jegyzést teszi hozzá. Hét esztendőig, és egy hónapig volt tehát ez az Erösség Franczia kezében, mellyekbe October 20-ken 1806-ikban esett. A' mi Hereskedésünkre nézve annak vissza vétele igen fontos, mellyre való nézve a' Francziák is ezt, minden Odera mellyéki Erösségek közül leg utólyára akarták fel adni. A' Város Erösségei ő általok igen meg jobbítottak.

NÉMET ORSZÁG.

Némelly hözönséges Levelek jelentik, hogy a' Német Országi Primás, és egyszersmind Frankfurti nagy Herczeg, Gróf Dalberg, a' ki, a' Szövetséges Seregek Frankfurthoz közelgetvén, onnan eltávozott, és magát Helvecziába vette, Figurumban a' Frankfurti Her-

czegségről lemondott, és ezt úgy jelentette ki, hogy az Olasz Országí Vicze Király kedvéért, mint a' Bavariai Királynak Vejeért tseleskeszi. Azértis ezen lemondását irásba foglalván Ő Felségének a' Bavariai Királynak megküldötte. De az a' hír vagyon, hogy Ő Felsége a' lemondást ugyan elfogadta, hanem a' Nagy Herczegségnek utóbbi elrendelitetését a' Szövetséges Hatalmasságoknak meg egyezésére igazította. — Szóban forgott a' Helvecziai Ország Gyűlésen azis, hogy a' Helvecziai Cantonokat már végre a' Constancziai Püspökségtől elkellene szakasztani. Ez eránt Nov. 19-ik Napján a' tisztelt Primás Herczeghez Követek küldettek, és Ő ezeknek azt jelentette, hogy mint Püspök ezen elszakasztásra kész reá állani. De midőn a' Követek az Ő jelentését kinyilatkozatták volna a' Gyűlésben, azon Cantonoknak Követei protestáltak, és azt állították, hogy illetlen volna ezen környülállásokban az elyalasztáshoz fogni, és hogy ők arra éppen nem álhatnának, minek előtte a' Romai Pápanak megegyezését a' Státusok meg nyerhetnék.

OLASZ ORSZÁG.

Az Olasz Országí Tudósítások szerint, a' Vice Király Verónából kiűtött a' Szövetséges Seregekre, de ezen tette is szerentsetlen volt mint az előbbeniek. — A' Vice Királyné Nov. 20-ikán Verónából Majlandba vissza tért, hanem on-

nan is, a' mint mondják, Turin felé vette útját.

A' Spanyol Országí Francia Armádánál volt Olasz Seregek, parantsolatot vettek, hogy Hazájok védelmére haza siessenek, melly parantsolat nekik végnélkül való nagy örömet szerzett. — Már Hazájokhoz közelítenek.

A' Nápoly Országí Seregekből 30,000 Ember az Olasz Országí Armádához rendeltetett: sőt némelly Tudósítások szerint már azon Seregeknek Dandárja a' maga rendeltetése helyéhez közelít is.

Róma Várassának az Anglusok által lett elfoglaltatása, a' mint ezt a' Német Újságok jelentették, meg nem bizonyosodott.

HELVÉCZIA.

A' többször említett Helvecziai Neutralitásnak kinyilatkoztatása, és a' felől a' Kantonokhoz intézett Hirdetmény így következik:

Mi Helvecziának Landammannja, és a' Helvecziai Szövetség tizenkilencz Kantonjainak tellyes Hatalmú Követei, ezen esztendőbeli Szövetséges városban Tigurumban rendkívül egybe gyűlvén, hogy a' mostani politikai, és Hadi környülállásokban Hazánknak belső állapotját, és annak a' külső nagy Hatalmasságokkal való helyheztetését szorgalmasan meg fontolnánk, ezennel kijelentyük a' tizenkilencz Szövetséges Kantonok köz megegyezéssel.

Hogy a' Helvecziai Szövetség,

a' századoktól való régi szokásai mellett állhatatosan meg maradván, a' Helvécziai földtől a' tsatamezejének el háritását, az előre nyomuló Armádákhoz képest, maga sérthetlenségét, a' szomszédságbeli öszve köttetések szorgalmatos fentartását, és minden Statusok eránt barátságos maga viseletét tette, és tartotta fő czelul, s azt most is mint szent kötelességet úgy tekintvén, a' jelenvaló háboruban tökéletesen neutrális kíván maradni, és ezen neutralitást jó lelki esmeret szerint, és részre hajlás nélkül minden hadakozó nagy Hatalmaságok eránt meg tartani.

Ezen Neutralitás megörzésére, és a' Helvécziai Földnek egész kiterjedésében való bátorságba helyeztetésére, a' Köz Társaság Gyűlése azt végezte, hogy a' Helvécziai határokat, maga Seregeivel meg rakja, és Földjének sérthetlenségét, és bátorságát fegyverrel védelmezze.

Az egy más ellen hadba keveredett Tsászári Királyi Udvaroknak Helvéczia sorsa eránt, mindenkor meg bizonyított szíves részvetelek szerént az eránt bizonyosan meg vagyon a' Gyűlés győzöttetve, hogy ők, ezen neutralitását egy független Nemzetnek, mellynek külső, és belső nyugalma, a' külső Nemzetektől igazságos meg kéméltetése, és meg háboríthatatlan bátorsága, Nemzeti lételének valóságos feltételei, a' háborúnak semmi körülállásaiban meg nem sértik,

és e' végre Seregeik vezéreikhez az illendő parantsolatokat el küldik, hogy a' neutralis Helvécziai földet megne illessék, sokkal kevésbé ott álló helyet ne válaszzanak, sem pedig által ne menjenek.

Mellynek erősségére, a' jelenvaló kinyilatkoztatás a' Köz Társaság petsétjével, Helvéczia Landammaunjának, és a' Kancelláriusnak alá írásával elkészítettett. Tigurumban Nov. 18-ikán 1813.

Reinhárd János Helvéczianak Landammaunja, és a' Gyűlés Elölülője.
Mousson a' Köz Társaság Kancelláriusa.

NAGY BRITANNIA.

A' Regens Herczegnek Nov. 4-iken a' Parlament elkezdetésekor mondott Beszédét már a' Francia Ujságok is közlötték; de a' Berlini Ujság tellyesen előadja. Mi főbb részeit ide foglaljuk:

„Milordok, és Uraim! Ama nagy és fényes szerentse, mellyel az Isteni Gondviselésnek tetszett a' Királynak, és az ő Szövetségeseinek fegyvereit megdiszesíteni, ezen táborozás alatt Európára nézve fontos következeseket hozott. Spanyol Országban a' ditsőséges, és elválasztó Vittoriai ütközet után következett a' mi Seregeinknek előre nyomulások; Sz. Sebestyén várának elvétele, és a' Szövetségés Seregek által az ellenségnek mindenütt visszaverettetése.

Mihent Európának éjszaki ré-

szében elvégződött a Fegyvernynyugvás, és az Austriai Tsászár Francia Ország ellen hadat izent, a Szövetséges Hatalmasságok szíves egyetértésben kezdettek munkálkodni; és ennek az lett a következése, hogy az ellenségnek az Austriai s Burkus Monarchiákra való törekedése semmivé tétetett. Minden hadi munkálkodások olly okossággal, erővel, és ügyességgel intéztettek el, hogy nemtsak a Fr. Ország Uralkodójának fennyen kihirdetett céljai füstbe mentek, hanem az ő személyes Vezérsége alatt lévő Ármádának nagyobb része el is fogattatott, vagy tellyesen elszéljesztetett.

Az Európai Annálisok nem mutathatnak fényesebb, és elválasztóbb győzedelmeket, mint azok, mellyeket a szövetséges Hatalmasságok nem rég Szaxoniában nyertek. — Illy környúlállásokban bizodalmasan várhatom az Uraktól, hogy hajlandók lesznek engemet arra segíteni, hogy ezen Szövetséget a szükséghez képest gyámolthassam, mellyet az Orosz Tsászár minden haszon keresés nélkül kezdett, a többi Hatalmasságok pedig az ő erejekhez képest gyámolítottak. — Az Éjszaki Hatalmasságokkal kötött Szövetségeknek mását közöltetni fogom, mihent azoknak megerősítései annak rendi szerént fel fognak tseréltetni. — Továbbá még aztis tudtokra kell adnom az Uraknak, hogy én az Austriai Tsászárral a közönséges Szö-

vetséggel meg egygyező alkut kötöttem, és hogy Baváriának a Szövetséghez való állása által a közös erő nagyon öregbedett. — Meg vagyok győződve, hogy Austriával volt régi öszve kaptolsztatásunknak megújítása az Uraknak különös meglegedést fog szerezni, és ézeni foglalják ezen nagy Hatalmasság a köz ügyhez való járulásának tellyes Betsét, s Engemet olly állapotba helyeztetnek, hogy Ő Felségét az Austriai Tsászárt ezen viadalnak hathatos folytatására segíthessem.

Nagy Britannia az egyesült Amerikai Státusokkal még folyvást háborúban vagon, de az az örömem, hogy az Uraknak kinyilatkozathatom, hogy az Éjszaki Amerikai Státusoknak Canada meghódítására tett igyekezeteik a mi Királyi Ármádánknak vitézsége által semmivé tétettek. — Midőn Nagy Britannia az ő szövetségeseivel a szabad Nemzetek függetlenségének közös ellensége ellen végső erejéts feláldozza, igen sajnós dolog, hogy Dániának Országló Székében új ellenségre találunk, noha az ő haszna a háborúnak végével a miénktől elválhatatlan. — Én mindenkör kész vagyok, hogy az Amerikai Országló Székkel egyezésre lépjek a jussoknak költsönös egyenlősége (Reciprocitas) szerint, és a Britanniai bévett Státus Maximák, és tengeri Törvények szerint.

A Közönségeknek deputátus Urai! Elejébe adattam az Uraknak

a' jövendő esztendőre szolgáló Országos költségeket. Sajnálom ugyan hogy illy nagy költsékezésre szükségünk vagyon: de bizonyos vagyok benne, hogy az Urak ezeket elkerülhetetlenül szükségeseknek tartani fogják, ha a' háborús erőlködéseinket meg fontolják. — Örvendek az Uraknak a' mi kereskedésünk újabb virágzásán.

Milordok, és Uraim! Én örvendek az Uraknak szerentséjén, hogy egész Európa meg vagyon győződve, a' Francia Ország ellen mostan kezdett háborúnak szükséges voltáról, és azon igazságról, hogy Francia Ország Uralkodójának a' közönséges Fő Uralkodásra vágyódó törekedéseit egyedül a' Nemzeteknek öszve kaptsolt erejek gátolhatja meg. — Azon egy szív, és egy Lélek, azon Nemzeti buzgóság, melly Spanyol, Portugália, és Orosz Országot egymás után megmentette; most Német Országban is közönségesé lett. Azért az ő álhatatosságokból is hasonló ditsőséges következtést várhatunk.

Semmiképen nem lehet azt mondani, hogy vagy én, vagy Szövetségeseink Francia Országtól olly áldozatokat kívánunk, mellyek a' Francia Nemzetnek bétsületével, és igazságos kívánságával meg nem férhetnének. Nekem változhatatlan nagy kívánságom, hogy ezen nagy áldást mennél előbb meg szerezhessem: de ezt egyedül az igazság, és egyenlőség principiumi mellett kívánom meg szerezni, a' mit egyedül a' mi erőlködése-

inknek follytatásától várhatunk. N. Britannianak erős álhatatossága már az ellenségnek kezeiből Európának nagy részét kiragadta. Vajha ezen tekintet bennünket új erőlködésekre éleszsen! Akkor bizonyára ezen hoszszas, és nehéz viadalt úgy végezzük el, hogy a' Háborúba keveredett Nemzeteknek függetlenségek, és egész Európának bátorsága kétséges ne maradjon.

SPANYOL ORSZÁG.

Londoni Nov. 9-iki Újságok írják: Don Carlos d' Espana a' Pampelonában lévő ellenséges Örző Seregtől ollyan ajánlást vett, hogy az a' várat fel adni kész volna, ha nékiek meg engedtetik, hogy Francia Országba ő ágyúkkal együtt vissza térhessenek, és egy esztendeig s egy nap a' Szövetségeseik ellen ne hadakozhassanak. De Don Carlos d' Espana ezt az ajánlást meg vetette, és az ellenségnek tudtára adatta, hogy parantsolatja légyen más egyezésre, a' Hadi fogságon kívül reá nem állani, mellyre az ellenség azt felelte, hogy arra soha reá nem áll. Nov. 1-ső napján jelenti Don Carlos, hogy Pampeluna magát meg adta, és az örízet Hadifogságba esett. A' Capitulatio punctumainak által küldése a' jövő alkalmatosságra marad.

TÖRÖK ORSZÁG.

Már egy holnapja múlt, hogy a' Török nagy Vezér a' maga Fő Hadával Jagodinából Belgrádba érkezett. Vele együtt késérobén volt

a' Rumel Valeszszi Ibrahim Basa; a' Niszzai Vezér, és a' Janninai Basa. Az egész Török Tábor a' Vratsai hegyen áll, és onnan több felé apróbb tsapatok küldetnek az el szelveztetett Szerbiai Katonák ellen, kik még Klavats Vezérjek alatt az erdőkben lappanganak. Niszzsa, és Novibazar között az erdőben 25,000 Török kerittette be a' Szerbiai felzendült Jobbágyoknak végső maradvékát. — Valamikor a' Nagy Vezér Belgrád Várából az említett táborba kilovagol, vagy onnan visz tér mindenkor 40—50 ágyú lövés ad jelt. A' Városban, és a' táborban lévő Török Katonaság öszve-ségesen 80,000 emberre számlál-tatik.

SPANYOL AMÉRIKA.

Déli Amérikanak azon részéből, melly Új Granadát magában foglalja, azt írják, hogy az oda való Népek, meg akaryán az Európai Anya Országtól való függéstől menekedni, mind inkább szerentsésen harczolnak.

Nem tsak Carraccás, és a' Venezuelai Tartományok, jóllehet a föld indulás, és Mirandas árulása miatt sokat szenvedtek, és a' Spanyol fegyverek is szerentsések voltak Monteverdes Vezér alatt, hanem Új Granada, és Quito is szabadok, és függetlenek kívának lenni.

Jamajkai tudósítások szerint Monteverdes Spanyol Gen. tsak La Guayra, és Porto Caballo birtokában vagyon, és Valencziaig

terjeszkedik ki, de a' Támadók Bativan Generálisokkal a' Városnak, és Porto Caballo kikötő helynek el foglalására ki indultak.

Az Új Granadai Vice Királyság ezen Tartományokból áll: Új Granada, Karthagena, Choco, Santa-Martha, Popaján, Riv de la Hacha, és Darien, vagy Panamai Földnyak (Landenge); A' két elsőbbek már régen függetleneknek kiáltották ki magokat, és Venezuela Tartományokkal egyesültek. Santa Martha Régi Spanyol Ország eránt való hűségében megmaradt: de amazoktól meghódított. Tenerifa nevű Városát a' Magdaléna nevű folyó víz mellett, a' Támadók Labatüt Generálisok alatt, ostrommal megvették, el pusztították, és porrá égették. Azután pedig tüstént annak Fő városa Santa Martha ellen indultak.

Popaján nevű Tartományt is a' Támadók vezére Nanino meghódította, és tőlök 6000 emberből álló Sereget tsikart k.

Ez a' Naninó Gen. tselekedetei által, olly nagy tekintetett szerzett magának, hogy az új Granadai Congressus, melly Santa Fe de Bogotaban tartotta üléseit, néki Dictatori hatalmat, (mellyet Miranda is viselt) tulajdonított. De a' Generális még is azért könyörgött, hogy az ő Dictatori Méltósága mind addig halasztassék, valamdig Quito Tartományát, melly-he akkor indult, tellyesen meg nem hódítaná.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K. (49.)

sten Szombaton Karátson - Hava 18-ik napján 1813.

Ah boldog Nép! az ég tartogat téged,
A' tsendes békeség lakik hazádban,
Orvosi Lang zengedez hegyedben,
Minden határid' bátorság veriti.

Csokonai.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Nemes Pest Vármegyében már különböző jeles érdemeiről ismértetes L. B. Fellner Ferencz Ő Nagysága a' Királyhoz, és Hazához vonszó igaz hazafiui indulatját újabban az által jelentette ki, hogy Tek. Friebeisz József Ő Nemes Ur által a' Nemes Vármegyének 100 Aranyat természeti valóságában olly végből mutatott be, hogy az Ő Felségének a' mostani háború költségeinek néműnemű könnyebbítésére felküldettesék. Ezen szép adakozás Ns. Pest Vármegye által a' Királyi Tárháznak Budán általadatott.

Melly szépen virágoznak a' tudományok, melly buzgó hajlandósággal törekednek Ifjaink mind a' két Nemes Hazában, azt az ide foglalt Pesti, Debreczeni, 's Kolosvári jegyzékek megmutatják: Ugyan is.

Pesten egyedül a' Királyi Universitásban ezen beállott iskola-
(II. Féléstendő.)

lai esztendőben a' Theológiát tanulják: 70. A' Törvényeket: 192. Az Orvosi Tudománynak különböző áseit: 182. A' Philosophiát: 501. Öszveséggel tehát az Universitásbéli Hallgatók: 805. A' Pesti Gymnaziumban, melly Tisz. P. Piáristák alatt virágozik, vagon Tanuló: 576. Tehát Pesten Tudósoknak készülnek: 1381.

Debreczenből Nov. 15-en. a' Debreczeni Ref. Collegiumban elkezdődött az Oskolai Új Féléstendő. A' felsőbb Tudományokat tanulóknak száma 550. Ezek között a' Vallás Tudományát, és az Eklésiai Historiát tanulják 91. A' Homileticát, és Pastoralis Theologiat 95. Az Ő Test. Nyelvet, és Hermeneuticát 78. Az Új Test. Hermeneuticát 59. A' Hazai Törvényeket 73. A' közönséges Historiát 59. A' Görög, és Deák Literaturát 61. A' Mathesist 71. A' Physicát 72. A' Theoretica, és Practica Philosophiát 76. A' Jus Naturae, Statisticát, és Politicát 92. — Juris Professor T. Madarász Dobrossy János Ur, a' mai

(1)

napon állított bé Hivatalába; Fontos, és szép Deák Beszédet tartván arról: hogy a' Törvénytudónak mitsoda más egyéb szükséges Tudományokat kell tudni, a' Törvény - Tudománnyán kívül. — Ebben az Oskolai Esztendőben Rector lesz Nagytiszteletű Budai Ésaiás Ur. —

Kolosvárról Nov. 15-iken. Az Iskolák bé állottak. 12-iken az Fő Ispány Báró Kemény Ignác Ur ö Nagysága Elölülése alatt Consessus tartattván Pro-Directornak P. Faisz József Universalis Historiae Prof. választott. A' sok háború miatt a' köz Tár ki ürülvén, 's nem lévén az Academicus Exhortátorra elegendő fundus, a' Philosophiae Professorkok egyszer'smind Exhortátorokká rendeltettek Ö Felsőségétől. —

Az Ifúság, nem állván ellen a' drágaság, az haza boldogítására nagy igyekezettel készül. Azért a' tanulásra elegendő számmal gyült ide öszve. A' Katholikusok Főiskolájokban:

Az hazai, 's Nemzeti Törvények tanulására	80.
Az két esztendei Philosophiába	136.
Az Gymnasiumban, és Nemzeti Iskolákban	544.
Az Medicinát Halgatók vannak	16.

776.

Ezekkel 18 Gróf 's Báró nagy igyekezetű 's reménységű Magnás

Úrfiak számláltatnak. Boldog Hazza, mellynek Polgárai nem az születés jussaiban, hanem az Nemes tselekedetek elsőségében helyheztek az különböztetést!

Az Reformata rész hasonló igyekezettel törekedik a' Tudományokra, és Atyafiságos szeretettel egy más eránt viseltelvén, egész erővel az Katholica részszel vetelkedik. Az ö Collegiumok Togatussal, 636 jó reménységű Tanuló ifiakat számlál.

Az Unitaria rész, ez az Erdélyi N. Fejedelemségnek egyik Törvényes Tagja, az Kolosvári Collegiumban 100 Togatussal, 206 Tanulót számlál. Az Szászoknak itt kisebb Iskolájok lévén 152 jó polgárnak készítenek. — Egybe vetvén ezen négy Szabad Vallás tanuló ifiúságát fel megyen 1770-re.

Si bene floruerint area dives erit.

FRANCZIA ORSZÁG.

A' Tsászár naponként Párisban körös körül lovagol, és a' közönséges épületeket 's intézeteket nézegeti. Nov. 27-iken Fontaine Építő Mesternek vólt szerentséje kérséni Ö Felsőségét.

A' Hollandiai történetekről Párisi Újságokban, még most is mély halgatás vagon.

HADI TÖRTÉNETEK.

Frankfurban Dec. 1-ső napján Francia, és Német nyelven kö-

vetkezendő Hirdetmény tétetett közönségessé:

„A' Francia Kormány - Szék kevéssel ez előtt ismét 300,000 conscriptusok kiállítását rendelte. A' Senatus Consultumnak indító okai a' Szövetséges Hatalmasságokat mintegy meghívják még egyszer, hogy az egész világ szemelátára ki tessék azon szándékjok, és céljok, mellyekből a' jelen való háborút folytatják, azon feltételeik, mellyek fundamentomai az ő magok viseletének; az ő kívánságaik, és meg határozásaik nyilvánvalókká legyenek.

A' Szövetséges Hatalmasságok, nem Francia Ország ellen, hanem csak ama magas hangon kihirdetett Fellengző Hatalom ellen, mellyet Napoleon Tsászár Európa, és Francia Ország szerentsétlenségére, maga Országának határain kívül már igen is régolta gyakorlott, kívánnak hadakozni.

A' győzelem a' Szövetséges Seregeket a' Rhénushoz vezette. Az első haszon, mellyet Ő Tsászári, Királyi Felségek a' győzelemből venni akartak, az volt, hogy a' Francia Tsászárt Ő Felségét a' békességgel megkínálták. Német Ország Fejedelmeinek a' Szövetséghez lett állások által, meg öregbedett új erőnek semmi bé folyása nem volt a' békességnek feltételeibe. Ezek Francia Orzágnak, és Európa' több Státusainak függetlenségeken egyaránt fundáltak. A' Szövetséges Hatalmasságoknak Czel-

jaik igazságosok tárgyokra nézve; nagy és nemes Ielkűséggel tellyesek alkalmaztatásaikra nézve; mindeneket meg nyugtatók, egyenként véve akárkire nézve tisztességessek.

A' Szövetséges Monárhák azt kívánják, hogy Francia Ország nagy, erős, és bódlog legyen, mivel a' nagy, és erős Francia Hatalom, az Európai Statusok épületjének egy fundamentomos talpköve. Ők azt kívánják, hogy Francia Ország bódlog legyen, hogy a' Francia Kereskedés ismét fel elevenedjen, hogy a' Mesterségek, és tudományok, a' bekességek ezen jótéteményei ismét virágozzanak, mivel egy nagy Nemzet, csak akkor lehet tsendes, mikor az bódlog. A' Szövetséges Hatalmasságok Francia Ország földének olly kiterjedést engednek, a' millyen néki egy Királya alatt sem volt, mivel egy vitéz Nemzet az által el nem süllyed, hogy azt, egy vakmerő, és véres ütközetben szerentsétlenségek érték, a' mellyben szokott bátorsággal viaskodott.

De a' Szövetséges Hatalmasságok is szabadak, bódlogok, és szerentsések kívánnak lenni. Ők egy olly békességes állapotban akarnak élni, a' melly a' Hatalom bölts felosztása, és a' helyes egyarányúság által, maga Népeit ezután azon számtalan szenvedésektől, mellyek Európát hús eszten-dőktől fogva nyomták, meg mentse. —

A' Szövetséges Hatalmasságok a' fegyvert le nem teszik mind addig, még törekedéseiknek illy nagy, és jóltévő véget, és nemes célját el nem érik. Ők a' fegyvert mind addig le nem teszik, míg Európának politika állapotja újra állandóan meg nem állapittatik; még változhatatlan Főfundamentom törvények, az erőszakoskodó vágyakodásokon nem diadalmaskodnak; míg végezetre Európának valóságos békességét szent egyezések bátorságba nem helyezhetik.

Frankfurtban Dec. 1-ső napján 1813.

Dec. 2-ikán költ Berliui Ujság ezeket írja:

Ma következő hivatal szerint való tudósítás érkezett ide Dánzig városának Capitulatiójáról.

„Épen most vesszük a' Würtembergi Királyi Hg. Főszállásáról azt a' hírt, hogy Dánzig városa Capitulatióra lépett. Az egyezés szerint, a' város a' hozzá tartozó erősségeivel együtt Dec. 24-iken e folyó esztendőnek, az Orosz Tsász. és Burkus Kir. Seregeknek fel fog adattatni. — A' vár Örző Sereg hadifogságba esik, és a' fegyvert le rakja. — A' született Francziák parolára, hogy a' Szövetségesek ellen fegyvert nem fognak, Franciaországba haza bocsátatnak. A' többi Seregeknek szabadságokban fog állani, a' kár hasonló feltételek alatt haza menni, akár pedig a' Szöve-

tséges Hatalmasságoknál szolgálta állani.

Rapp az Igazgató 600 ember kíséreléssel Fr. Országba megy.

Minden vár erősségek a' Zieganken hegyen, Neufahrwasseren, Fort Montebello, és a' Mewer kerék sánczok a' Wisztula torkánál, az egyesség meg erősítése után 24 óra alatt által adattatnak. Star-gárd November 30-ikán 1813. (aláírás)

Burkus Kir. Katonai Igazgató B e y m e.

Ha a' g á b ő l érkezett legújabb tudósítások szerint, az Orániai Hg. Angliából oda Nov. 30-ikán meg érkezett, és hitelfelett való öröm kiáltások között fogadtatott.

NÉMET ORSZÁG.

A' Helvécziak Közö. séges Társaság gyűlésének Követei Báró Redding, és Escher Status Tanácsos, December 3-ikán estve a' Maini Frankfurtumban megérkeztek. —

* Düsseldorfból jelentik, hogy a' Burkus Seregek Decemb. 2-ik napjának éjszakáján, ott, a' Rénuson által mentek, és Neuszt meg szállották, és Doesburgot, Zütphents, Arnheimt is elfoglaltak.

Darmstadtból Dec. 5-iken ezeket írják: Sacken Generalisnak, Generalstabja ide érkezett, és egyszer mind egy szép Orosz Gyalog Regiment is bé jött.

Bambergből Decemb. 6-án. Tegnap ide érkezett a 2-ik Baskir Regimentnek egy Osztálya, 201 Lovag, Hanauból Prága felé mentében. Ma reggel ismét nevezetes számú Austriai Táborig szekermentek városunkon által. — Egy harmadik, az Orosz Birodalomban újjonnan fel állított Tartalék Armáda 40,000 emberből álló Bezabrowsky Gen. Lt. vezérlése alatt, Lengyelországba megérkezett, és onnan a Barclay de Tolly Fő Generalis parantsolatjára sietve a Rhénus mellyéki Armádához kell indulnia. Hasonlóképen 16 Orosz Regimenteknek több pótolék szakasz Seregei, mellyek között Tsászlóvas, és gyalog Testőrök, és egy néhány száz szekerek mindenféle élelemmel meg rakva, és egy Orosz Hadi Kassa 600,000 Rubelből álló, számos kísérő Kozákok őrizete alatt, itten által a Rhénushoz mentek. Burkus országban is igen nagy, és tüzes buzgósággal szedik az új Katonákat úgy, hogy 50—60,000 álló Armáda már is indulhat rendeltetésének helyére.

HOLLANDIA.

Az Hollandiában kiütközött Támadásról a Burkus Táborig Újságban Zwollból Nov. 28-ikán ezeket olvassuk:

November közepe táján, Hollandiának különböző részeiben, nagy mozgások támadtak a Francia Seregek közt a nélkül, hogy azoknak okát tudni lehetett volna. —

A Vámosok, kiknek vígyázásokra voltak a tenger partok hívva, helyeiket el hagyták, és parantsolatot vettek, hogy Utrechtbe gyűljenek, az hol belőlök Regimentek formáltattak. Ugyan oda parantsolatott az Etranger Hadi testnek Seregei, és a Testőrök Sereg nagy része. —

Midőn Amsterdámban elmenteleket 16-ikán észre vettek, és 18-án a Fő Kintstartó (Hg. Lebrün) a Praefektus (Gróf Celles) a General Kommissarius (Montal) és a többi Francia Tiszviselők is onnan el mentek volna, a nép felzendült, meg unván annyi esztendőktől fogva szenvedett nyomattatását, és gyalázatos méltatlanságát, és sietett bosszút állani magáért s a Vámosok őrházaikat a tenger part hosszába fel dülta, és porrá égette. Ugyan azon szomorú történet érte a (Bureau de Regiet) Kormánysház épületjét, és azon tsajkákat, a mellyeken a tiltott portékákat szokták volt felkeresni. —

Mind ezek rablás, és kitsapongások nélkül estek meg, sőt oly vígyázással, és jószívűséggel, hogy még vízi puskák is tartattak készen, nehogy történetből vagy tseltsapongásból, magános személyek vagy onnai megkárosítottassanak.

A tsendesség, és rend azon szempillantásban helyre állított, mihelyt a Nemzeti Gárda Briecken Oberster alatt, (melly betsületes polgárokból állott) egy 24

Tagokból álló Commissiot ki nevezett, a' kik a' város dolgainak igazgatását további rendelkezésig által vennék. Az öröm miatt magán kívül ragadtatott nép ezen szerentsés történeten örvendezvén illy szent szókat kiáltoztak ezereknént: „Éljen az Orániai Ház, örökre éllyen az Orániai Ház “ — És kiki szített magát egy olyan Háznak színével (Narants Szín) felékesíteni, mellynek emlékezete soha el nem törlődik, hanem a' távúllétel által, minden szivekben kétszeresen drágábbá 's betsesebbé lett.

Hasonlóképen formáltatott Stassart Prefectusnak eltávozása után Haagában is egy ideig tartó Rórmány-Szék, a' mellynek Elölülőjévé Hogendorp Úr lett. Gr. Styrum Limburg, Haagai Gouverneur titulus alatt lett a' fegyveres Hatalom vezére. Az öröm közönséges volt, a' narants szín tsillogott mindenfelé. A' levegőben szakadatlanúl zengett: „Éljen az Orániai Ház, Hollandia, és Oránia! “

Rotterdam, Dordrecht, Delft, Leyden, Haarlem, rövideden minden nevezetes városok meg változtatták az Igazgatást, és új Tagokat választottak, kik a' régi Rórmányozás, és igaz ügyhöz hűségesek. —

Nevezetes az, hogy mind ezek egy időben, egy akarattal történtek, és még is semmi előre való egyet értés e' végre ezekben a' helyekben azokat meg nem előzte.

Meg czáfolhatatlan jele ez annak, melly természetes, és előre elkészült egyetértés az, a' melly illy nagy következtést szül.

A' sík földön a' Nép is tellyesen meg egyez. A' Nemzeti Gárda a' belső szolgálatot teszi. Tsak kevés helyekről vibették el magokkal azokat a' Francziák. Az ellenséges Seregek száma, kik még, hogy visszahúzódasokat fedezhessék, némelly helyeken tartózkodnak, kitsíny, és nem több 3-4000 embernél. Texelben a' Flotta Verhuel Admirális által vezéreltetik.

Igy tehát Hollandia, egész bizonyossággal majdan új állapotját várhatja, mellyet minden ember óhajt. Semmi szakadások, és részre való hajlások, nem idegenítik el többé a' sziveket egymástól, mellyek egy célra, az Orániai Háznak majdan leendő vissza térésére lévén egyesítette, azt, mint leg forróbb kívánságoknak célját, úgy fogják tekinteni.

Statistikai Öszvehasonlítás.

A' Burkus Tábori Ujság közli azon hadi erőt, mellyel a' háborút viselő Hatalmasságok Aprilisben birtak, és a' mellyel most birnak. Napoleon Tsászár parantsolt a' múlt Aprilisban:

- 1) Franciaországban, és a' 7 Hollandiai 's Német Departamentekben: 44,000,000 Em.

2) Olaszországban	6,680,000Em.
3) Nápolyban . . .	6,000,000Em.
4) Spanyolországfele részében . . .	5,000,000Em.
5) Dániában	2,400,000Em.
6) Helvetiában . . .	2,000,000Em.
7) A' Rénusi Szövetségben	17,271,540Em.

Öszveséggel: 83,351,540Emb.

A' Franciaország ellen viaskodó Hatalmasságok ugyan Aprilisben parantsoltak:

1) Orosz Birodalomban	41,000,000Em.
2) Angliában	12,000,000Em.
3) Burkus Országban	5,000,000Em.
4) Spanyolországfelelben	5,000,000Em.
5) Portugalliában . .	2,000,000Em.
6) Svécziában	2,000,000Em.

Öszveséggel: 67,000,000Em.

Ha a' Népeességnek ezen Summáját elveszszük a' fellebb kitett Francia hatalom alatt lévő Népek számától, kitetszik, hogy ezen Hatalmasság sokkal nagyobb erővel birt, mivel a' Népeesség száma az akkori Szövetségesek számát: 16,351,540 Emberrel meghaladta.

De már most a' Szövetséges Hatalmasságok ereje e'képen megsaporodott:

1) Auszriának hozzájárulásával	19,000,000Em.
2) A' Rénusi Szövetség által	17,271,540Em.

3) Spanyol Orsz. második fele által . .	5,000,000Em.
4) A' Német Országi 3 Departament . .	1,042,500Em.
5) Hollandiának 7 Departamenti által . .	1,416,720Em.
6) Az Olasz Királyság $\frac{2}{3}$ elfoglalása által	4,000,000Em.

Öszveséggel: 47,730,760Em.

Mellyel ha öszveadjuk a' Szövetségeseknek fellebb kitett erejeket, kitetszik, hogy mostani egész erejek 114,730,760Em.

Igy tehát, minthogy a' Francia Fél fogyott . . 30,730,760Emberrel, kitetszik, hogy most nintsen hatalmában több . 52,620,760Embernél. Következésképen a' Szövetségeseknek erejek most nagyobb 62,109,980Emberrel.

Ezen testi erőt még inkább neveli a' lelki erő, minthogy az egyesült Nemzeteket az igazságos ügy, s az egymást erő nagy győzedelmek lelkesítik, és a' közelgető Békeségnek reménysége is állhatatosokká teszi.

Az előadott Nemzeti erők számolásában mindenütt az Almanac Imperial Francia Könyvet követtük.

Ujabb rövid Tudóstítások.

Azon Expeditio, melly Triestből Nov. 12-iken kiindult, Vencze városát körül kerítette. A' tenger felől az Anglus hajók állottak el minden járásokat. Gróf Nu-

gent a' Pó vizének torkát bírja. — a' hatalma alatt lévő Katonaságot
Az ellenségnek Seregei Mantua, az Albuferai Hgnek adta által,
Verona, és Rivoli közt állottak és maga Fr. Országba visszatért
Nov. 30-ik napján. Velenczében más rendeltetésre.
4000 ember az Őrizet. Eleség ele- Az Oraniai Hg. Nov. 30-ikán
gendő vagyon. — Hágába érkezvén, nemcsak azon
városnak, hanem egész Hollandiá-
nak nagy öröme már a' tenger-
rel való közösülés felszábadúlt. —
Cadixban veszedelmes beteg- Antverpnél, és a' Texelben ott
ségek kezdvén uralkodni, a' Cor- a' két Francia Flotta.

Cadixban veszedelmes beteg-
ségek kezdvén uralkodni, a' Cor-
tesek a' magok ülését Madridba
általtették. — Déli Spanyol Ország-
ban Dec a en Francia Generalis

Kereskedő Társ kerestetik.

Egy tsalkhatatlan hasznú kereskedésre, egy vagy több Társak
kívántatnának, kik mindössze 15—20,000 Forintot V. C. egybetenné-
nek. A' Capitalisnak hasznai fellülhaladják sokkal a' legnagyobb Inte-
reseket. Minden esztendőben Számolás fog tartatni. Ki az illy Keres-
kedésre kedvet érezne, a' Posonyi Ujság Író Hivatalnál útmutatást vehet.
A' Levelezők arra kérettetnek, hogy leveleiket Szabad Póstával
útasítsák. —

H i r d e t é s.

A' Magyar Országai Tsászári Királyi Katona - Ménesnél Mező-
Hegyesen az 1814-ik esztendőnek Januariusától fogva December végéig
elesendő Lovak bőre. — Nem különben ugyan azon esztendőre meg-
kívántató Kötéljártó munka nyilván való Licitatio által fog kiárendál-
tatni. Ezen Licitatio a' jövő 1814-ik esztendőben Januarius hónapnak
14-ik napjára vagyon határozva. Kik tehát az említett dolgokat áren-
dába venni szándékoznának, a' fellebb jelentet napra Mező-Hegyesen
megjelenni ne terheltessenek.

A' Pesti piacon Dec. 17-iken a' Gabonának Posonyi méreje
é képen kelt: Tiszta Búza $112\frac{1}{3}$ — $126\frac{2}{3}$ Garas. Kétszeres 80 — $86\frac{2}{3}$ Gar.
Rosz $53\frac{1}{3}$ — $56\frac{2}{3}$ Gar. Arpa $53\frac{1}{3}$ — $56\frac{2}{3}$ Gar. Zab $33\frac{1}{3}$ — 40 Gar. Kukori-
cza 64 — $73\frac{1}{3}$ Garas.

(Egy árkus Gazdaságbéli Gyűjtemény.)

HAZAI 'S KÜLFÖLDI

T U D Ó S Í T Á S O K.

(50.)

Pesten Szerdán Karátson - Hava 22-ik napján 1813.

Oh de, ha ulti's áldás az egekből, bizni mit használ!

Szabó Endis.

MAGYAR ÉS ERDÉLYI ORSZÁG.

Az Austriai Tsász. Királyi Felsőg Töpliczben Oct. 3-án az Angliai Udvarral szövetséget kötött, mellynek 8 Czikkelyeit a' jövő Póstán fogjuk közölni a' Bétsi N. Ujság szerént. —

Ma egyhete, hogy a' hosszás lágy, nedves, és hüves idők megváltozván egyszerre keményen megfagyott, 's azt a' remenséget nyújtotta, hogy tartós hideg lesz: de harmad napra a' ködös, 's nedves idők újra elkezdődtek, és a' tölök eredni szokott nyavalyák sürübben kezdenek uralkodni. — Az álló hid az említett hideg miatt kivetetvén a' Dunán ladikokon, 's kompokon járnak.

Veszprémből Dec. 15-iken. Itten a' múlt napokban (13-on) nagy Musika Akademia tartatott a' Ts. Vgye házánál a' megsebesedett Tsászari 's Királyi Katonák javára, mellyet Chorus-Igazgató Kemény Ferencz Ur ren-

(II. Félasztendő.)

delt el, 's a' Püspöki Anya Templom Musikusai, 's némelly Musika-Kedvelők vittek végbe. Az eszközökön Kleinman, Ruzsitska, Kemény Urak különösen mutogatták magokat; Tit. Bezenedy Amália kis Aszszony (12 Észteendő) remek módon játszott a' Fortepianón. Balogh Urnak Nemzeti Költeménye énekeltetett, valamint a' Teremtés Cantatéból is egy Duetto Csepinszky Jozefa L. A., és Höpler Ur által. Jelesen megkülömböztették magokat adakozásaik által az itt való Ns. Káptalannak, külömben is minden jóra igen kész nagy lelkü Tagjai. — Tegnap Felsőg Aszszonyunk születése napját a' templomban Öreg Misével, és azután fényes ebéd-del a' Méltóságos Püspök, mint a' köz örvendezésnek fő jelentője, ünnepelte. —

Aradról Ns. Arad Várnegye nem késett el a' szerentsés Gyzedelmek ünneplésével, mellyet a' Ns. Várnegye Tagjai 's a' Polgárság fényes tisztelettel ditsöitettek.

)(1

Ezen alkalmatosságra Per. Nagy László Ur figyelemességét érdeklő szép verseket készített.

HADI TÖRTÉNETEK.

A' Düsseldorf-i Dec 3-ik Újságban Neusz megvételéséről ezeket írják:

Tegnap idején reggel 3, és 4 óra között, a' Szövetséges Seregek kevés ellent állás után egy órányira innét Bollmerstversthen, Hammon's a' t. szerentsésen által mentek a' Rhénuson. Ezen Exeditio a' leg tökéletesebb egyetértésben ment végbe, és szerentsés kimenetelelett; a' mi városunkban nagy örömet okozott.

A' Szövetséges Seregek körül vévén Neusz városát, annak kapuit széllyel vették, a' vár őrző Sereget fogságba ejtették, melly 20 Tisztekből, 200 Közemberből, és néhány Vámosokból állott.

A' mi derék vitézeink már régen kívánczoktak a' Rhénus bal partjára által menni, és néhány órák múlva láttuk az ő győzedelmek' jeleit, a' hadifoglyokat, és egy sas-czimert. Neuszban a' többek közt, egy Kaszsa, sok eleség, és sok vágó marha találtatott, mellyeket az nap el akartak vinni.

Azok között, a' kik magokat megkülömböztették, sok ifju emberek vagynak, a' mi városunkból a' leg jobb házakból, a' kik a' szabad válalkoztak közzé a' szabadság, és haza eránt való elragadtatásból állottak, és a' Dandárt formálták,

ilyen öröm kiáltozással jöttek ide vissza: Éllyenek a' Szövetséges Hatalmasságok! A' prédáik lovakból állanak. Bejövetelekkor öröm szikrázott szemekből; minden polgár társaink buzognak követni az ő példáikat.

A' mint hallyuk a' vitéz Szövetséges Seregek a' Rhénus bal partján kiterjeszkedtek, és egész Jülichig elő nyomultak.

Itt következő Hirdetmény adatott ki:

„Mivel felsőbb rendelések erete szerint a' Thurni, és Taxisi Herczegségben a' Pósták mátol fogva helyre állíttatnak, tehát jelentetik a' Publicumnak, hogy a' Pósta igazgatás a' Bergi Nagy Herczegségben úgy, mint eddig volt, lenni tellyesen meg szűnik. Ez a' végezés ezennel tudtára adatik a' Publicumnak, és az eddig volt Bergi Nagy Herczegségben találta-tó Póstáknál Hivatalban lévőeknek meg hagyatik, hogy magokat ahoz alkalmaztassák. Düsseldorf Dec. 1-ső napján 1813.

Justus Gruner,
ideig való Generál Gouverneur.

25-ik Bülletín.

A' Svécziai Korona Hg. az Alsó Német Országi Seregekkel Nov. 16-ikán Hannoverát elhagyta, és 17-iken Brémába a' Weser mellett bé nyomult; azután ismét a' Braunschweigi Herczegségbe ment, hogy Cellen, Ueltzenen, és Lunebur-gon által, Meklenburgba, és Boi-

czenburgba az Elbéhez mehessen. Nov. 29-iken oda meg érkezett, hogy Davoust Marsal Seregét, melly Hamburgot fedezi, meg támadja. —

Boiczenburgból a' Korona Hg. Nov. 30-ikán ilyen Hirdetményt adott ki:

Báró Winzingerode Gen. Haditestével együtt Brémában volt; már az előtt egy Orosz Szakas Sereg Riedinger Obester alatt, Farquhar Anglus Kapitány által segítettén a' Weser bal partján a' toroknál fekvő Carlsburg, és Blexen nevű erősségeket elfoglalta, 20 Tisztet, és 534 Közemből álló őriző Sereget elfogott, és 30 ágyúkat nyert. Azolta a' Weseren szabad a' hajókázás.

Az Elbe bal partján Gr. Woronzow Gen. Lt. Főszállása Nov. 22-iken Winsenben volt, Haaburgot körül vetette. Két Franczia csapatok, egyik Zollenspiekerből, másik Horneburgból ellene előnyomultak. Az elsőt Löwenstern Oberst Lt. széllyel verte, 100-at levágván, 40-et elfogván közzülök. Az utóbbat Jacobson Lt. 100 Közakkal vissza verte, és az Orosz Katonáság Horneburg városát elfoglalta.

Felgyebb Stadeban a' mótások között számos ellenséges Őrizet volt. A' helybeli Kommendans, egyett kivéven a' többi gátokat mind által törette. A' víz áradás miatt a' tenger közepén látszott lenni a' vá-

ros. Gróf Strogonoff még is megtámadta. A' Seregek az épségben maradt gáton előnyomultak egy lidig, a' mellyet az ellenség széllyel rontott. A' vitézségtől elragadtatván sok Tisztek, és Katonák az árokba ugrándoztak; Gróf Rostigniak, a' Saratow Regiment Fő Tisztje, és az az Obester, melly a' Hadlátat vezérlette, belé fúladtak. Tovább is álhatatosan folytatván a' vár vívást az ellenség éjjel kitakarodott a' városból, és Glückstadtba hajókázott a' Dánusokhoz. Azon éjjel Strogonoff Gen. be ment a' városba, talált abban 3 ágyúkat, sok betegeket, és sebesekeket, a' Szövetségesek vesztettek 200 embert, az ellenség sokkal többet.

Bréma szabad Hanseatica város, régi allkormányát ismét felvette. Reményleni lehet, hogy testvér nényei Hamburg, és Lübeck is rövid nap hasonló szerentsével jutnak. A' Hamburgi szerentsellen polgárok tsak nem kétségbe estek. A' Katonák meg únták a' háborút, haza kívánkoznak. A' Bankot elvittek, ez haza árulás bűne. Az előkelő polgárok is kényszerítetnek a' vár erősségein dolgozni éjjel nappal. — A' Wilhelmsbergi szigetben a' fák mind le vagdaltattak, és a' sziget s Haaburg között volt hídát a' Francziák le rontották.

A' Békesség meg szerzésének igyekezete mellett is, meg nem engedhetette az Éjszaki Német Országai Ármáda, hogy az ellenség,

az ő közösüléseiben táborozzon. A' Hollsteini eredetekre 's nyelvekre nézve német lakosoknak örvendeni kell azon szabadságokon, ha egy olyan Ármáda töllök eltávozik, mellynek jelenlétele szerentsétlenségnél egyebet nem jövendől. Ha a' Háború Tsatamezeje hozzájok közelít, azt a' Dániai Igazgató Szék Politikájának köszönjék; de még van idő, és az tsak a' Királytól függ, hogy egy olly Tartományt, melly sok emberi koroktól fogva, a' békességnek, és szerentsének lakhelye volt, ettől az ostortól meg kéméllyen. Az által, ha a' maga méltóságát, és Népeinek boldogságát öszve rontó ügyet elhagyja, és a' Szövetségesek szent ügyéhez áll, a' Dániai Király a' Szélvészet, maga Tartományaitól elháríthatja. Az ő mostani, és jövendőbeli sorsa, maga meghatározásától függ.

Bülow Gen. Dandárjai, Oppen Gen. Vezérlése alatt, Yssel ellen indultak, és 23-iktól fogva Doesburghan vagynak (az előtti Gelderland Departementben). Bülow Gen. maga is, Amadájának több részeivel a' Rhénus partjain Hollandia határáiban áll.

Doesburg megtámadásakor, az őriző Sereg nagy része öszve aprítatott. Az éjjeli setétség miatt a' foglyok számát nem lehetett meg tudni. A' tudósítás el küldésekor már 200-at számláltak, a' Kommandánsal, és 5 Tisztekkal együtt. Az egész Napkeleti Frieslandi Her-

cegségből tisztán ki veretett az ellenség. Emdenbe, Aurichba, 's a' egész Tartományban nagy örömmel fogadtattak a' Burkus Seregek.

Iutphen erősségét Sandrart, és Müller Major Seregei elfoglalták 300-at fogságra ejtven.

Jever Tartományát, az Orosz Seregek meg szállották.

Zoltkamp erősségét Báró Rosen tsapatja elfoglalta, 12 ágyú taláztatott benne, az őriző Sereg fogságba esett.

Elswangen Major Zwollt elfoglalta, 2 Tisztet, és több Katonákat elfogott.

Narischkin Obester Kozákjai, Campen városát elfoglalták, 1 Obestert, 5 Tisztet, 25 lovag, és 80 gyalog Közembert elfogtak.

Winzingerode Gen. Seregei Gröningát elfoglalták, 1 Obestert, 38 Tisztet, 800 Közembert elfogtak.

Gröningából, és más helyekről, a' Korona Hg. Főszállására Követek jöttek, hogy ideig tartó, és az Amsterdámítól függő Kormány Székeket állithassanak. Kérések tellyesítettet.

A' mi Seregeink az Ysselen által mentek, és Utrecht 's Amsterdám felé tartanak.

Berlini Újságok, Boiczenburgból Dec. 1-ső napján költ hírek szerint írják, hogy az Eckmühli Hg. Marsall Seregével együtt Launenburgot, és a' Steckenicz mellett

volt erős állását elhagyta. A Szövetséges Seregek dandárjai oda nyomultak. Schulzenheim Generális pedig parantsolatot vett, hogy Seregével együtt, azt a helyet foglalja el. Semmi okát nem tudják, hogy Davoust Marsal azon erős állását önként, és olly hirtelen miért hagyta el.

Dec. 4-ik éjszakáján a Zinnai erősség, és Torgau városa keményen ostromoltattak, és bombáztattak, sok helyeken meggyúladt a város, és a Vasár-Napi templomhoz közel egy tárház, és vágó hely az utolsó vágó marhákkal együtt, porrá égett, rövid idő múlva fel fogja magát adni.

Wittenberg mellett Dobschütz General Major, Krauseneck Oberst Ltra azt bírta, hogy Dec. 3-ik napjának éjjelén a fekete téglavetőnél, és fehér Hannánál lévő ellenség állásait lepje meg, mellyet Brosicke Kapitány, Gagern Lt., és Stock Kapitány olly helyesen végbe vittek, hogy az első helyt volt 50 emberből 3, a második helyt lévő 30 emberből 5 maradt, azok is elfogattattak.

Varsóból Dec. 4-ikén írják, hogy Zamosk, és Modlin nevű erősségek magokat megadták, az első Nov. 22-iken, a második Nov. 25-iken, és beléjek Orosz Seregek vétettek. Mind a két erősségben

lévő őriző Sereg fogságra esett. 240 ágyú, és sok tábori szerek jutottak a győzedelmesek kezeikbe. Orosz Tsászár Ö Felsége kegyelmesen méltóztatott az őrizetbéli Lengyel Katonaságnak botsánatot hirdettetni, és nekik a haza menett megengedni; a Francziák ellenben az Orosz Birodalom belső részébe vitettek; a Szászok, és Würtenbergiek szabadon botsáttattak. —

OLASZ ORSZÁGI HADI TÖR-TÉNETER.

15-ik rendkívül való Tóldalék a Dec. 17-iki Bétsi Újsághoz az Olasz Országi Armádától jött Tudósításokról:

„Báró Tomassich Gen. Majortól, és Zárást ostromló Sereg Tsász. Kir. Vezérjétől, Moor Kapitány ide küldetett, Zára Erősség Kapitulációjának hírével.

E' folyó hónap 6-ikán a Kapituláció, Anglus Tengeri Kapitánnyal Cadogánnal egyet értőleg Tomassich Generális, és Fr. Kommendans Roize Brigadéros között meg készült, mellynek ereje szerint 6—700 emberből álló őriző Sereg fogságra jut, és fegyverét lerakja, és hátra hagyván minden ágyút, tábori szereit, és a kikötő helyben találtató kis hajó Seregét, az Olasz Országi Fr. Armáda Táboraszemeihez vitetik. Ollyan feltétel alatt, hogy a kiváltásig Austria, és a Szövetségesek ellen nem szolgálnak.

A' várban találtattak 286, többnyire nagyszerű ágyúk, a' Tábori szer hasonlóan sok. — A' gabona, és élelmény is sok.

Báró Tomassich Gen. ezeket dítséri, kik magokat vitézül viselték. Cadogan, és Blake Anglus Tengeri Kapitányt; Milutinovich Gen. Majort, Widmayer Oberstert, Moroevich Majort a' Likanerek, és Nagel Major a' Banatusiak közzül. Gergurich Kapitányt a' Likanerek közzül; Moor (a'ki az Artilleriát is igazgatta), Tursky a' Ferencz Károly Fő Herczeg Gyalogjaitól; Fabar a' Bandérista Insurgens Oszálytól. Czapan Lovas Kapitányt a' Bandérista Huszároktól, kiket Báró Tomassich Gen. közönségesen Ő Tsász. Kir. Felségének Regyelmébe ajánl.

NAGY BRITANNIA.

Minekutánna az Orániai Hg. hosszas Audiencián az Igazgató Herczegnél lett volna Nov. 25-en Londonból Hollandiába el utazott. Pfull Orosz Gen. Báró Perponcher, Fagel Major, Ragay General Auditor kísérték Ő Hgét. Gróf Yarmout, Yrving, és más több barátjai ennek a' Herczegnnek vele együtt Hollandiába mennek, hogy szemmel látó tanúi legyenek vissza állíttatásának.

Nov. 24-iken a' Parknak, és Towernek ágyú durrogásai hirdették Hannóverának megszabadítá-

tását. — Nov. 3-ikán érkezett meg a' Lipsiai nagy győzelemnek híre Londonba, annak meg érkezését a' Tower ágyúinak salve lövései hirdették, és azonnal ifjak, férfiak, egyaránt futkostak a' gunyhók előtt rémítő nagy czédulákkal, mellyekre réfnyi hosszúságú betűkkel ez vala irva: Victory, és az egész városban széllyel egymást fel váltva keményen trombitálván ezt kiáltozták great news (nagy Újságok), és kezekben tartván a' nyomtatott Újság czédulákat azokat árúlták. A' Kormány Széknek parantsolatjára három napokon 5, 6, és 7-ikben az egész város végzetetlen pompásan ki volt világosítva. Fiváltképen pedig a' Bank, Sommerset, és Carltonhouse, a' Követeknek palotáik, az Admirálitásnak, és a' Kir. Közönséges Hivatalok épületjei, mindenek felett pedig a' Lovas Gárda Kaszárnya. Ez egy olyan formájú, és nagyságú Palota, mint a' Berliuni Universitas, a' melly minden lehető erányzásokban a' legszebb ízléssel számtalan lámpásokkal fel volt ékesítve, a' mellyek sok színűségek által gyönyörű tekintetet mutattak. Az épület elején a' Király neve ragyogott jobb felől, bal felől pedig a' Korona Örökös Hgé, a' homlokán a' győzedelmek helyeinek nevei: Katsbach, Culm, Dennewitz, és Lipsia, a' mellyek borostyán koszorúkkal, azokat színes lámpások formálván, koszorúzva valának. Számtalan helyeken Lipsia nevét

lehetett látni minden kigondolható formákban; az egész London várososa, egy tisztán által látszó festet képhez hasonlított. — Ma a Toweről ágyúk durrogása hirdette ismét az új győzedelmet, mert hivatal szerint való tudósítások jelentik Pampeluna megvétélét, melly után Lord Wellington Bordeaux felé indult.

NÉMET ORSZÁG.

A Nürembergi Ujság jelenti, hogy Dec. 7-en Frankfurtból a Neckar vize felé megindult a Schwarzenberg Hg. vezérlése alatt lévő Austriai hadi főszállás. Az Orosz főszállás nem sokára fogja követni. Dec. 10-iken indulnak el az Orosz Gárdák. Az egész Szövetséges Armáda mozgásban vagyon. — Magános levelek szerint azon napokban Oppenheim felől nagy lövöldözés hallatszott. A Szövetséges Seregeknek Táboraszemei pedig már Aachennél forgolódtak.

Düsseldorfban Nov. 29-en a Kormányozó olly Hirdetést bocsátott, melly szerint ottan új Német Legio fog felállíttatni. Hogy felbuzdírhassa a Lakosokat, azt mondja: Ugy kell tennünk, mint tettek az Oroszok, és a Német Atyánkfiai. Ezek minket szabadítottak meg, nekünk meg kell szabadítanunk a Rhénus bal partján lévő Atyánkfiait. Tsak az által lehetünk bátorságban, ha őket hozzánk kaptcsoljuk; tsak az által maradha-

tunk szabadságban, ha őket szabadokká teszszük.

A Frankfurter Ujság ezen jelentést közli: Düsseldorfból Dec. 3-ikán. Tegnap reggel 3, és 4 óra között a Szövetséges Seregek Wolkmersdorfnál innen 1 óranyira, Hamznál, és több egyéb helyekenél a kevés ellen állást meggyőzvé a Rhénuson szerentsésen általmentek. — Neusz városát ostrommal megvették, s egy óra múlva már láttuk a győzelem jeleit: u. m. 20 Tisztet, 200 Közlegényt, 1 láda Pénzt, Ökröket, Lisztet, s a t. a mit az nap akartak tovább szállítani.

HELVÉCIA.

Bazileából Nov. 30-ikán. Nálunk két hétől fogva tsupa fegyver zörgést hallunk. Három kapu berakatott, és a félig már lerontott bástyákra ágyúk vonattak. Wattey Generalis a határokat meglátogatván a főszállásra viszatért. A Párisba küldetett Követek kiváltképen azt sürgetik, hogy a Francia szolgálóban lévő Helveták botsáttassanak vissza.

Ujabb rövid Tudósítások.

Az Olasz Országai Armádnál az Austriai Tsászári Királyi Seregekből Oct. 1-ső napjától fogva Nov. 2-ik napjáig Stabalis, és Feltisztek elestek: 3; megsebesedtek: 39; elfogattak: 13. — Hochheimnél Nov. 9-ik napján elestek: 2; megsebesedtek: 10. —

Ő Felsege az Austriai Tsászár elejénten nagy hire volt: de mind a' megnyomorodott Illyrikumi, s eddig Párisból el nem távozott, ha-
Olasz Tirolisi Lakosok felsegitté- nem a' Törvényhozó Testnek ülé-
sökre 100,000 forintot ajándéko- seit Dec. 2-ik napjáról 19-ikre ha-
zott. — lászott: de mi okból? az közön-
ségesen nem tudatik.

Napoleon Tsászár, ámbár

*Pesten, Nemzeti Könyvtáros Kiss Istvánnál a' T. T. P. P. Pár-
isták Házok alatt lévő Könyves Bóltjában, egyebeken kívül,
kötve és kötetlen, ezek is meg találatnak:*

Ertsei Dániel, Philosophia, Első Darab. Lélek Munkái Tu-
dománnya, (Psychologia Empirica) 8-rét Kötve 48 xr.

Magyar Fűvész Könyv, melly a' két Magyar Hazában talál-
tatható Növényeknek meg esmérisekre vezet, a' Linne alkotmánya
szerént — első Rész, Egyhimesek — Sokhimesek 8-rétbe.

Magyar Fűvész Könyv, Második Rész, Hétfőbb himesek —
Lopvanöszök 8-rét kötve a' két részek 3 fl.

Orvosi Fűvész Könyv, mint a' Magyar Fűvész Könyv, Prac-
tika Rése, a' Fűvészek, és Nemfűvészek számokra készült, és köz-
haszonvehetővé tétetett 8-rét köve 2 fl. 30 xr.

Magyar Dámák Kalendáriomja, 1814 Új Esztendői ajándékul
a' szép Nem számára, 18 Rézre metzett képekkel, Bugillárisal, Per-
gamentel, Plajbászál, és Tükörrel veres Marokkén Börbe kötve
5 fl. —

Ugyantsak. Veres, és Zöld Folioba Tükörrel 3 fl.

— — Tafotába Tükörrel 2 fl. 30 xr.

— — Papirosba Tükörrel 2 fl.

— — — — Tükörnélkül 1 fl 45 xr

Magyar Országi kis Kalendáriom, az 1814-ik Esztendőre Ta-
fotaban Tükörrel Tokban 1 fl.

— — Papirosba Tükörnélkül 24 xr.

Kis Szántói, Pethe Ferencz, Paléozott Mezei Gazdaság, mel-
lyet a' Magyar Mezei Gazdaság tökéletesebbítésére a' Haza Termé-
szetéhez, s a' Nemzet Állapottyához-Szabva, Tkeoretice, és Praktica
kidolgozott, az 1808-ik, és 1813-ik Esztendőkben két Darabokban
uagy 8-rétben tsinösen Francia kötetben 10 fl.

Bároczinak minden Munkáji Ujra ki adta Hazinczy Ferencz
nyolcz Kötetekben, Bároczinak Tulajdon képével, és nyolcz Vigné-
tekkel fel ékesítve 8-rét kötve.

HAZAI'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K. (51.)

Pesten Szombaton Karátson - Hava 25-ik napján 1813.

Mellytől nem féltélek nints olly veszedelem
Tele rettegéssel mindég a' szerelem.

Ovid.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

A' Fel. Királyi Helytartó Tanács által hirdettetik, hogy a' Kassai Akademiában üresen lévő M. Törvényt tanító Hivatatra még egyszer a' jövő 1814-ik esztendő Martius havának 17-ik napján Concursus fog tartatni. A' hivatallal járó szokott fizetés 500 ft.

Győrben Decemb. 15-ik 1813. Oct. Hónap 5-ikén szomorú Gyásza borult megnyénk, tegnap adta meg utolsó halotti Tiszteletét boldogult Fő Pásztorának Méltóságos Vilt József Urnak. A' Tek. Káptalan ezen napot már előre közön-ségessé tévén, számassan voltak azok, kik e' gyászos Pompát jelenléteikkel meg tisztelték. Az Esztergomi, Veszprémi, és Posonyi Káptalanok, Győr, Romárom, Mosony, és Veszprém Vármegyék melly nagyra betsúlték legyen e' Nagy Papnak erkölcsös Erdemeit, és melly érzékenyül vették annak e' mulandóságból való költözését,

(II. Féléstendő.)

azzal kívánták a' Világ elejébe terjeszteni, hogy különös Követeket neveztek ki, kik ez alkalmatossággal nálunk Képviseleők dennének. A' távulabb lévő Megyés Püspökök, Káptalanok, Fő Rendek, és Vármegyék pedig leveleik által jelentették bánatjokat, és azon forró óhajtásokat: bár az Magyar Anyaszentegház tovább is illy érdemmel tellyes Férfiival diszeshetett volna! Az árva Megye ke-szergését, melly szeretett édes Atyya elvesztését meg nem szünik siratni, a' Nemes Káptalan azzal kívánta mérsékelni: hogy annak emlékezetére tartott Hallottos Beszédekre a' nevezetesebb ékesszollásu Egyházi Férfiukat hívta meg: a' Magyar Beszédre t. i. Fő Tisztelendő Kopácsi József Veszprémi Kánonok, Hantai Prépost, és Somogy szent Jakabi Apát Urat; Nemétre Nagyságos Fő Tisztelendő Paintner Mihály, Királyi Tanácsos, Győri Kánonok, Rátóti Prépost, és az Győri Oskolai Kerület Fő Igazgatóját; a' Deákra végre Szörényi Mihály Hahó-

)(1

ti Apát, és Heszthelyi Plébánus Urat; kik az boldogult Fő Pap Erdemeit olly ékessen rajzolták, hogy a' minden renden lévő Halgatók várokozásának tellyessen meg feleltek. A' Hallotti szomorú Misét Fő Tisztelendő H ó l l ó s y M i h á l y Nagy Prépost, és Ráptalanbeli Vicarius, a' Ditsőültség Miséjét pedig Fő Tisztelendő Felső Büki Nagy Imre Lector Ur tartotta. Ezek után a' Felsőéges Kamara részéről, mint Királyi Commissarius ide küldetett Tekéntetes G y ö r f y Ur az egész sokaságot a' Püspöki Várban gazdagon meg vendégelte.

Szala Vgyéből. Leirhatatlan a' Magyar Haza minden felé zengedező Győzödelmi öröme. — Ezt örvendező háládatossággal szentelte T. N. Szala Vármegyében, a' Felső Örsi Ref. Ecclesiának, a' e' folyó Karátson-Hava 12-ikén, a' mikor annak buzgó Lelki Pásztor Tisz. T. Vári Szabó Sámuel Ur prédikálván arról, hogy: Az Isten az Ő benne bizóknak erejek 's oltalmok. Solt 52: g. 10, 11.

Ezen Istenben való bizodalomra kötelező tanítása végezetével, könyörgésében hálákat adván Istennek a' többszöri szerentsés győzödelemért, a' Tsász. Kir. Házért, és a' Szövetséges koronás Fejedelmekért: örömnök állandóságáért, a' megsebesült Vitézek gyógyulásokért esedezvén, egyszersmind a' Hazát, 's a' Vitéző Ren-

det az Isten további Oltalmába ajánlotta. Ezen Taníttását több közönséges, és különös alkalmatosságokkal elmondott Prédikázióival edgyütt rövid időn az említett Tiszteletes Ur, világ elejébe fogja bocsátani. —

A U S T R I A.

A' Felsőéges Austriai Tsászárnak, és a' Felsőéges Anglus Királynak nevében Oct. 3-ikán 1813-ban Töpliczben Tseh Ország szélén e' következő Praeliminaris Szövetséges Alku kötött.

„A' Szentséges, és eloszolhatatlan Háromság nevében. A' Felsőéges Austriai Tsászár, Magyar, és Tseh Király, — és Ő Felsőége az egyesült Anglia, 's Hybernia Országok Királya. — Mind a' két Félnek Koronái 's Országai között a' jó egyetértést megújítani kívánván, és érezvén azt, hogy melly szükséges legyen egymással értekezni a' végből, hogy az óhajtott közönséges Békeségnek idejét siettessék, egy olyan Békeségnek, melly a' Hatalmasságok között az igazságos Egyarányosságot helyre állítván, Európának tsendességét, és boldogságát erős fundamentumokon megállapította. Ezen kettős célnak elérésére megegyeztek, hogy e' jelenvaló Praeliminaris Szövetséget kössék. — E' végből a' mondott Felsőégek az ő meghatalmazott Biztosaikat kinevezték: u. m.

Ő Felsége az Austriai Tsászár, Magyar, és Tseh Király Metternich-Winneburg-Ochsenhausen Kelemen Wenczel Lothár Urat, Arany Gyapjas Vitézt, Sz. István Magyar Király Rendének Nagy Keresztjét; az Orosz Sz. András, Sz. Alexander Newszki, és Sz. Anna Rendeknek; nem külömben a Burkus Fekete, és Veres's több más rendek Vitézét; Maria Theresia Katona Rendnek Cancelláriusát, és a Bétsi Tsászári Királyi Szép Mesterségek egyesített Akademiája Curatorát, Ő Tsászári Királyi Felségének Valóságos Kamarását, Titkos Tanácsosát, rendkívül való Nagy Követét, és Status, és Conferentialis Ministerét, és a Külső Dolgokban tellyes hatalmú Ministerét.

Ő Felsége a' Nagy Britanniai Király Gróf Aberdeen György Gordon Urat, Formartini Marquist, Haddoi, Methlici, Tarvisi, és Kellici Lordot's a' t. a' Felső Házbeli 16 Skotiai Lordoknak egyikét, a' régi, 's jeles Tüske-Rendnek Vitézét, maga rendkívül való Nagy Követét, és Ő Tsászári Királyi Felségének Udvarához küldött tellyes hatalmu Ministerét. —

Kik egymással közölvén az ő meghíztatásoknak Bizonyosság Levelit e' következőkben megegyeztek:

I. Cz. Légyen barátság, és igaz's állhatatos egyetértés Ő Felsége az Austriai Tsászár, Magyar és Tseh Király; az ő Örökös

's (következői között, — és Ő Felsége az egyezült Nagy Britanniai, 's Irlandi Király között, és a' régi öszvetsatoltatások az ő tellyes kiterjedésekben állittassanak helyre. A' két Magas egyező Felek legnagyobb figyelmetességgel azon lesznek, hogy a' költsönös barátság, és egyetértés sentartassék. Azért minden kikerülnek, a' mi ezen szerentsésen visszaállított egyeséget, és egyetértést megbonthatná. Minél hamarább a' végképen való, 's elhatározó Szövetségnek ízeiben is meg fognak egyezni. —

II. Cz. Ő Felsége az Austriai Tsászár erősen meghatározta magában, hogy ezen háborút minden lehetséges erejével folytatni fogja, azért azt igéri, hogy egész hadi erejét a' közös ellenség ellen való munkálkodásra fordítja.

III. Cz. Ő Felsége a' Nagy Britanniai Király arra kötelezi magát, hogy Austriának törekedéseit minden hatalmában lévő eszközlésekkel segíteni fogja.

IV. Cz. A' két Magas szövetsző Felek a' Katona munkálkodásokban tellyes egyetértéssel fognak dolgozni. Az ő politikájokat illető dolgokat egymással minden tartózkodás nélkül közlik. Főképen pedig költsönösen arra kötelezik magokat, hogy a' közös ellenséggel semmi különös alkudozásba nem bocsátkoznak; semmi Békeséget, Fegyvernyugvást, vagy valamely más Szerződést (Conventio) egyéb

képen nem kötnek, hanem közös egyet értéssel.

V. Cz. A' munkálkodó Armádák Fő Vezéreiknél oly megbízott Tisztek lesznek, kiknek szabad legyen az ő Udvaraikkal levelezni, s azokat a' történt hadi esetekről mindenkör tudósítani, és minden egyebekről, a' mik az Armádák hadi munkálkodásaikra tartoznak.

VI. Cz. A' Kereskedésbéli öszvekaptsoltatások a' két Fél Országai között megint helyre állíttassanak. —

VII. Cz. Ezen Szövetséges Alku a' két Udvaroknak Frigyes Társaikkal közöltessék.

VIII. Cz. A' jelenvaló Szövetkezés két hónap múlva, vagy, ha lehet, hamarább, költsönösen meg erősíttessék.

Ezeknek hitelesítésére mi aláírt Biztosok a' mi meghatalmaztatásaink ereje szerint e' jelenvaló Praeliminaris-Szövetkezést aláírtuk, s azt czímereinkkel megpétséltük. — Töpliczben October 3-án 1813.

(P. H.) Metternich-Winneburg-Ochsenhausen Kelemen Venczel Lothár

(P. H.) Aberdeen.

HADI TÖRTÉNETEK.

A' Frankfurti Újság így ír Elberfeldből Dec. 8-ikán :

Haagából Nov. 30-ikán költt tudósítások erőssítik az Orániai Hercegnek meg érkezését. Ugyan az nap ágyúk durrogása, és haran-

gok zúgása között fogadtatott. A' nagyobbik fija is, aki Lord Wellington alatt, az Anglus Armádánál szolgál, rövid idő alatt oda váratik. Rickert Admiralis az engedelmesség esküvését a' Hg. előtt letette. Arnheim, Doesburg, Zütphen, és Deventer erős helyek ostrommal megvétettek. Nov. 24-iken Amsterdámba 200 Kozákok nyomúltak bé, és 28-ikán Utrechtbe, az hol egynéhány napokig a' prédalástól nagyon félték, az ott volt Seregek miatt. De 28-ikra virradóra tsendesesen mind kitakarodtak a' városból. Már az előtt Molitor Gen. a' város Igazgatását a' Nemzeti Gárda Rommendására bízta. Nov. 29-ikén hetfőn 1000 Kozákokból álló új tsapat, estve pedig egy Burkus Huszár Regiment nyomúlt bé a' városba. Nov. 26-án Rotterdámon sok Regiment rendes Seregek ágyúkkal, és fegyveres polgársággal együtt mentek által Barendrecht felé, az hol 25-en kemény tsata volt, a' mellyben sok Franciaák el fogattattak. Az utóbbak kényszerítették magokat Slydrechtből, Hartichvelt felé visszahúzni. —

Rotterdámból Nov. 29-iken költ tudósítások szerint Scheveningenhez Nov. 28-ikán Anglus hadakozóhajók érkeztek meg, a' mellyek 24-ikig való Londoni Újságot hoztak magokkal. Ezen újságok szerint, Angliában azzal foglalatoskodtak, hogy minden feles-

leg való Seregeket hajókon Hollandiába küldjenek. Úgy mondják, hogy Graham Gen. fogja ezen Seregeket a szárazon vezérelni, Londonban olly nagy volt, a Hollandiai változáson való öröm, kétség kívül az Orániai Hg. eránt való nagy szeretetből, hogy minden Orániai Kokárdát visel.

Arnheimból Dec. 8-ikán költ magános Levélben, a leg újabb történetekről következő tudósítás vagon:

„Az ide való őriző Sereg, Macdonald Marsal által (aki még az nap Nimvegenbe visszatért) ide hozatott segítséggel 3000 emberből állott. 25-en néhány Francziák Velp felé húzták magokat, a meddig a Burkusok előre nyomulván, általok még az nap a városba vissza verettettek. 25-iktől fogva 29-ikig szüntelen lövöldöztek. 29-en 3 óra tájban Lichtenberg felé (ez egy nagy mezei Jóság közel a város-hoz) ki rohantak a Francziák, és onnan igen erőssen ágyúztak; de a Francziák ismét vissza verettettek, és már most csak a vissza vonulásról gondolkoznak, megrakván elébb a Rhénus hidját szurokkal, szénával, és szalmával, hogy azon által menvén hátok megett el égethessék.

30-ikán reggel azt gondoltuk, hogy az nap tsendesség leszen, hanem 12-ted fél órakor, a Bülow Haditestéből való Burkus Seregek, három hadlábakban, 1 a Velperi,

1 a Westerforseri, és 1 a Hargensbergeri útról a várost körül vették, és ismét löni kezdetiek. De a sok Bombák közül, mellyek a városba hullottak csak egy támasztott tüzet, mellyet mindjárt elöltottak. 2 órakor az Őrizet kitakarodott a városból, de a vitéz Burkusok a Francziáknak időt nem engedtek a hídnak meg gyújtására, hanem Elstig üzték őket, sok ágyút, és fegyvert nyertek, 2 Generálist, 2 Kommandantst, 38 Tisztet, és 1600 Közembert elfogtak.

Arnheimban az volt a híre, hogy a Waalig egy Francziának sem vólt fegyvere, mind el hanyták, hogy hamarabb el szaladhasanak. Ugyan azon tudósítások jelentik, hogy Dec. 3-ikán Arnheimon által, és a város mellett, leg alább 30,000 Burkusok Hollandiába által mentek.

A' Corresp. v. u. f. Teutsch. Baireuthból Dec. 10-iken következő Tudósítást közölli:

Báró Meyer F. M. L. Osztályából, melly az Austriai Tsasz. Kir. Armádánál Dreszda előtt állott, és Dec. 27-iken Ulmába kell érkeznie, 8-ikán Baumgarten Brigáda Generális alatt, a Hohenzoller Könnyű Lovasainak 4 Svadrona, és egy Artilléria Regiment ide jöttek, és tegnap innét ismét elmentek. Báró Meyer F. M. L. Best Brigadéros Generális, Fő H. Károly, és Kerpen' Gyalog Regimentjei, és Pat-

tantyúsai, tegnap ide érkeztek, és hólnap tovább mennek, ellenben hólnap, ehhez az Osztályhoz tartozó 3-ik Hadláb, melly Coburg Hg. és Liechtenstein Gyalog Regimentjéből, 1 Batteriából álli Ahele General Major alatt, ide érkezik. Azoknak elmenetelek után 13-ikán a' Klenau Haditesténél volt Hohenlohe - Bartenstein Osztályával az első Hadláb jön ide, a' mellyet, a' más két hadlábak is a' közelébb jövő napokban követni fognak.

FRANCZIA BIRODALOM.

A' Tsászár Párisban Nov. 30-ikán megnézegette a' Párisi Őrizeket, és az ifjú Gárdát. — Egész Páris városa a' Dec. 5-ik napjára rendeltetett Koronáztatás emlékeztető innepéhez készült, mellyet egész Francia Birodalom az nap üllött meg. — Ezen napokban igen nagy hideg volt Párisban, és olly nagy hó esett, hogy a' Politia kéntelen volt különös rendeléseket tenni az útszákknak a' hótól, és jégtől való meg tisztogattatására.

Emlékeztünk a' 47-ik Levelünkben (Dec. 11-iken) azon hathatós beszédről, mellyel Regnaud de St. Jean d'Angeli Nov. 12-en a' Senátust arra búzditotta, hogy 300,000 új Katona szedetést rendeltessen az Ország védelmére, most azon félbenszakasztott beszédnek hátra lévő részét közöljük, hogy Érdemes Olvasóink azon szünes okokat tellyesen által-

lássák, mellyekkel az Ország Szék a' Francia Nemzetet az elment állásra búzditotta:

„Azon Őszve Gyülekezés (Congressus), mellyet a' Tsászár kívánt, és óhajtott; melly, valamint a' Weszfáliai 1648-ikán az Európai Hatalmasságoknak Egyarányosságára czélozott, úgy most is egyedül azt egyenlőségbe, és rendbe hozhatta volna, a' Francia Kabinétnek állhatatos kérésének ellenére elmellőztetett. A' színezett készületek tsak arra való szemfényvesztések voltak, hogy azok által a' közönséges Őszveszövetkezésre való készületek el titkoltassanak. Az úgy nevezetett meg bizott Követek tsak a' végre való Agensek voltak, hogy a' meghatározott táborozásnak plánumát meg állapítsák, de tellyességgel nem voltak diplomátziai Követek, kik a' régen óhajtott békességre intézett javallásokat készítették volna; olly indúlatos férjfiak voltak, a' kik mindenben tsak a' fegyverhez, és erőszakhoz folyamodtak, a' helyett, hogy az igazság, és okosság fundamentomaihoz tartottak volna; olly férjfiak voltak, kik már előre magokban erőssen meghatározták, hogy semmiről tanátskozni, és alkudozni nem akarnak: hanem a' helyett, hogy Tractátusra való némely czikelyeket meghánynának, inkább kívántak előnkbe Capitulatio punctumokat szabni. — Ők már akkor azon el pártulásokra tartottak szánót, a' mellyeket az igazságos jó-

vendő világ, és a' részre nem hajlított magának Franciaország, hogy ezen politika szemtelenséget elég vezni; ők a' frigyszerzéseknél azon gyenge volt el szenvedni, mellyek sértegetéseire tartottak számat, mellyek azóltától fogva, olly nagy, és lyeket Angliának aranya már előre olly emlékezetes következései lettek. Ime Uraim! ezen szemre hányásokat, ezen bánatok meg felelték megfizetett: azon sértegetésekre az én kérdésemre. A' megalatsozást, mellyeket a' fenyegetés elkészített, nyittatott, felosztatott, megromlásra, és elnyomattatott Lengyel a' félelem megigért, és a' gyengeség reménylhetővé tett. Még nem ország eleven, és irtóztató tanúság érkeztek ők Dreszdának falaihoz, ság Francia Országra nézve, mellynek határait most ugyan azon Hatalmasságok fenyegetik, a' kik a'hol nem sokára olly szörnyű károkat vallottak, mégis már törvényeket akartak szabni. — Mit tsinálnának, ők ha a' Rajna vagy Seldet vizeit, ha az Alpes vagy Pireneumi hegyeket meg haladták volna? Nem azt kérdelem mitsoda igazságot: hanem mitsoda kéméllést várhat tőlök Franciaország, mitsoda nyugodalmat reménylhet Európa? Uraim ezen kérdésre megfelel a' Historia.

XV-ik Lajos Országlásának végén, azt hitte Európa, hogy az Udvarok egyarányúságban vagyunk, a' Koronák bátorságban, és az Emberi Nemzet culturája oltalom alatt. — Még akkor a' Lengyel Thronus fenállott, akkor egy veszedelmes Szövetség támadott. A' Fejedelmek között egy Triumviratus batorkodott a' maga nagyra-vágyását megvallani, és annak áldozatul a' közös prédából kinek kinek a' maga részét kijelelni. Lengyel ország először feldaraboltatott, nem sokára tellyesen elenyésztett az Európai Koronák sorából. — Melly keserű bánatot érzett, melly szegyenletes szemre hányást e' fel mi reánk, a' mennyire mi az ellenséget a' mi földünkről elverjük.

— Hogy a' Monárchának, és az|séges, és azért bizodalmasan ki-
egész Népnek ezen kívánságát, e-|vánja ezt a' Tsászár a' Nemzettől,
zen szükségét, és ezen kötelessé-|melly olly nagy lelküséggel meg-
gét tellyesítsük, újj hadi erő szük-|ajánlotta.

J e l e n t é s.

Egy alkalmas Szállás, melly két szobából, és 6 lóra való boltozott Istállóból áll, nem meszsze a' Marokkai nevezetű háztól a' Váci ut felén, most Uj Eszendő napján ki fog üresülni. Kinek ezt kibéreleni kedve volna, jelentse magát a' Váci útszában lévő Kala áruló boltban azran Sasnál.

Kereskedő Társ kerestetik.

Egy tsalhatatlan hasznú kereskedésre, egy vagy több Társak kívántatnának, kik mindössze 15—20,000 Forintot V. C. egybetennének. A' Capitalisnak hasznai fellülhaladják sokkal a' legnagyobb Intereket. Minden esztendőben Számolás fog tartatni. Ki az illy Kereskedésre kedvet érezne, a' Posonyi Ujság Iró Hivatalnál útmutatást vehet. A' Levelezők arra kérettetnek, hogy leveleiket Szabad Póstával utasítsák. —

H i r d e t é s.

A' Magyar Országi Tsászár Királyi Katona - Ménesnél Mező Hegyesen az 1814-ik esztendőnek Januariusától fogva December végéig elesendő Lovak bőre. — Nem külömben ugyan azon esztendőre megkívántató Kötéljártó munka nyilván való Licitatio által fog kiárendáltatni. Ezen Licitatio a' jövő 1814-ik esztendőben Januarius hónapnak 14-ik napjára vagyon határozva. Kik tehát az említett dolgokat árendába venni szándékoznának, a' fellebb jelentet napra Mező - Hegyesen megjelenni ne terheltessenek.

A' Pesti piaczon Dec. 24-iken a' Gabonának Posonyi méreje e'képen kelt: Tiszta Búza $112\frac{1}{3}$ — $126\frac{2}{3}$ Garas. Kétszeres 80 — $86\frac{2}{3}$ Gar. Rosz $53\frac{1}{3}$ — $56\frac{2}{3}$ Gar. Árpa $53\frac{1}{3}$ — $56\frac{2}{3}$ Gar. Zab $33\frac{1}{3}$ — 40 Gar. Kukorica 64 — $73\frac{1}{3}$ Garas.

(Egy árkus Gazdaságbéli Gyűjtemény.)

HAZAI 'S KÜLFÖLDI T U D Ó S Í T Á S O K. (52.)

Pesten Szerdán Karátson. - Hava 29-ik napján 1813.

Vitae summa brevis

Spem nos vetat inchoare longam.

Hor.

MAGYAR ÉS ERDÉLY ORSZÁG.

Pesten az idő járás, melly mai napig megint engedelmes lévén azt okozta, hogy a' repülő hiddal szabadon járhattak, mára virradóra keményre változott, és minden víz, és sár az útszákon erősen megfagyott.

Bétsben a' Fels. Cancellariának két érdemes tagja Novem-berben meghalt: u. m. Nov. 22. Vlasits József Titoknok Ur, és 25-en Babos Jos. Tit. Ur.

Erdélyből Dec. 14-iken. Ámbár Isten kegyelméből a' szoros vigyázatok mellett a' Pestis Brassón kívül el nem terjedett, de még is annak folyamatját biteles tudósítások szerint méltó leszen tudni: „Ezen döghalál Oct. 15-iken lett szembetűnővé Brassó városában. Már Dec. 4-iken a' városnak minden részeiben tapasztaltatott. De ugyan azon napig 132 embernél több nem volt azon nyavalyában. Ezek közül 90 meghalt, 6 meg-

(II. Féléstendő.)

gyógyult, a' többi míg beteg. Melly számolás megmutatja, hogy azon betegségnek mérge nem volt igen nagy, minthogy olyan időben a' szokott nyavalyákban is 6 hét alatt meghalhattak volna annyin olly nagy városban.—Az elragadás meg-gátlásában különösen nagy volt a' Brassói Magistratusnak szorgalma-tossága. Fekete-halomban a' várostól napnyugot felé 3 órányira tartózkodott az E. sségre ügyelő Commissio, melly a' Fels. Gu-bernum Tanácsosán kívül Lei-binger Obesterből, Pataki Fő Orvos Urból, a' Fő Harminczados-ból, 1 Brassói Commissariusból, 1 Actuariusból, és 2 Cancellistá-ból áll. Ezen Commissionak tellyes hatalma vagyon minden rendelés-tételre. — Kiváltképen jó őrizet va-gyon a' Székely föld felől, melly által Háromszék most is tellyesbá-torságban vagyon. Magyaros nevű helységbe tsak ugyan oda szokott egy Oláh ficzkó: de ő kivüle senki a' nyavalyában meg nem halt. — Ezen nyugtató jelek mellett is Al-só-Fehér Vármegye Dec. 10-ike

(1.)

táján a' Fels. Kir. Guberniumtól azt kérte, hogy az Országos vásárok tiltassanak el, és a' Nagy Enyedi Ref. Collegium Ifjai oszlattassanak széljel.

Melly figyelemre legyenek a' köz-hivatalokban lévők érdemesek, a' Felsőbb Rendeléseknek tellyesítésére, és polgár-társaik boldogságoknak elő mozdítására fordított igyekezetekért, ki tetszik az ezen T. N. Pesti Vármegyének Sólthi Járásbeli Seb-Orvossa Gállick János Urnak példájából; a' ki is azért, hogy a' tehén-himlő ojtás eránt közben jött felsőbb Parantsolatoknak következésében, a' f. e. Sept. és Oct. hónapokban, a' Járásának kerületében lévő Adófizető Lakosoknak 253 férjfi, és 242. Leány gyermekeikbe, azon tehén-himlő-ajtást szerentsés foganattal eszközlötte, a' tisztelt Vármegyétől, ezen munkás fáradságnak jutalmául, nevezetes somma pénzzel meg ajándékozott.

HADI TÖRTÉNETEK.

Stettin városának, és a' hozzá tartozó erősségeknek Capitulatiója Nov. 21-iken ment véghez; a' Burkus részről Gróf Tauenzien Burkus Kir. Gen. Major, a' Francia részről Báro Grandeau Oszályos Generális, és Stettini Kommandáns között, a' főbb Czikkelyek így állítottak meg:

1. Czik. Stettin városa, Preuzsen, és Lastadie erősség, a' város és Damm vára minden hozzájok

tartozó, Ágyukkal, Munitióval, Magazinumokkal, Archivumokkal, Francia Kassákkal, és vagyonokkal Dec. 5-iken fel adatik.

2. Czik. A' Stettini várörző Sereg a' Berlini, Dammi, és Gollnowéri kapukon ki mégyen, és ott fegyvereit lerakja. A' Tisztek fegyvereiket meg tartják, a' Közemberek pedig tarisznyájokat. A' Burkus Tartományokba a' Weichsel jobb partjára vitetnek, mint hadi foglyok.

3. Czik. A' Tisztek fegyvereiket, pogyászszaikat, és tselédjeiket meg tarthatják; de a' Tsászári jószágot el nem vihetik.

4. Czik. Az Al Tisztekre, és Katonákra olyan gond leszen, mint a' Burkus Kir. Seregekre.

5. Czik. A' Generálisok, 's Fel-Tisztek, a' Burkus Kir. Katonaságnak fizetni szokott zsoldnak felét húzzák, míg a' kinevezett helyre nem jutnak, quártélyok, és élelmények leszen, de mihelyt oda érkeznek, tsak szállás adatik nekik. —

6. Czik. A' kik nem fegyverviselők, mint a' Tisztekhez tartozó külömbféle tselédek, Titoknokok, Fizető Mesterek, 's a' t. és a' sánták bennak a' Francia Tábornszemekig eleséggel ki fognak tartatni.

7. Czik. A' Seregek belső gazdálkodását illető írásokat, és számvetéseket, magokkal el vihetik.

8. Czik. Mától fogva minden ellenségeskedések meg szűnnek,

mind a két részről; de a Tábor szemeken túl egyik Sereg sem lehet.

9. Czik. A város feladatása előtt négy nappal, 2 In'senér, 2 Artillerista Tiszt, és 2 Commissárius a várba küldetnek, hogy az 1-ső Czikkelyben elő számlált dolgokat írják fel.

10. Czik. A Francia Commissáriusok kívánsága, hogy Stettin városának lakosai, ha a Francziákkal egyetértettek is ne bántassanak, Ő Kir. Felségének kegyelmességére bízattatik.

11. Czik. A Feladatás napja előtt délben a Berliini, és Anklammeri kapuk Stettinben, és a Gollnoweri kapu Dammban Burkus Kir. Seregekkel rakatnak meg.

12. Czik. A beteg, és sebes Tisztekre 's Katonákra, a kik Stettinben maradnak, meggyógyúl sokig gond leszen.

13. Czik. A Capitulatio bérekesztése után, mind két részről két Stabalis Tisztek adattnak által, mint ezen Capitulatio végrehajtásának kezesei.

14. Czik. Szabad leszen a Vár Kommandánsának, ezzel a Capitulatióval egy Stabalis Tisztet a Francia Tsászárhoz elküldeni, a ki a feladatás napja előtt Dec. 4-en indul el, és ötet egy Burkus Tiszt fogja oda követni.

15. Czik. Hogy a Stettini vár Őrző Francia Seregeknek táplálásokra mihelyt azok hadi fogságra esnek, a szükséges készü-

tek megtétessenek, a Burkus Tisztviselők szorossan vegyék Laistromba a vár Őrző Sereget, a mellyet a Francia Kormányozó a Capitulatio meg erősítettése után nékies ki ad.

16. Czik. A Francia Tsászári Kormányozónak igen nagy gondja leszen arra, hogy a Stettini, és Dammi lakosoknak, a városoknak, és várerősségeinek a feladatásig semmi bajok vagy károk ne történjék.

17. Czik. Minden Burkus, és Orosz Foglyok a Capitulatio végével ki adattatnak.

18. Czik. A Stettinben lévő Dániai hajósoknak, szabadságokban áll, személyekre, és pogyászaiakra nézve a hazájokba való menetel, de hajóikat, és a Királyi jószágot el nem vihetik.

19. Czik. A Tisztek, és Katonák feleségeiknek szabad leszen, vagy férjeiket a hadi fogságba kísérsni, vagy Francia Országba hazamenni, de úgy, ha nem született Burkus jobbhagyok.

20. Czik. A Fő, és Al Tiszteket 's Katonákat a hadi fogságba kísérső Burkus Tisztek bosszúsággal nem illetik, és velék, mint a Burkus Katonassággal úgy bánnak. Ezen Capitulatio 24 óra alatt meg erősítettik, és kiteréltetik a meg hatalmazott Commissáriusok által.

Oberwiekban (Stettin mellett) Nov. 21-iken 1813.

Lassau.
Kleist.

Dufresse.
Berthier.

Berlini Újságok Dommitsból
Dec. 11-iken ezeket írják:

Battériáink jól intézett tüzelése által, kéntelenítettett az ellenség Zinna fontos erősséget 11-ikre viradóra elhagyni.

A Zinnai erősség 4 bástyákkal, és két 18 lábnyi mélységű, és 30 lábnyi szélességű száraz árkokkal vagyon környül vétetve.

Valamelly eszközöket tsak tudott a mesterség: mint két sorú palánkokat, Ostromkarókat, Ostromgerendákat, vassulymokat, vaslánczokkal öszve kötött kerekeket, és taligákat, az útnak fákkal vagy tövisekkel való bé vágásának formájára, mindenképen fel készítetett, hogy a történhető Ostromot kiállhassa. Az Erősség 1260 lépésnyire fekszik a fő bástyától egy halmon, úgy hogy az a városnak, és körül fekvő vidéknek mintegy Ura. Tarthatóságára, és kerületére nézve nagyobb, és erősebb, mint Preuszen Erősség, Stettin előtt.

Ezen nevezetes Erősségnek birtoka, Torgaunak által adását is sietteti, annyival inkább, hogy a mi Seregeinknek jó lelkek, és vitézségek ebben a kemény időben is az Ostromlásnak minden sanyarúságait ki tudja állani.

NÉMET ORSZÁG.

A Frankfurti Újság szerint Hessen - Homburg Hg. Austriai Tsász. Kir. Generál F. M. L. a Frankfurti Nagy Herczegségnek

és az Ysenburgi Fejedelemségnek főmányozója ezen Hirdetést, és buzdítást tette közönségessé, és annak ereje szerint ezen Herczegségek lakosait a fegyver fogásra serkentette, és a felfegyverkezett népet illy rendbe szedette.

„A Német Nemzetek minnyájan felzendültek, hogy a Szövetséges Hatalmasságoknak ditsőséges győzelmeik által szerzett szabadságot a külső Hódító ellen megtartsák, és erős lábra állítsák. Mindenki a fegyverfogásra buzdítja egymást, és Seregenként omlik a Rhénushoz a Német Haza határához. Ez az a folyó, a mellyen keresztül törött a Francia fel fordulások kezdetekor, amatsalóka ígélet, melly benneteket szerentsével, és ismeretlen szabadsággal kínálgatott, Frankforti, Fuldai, Spessarti, és Odenwaldi Lakosok! Azon határaitokra rontó Hatalom titeket a ti Hazátoktól, polgári Alkotmánytoktól, és Német hívségtektől igyekezett elszakasztani, de ti valameddig a nagyobb erő egész tehetségteket tellyességgel el nem nyomta, mind addig az ő szemfényvesztő tsalogatásainak álhatatosan ellent állottatok; a régi hívséget, és a Német érzést meg tartottátok, úgy hogy a külföldi szédelgés itt érte határát.

Noszza tehát siessetek most is, és kaptsollyátok önként magatokat azon Seregekhez, a mellyek a Haza szabadságáért a Nemzeti erkölcsökért, és a Polgári Alkotmányért

olly bátran a tsatá mezejére sietnek, és soha többé nem akarják azt látni, hogy a nagyobb erő rajtuk ki foghasson; az az erő, melly ama régi Német Nemzetet gyalázatos szolgasággal, és járom alá való hódítással fenyegette. Most egész Német Ország nem egyéb, hanem a fegyveres gyülekezetnek helye; minden Német előtt felnyíltak a korlátok, hogy a Haza eránt teendő érdemek által magának halhatatlan ditsősséget szerezhessen. Ezen pálya futásra szállítom tehát én a Kormányozásom alatt lévő férfi lakosokat, és a Felsőes Szövetségesek akaratja szerint eket rendelem:

§. 1. A Kormányom alatt való Tartományok fegyvert fogható férfiakból egy szabad akaratú Sereg fog formáltatni.

§. 2. Ezen Sereg felállításának két célja vagyon.

Azt akarják a Szövetséges Hatalmasságok, hogy, a kik tehetősök, magokat fel ruházhatják, és felkészíthetik, magok formaruháikban a Haza szolgálatjára keljenek fel. Ez által, kivált az ifjú embereknek, kiknek neveltetések, esméreteik, és ügyességek vagyon, alkalmazhatóság adatik arra, hogy kevés gyakorlás után is, hasznos szolgálatokat tévén, belőlök alkalmazatos Fő, és Al Tisztek váljanak.

Más az, hogy ez a Sereg, a mellybe hihető képen a Népek kirága gyülekezik össze, a Haza védelmezőknek, sőt még a zsoldos

Seregeknek is szemei előtt, a vitézségnek, hadi fenytéknek, fáradhatatlan igyekezetnek, és helyes érzésnek eleven példája legyen. —

§. 3. Mindennek, a ki ebbe a Seregbe bé lép Al Tiszt Rangja léssen, a testi büntetéstől is ment léssen, és ez a megszóllítása Ő. A Felállításkor az Igazgató nevezi ki a Tiszteket, későbbben pedig magok a szabad akaratúak.

§. 4. A Polgári Hivatalokból ezen Seregbe álló szabad akaratúaknak volt fizetések meg hagyatnak, és közönségesen a házasok egy harmad részét, az otthon maradt Házanépe is egy harmad részét húzza annak, és egy harmad része jövedelmeknek akkorra marad, mikor ismét a polgári hivatalba vissza lépnek, mintegy reáadás képen.

§. 5. A Polgári Tisztviselőknek hivatalaik, a háború végéig számokra meg tartatnak. Addig pedig hivatalaikat fizetés nélkül, az otthon maradtak viselik.

§. 6. A Hadban meg holt fegyverviselők Özvegyeinek, és árváinak felsegélésekre, a Státus adományyaiból, és a polgárok segedelmeikből különös fundus fog készítettetni.

§. 7. Minden Tisztviselőre, a ki fegyvert fog, a polgári hivatalban lejendő előmenetelben, különös figyelmetesség léssen, és hasonló tehetségű léssen a szolgál

latban azokhoz, a' kik otthon maradtak, azoknak elejekbe fog tétetni. A' háború ideje alatt, minden üressen maradandó hivatalokra, tsak ideig óráig való Tisztek tétetnek. —

§. 8. A' Sereg szabad vállalkozójai, ruhát, lovat, és a' mennyire lehet fegyvert is magok szereznek magoknak. Az öltözet színe setétzöld. A' többiről az Elrendelő szék fog útasításokat adni.

§. 9. Hogy pedig a' jeles, de szegény ifjak, meg ne akadályoztassanak a' Haza szolgálatjától, a' Községek fogják őket fel készíteni. —

§. 10. A' hibások, kik a' hadi szolgálatra alkalmatlanok, a' Seregbe bé nem álhatnak.

§. 11. Bé nem álhatnak a' bűnösök, és rosz hírűek. Ami a' bé lépést meg tiltja, szükségessé teszi a' kiválasztást is.

§. 12. A' Szabad vállalkoztak Seregének kell állani.

a) Lovas Vadászokból.

b) Gyalog Vadászokból.

§. 13. A' Szabad vállalkoztak nem alkalmaztathatnak a' várak belső őrizetére, Politia Strázsákra, Munkák' szállítására, és Bagáziak Commandójára.

§. 14. A' Sereg Szabadvállalkozotjai olyan zsoldat kapnak minéműet az állandó Seregek.

§. 15. Szolgálatjuk ideje alatt, a' közönséges Katonai törvények alatt léznek, a' mellyek most vagy-

nak, vagy ezután fognak rendeltetni.

§. 16. Minden férjfiak Frankfurtban, a' Wetzlári Grófságban, a' Fuldai, Ysenburgi, és Aschafenburgi Herczegségekben, a' kik szabadon ki akarnak vállalkozni, ezen Hirdetménynek, lakhelyeikben lejendő ki hirdetésétől számlálván, nyólcz napok alatt magokat tartoznak béjelenteni 's a' t.

A' Maini Frankfurtban Dec. 11-iken 1813.

Herczeg Hessen - Homburg Filep.

OROSZ BIRODALOM.

Az Orosz Birodalomban bemutatott az Országlószeknek a' Synodus által a' 36 Eparchiákban 1811. esztendőben lett házasságok, születések, és holtak száma. Házassodtak: 678,600 pár; Születtek férfi gyermekek: 634,697; Leány gyermek: 671,450; Megholtak férfiak: 503,999; Asszonyok 432,369. A' születtek többek: 369,780.

Mult 1812-ik esztendőben Fárátson táján 1131 Francia ágyú találtatott Moszkva városa, és a' Niemen vize között, mellyek mind az Oroszoknak kezekben maradtak. Ezekből Sándor Tsászár két Óriási Oszlopot rendelt állíttatni: egyiket Moszkvában, másikat Pétervárában. Az emlék jeleknek leendő formájok Ő Felségének elejébe adatott, helyben is hagyattatott. Nyólcz rendben léznek az ágyúk

végeikkel fel felé állítva, úgy hogy a legnagyobbak az alsó, a legkisebbek a felső rendben légyenek, a többi nagyságához képest gráditosan fel felé mind kisebb kisebb. Legalúl, és leg fellül a' mozsár ágyúk, és hábiczkok lesznek, úgy, hogy torokaik kifelé álljanak. Az ágyúk 8 sorban lesznek; az egyik, és másik sort tetemes márvány karikák fogják egymáshoz kaptsolni. Minden második sorban a' világ négy részeire egyegy ágyú lészen fektetve, és réz kerekre állítva. Az alsó sor üregének általlméroje (diameter) 17 lábnyi lészen, és az egész Osloptalp magassága 28 lábnyi; magok pedig az ágyú Oszlopok 84 lábnyira nyúlnak fel. —

NAGY BRITANNIA.

Midőn az Oraniai Hg. Deálból megindult, minden ottlévő Anglus, és Orosz hajók 21 ágyú lövéssel köszöntötték az ő hajóját, mellyen Orániai Zászló (narantszinü) lobogott. — Angliában 10,000 Hollandus foglyok találtak, kik mind haza hotsáttatnak a' köz védelmezésre. — Több más Hollandusok is, kik előbb hazájokból kibujdosván Angliában kerestek menedék helyet, most vissza kívánczoltak térni: de az Angliai Kormányzék addig el nem bocsátja, míg a' Hollandus Nemzet az Oraniai Hggel bizonyos egyezésre nem lép, 's az Ország polgári alkotmányát bizonyos új lábra nem

állítja. Egy olly Nemzetnél, melly minden régi szokásaiból, polgári rendtartásaiból, és törvényes jussaiból kivetkezttetett, szükséges, hogy a' köz dolgokat új Constitutio állapítsa meg.

NÁPOLYI KIRÁLYSÁG.

A' Királynak elejébe adatván, melly hív polgári érzést mutatott légyen a' Papság az ő távúl létében, azt rendelte, hogy a' Nápolyi Káptalannak az 1806-ik esztendőtől fogva elhúzatott jövedelme a' Királyi Tárházból pótoltsassék ki.

A' Nápolynál táborban volt Katonaság Nov. 19-iken parantsolatot vett, hogy Olasz Ország felé induljon.

VARSÓI HERCZEGSÉG.

Lipsiánál Oct. 19-iken elesett Poniatovszky Hgnek halotti tiszteletére Varsóban gyászos Isteni tisztelet tartatott, mellyen nemtsak a' Lengyel Fő Urak, és Dámák, hanem az Orosz Kormányzéknek Elölülője, 's egyéb tagjai is jelen voltak.

A' Danczkai Capitulatioval a' Würtenbergi Hg. főszállására megérkezett a' nagy Armadához küldett Tiszt, 's azt a' feleletet hozta, hogy azon Capitulatio el nem fogadtatik, hanem Gen. Rapp vagy menjen vissza a' várba, vagy az Orosz Birodalomba hadi fogságra.

M o b i l i á k J e l e n t é s e.

Minthogy az időnek mostani környülállásai a' Héz műveknek, és tsinálmányoknak az árát észrevehetőleg le szállították, 's ugyan annak alább meg alább szállásában valóban erős reménységet nyújtanak, az alább irt annak okáért a' leg kellemetesebb kötelességei közé számlálja ezen kedves környüllállásról az Érdemes Közönséget tudósítani, 's egyszer'smind hízelkedik magának, hogy bővebben meg fog kerestetni, mellynek okáért a' maga lerakodó boltjában lévő külömbféle, jó izlésű, válogatott Mobiliákat, Tükröket, Lustereket, Órákat, papiros Spallérokat, Padimentum Szőnyegeket, válogatott formájú Forte-Piánokat, és Parqueteket igen mérsékelt áron alázatosan ajánlja, nem tsak itt Pesten, hanem a' másutt lévő Lerakodó Boltjaiban is (holott az Érdemes vevőket alázatosan kéri, hogy ugyan ott az eladandó portékának árát magában foglaló könyvet magoknak meg mutattassák) úgy mint:

Temesváron Márki Úr Házában az Parádé Piaczon.

Debreczenben Báró Vay Ur Házában a' Német Utszában.

Nagy Váradon a' Város Házában Cipriani Delorto Kereskedő Urnál.

alázatos Szolgája S. A. Vogel
Priv. Mobilia Fabrikás.

J ó s z á g Á r e n d á l t a t á s.

Ezennel köz hírül adatik, hogy Nemes Sáros Vármegyében Hassa Várossához egy Postányira, a' Bártfai Ország Út mentében fekvő, és a' Méltóságos Gróf Károlyi Familia Birtokában lévő Lápis-pataki Nro. 15, Bogdányi Nro. 2, Budaméri Nro. 1, és Várgonyi egy Jobbágy Telekes Rész Józságok. Tapoltsány egész Helységgel a' bekövetkező September Hónapnak 26-dik napján Lápis-patakon tartandó közönséges kótyavetye által a' többet ígérőnek árendába fognak adatni. Lápis-patakon ugyan az egyéb haszonvételeken kívül egy tágas Curialis Fundus, és azon három Szobákra, Konyhára, és Hamarára, zszindely fedél alá-köbül épült alkalmas Lakház, Pincze, Csűr, Csürös, Veteményes és Gyümölcös Kertek, két Kertsma, és egy Pálinka Ház, 225 Holdnyi Majorság Szántó, és 85. Holdnyi Majorság Kaszálló Rét Föld. Tapoltsányon Kertsma Ház, Gabonás Csűr, 53. Hold Majorság Szántó Föld, és 400. Holdnyi kiterjedésű szép Majorság Erdő, és a' Hernát vízen való Szabad Halászat.

A' kiknek tehát ezen Jóságot Árendába venni kedvek volna, a' fent ki tett napra ne terheltesse magok, vagy Biztosaik által Lápispatakon megjelenni, az alatt is személyesen, vagy Levél által Postán ezen Jóság iránt bővebben értekezhetvén a' Méltóságos Familiának N. Károlyban lévő Inspectoralis Cancelláriáján. — Ki adott Nagy-Károlyban 21-dik Augustusban 1813-ik Esztendőben tartott Méltóságos Gróf Károlyi Familia Uradalmi Gazdálkodó Székéből. —

K o n y h a - T a r t á s .

A' Magyar Királyi Universitásnak gyakorló Ispitályában Pesten a' Konyha-Tartás, és Főzőszabadság e' folyó esztendőnek October 29-ik napján délután 2 órákor ugyan a' Kir. Universitas Cancelláriájában nyilvánvaló Licitatio által fog kiadatni. Ezen Konyha-Tartás kiadásának feltételeit kiki előre is megtudhatja az említett Cancelláriában, az Universitas nagy épületében a' Ketskeméti Útszában dél előtt 9 órától 12-ig, délután 3tól 6-ig. —

J e l e n t é s .

A' Felsőleges Királyi Magyar-Udvari Kamara részéről közhírül adatik, hogy az Tettes Temes Vármegyében fekvő — 5155½ Hóldból álló Szillas nevezetű Camerális Pusztá, újonnan az az folyó Esztendőnek Sz. András Havának 1-ső napjától fogva közönséges kótyavetye által jövő Mindszent Havának 20-dik napján árendába fog bocsájtani.

A' kiknek tehát vágyódások tartya az előbb említett Pusztát árendába venni, jelentsék magokat a' fent itt napon az Csatádi Királyi Tisztartóságnál.

Pesten Nemzeti Könyv Áros Kiss Istvánnál találtató Új Könyvek kötve és kötetlen.

Chaptál, Visgálódó és oktató Értekezés a' Szőlő Mivelésről, a' Bőr, Egettbor, közönséges és Fűszeres Etzetek' készítésének, Mesterségével együtt XXI. Réz Tábla Rajzolatokkal, Francia Nyelvből fordította és külömb külömbféle jegyzésekkel, azok között a' Szőlő Czikor és Szőlő magolaj tsinállásának modjával megtóldotta, Ns. Fábian József. 8 rét.

- Szilágyi János Oskolár Tanító Könyv, a' Tétető Practica Philosophia,
„Márodik Rész, Természeti Törvény Jus Naturae vagy azon
Törvényeknek, és Jussoknak Tudományos elő adása meljék a' Józan
Okosságból vészik eredeteket. egyenesen 8 rét.
- K. N. Rátz György — Gróf Tankó Juliusnak, különös Történetei Csinos
Boritékban. 8 rét.
- Magyar Országi kis Kalendárium, az 1814 dik Esztendőre melly 365.
Napokból álló közönséges Esztendő, a' Magyar Nemzetnek közja-
vára ki adattatott, csínosan bekötve.
- Az Erkölt's Virágos Kétye avágy a' Nevezetesebb. Német, Francia, és
Olasz Poéták Játékszin alá készített Munkáiból kiválogatott Gyűjte-
mény; Első Kötet, Vakon Töltve, Vig Játék egy felvonásban szer-
zette Koizebue Augustus, Magyarította Domahidy Menyhárt 12 rét-
Gorové László, a' Jegyesek Cárthagóban, vagy a' Nagy Scipio Eredei
Munka és Vitézi Történet, két Részre Mettzett. képekkel. 8 rét.
- Balogh Benjámin, Katedrai Tanítás az öltözködésben való Büszkélkedés
ellen. 8 rét.
- Thália, írta Virágh Benedek néhai Királyi Professor. 8 rét.
- Magyar Ország Köz Gyűlésének Irásai, Acta Comitiorum. Regni Hun-
gariae 1811 in Folio.
- Téli és Nyári Könyv Tár 12-dik Darabja, Zorinda, Fejedelmi, Kis Asz-
szony, vagy Anikónak Szerályból lett, ki lopattatása, Sz. S. Álal
egy rézre mettzett képpel Csinos boritékban, 8 rét.
- Téli és Nyári Könyv Tár 13-dik Darabja Bertraid és Grimoáld, a' Lon-
gobárdusok Királyjai, egy Érdeklő Historikus Történet, a' Közép
Századból Magyarosította B. I. egy rézre mettzett képpel Csinos bo-
ritékban.
- Flóra, vagy Szívreható Románok, erköltsi-Mesék, Versek, és egyéb
hasznosan, gyönyörködtető Darabok, a' Szép nemnek, és a' Szép-
nem Barátainak, Zaid kiadója által, ötödik Kötet, egy Rézre met-
tzett képpel Csinos Boritékban. 8. rét. Prés alatt vagon.
- Az Ézekeny Szerelem, Száz Éneken, 12 rét. Két Rézre mettzett ké-
pekkel Csinos Boritékban Prés alatt vagon.
- Látzai Sz. József Lepsényi Ref. Predikátor, Énekei Magános Énekbéli
Gyakorlásra kiadta 12 rét
- Sarolta, Flóra Német Hónapos Irásból Fordítottatott Magyarra a' Sopronyi
Magyar Társaságnak Tagja által. 8 rét.

T O L D A L E K

a' Hazai 's Külföldi Tudósításokhoz. (28.)

Leányokat nevelő új Oskola,
Budán a' Várban, az Urak utzájában, 46 szám.

Az alábírttak, a' Fels. Tsászári és Apost. Királyi kegyelmes Engedelmével Budán a' Várban nevelő Oskolat állítanak fel az aszsonyi ifjuság számára és tökéletesítésére. A' következés fogja megmutatni, hogy azon leányok, kik benne legalább e gy esztendőig maradnak, magokat megfogják különböztetni.

Nem csak kosztba és szállásra, felvigyázásra és nevelésre; hanem naponként való tanítás-órákra 's fognak leányok felvétetni.

Minden, a' mi az aszszonynak telyes tökéletesítésére; minden, a' mi az izlésének, értelmének és szívének tökéletes nevelésére szükséges és hasznos; p. o. olvasás, írás, és számvetés; geographia, história és természet leírásai; természettudomány, embertudomány, technológia, gazdálkodás tudománya, morál, a' köröskörül és előre látó szemességnek és okosságnak tudománya, boldogság tudomány, a' kegyességre és ájtatosságra nevelő tudomány, az aszszony házi élete hat részeinek esmérete s. a' t. mind ez léptsönként és öszveegygyező módon, plánum szerint és hézag nélkül fog tanítatni, a' legjobb nevelés-írások szeriat, a' melyek még eddig az aszszonyi ifjuság tökéletesítésére megjelentek. Ezen kívül még oktatás adatik a' frantzia, német és magyar nyelvben és helyesírásban, és az aszszonyi kézimunkáknak minden nemeiben, p. o. a' varrásban, kötésben, hímes ötésben, bekötő varrásban, megfelelő ötésben, piperés munkákban ruhakészítésben - - a' hozzá tartozandó rajzolásal és festéssel. — Mind ezen esméretek magok az alábírttak által fognak tanítatni.

Tsak a' muzsikát és tántzot fogják idegenek tanítani!

Eleintén kiváltképpen arra fog törekedni a' nevelés, hogy a' leány azt, a' mit lát és hall, nem csak élő nyelven, hanem írásban is kifejezni, és pedig világosan és egészen, meghatározva és öszveköttelve, helyesen és rendbeszedve kifejezni tanulja. Azután oda fog munkálkodni a' tökéletesítés, hogy a' leány mind ezen esméretek által nem csak értelmes, hanem erköltseire nézve is jó légyen; hogy az ő szívének erkölti jóságában mindég jobban jobban meg-erősödjék, hogy naponként értelmesebb

és nemesebb, egyszersmind az aszszonyinak házi élete hat részeire léptső-
ről léptsőre, esztendőről esztendőre illendőképpen előre elkészítessék, és
telyessé 's tökéletessé tétessék. Egy szép, hézag nélkül való Egésznek,
melly az ízlést, értelmet és szívét, az érzékenységet és a' lelket telyesen
átalöleli; melly az minden részeiben öszveegygyező módon egybeköttetve
van; a' mellyben semmi sem felejtetett, semmi sem mulasztatott el, sem-
mi hirtelenkedve, semmi nagyítva nem tétetett; egy ilyen szép Egész-
nek kell lenni az aszszonyi nevelésnek és tökéletesítésnek!

Naponként, ötször egy héten, és így hetenként 30. következő-
dőképpen hónaponként: 120 tanítás-órák fognak adadni. Ezért mindenik
leánytól, ki ezen tökéletesítő órákat meglátogatni fogja, 10 fl. váltó tze-
dulában fizetetik előre, a' mi bizonyára jutalmas és mérsékelibér.

Minden kosztba adott leánytól pedig egy esztendőre 500 fl. v. tz.
fizetetik; egy fertály esztendői előfizetéssel a' miért Koszt és szállás,
vígázatt és tanítás adatik, és egyszersmind a' mosásra is gond viseltetik.

A' muzsikában és tántzban való tanításért, valamint mindenütt,
külösön kell fizetni.

A' Budai vár mint egy tsendes, egészséges és nyugalmas hely,
egy olyan intézetnek felállítására, mint a' jelenvaló, kiváltképpen alkalma-
tos.

Azon előmenetek, mellyek magában az institutumban tétetnek,
félesztendei, nyilván való megvizsgálások által fognak megpróbáltatni.

Folnesics Lajos J.

Nagyváradról, és az ő felesége: Le - Bel Erzsébet,
Párisból; egy; Ts. k. priv., az aszszonyi
ifjúságot nevelő intézetnek és oskolának birtokosai.

U j K ö n y v e k.

Magyar Dámák Kalendáriumja 1814. Uj Esztendői Ajándékul a'
Szép Nem számára Pozsonyban, Tizenkét Réz Tábla Raj-
zolatokkal, Tafotában Tükörrel Tokban Kötve 2 fl. 15 xr.
Papirosba Tükörnélkül Tokban kötve 1 fl. 45 xr.

A' Hónap képeknek Magyarázattal!

- 1-ső Asszonyi Haza Szeretet. 2-dik Bátorszívűség. 3-dik Titoktartás.
4-dik Okosság Haszna. 5-dik Serénység. 6-dik Mértékletesség a' Tzifrában.
7-dik Nemes Takarékoság. 8-dik Nagy Lelküség. 9-dik Jó Szívűség.
10-dik Szánakodás. 11-dik Haládatosság. 12-dik Boldogság Ünnepe.

Hasznos előadások és Mulatságok.

1-ső Az Etna Hegye - Kazinczy 2-dik Polyktates Gyűrűje Balade Schiller után - Kós 3-dik Tsillag 'keresztes Dáma Rend - Horváth, egy Réztábla Rajzollattal.

K ö l t e m é n y e k

1-ső Fanni Emlékezete - Berzsényi, 2-dik Esdeklés - - Dajka, 3-dik Emlékezet Sonett. Szemere.

E r e d e t i M e s é k V i t k o v i t s t ó l.

1-ső A' Lepe és a' Fénybogár. 2-dik Az Ember 3-dik Az Áldozó Kánya. 4-dik A' Két Rózsa. 5-dik A' Vas és a' Bányász 6-dik A' Rétze és a' Tyúk.

D a l l o k S z e m e r é t ö l.

1-ső Ander Quelle - sas. 2-dik Noch trag ich Mein Fesseln. 3-dik Dir folgen Meine. 4-dik Mein gedenk ich. 5-dik Es ist geschehen. 6-dik Die Stunde der ich sehn sucht voll. 7-dik Vergis mein nicht.

Ezen Uj Könyv taláztatik Pesten Nemzeti Könyv Áros Kiss Istvánnál, a' T. T. P. Piaristák házok alatt lévő Könyves Bólyában.

S p a l é r J e l e n t é s.

Swoboda Jánosnak Pesten újjonnan felállított és Magyar Országban legelső Spalér és Szőnyeg Kereskedése, melly most az új Theátrum épületében a' Nagy Útszában vagyon, és még eddig mindenkor a' maga áruba botsátott jóságainak szépsége, kellemetessége, és tartóssága, valamint illendő ára által is magát megkülömböztette, ezennel alázatos jelentést tészen, hogy az különös szépségű Spanyol falakon kívül, tellyesen elkészített asztali, és pallóra való szőnyegek, kályha és világosság ernyői 's külömbféle válogatott falkárpitjai vannak, mellyek között némelleyek egészen a' Franczia izlés szerint való palotákat mutatnak. — Nem külömben

Az említett Spalérkereskedés különös es új találmány szerint készült Papiros Párket Táblákat árul, mellyekkel a' Szobák' pallóit, 24 óra alatt kirakni, és egy szobát egészen ki lehet párketirozni. Egy némelley mesterséghez értő Gavallér által figyelmetessé tétetvén ezen kereskedés az említett Párket Táblákat, nem tsak szépségekre nézve különösen ajánlhattya, hanem télen a' pallóra vonatni szokott szőnyegek helyett való alkalmas voltára nézve is tudniillik a' Szobát durva vászonnal vagy daróttzal bé vonatván a' Papiros Párket Táblák reá raggattatnak 's így nem tsak a' szemnek különös tetszetős tekintetet szereznek, hanem a' Szobát is nagyon melegen tartják.

J e l e n t é s.

A' jövő 1814-ik esztendőben Aprilis végével szünik meg a' Mező-Hegyesi Katona Ménes Igazgatásánál az árendálás ideje — az új épületbéli Nagy Vendégfogadóban — az ó épületbéli Vendégfogadóban — a' Mészárszékbén — a' Kenyér Sütőházban — a' Kalmár boltban. — Mind ezen Uradalmi Beneficiumok közönséges kótyavetye által fognak újonnan három esztendőre arendába botsáttatni, 's ezen kótyavetyének ideje October 27-ik napjára vagyon határozva, úgy hogy a' végbemenendő licitáció a' Hadi Tanátsnak fő helybenhagyása által megerősíttessék. — A' nagy Vendégfogadót a' Mészárszékkal együtt egy Mészárosnak kívánják kiadni, melly végre ennek a' Vágó Marha nyári legeltetésére, 's a' téli széna gyűjtésre 250 hold Rét fogna adatni. — A' Gazdaságbéli ó épületbéli Vendégfogadó; a' Kenyér-sütőség; 's a' Kalmár bolt mind külön külön fognak kiadatni. — Kiknek tehát az említett árendálásra kedvek volna, az említett Oct. 27-ik napján Mező-Hegyesen jelenjenek meg.

Jelentés Tokai Szőlő eladásról.

Ezennel köz hírül adatik, hogy Nemes Zemplén Vármegyében nevezetesen Mád on Titt. Almásy János, József, és Károly Urak birtokokban lévő, egy szabad nagy Fundus, a' Városban bent, rajta lévő épületekkel, és Borházzal, úgy nem különben a' Vas-Hegyen lévő egy nagy dézsmás szőlő. — Tállyán két nagy darabb dézsmás szőlő ugyan Palásthi féle — végtére Badrogh Keresztúrb an egy kis szabad szőlő, minden terméssel együtt a' bekövetkező Octóber' Hónapnak 30-dik napján reggeli 9 órakor elsőben Mád on, másnap Tálly a Városában a' többet ígérőnek közönséges kótyavetye által elfognak adatni.

A' kinek tehát azokat azonnal lefizetendő kész pénzért megvenni kedvek volna, ne terhelteessenek a' ki tett napra 's órára Mád on megjelenni.

J e l e n t é s.

A' Felsőleges Királyi Magyar Udvari Kamara részéről közhírül adatik, hogy az Tettes Temes Vármegyében fekvő — 5155 $\frac{1}{2}$ Holdból álló Szillas nevezetű Camerális Pusztá, újonnan az az folyó Esztendőnek Sz. András Havának 1-ső napjától fogva közönséges kótyavetye által jövő Mindszent Havának 20-dik napján árendába fog botsáttatni.

A' kiknek tehát vágyódások tartya az előbb említett Pusztát árendába venni, jelentsék magokat a' fent irrt napon az Csatádi Királyi Tisztartóságnál.

T O L D A L É K

a' Hazai 's Külföldi Tudósításokhoz. (32.)

Szállás és Tartás ajánltatik Pesten.

Ezennel jelentetik, hogy bizonyos Tiszteletes, Nemes eredetű, és Characterű Özvegy az itt való Iskolákban tanuló Ifjaknak szállást, és élelét kíván adni; e' mellett az ő Fiának vezérlése és vigyázása alatt az Iskola-béli tanulmányokban való előmenetelre és reá fognak szoritatni. Ugyan a' fia a' rajzolásban és kép-írásban, nem külömben a' Pianofortéban és Német, Franczia, Tóth, és Deák nyelvekben is tanuló órákot adna. Az Élésért, Szállásért és Tisztogatásért, esztendőre 300 forintot V. Czedulában, a' Muzsikában kép-írásban és nyelvekben való oktatásért 100 forintot V. Cz. kíván. Erről bővebb tudósítást vehetni a' három dob útszában Pencz Úr házában Nro. 325. Schönbauer Aszszonyságnál.

T u d ó s í t á s.

A' fogfájást gyökerestől ki gyógyító Tinkturáról.

Mivel a' mostani jelenvaló időben ezen szernek készítéséhez tartozó eszközöknek vételek alább szállottak, tehát ehhez képest én is mérséklem az egész lehetőségig ennek az arrát alább leszállítani.

Úgy hogy itten Bétsben a magam szállásomon, és a' belső városban a' Királyi Hertzeg Albert kapusánál a' Tinktura lészén 2. forint Béváltó Czedulában, és a' fogpor 20 krajtzáron Váltó Cz. Ellenben pedig azon portziók, a' mellyek innen Bétsből pósta szekereken küldődnek el, 3. forinton V. Cz. egy portzió Tinktura, és a' fogpor 20 kr. Hanem ennek az arráról tett jó rendelés nélkül, és 4 portziónál kevesebb nem fog elküldődni. Hasonlóképpen minden más városokban akármelly tályékon légyenek, egy portzió Tinktura 3. forinton V. Cz. és a' fogpor 20 krajtzáron.

A' fogfájós éljen vele a' következő módon:

Vegyen a' szájába egy fél evő kalányit ebből a' Tinkturából, és tartsa a' fejét oly formán, hogy a' fájós fog a' szájában lévő Tinkturában egy fertály óráig fürödjék, ha lehet még tovább is, egy szóval mind addig, míg a' szája tele telik a' fogakból és foghúsból kihúzott és

nedvességgel, melly is ezeket szokta rontani és rothasztani, (ennek pedig bizonyos jele az, hogy ha minden fogfájdalom nélkül is a' foghús könnyen vérzett). Ezen első Dózist kiköpvén, repetálja másodsor sőt harmadszor is, de ezen idő közben egy kis szájkéfétskével az általam készített fogtisztító porral, 's a' szájban lévő Tinkturának alatta, minden kéméllés nélkül dörgöllye meg jól a' fogakat és a' foghúst; továbbra pedig, midőn már a' fájdalom meg szűnt, még is szükséges egy néhány nap tisztítani, és a' foghúst megszívtatni a' Tinkturával, mind addig, míg jól meg nem erősödik.

Ez a' Tinktura találtaik

Kassán Fried. Sámuel Kereskedő Úrnál.

Miskoltzon Kun Márton Patikárius Úrnál.

Egerben Jos. Ringhan Senior Kereskedő Úrnál.

Pesten Kis István Könyváros Úrnál.

Debretzenben Csáthy György Typografus Úrnál.

Szombathelyen László Ferentz Kereskedő Úrnál.

Zágrában a' Nowoszel Typografiájában.

Posonban a' Landerer Typografiájában.

Ennek feltalálója, készítője, és a' köz haszonra kiadója.

Almási Balogh Dávid.

Királyi Hertzeg Albertnél Udvari Tiszt-Ek helyem van Bétsben a' Joseph külső városban, a' hosszú úttzában, 93 numerus alatt, az Arany findzsánál.

Spalér Jelentés.

Swoboda Jánosnak Pesten újonnan felállított és Magyar Országban legelső Spalér és Szőnyeg' Kereskedése, melly most az új Theátrum épületében a' Nagy Útszában vagyon, és még eddig mindenkor a' maga áruba botsátott jószágainak szépsége, kellemetessége, és tartóssága, valamint illendő ára által is magát megkülömböztette, ezennel alázatos jelentést téssen, hogy az különös szépségű Spanyol falakon kívül, tellyesen elkészített asztali, és pallóra való szőnyegek, kályha és világosság ernyi 's külömbféle válogatott falkárpitjai vannak, mellyek között némel melyek egészen a' Francia izlés szerint való palotákat mutatnak. — Nem külömben

Az említett Spalérkereskedés különös es új találmány szerint készült Papiros Párket Táblákat árul, mellyekkel a' Szobák' palloít, 24 óra alatt kirakni, és egy szobát egészen ki lehet párketirozni. Egy

— 0 —
emelly mesterséghez értő Gavallér által figyelmetessé tétetvén ezen ke-
szkedés az említett Párket Táblákat, nem tsak szépségekre nézve külö-
ösen ajánlhattyá, hanem télen a' pallóra vonatni szokott szönyegek he-
yett való alkalmas voltára nézve is tudniillik a' Szobát durva vászon-
al vagy daróttzal bé vonatván a' Papiros Párket Táblák reá raggattat-
nak 's így nem tsak a' szemnek különös tetszetős tekintetet szereznek,
hanem a' Szobát is nagyon melegen tartják.

J e l e n t é s .

A' jövő 1814-ik esztendőben Aprilis végével szünik meg a' Mező-
Hegyesi Katona Ménes Igazgatásánál az árendálás ideje — az új épület-
béli Nagy Vendégfogadóban — az ó épületbéli Vendégfogadóban — a'
Mészárszékben — a' Kenyér Sütőházban — a' Kalmár boltban. — Mind
ezen Uradalmi Beneficiumok közönséges kótyavetye által fognak újonnan
három esztendőre arendába botsáttatni, 's ezen kótyavetyének ideje Oc-
tober 27-ik napjára vagyon határozva, úgy hogy a' végbemenendő licitá-
ció a' Hadi Tanátsnak fő helybenhagyása által megerősítették. — A'
nagy Vendégfogadót a' Mészárszékkel együtt egy Mészárosnak kívánnák
kiadni, melly végre ennek a' Vágó Marha nyári legeltetésére, 's a' téli
széna gyűjtésre 250 hold Réf fogna adatni. — A' Gazdaságbéli ó épület-
béli Vendégfogadó; a' Kenyér-sütőség; 's a' Kalmár bolt mind külön kü-
lön fognak kiadatni. — Kiknek tehát az említett árendálásra kedvek vol-
na, az említett Oct. 27-ik napján Mező-Hegyesen jelenjenek meg.

Jelentés Tokai Szőlő eladásról.

Ezennel köz hírül adatik, hogy Nemes Zemplén Vármegyében
nevezetesen Mádon Titt. Almásy János, József, és Károly
Urak birtokokban lévő, egy szabad nagy Fundus, a' Városban bent, rajta
lévő épületekkel, és Borházzal, úgy nem különben a' Vas-Hegyen lévő
egy nagy dézsmás szőlő. — Tállyán két nagy darabb dézsmás szőlő
ugyan Palásthi féle — végtére Bodrogh Keresztúrban egy kis
szabad szőlő, minden terméssel együtt a' bekövetkező Octóber Hónap-
nak 30-dik napján reggeli 9 órakor elsőben Mádon, másnap Tállya
Városában a' többet ígérőnek közönséges kótyavetye által elfognak adatt-
ni.

A' kinek tehát azokat azonnal lefizetendő kész pénzért megvenni
kedvek volna, ne terheltessenek a' ki tett napra 's órára Mádon meg-
jelenni.

M o b i l i á k J e l e n t é s e.

Minthogy az időnek mostani környülállásai a' Héz műveknek, és tsinálmányoknak az árát észrevehetőleg le szállították, 's ugyan annak alább meg alább szállásában valóban erős reménységet nyújtanak, az alább irt annak okáért a' leg kellemetesebb kötelességei közé számlálja ezen kedves környüllállásról az Érdemes Közönséget tudósítani, 's egyszer'smind hiszelkedik magának, hogy bővebben meg fog kerestetni, mellynek okáért a' maga lerakodó boltjában lévő külömbféle, jó izlésű, válogatott Mobiliákat, Tükröket, Lustereket, Orákat, papiros Spallérokat, Padimentum Szőnyegeket, válogatott formájú Forte - Piánokat, és Parqueteket igen mérsékelt áron alázatosan ajánlja; nem tsak itt Pesten, hanem a' másutt lévő Lerakodó Boltjaiban is (holott az Érdemes vevőket alázatosan kéri, hogy ugyan ott az eladandó portékának árát magában foglaló könyvet magoknak meg mutattassák) úgy mint:

Temesváron Márki Úr Házában az Parádé Piaczon.

Debreczeuben Báró Vay Úr Házában a' Német Utszában.

Nagy Váradon a' Város Házában Cipriani Delorto Kereskedő Urnál.

alázatos Szolgája S. A. Vogel
Priv. Mobilia Fabrikás.

Ház és Kert árúltatik.

Pesten a' Soroksári Útszában Nro. 66. a' Ketskeméti Kapuhoz közel lévő nagy Ház hely, Kert, és 4 Szobából, 1 Konyhából, 's 200 akó borra való pinczéből álló kisded lakóház szabad kézből eladandó. Az egész Fundus 1000 □ öles, minthogy a' 2 Oroszlány Vendégfogadónak tős szomszédja, 's ezen szerént a' piaczhoz igen közel esik, mindenféle Depositoriumoknak alkalmas volna. Kinek ezen alkalmas Fundust megvenni való kedve volna, a' háznál lakó Aszszonyssággal értekezhetik. —

T o b á k K e r e s k e d é s.

Wilfinger Péternél Pesten a' Rügyó útszában a' Nap címere alatt találtatik újonnan érkezett igaz Varasdi, 's Lipovai Tobák; azon kívül ajánlja magát minden más nemű Külföldi, 's Hazai Tobákjával és Dohányával; nem külömben a' tobákoláshoz, vagy dohányzáshoz megkívántató mindenféle eszközeivel. Ezekkel minden kész szolgáltatja mellett jutalmas áron fog szolgálni. —

T O L D A L É K

a' Hazai 's Külföldi Tudósításokhoz. (41).

Tudományos Dolgotkat illető Tudósítás.

Az alól írt alázatosan jelenti a' nagy érdemű Publicumnak, hogy egy illy titulusú munkája vagyon épen sajtó alatt: *A' Föld Mathematica letrása, a' Világ alkotmányával együtt.*—Az egész Könyv foglalja rövidcden ez: A' Bèvezetésben szó vagyon a' Geographiáról, 's annak elosztásáról közönségesen, továbbá a' Föld abroszokról, azoknak különböző nemeiről, Oskolai-átlásról, Ég 's Föld mesterséggel készített golyobisairól. Sphaera armillárisról 's a' t. §. 1—8.

Maga a' Könyv négy szakaszokra oszlik. Aa első Szakasz tanít a' Föld külső formájáról; az Ég és Föld golyobisain gondolt pontokról, lineákról és karikákról, úgy mint a' Pólusokról, Föld 's Világ Tengeleyeiről, Zenitről, Nadirról, és rendel a' hat nagyobb és négy kisebb karikákról; és az úgy nevezett Parallelákról; és az ezen karikák által, meghatározottatott különböző Földövekről Éghajlatiról vagy Climákról, mint szintén a' Föld golyobisa különböző fékvéséről, és lakosainak Mathematikai elnevezéséről 's a' t. §. 1—57.

A' második Szakasz tanít, a Mathematicusoknál és Geographusoknál szokásban lévő kisebb 's nagyobb mértékekről, és azoknak különböző nemeiről; úgy mint a' lábokról, vagy lábnyomokról, nevezetesen a' Párisi és Rajnai lábokról, Hüvelykekről vagy Tzolookról 's a' t. Klafterekről vagy Orgiákról, nagy ölekről; perticárul, vagy rúdrul; Geometriai lábokról, Decem pedáról, Catena metatoriáról; Geometriai lépésről vagy kis ölről, Passusról, a' különbözőkülömbféle mértföldekről, különösen az úgy nevezett Geographusi mértföldről. Továbbá a' Föld külső formájának bizonyosan való, megtudására, az Aequatornál és a' Polusoknál és sok egyéb helyeken tett nevezetes mérésekről; mint szintén azon okokról is, a' mellyek erre alkalmatosságot szolgáltatnak, és ezen méréseknek resultatumáról 's a' t. A' Föld Átmérőjének, kertületének, felső színének és egész Testének nagyságáról, 's annak megtudása módjáról. §. 58—74.

A' Harmadik Szakasz tanít a' Földről, más Égi Testekkel való egybekötetésben és öt Részből áll, mellyek közzül az első Rész vagyon

ványinak, az úgy nevezett Rhetoroknak, Logicusoknak és Poétáknak számára készítette volt azt: most pedig felkívántván arra, szorosabb Systemába vette, és bővebben 's nagyobb gondal kidolgozta, 's némely újabb felfedezésekkel is gazdagította. A' munka a' jövő Januáriusban, tökéletesen elkészül az árát még most egész bizonyossággal meghatározni nem lehet; de azt igéri a' Szerző, hogy az a' lehetőségig mérsékelt fog lenni. A' Könyv a' Túl a' Dunai V. Superintendenciában annak idejében az illendő Helyekre el fog küldöztetni; haem azoknak kedvéért; a' kik a' több V. Superintendenciákban, ne talán vagy magoknak, vagy Tanítványaiknak számára e' Könyvet megszerezni akarnák: bátorkodik a' Szerző egész alázatossággal megkérni és kinevezni a' hol magokat jelenthessék Debreczenben T. T. Sárvári Pál Professor Urat, és a' Nemes Collegium mostani érdemes Seniorát S. Patakon T. T. Lácza József Prof. és Pred. Urat, és a' Nemes Colleg. most. érdemes Seniorát. Körösön, Ketskémén, Miskolczon, Csúrgón 's a' t. a' T. T. Professor Urakat; és Pesten Nemes Kis István Könyváros Urat. Előre való fizetés nem kívántatik, csak előre való jelentés hogy lehessen tudni, hová mennyi exemplárokat kelljen küldeni. Az előre jelentőknek, tizből egy jutalomúl adatik. A' nagy érdemű Collector Urak, leveleiket igazíthatják vagy egyenesen magá-

hoz a' Szerzőhöz p. Bude, Nészmely a Búts: vagy R. Komáromba T. T. Kolmár József Úrhoz, vagy Pestre is Ns. Kis István Úrhoz.

Ha ezen munkája a' Szerzőnek valamely kedvességet talál a' nagy érdemű Publicum előtt: ösztönül fog szolgálni arra, hogy sok Professor korában, a' felsőbb 's alsóbb rendű tanulók számára, készített 's kézírásban nála heverő munkái közzül, még a' mint arra is felkívántatott, az emberről való Tudományt, vagy az Anthropológiáját és a' Polgári Geographiáját, mint ezen mostani munkájának második darabját, a' melly is már úgy u' mint 1812-en állottak a' dolgok nagyobb részént készen volt, eleiben lévén hotsátva Bévezetésül a' Physika Geographia, és toldalékul lévén hozzá adva Magyar Ország Statistikája, a' mindent megemésztő molyoknak irgalmatlan fogaitól megmentse; a' melly utólsóbbnak mindazáltal, a' mint a' környülállások vagynak: mitsoda Catastrophén kell ismét keresztül menni azt a' Szerző előre megmondani nem tudja. Irtam Esztergom Vármegyében Bútson Oct. 24. én 1813.

Katoná Mihály a' Bútsi Helv. Conf. valló Gyülekezet Predikátora, és egyszer'smind a' Komáromi T. Egyházi Vidék Esperestje.

Kultsár István.

Nro. 491.

T O L D A L É K

a' Hazai 's Külföldi Tudósításokhoz. (43).

J e l e n t é s.

Igéretem szerént elkészítvén Magyar és Erdély Országok négy Táblákból álló nagy Magyar Mappáját Novembéri Pesti Vásárra; kötelességemnek tartom jelenteni, hogy azon Erdemes Hazafiak a' kik béküldötték a' Praenumeratiót, már a' kívánt Mappákat kezekhez vehetik, valamint azok is, a' kik tsak subscribáltak béküldvén annak meghatározott árrát. Minthogy pedig egy ilyen új Mappáról tsak annak elkészülése, és látása után hozhat valaki helyes itéletet, ezenkívül tapasztaltuk is, hogy ennek kijövele nem terjedett el eléggé a' két Magyar Hazában, a' Praenumeratio idejét egészen Jósef Napi Pesti Vásárig kiterjesztem, reménylvén, hogy a' kik egy ilyen forma szükséges Mappát megvenni szándékoznak, ezt meglátván még inkább nem mulatják el a' Praenumeratiót a' jó igyekezet elősegéllésére Mártius 19-dikig béküldeni. Az itt ki tett időig a' Mappának ára legszebb Velin Papirosson 8 fr. Szép és jó Schwájtzer Papirosson pedig 6 fr. 30 xr. lészen. Azután Velinre egy Mappának az árra 10 fr. Schwájtzer Papirosson pedig 8 forint léend. Reménylem, hogy a' munka dítséretére annak látása legtöbbit tézen, a' mellynek kimetszésében és kidolgozásában én részemről a' mi töllem kitelhetett mindent elkövettem. Sőt hogy szép Papirosson 's tsinossan nyomtatódjon ki arra még erőm felett való költségeket is tettem, tsak hogy ennek kiadásával Hazámnak mind betsülletére, mind hasznára lehessenek. Szándékom lévén minden Titus Ns. Vármegeyéknek ezen Mappát megküldeni, rövid időn több Titus Ns. Vármegeyéknel meg lehet látni, a' mit vagy tsak azért is szükségesnek tartok itt megjegyezni, hogy minden Tit. Uraknak, Ns. Communitásoknak és minden Rendű érdemes Hazafiaknak 's másoknak is, kik ezt Oskolák számára vagy más haszonvételre nézve megszerezni szándékoznak, legkönnyebb módot mutathassak annak megláthatására, és chez képpet léendő megszerezhetésére. Külömben itt Pesten találtatik magamnál a' Jósef Várossában, az Ősz Utszában Nro. 939. Eggenberger, Hartleben, és Kilian; Posonyban pedig Schwáizer Könyváros Uraknál.

Karats Ferentz,
a' Kiadó és Metsző.

J e l e n e t é s.

Mivel az 1813. Oct. 27-ik napjára rendeltetett Licitatio a' Tsá-
czári Királyi Mező Hegyesi Katona Ménesi Tiztségnel az 1814-ik Apri-
lissal végződő Vendégfogadó, Mészárszék, Kenyérsütő és Kereskedő Bol-
tok árendáltatása végett bizonyos okokra nézve végbe nem mehetett,
azért ugyan azon licitáltatás 1813. Dec. 29-ik napjára halasztatott:

Kiárendáltatik tehát:

- 1.) A' Nagy Vendégfogadó az új Aerialis épületben.
- 2.) A' régi Gazdaság-épületbéli Vendégfogadó.
- 3.) A' Mészárszék.
- 4.) A' Kenyérsütő szabadság.
- 5.) A' Kalmárbolt.

Mind ezen említett Regáliák kótyavetye által a' többet ígérőnek három
egymásután következő esztendőkre általengedtetnek, úgy mindazáltal,
hogy a' Dec. 29-iki Kótyavetyéltetés a' Hadi Tanáts által előbb helyben-
hagyatassék. —

A' Nagy Vendégfogadót a' Mészárszékkel együtt, kívánnánk va-
lamelly Mészárosnak kiárendálni, kinek nyári legelőre és széna takarításra
a' Vágó Marha számára 250 hold rét fog általengedtetni. — A' Gazda-
ságbéli épületben lévő Vendégfogadó, a' Kenyérsütő-szabadság, és a'
Kalmárbolt különkülön fognak kiárendáltatni. Az árendálni kívánók te-
hát a' feljebb említett napon Mező-Hegyesen megjelenni ne terheltesse-
nek, hol az árendálás többi feltételeit is előre megtudhatják. Költ Mező-He-
gyesen Nov. 1. n. 1813.

K l i m e s c h M a j o r.
Igazgató-Fő Tiszt.

Épületnek való régi fák.

Pesten nagy számú régibb: de még haszonvehető Épületnek való
Fák Nov. 30-ik napján 1813. dél előtt 9 óraker részszerént a' Hatvani
Útszában az előbb volt Botanicus Kertben, részszerént pedig az Ország
út útszában a' Hatvani kapun kívül az új Botanicus Kertben a' Pesti Ma-
gyar Universitas részéről eladattatnak. — Költ azon Universitas Cancellariájából Nov. 23-ikán 1813. —

Az Érdemes Olvasókhoz.

Hözelgetvén ezen esztendőnek vége, melly a' Világ Historiájában örökre fenmaradandó történetekkel érdemlett figyelmettséget Érdemes Olvasóink előtt, kötelességünknek tartjuk jókor megjelenteni, hogy a' jövő esztendőre is válogatott tárgyakkal, és azoknak gyors hözlésével fogunk igyekezni a' Hazafiak hajlandó indulatait megérdemelni. Azért bizodalmasan kérjük minden renden lévő Érd. Olvasóinkat, hogy mennél előbb az Előrefizetést hozzánk be küldene ne terő heltessenek. Az Ujság megmarad ezen formában, és hetenként két árkus, többször Toldalékokkal fog megjelenni. Egész esztendőre 12 forint. Félesztendőre 6 forint az ára. Melly Summát a' Kir. Pósta Hivatalok annyival később akarattal küldhetnek meg, mivel, hatsak 6 Praenu-merant küldenek is, vagy 10 Exemplárt helyben kiosztanak, egy aján-
dék Exemplárral fogunk nekik kedveskedni.

Kultsár István.

Nro. 491.

L o v a k e l a d a t á s a.

A' Tsászári Királyi Mező-Hegyesi Magyar Hadi Ménes Igazgatása ezennel közönségesse teszi, hogy főbb Rendelések szerint December 7, 8, és 9-ik napján e' folyó esztendőben számos vemhes, sőt részszerént szopó tsikós, minden hiba nélkül lévő Kanczák, mellyek nem hibájok miatt, hanem egyedül azért, hogy a' meghatározott szám felett valók, de a' tenyésztetésre tellyesen alkalmasok; nem különbben számos fiatal Ménlovak, és Kanczák, különbféle korbéliek, kótyavetye által kész fizetésért el fognak adattatni. —

Trattner János Tamás Ur Pesti Typographus ezen-
nel jelenti, hogy ő a' maga Typographiájába Szedő
Inasoknak két Magyar Gyermeket felveszen, 's ha
szegények, ruházattal, és étellel is kitartja. De az
illy Gyermeknek már olvasni, irni és két nyelvet
tudni kell.

A' Pesti Leopoldi Vásárban 1813.
A' Magyar Országí Termesztések ára Valtó Czédulában:

Gyapjú.	
1 Mázsá Finom egy nyírésű: 90 — 115	
— Extrafein nemes Nyári 70 — 80	
— dtto — — Téli — — —	
— közép szerű fin. — 55 — 65	
— Közönséges — — 45 — 50	
— Finom Zigara — 48 — 55	
— Közönséges Magyar 36 — 45	

Viasz, és Méz.	
1 Mázsá Banáti Viasz Sárga 90 — 95	
— Sárga Resnyói — — 90 — 95	
— Banáti Fehér Méz 85 — 95	
— — Sárga méz — 70 — 75	
— — barna 60 — 65	
— — tisztítatlan 60 — 62	

Dohány.	
1 Mázsá Erdélyi Virginiai — — —	
— Döbrei leveles tavali 25 — 30	
— — idej 20 — 25	
— Szegedi idej 20 — 25	
— — — — —	
— Debreczeni tavali 14 — 15	
— — idej — — —	
— Pétsi 20 — 25	
— Palánki — — —	

Zsír adék.	
1 Mázsá Tehén vaj — 68 — 75	
— Difznó Zsír: — 40 — 45	
— Száritott Szalonna 40 — 45	
— Olvasztott Faggyú 48 — 50	

Bőrök.	
1 Pár Ökör bőr: 30 — 32	
— Tehén bőr 20 — 24	
— Borjú bőr — 4 — 6	
— Ló bőr — — 10 — 12	
— Birka bőr — 2 — 2½	

Pálinka.	
1 Akó Slivovicza: 25 — 30	
Ros Pálinka — 22 — 25	
Törkölpálinka — — —	

Borok.	
1 Akó Budai ó bor veres 14 — 20	
— — tavali — 8 — 12	
— másféle fehér ó bor — — —	
— — új bor — — —	
Mezőföldi — 6 — 8	
Sexardi ó bor — — —	
— új pedig — — —	

Külömbfélék.	
1 Köböl Gubats — — —	
Piskólcz — — —	
Hamuzsír — — —	
Széksó — — —	
100 szarvak — — — 4 — 6	
Körös bogár fontja — — —	
Vad Sáfrány — — —	
Repeze olaj — — 36 — 40	
Lenmag olaj — — 40 — 45	
Magyar sárgafa — — —	
Erdélyi Háj — — —	
— Banáti dtto — — —	
Magyar Sajt — — —	
Száraz hal — — —	
Erdélyi Gyertyák 55 — 65	
Szegedi Szappany — — —	
Kifőzött Lószőr — 50 — 60	
Nem főzött — — —	
Apatini kender — 18 — 20	

Pesten 1813.
A Kereskedőség.
Stankovits Konstantin.

T O L D A L É K

a' Hazai 's Külföldi Tudósításokhoz. (44).

J e l e n t é s.

Az ifjúág' számára Német nyelven egy új munka adatik-ki a' következendő izím alatt, a' melyre az alább írt helyeken előre lehet fizetni.

Vaterländischer Jugendfreund:

ein belehrendes und unterhaltendes Lesebuch, zur veredlung des Herzens, Beförderung des Vaterlandsliebe und gemeinnütziger Kenntnisse für die Jugend des Österreichischen Kaiserstaats, von Leopold Chimani.

az az,

A' Hazai Ifjúság Barátja.

oktató és mulatató Olvasókönyv, a' szív' nemesítésére, a' Hazaszeretet, és a' köz hasznú esmeretek' előmozdítására. Az Austriai Birodalombéli Ifjúság' számára készítette Chimani Leopold.

Ebben a' munkában a' Szerző a' Status' ifjú polgárjaival a' Hazát és azt a' szép köztársaságokat esmerteti meg, a' mellynek ők is tagjai, figyelmetesekké teszi őket a' tartományok' és népek' — kiváltképpen Magyar ország' — nevezetességeire, mellyekkel ez annyira bővölkedik; továbbá sok derék, nemes és hazafiúi viselet dolgokra, tettekre, mind a' régi mind a' mai időbéliekre, mellyek által a' nemes lelkű Magyar Nemzet magát mindenkor megkülömböztette, és a' mellyeknek leg hathatósabb erejek van arra, hogy az olvasó ifjúság' lelkét és szívét hasonló nagy és nemes tselekedetekre elhatározzák. Jóltévő hasznos intézetek előadása, Természeti históriai, Természettudománybéli és Technolgiai dolgok egymást váltva fordúlnak elő benne; a' Mesék, Versezetek, Találós-mesék 's több e' félek pedig mulatatóvá teszik a' Munka' olvasást az ifjak előtt; mellyre nézve remélyjük, hogy ennek kijövele minden Szüléknek, Tanítóknak, és Nevelőknek kedves lézen. A' Tudós Szerzőnek mind az eddig kiadott munkái, mind jó híre neve, bizonyossá tehetnek bennünket előre is, hogy ez Munka is hasznos leendő.

— 0 —

A' Munka hat Darabban adódik - ki, nagy nyoltzadrét formában, egészen új betűkkel és hiba nélkül. Minden darab részre metzett tűm-
képpel fog ékeskedni, a' melly Hazai tárgyat ad elő. A' két első darab,
melly már ki vagon nyomtatva, ezen esztendőben már November elejé-
től fogva kapható. Ezentúl is minden hónapban egy darab jelenik - meg,
úgy hogy az egész Munka elkészül Aprilisben, 1814 dikben. Minden da-
rabra az előfizetés egy forint.

A' fent nevezett munkát mind előfizetésre, a' meghatározott árron,
mind pedig a' nélkül meg lehet szerzeni a' következő Magyar országi
Könyvárosoknál, úgymint:

P e s t e n : Eggenberger, Hartleben, és Müller;

P o s o n y b a n : Landes, Lippert, Meidinger és Schwaiger;

S e l m e t z b á n y á n : Friedenlieb; és

Z á g r á b b a n : Suppan — Könyváros Uraknál.

D o l l A n t a l

Bétsi Könyváros.

Ugyan ezen helyen találhatik :

R É P E S V I L Á G.

Mulatatva tanító

K é p e s K ö n y v.

Az Ifjúság számára, Németül, Francziául és Magyarul magyarázó Elő-
adásokkal.

Készítette Glatz J a k a b

Ezen jól kidolgozott képes könyvben, a' természet országa, **Mesterségek'**
Techneologia és élet, kiváltképpen pedig a' Gyermekei - világbéli leg inter-
ressánsabb tárgyak találtnak. Magyar fordítását dolgozta a' dítséretes
nyelvvisgálásáról esméretes Márton Jósef Ur. Az ebben találtató 36
réztáblák, nagy 4 gyed rét' árkuson vannak szép világosítással; minden
tábla többtöbb olyan dolgokat foglal magában, mellyek az Ifjúságot ked-
ves időtöltéssel tanítják.

Áll 2 részből nagy negyed rétben, 36 megvilágosított (vagy
festett) táblákkal, 1813. Az arra papiros táblával 8 forint.

Mivel az 1813. Oct. 27 dik napjára rendeltetett Licitatio a' Tsászári Királyi Mező Hegyesi Katona Ménesi Tisztségnél az 1814-ik Aprilissal végződő Vendégfogadó, Mészárszék, Kenyérsütő és Kereskedő Bol-
lok árendáltatása végett bizonyos okokra nézve végbe nem mehetet, azért ugyan azon licitáltatás 1813. Dec. 29-ik napjára halasztatott:

Kiárendáltatik tehát:

- 1.) A' Nagy Vendégfogadó az új Aerialis épületben.
- 2.) A' régi Gazdaság épületbéli Vendégfogadó.
- 3.) A' Mészárszék.
- 4.) A' Kenyérsütő szabadság.
- 5.) A' Kalmárbolt.

Mind ezen említett Regáliák kótyavetye által a' többet ígérőnek három egymásután következő esztendőkre általengedtetnek, úgy mindazáltal, hogy a' Dec. 29-iki Kótyavetyéltetés a' Hadi Tanács által előbb helyben hagyattassék. —

A' Nagy Vendégfogadót a' Mészárszékkel együtt, kívánnák valamelly Mészárosnak kiárendálni, kinek nyári legelőre és széna takarításra a' Vágó Marha számára 250 hold rét fog általengedtetni. — A' Gazdaságbéli épületben lévő Vendégfogadó, a' Kenyérsütő szabadság, és a' Kalmárbolt különkülön fognak kiárendáltatni. Az árendálni kívánók tehát a' feljebb említett napon Mező-Hegyesen megjelenni ne terheltessenek, hol az árendálás többi feltételeit is előre megtudhatják. Költ Mező-Hegyesen Nov. 1. n. 1813.

K l i m e s c h M a j o r,
Igazgató Fő Tiszt.

L o v a k e l a d a t á s a.

A' Tsászári Királyi Mező-Hegyesi Magyar Hadi Ménes Igazgatása ezennel közönségesse teszi, hogy főbb Rendelések szerint December 7, 8, és 9-ik napján e' folyó esztendőben számos vemhes, sőt részszerént szopó tőkös, minden hiba nélkül lévő Kanczák, mellyek nem hibájok miatt, hanem egyedül azért, hogy a' meghatározott szám felett valók, de a' tenyésztésre tellyesen alkalmasok; nem különbben számos fiatal Ménlovak, és Kanczák, különbféle korbéliek, kótyavetye által kész fizetésért el fognak adattatni. —

— o —

H i r a d á s.

Ügyefogyott árva gyermekei az olyan Insurgenseknek és Katonáknak, a' kik a' Fel. Király és Hazáért, életeket a' tsaták' piatzán feláldozták. a' 'Zadányi Vitéz József Ur által, Fel. Urunk kegyelmes Protectioja tlattfel állítatott, Árvanevelő Intézetben, ingyentápláltatnak ruháztatnak, Magyar, Német és Tóth nyelvekre, tanítatnak és hasznos Hazafiakká neveltetnek. Pesten a' Kecskeméti Kapun kívül, a' 318. szám alatt lévő Háznál, melynek neve a' Svétziai Király.

NB. A' Gzermekek 7 esztendőskorától fogva 14 esztendőskorig bé vétettetnek minden vallás, vagy nemzeti külömség nélkül.

Közelgetvén ezen esztendőnek vége, melly a' Világ Historiájában örökre fenmaradandó történetekkel érdemlett figyelmetességet Erdemes Olvasóink előtt, kötelességünknek tartjuk jókor megjelenteni, kogy a' jövő esztendőre is válogatott tárgyakkal, és azoknak gyors hözlésével fogunk igyekezni a' Hazafiak hajlandó indulatait megérdemelni. Azért bizodalmasan kérjük minden renden lévő Erd. Olvasóinkat, hogy mennél előbb az Előrefizetést hozzánk be küldene ne terő heltessenek. Az Ujság megmarad ezen formában, és hetenként két árkus, többször Toldalékokkal fog megjelenni. Egész esztendőre 12 forint. Félesztendőre 6 forint az ára. Melly Summát a' Hir. Pósta Hivatalok annyival később akarattal küldhetnek meg, mivel, hatsak 6 Praenummerant küldenek is, vagy 10 Exemplárt helyben kiosztanak, egy ajándék Exemplárral fogunk nekik kedveskedni.

Kultsár István.

Nro. 491.

Trattner János Tamás Ur Pesti Typographus ezenel jelenti, hogy ő a' maga Typographiájába Szedő Inasoknak két Magyar Gyermeket felveszen, 's ha szegények, ruházattal, és étellel is kitartja. De az illy Gyermekeknek már olvasni, írni és két nyelvet tudni kell.

GAZDASÁGBÉLI GYŰJTEMÉNY.

(II.)

VIII.

(Folytatás. — A' Kútforrások Felkereséséről. N. V.)

1. Minden kút és forrás vizek vagy állandóak, vagy bizonyos ideig tartók; az az, vagy mindenkor ugyan annyi mennyiségű víz foly ki és bé, és mindenkor csak egy bizonyos magasságra emelkedik fel, és mindenkor egyenlő minéműségűek; vagy pedig külömbféle változásoknak vagynak alája vetve, úgy hogy majd tellesen elvesznek és elenyésznek, majd pedig ismét előjönnek, gyakran pedig rendkívül való magasságra emelkednek, és még tisztaságokra nézve is sokképen változnak.

2. Minden kútaknak és forrásoknak eredete vagy a' földben magában vagyon; vagy a' földszínen; vagy pedig tsupán csak a' levegő égi vizekben az esőben, 's hóban.

3. Hogy a' föld alatt, még pedig gyakran sok száz lábnyi sőt rényyi igen nagy mélységre véghetetlen sok víz légyen, a' Bányászoknak sokszor nagy hosszújokra, eléggé tudva vagyon.

4. Igen hihető, hogy minden föld alatt való vizek, a' földnek színéről hatnak bé, és külömbféle majd nagyobb majd kisebb árkokba egybe gyülekeznek, és sokféle föld alatt való nyílásokon, külömbféle tájékok

2-ik Tömör.

és arányzások felé ismét lefolynak. Sőt az oda közel fekvő tavakból, mocsárokból, tengerekből, folyó vizekből 's a' t. elapadt víznek is, a' levegőégi vizeken az esőn, havon kívül oda kell húzódni. Az illetén nyílásban találtató vizek, ismét más felé elfolyhatnak, és ha útjokban valamely üres üreget találnak, abból ott forrás leszen, a' melly is, ha csak valamely nagyobb ellentállás meg nem akadályoztatja, ismét épen olyan magasságra felszökik, mint az esése vagyon, a' mellyet minden szökő kútak megbizonyítanak. — Azomban gyakran megesik az, hogy az ilyen föld alatt való víztartó helyek a' hegyekben igen mélyen vagynak, és ebben az esetben természeti dolog, hogy azokat mélyebben is kell keresni. Az sem lehetetlen, hogy az olyan föld alatt való víztartó hely, maga vizét más még mélyebben fekvőnek bocsátja; akkor osztán a' víznek vagy a' forrásnak emelkedése a' felsőbb nyílással erányosan leszen.

5. Ezen előre bocsátott rövid Theorián (a' mellyet azért nem lehetett elmellőznünk, hogy a' következendőket jobban megértsük) épülnek, a' kútak' és források' felkeresésében elő forduló fővebb könnyebb ségek. — Igen is, ezt fogják mondani, az mind meglehet, de vagy-

naké mindenütt hegyek, a' mellyeknek lehet, az itt elő adott források eredetét tulajdonítani? Valóban nem mindenütt találtnak nagy hegyek, de azért kevés Tartomány vagyon, a' melly felől ellehetné mondani, hogy tellyességgel semmi hegyek és völgyek, vagy legalább dombok völgyek és síkságok egymást felváltva benne ne találtnának. E' mellett nem is lehet azt állítani, hogy minden források a' hegyekből erednének. A' tapasztalás mutatja, hogy a' sík földön is vagynak források; de akárhol találtnának is azok, bizonyos, hogy ott nem igen megszire, vagy folyó vizek, vagy patakok vagynak, vagy motsáros helyek, vagy álló tavak a' szomszédságban, a' mellyek sokféle úton és módokon a' föld alatt találtató vizeket szélyel osztatják. E' épen azért soha sem, vagy igen ritkán lehetnek az illetén vizek olyan jók mint azok, a' mellyek hegyes helyekből erednek. Ugyan azon okból igen ritkán lehet tapasztalni, hogy az ollyatén források, a' mellyek sík földön vagynak, olly magassan felszökjenek, mint azok, a' mellyek hegyes helyen erednek.

A' mondottakból következik.

a.) Hogy nagy része a' forrásoknak, a' sík földön is, az ő lefolyásokat és eredeteket a' hegyekből és halmokból veszik.

b.) Hogy épen azért az illetén vizek igen gyakran ollyan matériákat és részeket is magokhoz vésznek, millyenek a' kegyekben elrejtette

vagynak. Vegyük eszünkbe itt a' sokféle ércz vizeket, egészséges és savanyú víz kútakat, meleg forrásokat 's a' t.

c.) Hogy az egyedül tsak a' föld alatt lévő vizeknek a' sík föld felé való esésétől vagyon, hogy némely források a' föld alatt mélyen, mások pedig tsak nem a' föld szint vagynak.

6. Mind ezeket előre feltévén lássuk, hogyan, és miképen kellyen a' Forrásokat felkeresni, és kútakat ásni. Öseinknek vakhitű előidejében mindennémű nevetséges balgatalag és izetlen eszközökhöz nyúltak e' részben, mellyek közül való az, hogy ott a' kincs mutató babonás veszszo megallott. Ezen esztelenségektől már most jobbára szerentsésen megmenekedtünk, és a' mi megvilágosodott idönkben, más és bizonyos megemértető jeleket fedeztekel, mellyek szerint a' helyeket, holott forrásokat gyaníthatni, alkalmasint világosan megemérhétmi. Mi azokat rendel megemlítjük.

a.) Az ollyan helyeken, holott források vagynak elrejtette, tavasszal a' hó legelébb szokott elolvadni, és tapasztalni lehet, hogy bizonyos helyen sokszor egy tsep hó sintstöbbé, pedig körülötte minden helyek hóval tellyesen bé vagynak borítatva.

b) Ha az ember nyárban vagy őszszel idején reggel nap felkölte előtt a' mezőre ki megy, tehát tapasztalni fogja az ember, ha abban a' környékben források vagynak,

hogy azon helyeken, az hol azok találtnak, semmi harmat és dér nincsen.

c.) Mikor a' napnak nagy hevsege miatt nyárban minden plánták, és mezei vetemények elalélnak, és sárgúlnak, akkor is a' föld alatt lévő források felett álló plánták frissek és zöldek, úgy annyira, hogy ebből azt a' bizonyos következtést húzhatni ki, hogy az ollyatém környékekben források vagynak elrejtve.

d.) Ha valamely szántóföldön vagy réten észre veszi az ember, hogy a' vetés vagy a' fű igazán nem gyarapodik: hanem kitsiny, apró, jól lehet mindég zöldelik, tehát ez bizonyos jele annak, hogy ott forrás vagyon elrejtve.

e.) Bizonyos plántákbólis, melyek azon helyen nőnek alkalmas bizonyossággal kilehet húzni, hogy abban a' környékben források találtnak. p. o. matskanádrasú (mentha cattaria, vagy agraria, Katzenmünze) továbbá a' vad buzér vagy festő fű, rubia tinctoria agrestis, wilde Färberröthe) vagy más hasonló vizenyős helyet szerető plánták nőnek.

f.) Ha az ember a' földben gödröt ásván, valamely kékes színű agyagot talál, tehát a' tapasztalás után, meglehetőis bizonyossággal abból kilehet húzni, hogy az alatt víz legyen elrejtve.

g.) Ha az ember a' leghidegebb téiben, midőn minden megvan fagyva, és hóval borítva, szép tiszta időben, a' mezőre, rétre, keribe

megy, tehát, ha csak vagynak abban a' környékben források elrejtve, azokon a' helyeken, mellyeken szivárognak, lágy párázatokat, és gőzölgéseket lehet látni. Ezeket a' helyeket, karókat vevén le, megjegyzi az ember, és a' következő tavasszal ki lehet ásni, és a' dolgot tetszés szerint szorossabban meglehet vizgálni.

h. A' helyeken, a' mellyeken forrásokot lenni gyanítunk, középszerű gödröt kell ásni, 2—3 lábnyi mélységre. Tegyen abba az ember tiszta itató papírosba, tiszta és ó száraz Borkösöt, vagy valamely jó hamúzsírt, takarja bé a' gödröt jól, és éjszakára haggya úgy. Ha másnap reggel idején, nap felkölte előtt úgy találjuk, hogy a' Hamúzsír, vagy a' Borköső megnedvesedett, tehát felette igen hihehetőképen lehet gyanítani, hogy ott forrás vagyon elrejtve: — Az illy próbatétel mellett mégis ezeket kell megtartani: 1. A' Próbát a' leg melegebb Nyári hónapokban kell megtenni. 2. A' Földszívének ugyan csak jól kiszáradottnak kell lenni. 3. A' Gödröt déltájban kell ásni, a' Borkösőt pedig este felé, nap lementé előtt egy órával kell bétenni, és a' gödör száját gyékénnyel beföldni, hogy a' harmat a' sóra ne' essék.

(Folytatik.)

) (2

IX.

Méltóságos Gróf Hugon nai Sigmund, Sz. Györgynek Örökös Ura, Császári Királyi Kamarás, és Arany-Sarkantyús Vitéz, aki Fehér és Somogy Vármegyékben a maga Uradalmaiban sok nevezetes Próbákat tett a Mezei Gazdaságban, most ezen Észrevételeit közli a Haza közjovára:

A' Buzérnak tenyésztéséről.

A' Buzér vagy Pirosítófü (Rubia Tinctorum L. Krapp oder Färberröthe) a' festő Fabrikákban elkerülhetetlenül szükséges, és annak a' termesztése a' mezei gazdára nézve igen hasznos; mert, ha ültetése, és művelése jól vitetik végbe, mindenkor bőven terem; minden földet szeret, melly alól s' fellül egyenlően jó; a' szántóföldet megjobbitja, és oly holdföld, melly 166 Rénusi láncz nagyságú, ha trágyáztatikis, 150—200 forintnyi hasznot hajt ezüst pénzben. Az Austriai Birodalomra nézve is nagy haszna volna a' Buzér termesztésnek: mert úgy nem kellene annyi conventiósi pénzt a' Külföldre küldeni érte.

Ezen palántát vagy magváról, vagy mellékgyökereiről (bimbóiról vagy tsiráirólis) lehet tenyészteni; hasznosabb gyökereiről: mert a' magva által való termesztés nagyon késedelmes és akkor 18 hónapig kell reá várni. A' tapasztalás pedig megmutatta, hogy a' bimbókból vagy

tsirákból nyert Buzérgyökerek, ha másfél esztendeig a' földben hagyatnak, igen finom s' igen jeles pirosítót foglalnak magokban, és hogy azokból háromféle Buzért lehet készíteni, mellyeknek legfinomabbika a' török fonálnak festésereis tökéletesen alkalmas.

A' Buzér termesztésre szánt Földet ősszel jól megrodhadt istálló béli ganéjjal vastagon megkell trágyázni, és kettős barázdával 12—15 hüvelknyire mélyen szántani; Martziusban másodszeris meg lehet azt tenni, de csak egyes barázdával, hanem ismét 8—10 újnyi mélységre, és a' Buzérbimbók ültetéséig még egyszer, hogy a' Föld minden gáztól megtisztuljon, és azért minden szántás után megkell boronálni. Az utolsó szántásnak Aprilisben kell megesni, és a' szántóföldet egyenlő 6 lábnyi szélességű ágyakra, mellyek között az utóbbi munka végett egy lábnyi szélességű barázda hagyassék, egészen felkell osztani.

Az ültetés így történik: A' most említett ágyaknak elsőjében egy férjfi 6 újnyi mélységű árkot hány egy ásóval, akár hosszában, akár keresztben mindegy; hanem az ágy kezdetén egy lábnyi ürességet kell hagyni. Egy Aszszony, a' kinélegy nyaláb buzér palánták vagynak, mellyeknek gyökerei agyagból és friss tehén ganéjból készítettett, és ganéjével meghígított pépbe vannak megmártva, beülteti azokat amaz árkokba úgy, hogy egyik a' másikától hat hüvelknyire jusson. A' Férjfi

szomban a' második ágyban ássa az árkot, és míg az Aszszony ezt tele ülteti, addig ő az első bevonja, s lábával mindenik palántára, melyből csak két íznek kell a' földből kiállani, a' földet reá tapodja.

Itt meg kell jegyezni, hogy:

a.) Az ültetést legfellyebb Május közepéig elkell kezdeni, hogy a' palánta meg ne vénüljön.

b.) Hogy az ültetés nedves időben történjék; és mivel az a' nagy Buzértermesztéseknél a' hol 50, vagy több holdnyi föld beültetetik, és a' hol a' munka az értelmes napszámok héjányossága miatt 4 hétigis eltarthat, mindenkor meg nem eshet: azért

c.) Az árkokat az ültetés előtt jól meg kell öntözni, hogy a' föld jól által ázzék: mert különben, ha a' tsírák gyökerei elegendő nedvet nem lelnek, haszontalan lészen az egész fáradság.

Az árkoknak készítését, a' Buzér palántának kiosztását és ültetését, az említett két ágyak végéig úgy kell folytatni, hogy egyik sor a' másiktól 6 hüvelknyire essék. A' többi ágyakkal is éppen így kell bánni.

Az új Buzér termesztésnél a' legfontosabb két munka: a' földnek az előbbi haszontalan fütől való kitisztítása, és az úgynevezett Bujtás. (Stréfen.)

A' kitisztítás legkönnyebben eshet meg a' kapálás által, melyet különös, vakolókalan forma Kapákkal úgy kell végbe vinni, hogy ott kez-

dődjék, a' hol az ültetés végződött, és ugyantsak mindgyárt az ültetés után, ha a' gaz már jól felnőtt; különben ez a' gyenge Buzérpalántákat elnyomná. — Azért kell pedig a' kiirtást ott kezdeni, a' hol az ültetés végződött: mert másképp' vagy a' Buzérnak a' zöldjét levágná az ember; vagy még a' gyökereitis megsértené. — Ha a' Buzér már olly nagyra nőtt, hogy többé egyenesen nem állhat, a' mi mintegy Julius vége felé történik, vagy termékeny esztendőben korábbanis, akkor a' harmadik munkához kell sietni, mely a' Bujtás.

Az pedig következendő módon vitetik végbe: A' Buzérvetésnek elején vagy végén, t. i. a' hová a' palánták az ültetés által estek, egy Férjfi azon fellyebb említett üres helyre megy, mely az egymástól 6 és 6 újnyira ültetett sorok között marad, és a' földet az ültetmények mellől olly melyen hányjael, hogy az által egy árok származzék, melybe a' kapanyéllal az egész sor palántát gyengen és olly formán le lehessen fektetni, hogy azoknak tsak a' hegyeik álljanak ki az árok szélén. Akkor a' második sornak megette tsinál ollyan árkot, a' melrölis éppen úgy hányvánél a' földet, melyel az első árkot betömi (ez a' munka mondatik riolen) A' munka közben jobb lábával a' földet a' már lefektetett palántákra letapodja, a' ballal pedig a' második még üres árokban tovább lépdegel, míg annak végére nem ér. Akkor megfordul a' munkás,

kitisztítja a' második árkot, 's annak földét az elsőben lefektetett palántákra hánja, de már többé nem tapodjale, hanem az üres árokban megviszsa.

Mihelyest ismét oda ért, a' hol munkáját kezdette, akkoréppen úgy bánik a' második sorral, mellynek háta megett a' földet már előbb kiásta, mint az elsővel, t. i. a' palántákat az árokba fekteti, etc. És úgy kell a' munkát folytatni, míg a' sorok tartanak. Csak azt kell még megjegyezni, hogy az ágyak között hagyatott üres helyeket is ki kell a' gától tisztítani, és fel kell ázni, hogy azok a' negyedik munkához, melly Másod-Bujtásnak (Nachstreifen) nevezetik, elkészíttessenek.

Ez a' Másod-Bujtás, mellyet September elején kell elővenni, így történik:

Azok a' palánták, mellyek a' földből magasan kinőttek, és ismét magoktól lekonyultak, a' kaparyéllal soronként rendbe szedetnek, lefektetnek, és az ágyak közt maradt hézagról vett földdel, melly azoknak trágyaként szolgál, és új erő ad, egész a' hegyekig betakarítanak.

Minckutánna az első esztendőbeli munka egészen végbe ment, a' következő tavasszal, mihelyest a' föld a' hóvíztől kiszáradt, az ágyak ismét a' közöttök lévő ürességről behányattassanak.

Aprilis vége felé elkezdenek a' Buzér tsirák a' földből kiűtni, és palántákká lesznek, mellyek Május kö-

zepéig nem tsak felnőnek, hanem az ültetésre alkalmas, mellékgallyakatis adnak: mellyeket leginkább reggel igen könnyen leszakaszthatni; tsak két újjal kell megfogni, 's hirtelen letépni.

Alkalmasok e az új ültetésre? arról lehet megismérni, ha alól sárgak, és szakállasok; szakállaik az ültetés után való legkisebb nedvesség által a' palántának legelső gyökereiből formáltatnak.

Minckutánna az újabb ültetés megtörtént, az öregebbet, melly mellékágainak leszaggatása által sokat szenvedett, mintegy Julius elejéig nyugalomban kell hagyni, hogy a' növények ismét teljes erővel hajthassanak; azután ismét harmadszor, és Septemberben negyedszer a' fellyebb megírt mód szerint vitessek végbe megint a' Bujtás.

A' harmadik esztendőben, valamint a' másodikban, a' hóvíznek felszáradása után földdel ismét felhányattatnak; és, ha nem szükséges, a' harmadik ültetéshez palántákat venni, Junius végével az ötödik Bujtás eshet meg.

Augustus végén a' Buzér következendőképpen arattatik le:

- a) a' zöldje, vagyis a' földből kinő álló része a' palántáknak, sarlóval vágattatik le mindgyárt a' tövén;
- b) az azután megszárittatik, és más takarmánnyal elegyítve a' tehéneknek, vagy juhoknak télen által adatik. A' tehének szép sárga kövér vaját adnak tőle; végtére

c) a' Buzérgyökerek ásatnak, vagy (a' mi a' nagy ültetményekben még alkalmasabb) szántatnakki, és a' mennyire lehet, a' rajtok maradt földtől megtisztítatnak.

Ezekből kitetszik: hogy

1. a' nagy Buzér ültetményeknél 3 Tábla szükséges, az első az ültetéshez; a' második a' növéshez; a' harmadik az aratáshoz.

2. hogy minden új Buzértermesztő az első két esztendőben, míg ültetményje illendő rendbe jó, aratás nélkül, következőleg költségeinek minden haszna nélkül marad, mellyeket mégis annál inkább meg kell tennie, mivel

3. a' harmadik és a' következő esztendőkben oly bő aratást reménylhet, melly az előbbi költségeketis gazdagon kifizeti.

En a' Somogy Vármegyei jószágomban Gyalányon 6 Táblát (mindenkben 55 hold van) fordítottam ezen hasznos, és az Austriai Ország lószék által kegyelmesen parantsoltatott Buzértermesztésre. Fele azon 6 Táblának három esztendő által Buzérral, fele pedig, mivel minden esztendőben valamelyik Tábla paragon marad, tavasszal, vagy őszivel vettetikbe; és így az első Táblának beültetése csak minden hetedik esztendőben fordul vissza.

Alig bízni, melly gazdagon fizessen az olyan földben termett gabona, mellybe azelőtt Buzér volt ültetve.

Tsak az kár, hogy a' magyar Paraszt ezen hasznos növevénynek

nem akar meghódolni, és hogy általában napszamosok hibáznak. Igen jó volna az Országlastól az előrege-dett Katonákat, a' kik ezen könnyű gyermeki munkat minden magok meg-eröltetése nélkül véghezvihatnék, ar-ra kikérni.

A' ki nem kéntelen a' Buzérgyökereket mindgyárt eladni, az sokkal többet nyerhet az által, hogy ha azokat lisztetöréti, vagy örléti, s akkor a' Buzért kiválogatja, hordókba tölti, azokat erősen betsinalja, és a' Buzérport 3—4 esztendeig úgy tartja: mert az azalatt az idő alatt mind jóságára, mind mennyiségére nézve éppen úgy mevesedik, valamint a' későbbi esztendőkben mind a' két tulajdonságira nézve fogy.

Hogy a' Buzér alkalmas portéka legyen a' kereskedésre, következő képpen kell elkészíteni: előszőr a' Buzérgyökereket szellős és árnyékos helyen, padláson, mindennapi forgatás által ki kell szárítani; azután minden még rajta lévő földet vízzel le kell mosni, és ismét gyengén fűt kemenczében kiszáritani; mert különben szép színét elveszti, és kevesebbetis nyom. Akkor még melegen a' malomba kell vinni, megörteni, és az örlés közben a' szítatás által 3 felé választani, e-képpen:

A' Buzérgyökereket a' malomkő, vagy emberek által elejétén nem kell egészen meghagyni örlődni; hanem csak megdarálódni, s akkor alkalmas szítan általszítálni, és, ha csak lehet, vászonnyal bevont ládá-

ba, hogy a' porzás által ne igen sok veszzenel. A' mi ekkor a' szitán áthalhull, az a' legtöbbéjebb neme. A' mi pedig a' szitában ma adt, újra megöröltetik és szitáltatik, 's az által a' második jobb nem, vagy az úgy nevezett közepszerű Buzér nyertetik. Végtére a' szitában maradt legbelsőbb része a' gyökérnek legutólszor és addig öröltetik, míg egészen össze nem zúzódik, 's abból még egyszeri szitálás által a' legfinomabb Buzért kapja az ember.

Gróf Hugonnai Sigmund.

X.

Szarvas-Gomba, vagy Drága Pöfetek.

(Tycoperdon Tuberosum)

Ezen különös növény, melly a' Gombák közé számláltatik, a' többiekétől azáltal különböz, hogy sem gyökere, sem szára, sem levelei nincsenek, és hogy a' föld alatt terem, a' nélkül, hogy a' földszíne legkisebb jegyétis lehetne észre venni. Vagyon fehér, földszíni, róza, és márvány színű Szarvasgomba. Az egészen megnöttek közönségesen olly nagyok mint egy dió: de nagyobbak is vannak, mellyek friss korokban 1. fontosok.

A' Szarvasgombák csoportosan teremnek, és száraz, homokos földet szeretnek; találhatnak főképpen az erőkben, a' lel nem sok tserje

és kóró van, és hol az eső mélyen behathat.

A' Fák körül legtöbbet található, főképpen a' Tölgyfák alatt. Érésekkor hathatos fokhagyma szagok által árulják megokat, és akkor ízekis legjobb. — Augustusnak melege és esői által hirtelen megérnek. — Legkisebb gyökérszálatkáik nincsenek, 's midőn a' földből kivétnek, felső bőrt a' helyeken hagyják, a' nélkül, hogy azáltal lennének a' földhöz növe. — Azon föld, mellyben Szarvasgombák vagynak, más növényeket alig terem, és majd éppen olly szagú, mint azok.

Franciaországban a' Szarvasgombát disznók által kerestetik, azoknak orrára előbb karikát húzván, hogy a' mint a' földben turkálnak, 's a' gombát kihányják, azt felnevelhassák, mert nagyon szeretik; azé az azt felszedvén, a' karika a' Disznók orráról levétnetik, és nekik gesztenye vagy egy két mak adatik, hogy azután annál örömebb keressenek.

Olaszországban pedig kis Kutyákkal, Pudlikkal kerestetik, és azt Gomba-Vadászatnak nevezik. — A' vadászat napján reggel egy darab kenyeret, melly olly Faolajba, mellyben Szarvasgomba főtt, vagyon bemártva, adnak a' Kutyának; azután kiemennek vele. A' hol gomba van, ott a' kutya azonnal kezd kaparni, 's akkor azt onnan ásóval szokták kifészegetni; 's azután a' kutyának ismét kenyeret adnak, hogy tovább keressen.

